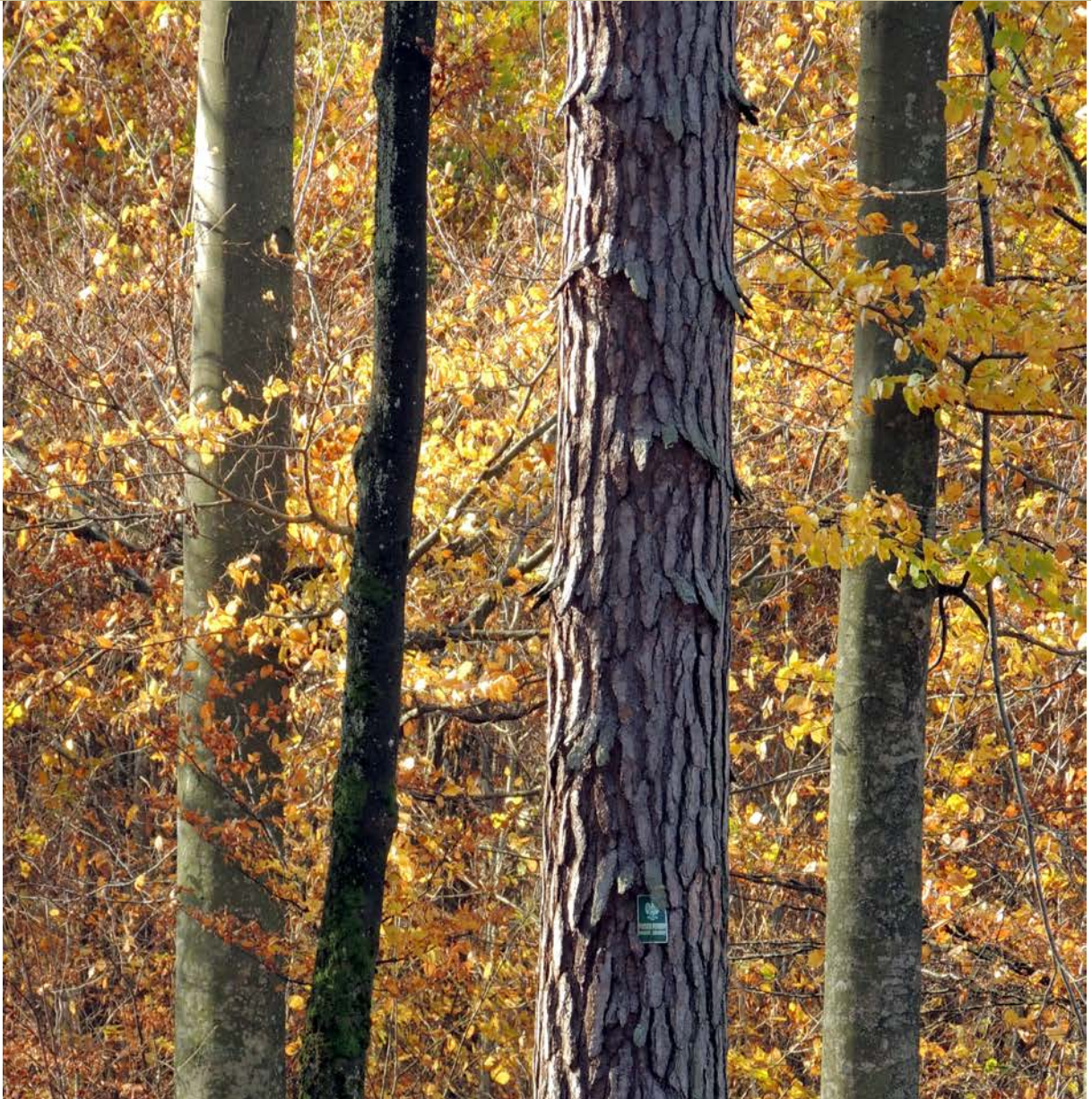

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W GDAŃSKU**

**Program Ochrony Przyrody
na lata 2015-2024**

NADLEŚNICTWO WEJHEROWO

Stawiamy na jakość.

System zarządzania jakością prac w BULiGL spełnia standardy norm ISO 9001:2008 oraz 14001:2004

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

SPIS TREŚCI:

1	WSTĘP	8
2	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA	10
2.1	Położenie administracyjne Nadleśnictwa	10
2.2	Miejsce i rola w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju	14
2.2.1	Dane ogólne	14
2.2.2	Porównanie wybranych cech taksacyjnych	16
2.3	Podział przyrodniczo-leśny i geograficzny Nadleśnictwa	18
2.3.1	Regiony przyrodniczo-leśne	18
2.3.2	Regiony fizycznogeograficzne	20
2.3.3	Regiony geobotaniczne	21
2.3.4	Krajobrazy roślinne	22
2.3.5	Potencjalna roślinność naturalna	23
2.4	Klimat obszaru Nadleśnictwa	24
2.5	Rzeźba terenu i budowa geologiczna	31
2.6	Kompleksy leśne	34
3	FORMY OCHRONY PRZYRODY	35
3.1	Formy ochrony przyrody - zestawienie	35
3.2	Rezerваты przyrody na terenie LP	37
3.2.1	Rezerwat przyrody BIELAWA	43
3.2.2	Rezerwat przyrody DARŻLUBSKIE BUKI	47
3.2.3	Rezerwat przyrody HELSKIE WYDMY	50
3.2.4	Rezerwat przyrody PIAŚNICKIE ŁĄKI	54
3.2.5	Rezerwat przyrody WIDOWO	58
3.2.6	Rezerwat przyrody ZIELONE	61
3.2.7	Rezerwat przyrody ŹRÓDLISKA CZARNEJ WODY	64
3.3	Rezerваты przyrody poza LP	68
3.4	Parki krajobrazowe	69
3.4.1	Nadmorski Park Krajobrazowy	71
3.5	Obszary Europejskiej Sieci NATURA 2000	72
3.5.1	Bielawa i Bory Bażynowe - PLH220063	79
3.5.2	Bielawskie Błota - PLB220010	81
3.5.3	Opalińskie Buczyny - PLH220099	83
3.5.4	Orle - PLH220019	84
3.5.5	Piaśnickie Łąki - PLH220021	86
3.5.6	Puszcza Darżłubska - PLB220007	86
3.5.7	Trzy Młyny - PLH220029	89
3.5.8	Widowo - PLH220054	91
3.5.9	Zatoka Pucka i Półwysep Helski - PLH220032	92
3.5.10	Nakładanie się ostoji Natura 2000 z innymi obszarowymi formami ochrony przyrody	93
3.6	Obszary chronionego krajobrazu	94
3.6.1	Nadmorski OChK	94
3.6.2	OChK Puszczy Darżłubskiej	95
3.6.3	Pradoliny Redy - Łęby OChK	95
3.7	Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	97
3.8	Pomniki przyrody	97

3.9	Wnioskowane pomniki przyrody	110
3.10	Stanowiska dokumentacyjne	111
3.11	Użytki ekologiczne.....	112
3.12	Chronione gatunki roślin i zwierząt.....	117
3.12.1	Zmiany w prawnej ochronie roślin i grzybów	158
3.13	Strefy ochrony zwierząt	160
3.14	Leśny Kompleks Promocyjny (LKP) – Lasy Oliwsko Darżlubskie	162
3.15	Lasy o szczególnych walorach przyrodniczych - HCVF.....	163
4	WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE.....	164
4.1	Fizjografia Nadleśnictwa Wejherowo	164
4.1.1	Hydrografia.....	164
4.2	Ekosystemy wodno-błotne.....	168
4.3	Mała retencja na terenie Nadleśnictwa Wejherowo	170
4.4	Siedliska przyrodnicze	171
4.4.1	Siedliskowe typy lasu	171
4.4.2	Zbiorowiska leśne.....	172
4.4.3	Relacje między zbiorowiskiem roślinnym a typem siedliskowym lasu	173
4.4.4	Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie	174
4.4.5	Inwentaryzacja przyrodnicza Natura 2000 wykonana w Nadleśnictwie w latach 2006/2007	175
4.5	Porosty	181
4.6	Mszaki.....	182
4.7	Rośliny naczyniowe – paprotniki i rośliny nasienne.....	183
4.8	Grzyby.....	183
4.9	Fauna.....	185
4.9.1	Płazy i gady	186
4.9.2	Ptaki.....	186
4.9.2.1	Ośrodek Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych - Sobieńczyce	188
4.9.3	Ssaki.....	189
4.10	Drzewostany.....	191
4.10.1	Gatunki drzew i krzewów występujące w lasach Nadleśnictwa	191
4.10.2	Bogactwo gatunkowe i struktura pionowa drzewostanów	193
4.10.3	Lasy ochronne – kategorie ochronności	197
4.10.4	Drzewostany ponad 100-letnie	198
4.10.5	Martwe drewno w lesie	200
5	WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE	206
5.1	Historia lasów i gospodarki leśnej.....	206
5.2	Obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	218
5.3	Stanowiska archeologiczne	233
5.3.1	Park kulturowy Osada Łowców Fok (Leśnictwo Darżlubie)	236
5.3.2	Strefy ochrony archeologicznej a gospodarka leśna.....	238
5.4	Nieczynne cmentarze oraz mogiły	239
5.4.1	Masowe groby pomordowanych w Lasach Piaśnickich na początku II wojny światowej	240
6	ZAGROŻENIA I PRZEKSZTAŁCENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	246
6.1	Formy przekształcenia ekosystemów leśnych	246
6.1.1	Borowacenie.....	246

6.1.2	Monotypizacja	247
6.1.3	Neofityzacja	250
6.1.4	Aktualny stan siedliska.....	253
6.1.5	Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem	255
6.2	Zagrożenia abiotyczne	258
6.3	Zagrożenia biotyczne	260
6.3.1	Owady	260
6.3.2	Szkody powodowane przez ssaki.....	261
6.3.3	Szkody powodowane przez patogeniczne grzyby	263
6.4	Zagrożenia antropogeniczne	264
6.4.1	Strefy uszkodzeń przemysłowych.....	265
6.4.2	Zakłady uciążliwe dla środowiska na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	265
6.4.3	Stan, zanieczyszczenie i zagrożenia powierzchni ziemi	266
6.4.4	Stan i zanieczyszczenie powietrza	267
6.4.5	Stan i zanieczyszczenie wód powierzchniowych	268
7	Edukacja przyrodnicza i turystyka	270
7.1	Edukacja przyrodnicza na terenie Nadleśnictwa.....	270
7.1.1	Poznanie i prezentacja Programu Ochrony Przyrody	271
7.1.2	Aktualnie prowadzone formy edukacji przyrodniczej i obiekty edukacyjne.....	271
7.1.3	Szlaki turystyczne.....	279
8	PLAN DZIAŁAŃ	284
8.1	Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej.....	284
8.2	Kształtowanie stref ekotonowych	284
8.3	Kształtowanie stosunków wodnych	285
8.4	Postępowanie w obiektach objętych różnymi formami ochrony	286
8.5	Ochrona różnorodności biologicznej	287
8.6	Propozycje i metody ochrony rzadkich oraz chronionych gatunków.....	288
8.6.1	Czynna ochrona płazów	288
8.7	Ochrona siedlisk przyrodniczych	288
8.8	Odnowienia gruntów leśnych.....	289
8.9	Zwiększanie lesistości regionu.....	289
8.10	Przebudowa drzewostanów na gruntach porolnych.....	289
8.11	Pozostawianie drzew do naturalnego rozkładu	290
8.12	Gospodarka łowiecka.....	291
8.13	Turystyczne udostępnienie lasów	292
8.14	Szkolenia personelu z zakresu ochrony przyrody.....	292
8.15	Ochrona pamiątek kultury leśnej	293
9	Literatura	295
10	Spis tabel:.....	298
11	Spis ilustracji:	300
12	Spis fotografii:	301
13	Kronika	306

1 WSTĘP

W ostatnich latach rośnie znaczenie ochrony przyrody. Wynika ono stąd, że zwiększa się liczba roślin, zwierząt i grzybów podlegających ochronie prawnej. Prócz nich ochronie podlegają też siedliska przyrodnicze. Szczególnie dotyczy to Lasów Państwowych, które gospodarują na ok. 80% lasów w Polsce. Podstawą do planowania i wykonywania działań z zakresu ochrony przyrody jest rozpoznanie i ocena walorów przyrodniczych. Zostały one zawarte w niniejszym dokumencie.

„Program Ochrony Przyrody” dla Nadleśnictwa Wejherowo został sporządzony zgodnie z „Instrukcją sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”¹ – dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa.

Program jest integralną częścią „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Wejherowo” opracowanego według stanu na 01.01.2015 roku.

Szczegółowe cele „Programu Ochrony Przyrody” to:

- zainwentaryzowanie i przedstawienie walorów przyrodniczych terenu Nadleśnictwa Wejherowo oraz zagrożeń dla przyrody
- poprawa warunków ochrony i w miarę możliwości wzbogacania zasobów przyrodniczych ekosystemów leśnych, a w szczególności zachowania różnorodności biologicznej
- doskonalenie gospodarki leśnej i sprawowania ochrony przyrody z pełnym wykorzystaniem prac glebowo-siedliskowych
- ochrona obiektów kultury materialnej w lasach
- wskazanie kolejnych obiektów do objęcia szczególnymi formami ochrony
- przedstawienie planu działania, którego realizacja umożliwi zachowanie oraz wzrost walorów przyrodniczych terenu Nadleśnictwa
- umożliwienie wykonania w przyszłości szeregu analiz porównawczych wybranych charakterystyk stanu lasu
- omówienie zasad gospodarowania na Obszarach Natura 2000

„Program Ochrony Przyrody” powstał w oparciu o dostępne akty prawne (ustawy, rozporządzenia, Dyrektywy UE, Konwencje międzynarodowe), dokumenty planistyczne i instrukcje. Są to przede wszystkim:

- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 lipca 2012 r. (Dz. U. 2012r., poz. 985),
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) – z późniejszymi zmianami,
- Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. Nr 101 poz. 444 z późniejszymi zmianami),

¹ „Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – Departament Leśnictwa, Warszawa 1996

- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. Nr 16 poz. 78 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510), w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 1302 2013.11.23),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2014 poz. 1348),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133),
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30 marca 2005 roku w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej - załącznik do uchwały nr 270/2007 Rady Ministrów z dnia 26.10.2007 r.
- Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny,
- Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z planem działań na lata 2006-2013, zatwierdzonej przez Ministra Środowiska w 2006 r.,
- Krajowy program zwiększania lesistości. Aktualizacja w 2003 r.,
- Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Konwencja Waszyngtońska – CITES) ratyfikowana przez Polskę w 1989 r.,
- Konwencja o różnorodności biologicznej (Konwencja z Rio de Janeiro) ratyfikowana przez Polskę w 1995 roku,
- Konwencja o obszarach wodno-błotnych (Konwencja Ramsarska) ratyfikowana przez Polskę w 1977 r.,
- Konwencja o ochronie gatunków europejskich dzikich zwierząt i roślin oraz siedlisk naturalnych (Konwencja Berneńska) ratyfikowana przez Polskę w 1995 roku,
- Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska) ratyfikowana przez Polskę w 1995 r.; na podstawie tej konwencji podjęto m.in. porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie,
- Konwencja o ochronie światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (Konwencja Paryska),

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, (**Dyrektywa Ptasia**),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (**Dyrektywa Siedliskowa**),
- Instrukcja urządzania lasu (2003 i 2011 r.),
- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie (1996 r.).

Przy opracowaniu Programu Ochrony Przyrody zostały wykorzystane dane i materiały udostępnione przez Nadleśnictwo Wejherowo, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Gdańsku, Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Gdańsku, Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku, a także prace terenowe wykonane przez pracowników BULiGL Oddział w Gdyni oraz informacje zaczerpnięte z literatury regionu.

2 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

2.1 Położenie administracyjne Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Wejherowo położone jest w północnej części województwa pomorskiego. Siedziba Nadleśnictwa Wejherowo znajduje się w Wejherowie przy ul. Sobieskiego 247 B.

Nadleśnictwo Wejherowo położone jest w północnej części Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku. Od południa graniczy z Nadleśnictwem Gdańsk, od zachodu z Nadleśnictwem Choczewo, w części południowo- zachodniej sąsiaduje na niewielkim odcinku z nadleśnictwem Strzebielino. Granica północna i północno- wschodnia Nadleśnictwa biegnie brzegiem morza Bałtyckiego i jest jednocześnie granicą lądową Polski.

Fot. 1 Siedziba Nadleśnictwa Wejherowo

Zdecydowanie największa część obszaru Nadleśnictwa Wejherowo znajduje się w powiecie puckim (63,8%). Pozostały obszar Nadleśnictwa, czyli część zachodnia i południowa, administracyjnie przynależą do powiatu wejherowskiego (36,2%).

Nadleśnictwo Wejherowo znajduje się w zasięgu następujących gmin:

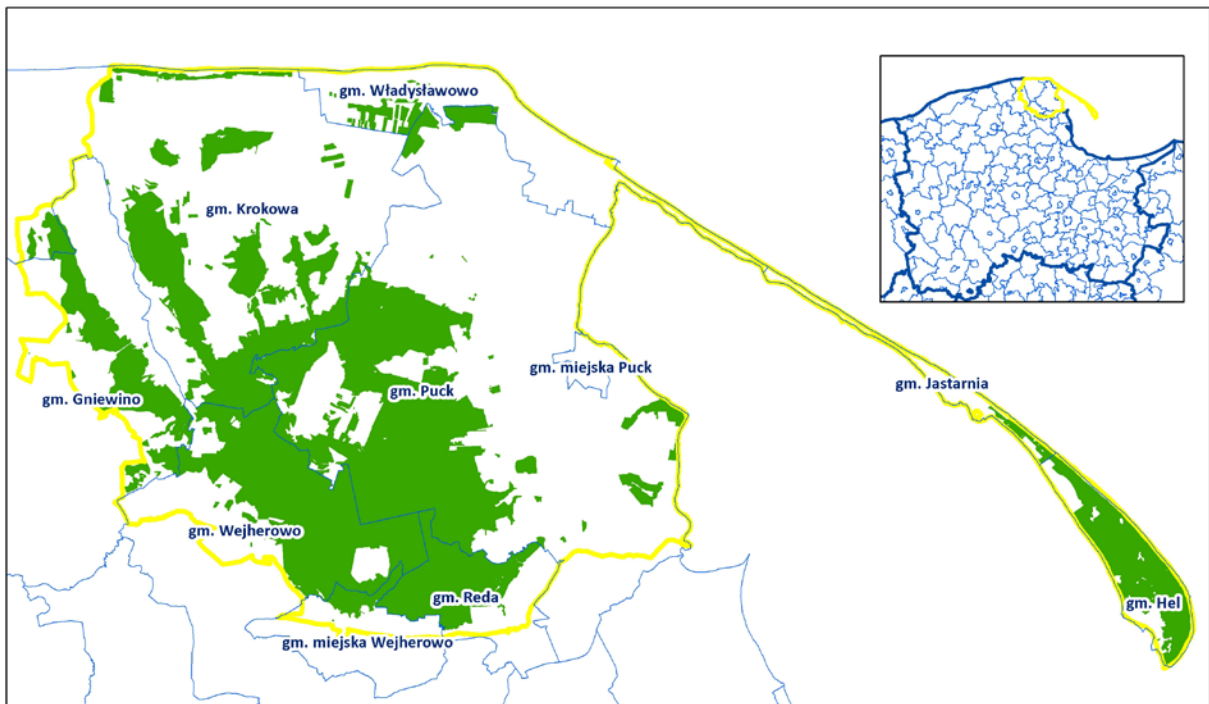
Gminy powiatu puckiego:

- gmina miejska Puck,
- Hel,
- Jastarnia,
- Krokowa,
- Puck,
- Władysławowo.

Gminy powiatu wejherowskiego:

- gmina miejska Wejherowo,
- Gniewino,
- Reda,
- Wejherowo.

Lokalizację zasięgu administracyjnego Nadleśnictwa Wejherowo przedstawia zamieszczona poniżej mapka (Rys. 1).

Rys. 1 Zasięg administracyjny Nadleśnictwa Wejherowo

Powierzchnia obszaru znajdującego się w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa wynosi 60324,47 ha, w tym grunty Nadleśnictwa zajmują 20379,60 ha.

Zestawienie powierzchni lasów Nadleśnictwa Wejherowo z podziałem na powiaty i gminy przedstawia poniższa tabela (Tabela 1).

Tabela 1 Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Wejherowo z podziałem na powiaty i gminy.

Województwo		Obręb			Nadleśnictwo Wejherowo	
Powiat		1. Darżlubie	2. Kolkowo	3. Wejherowo		
Gmina		Powierzchnia [ha]				%
22. Pomorskie		7 976,4143	6 258,8158	6 144,0505	20 379,2806	100
	11. Pucki	7 915,4943	3 347,2424	1 735,8805	12 998,6172	63,8
	011. Hel	1 556,7539			1 556,7539	7,6
	021. Jastarnia	87,6500			87,6500	0,4
	041. Władysławowo	267,4020			267,4020	1,3
	062. Krokowa	984,6007	3 102,3122		4 086,9129	20,1
	072. Puck	5 019,0877	244,9302	1 735,8805	6 999,8984	34,3
	15. Wejherowski	60,9200	2 911,5734	4 408,1700	7 380,6634	36,2
	011. Reda			1 434,5543	1 434,5543	7,0
	031. Wejherowo	60,9200	1 374,4145	2 973,6157	4 408,9502	21,6
	052. Gniewino		1 537,1589		1 537,1589	7,5
Ogółem		7 976,4143	6 258,8158	6 144,0505	20 379,2806	100

Nadleśnictwo Wejherowo należy do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku. Położenie na tle nadleśnictw RDLP przedstawia poniższa mapka (Rys. 2).

Rys. 2 Położenie Nadleśnictwa Wejherowo na tle nadleśnictw RDLP Gdańsk

Tabela 2. Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa Wejherowo

Województwo Gmina (część gminy)	Powierzchnia ogólna [km ²]	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa			Lasy współ- własności Skarbu Państwa i osób fiz.	Ogółem (7+10+11)	Lesistość (12:2)
		w zarządzie LP		pozostała		razem	stan. własn. osób fiz.	lasy innych własn.	razem			
		urządzone Nadleśnictwo	sąsiednie Nadleśnictwa	parki	Inne*							
		powierzchnia - ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
woj. pomorskie	1 8310	19883	554 198	9 841	4 200	585 812	74 181	3 375	77 556		663 368	36,3
powiat pucki												
gm. Krokowa	158,8	4001			76	4077	433	5	438		4515	28,4
gm. Puck	235,3	6812			1	6813	587	16	603		7416	31,5
gm. Władysławowo	38,4	257			195	452	520		520		972	25,5
gm. Jastarnia	8,0	65			323	388	33		33		421	52,7
gm. m. Hel	21,3	1483			11	1494	3		3		1497	70,3
powiat wejherowski												
gm. Wejherowo	71,2	4311				4311	148	6	154		4465	62,7
gm. Gniewino	50,8	1508				1508	19	3	22		1530	30,1
gm. Reda	21,5	1405				1405	16		16		1421	66,1
Razem	605,3	19842			606	20448	1759	30	1789		22237	36,7

* - lasy GUM oraz lasy Kancelarii Prezydenta RP

Powierzchnia lasów stanowiących własność Skarbu Państwa jest zgodna z Tabelą nr 1 i obejmuje również grunty zadrzewione i zakrzewione.

2.2 Miejsce i rola w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju

2.2.1 Dane ogólne

Nadleśnictwo Wejherowo leży pomiędzy 18° 0' a 18° 48' długości geograficznej wschodniej i pomiędzy 54° 35' a 54° 49' szerokości geograficznej północnej.

Lesistość Nadleśnictwa jest wyższa niż przeciętna w kraju (29.3 %) a także wyższa od przeciętnej lesistości w województwie pomorskim (36.3 %) ² i wynosi 44,1 % ³. w porównaniu do danych z poprzedniej rewizji planu urządzania lasu na lata 2005-2014, lesistość Nadleśnictwa Wejherowo nieznacznie wzrosła.

Jest to wynikiem nowych zalesień wykonanych na gruntach porolnych. W roku 2014 zalesiono w leśnictwie Lisewo 10,36 ha (oddz. 19d) oraz w leśnictwie Starzyno 14,64 ha w oddz. 35 ax oraz 3,52 ha w oddz. 20 w. Nowe zalesienia planowano przy uwzględnieniu zwiększenia spójności dotychczasowych obszarów leśnych. Realizacja zalesień gruntów porolnych przez Nadleśnictwo Wejherowo wpisała się w osiągnięcie celów projektu „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań na lata 2014-2020”.

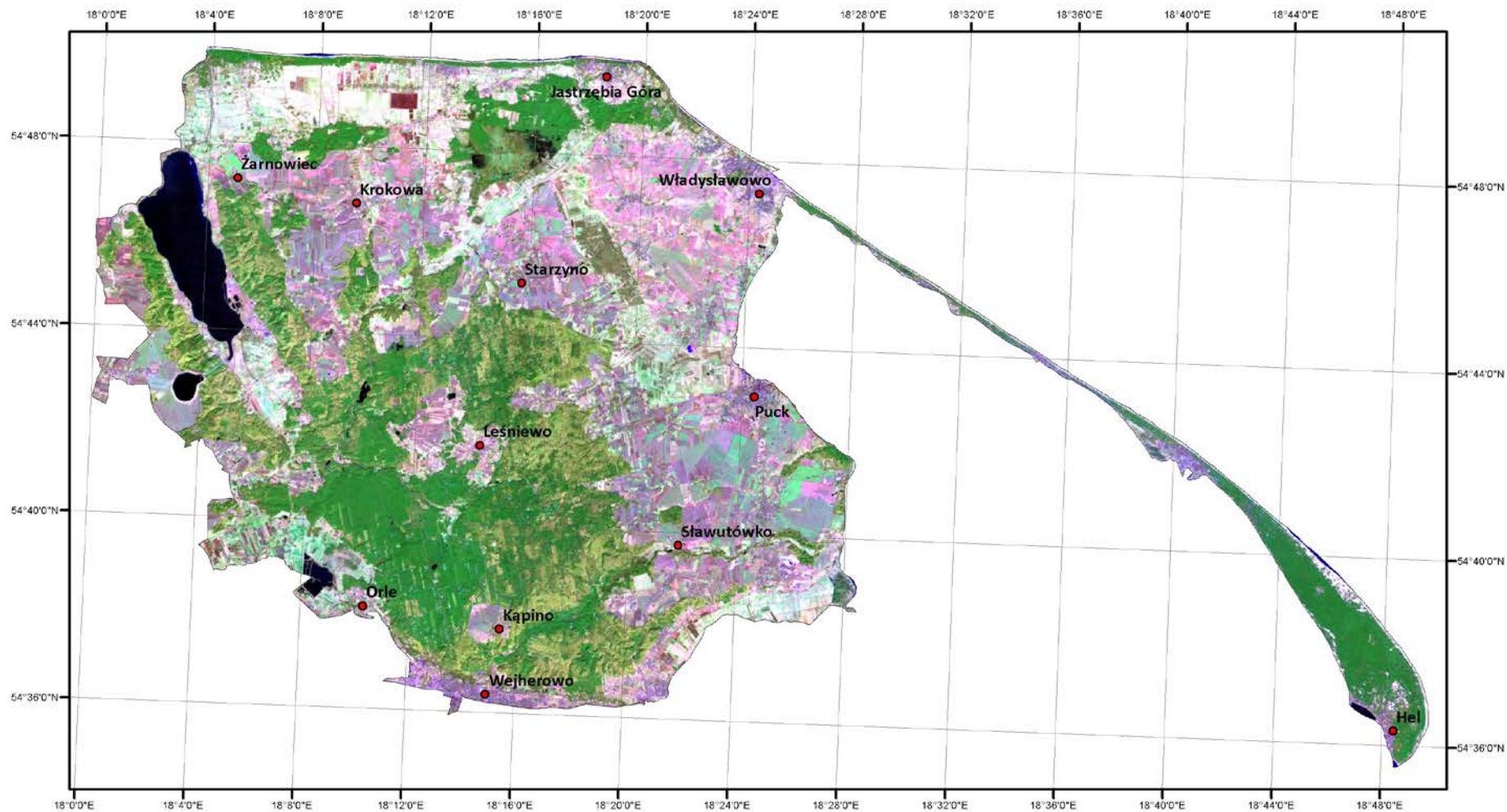
Do wzrostu lesistości przyczyniło się też zalesianie nieużytków i gruntów porolnych przez osoby prywatne – szczególnie nasilone od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku. Małe kompleksy lasów prywatnych mają pozytywne znaczenie w zwiększaniu walorów krajobrazowych.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo wyraźnie zaznacza się duży kompleks leśny w południowej części zasięgu terytorialnego tzw. dawna „Puszcza Darżłubska”.

Bardzo dobry pogląd na przestrzenne zróżnicowanie Nadleśnictwa oraz na strukturę użytkowania gruntów daje przedstawione poniżej zdjęcie wykonane przez satelitę LANDSAT (Fot. 2) Kolor ciemnozielony przedstawia lasy, granatowy - wody, jasnozielony – łąki i pastwiska, natomiast kolor różowy to tereny bez pokrywy roślinnej lub tereny zurbanizowane.

² Główny Urząd Statystyczny, „Leśnictwo 2013”, stan w dniu 31.12.2012 r.

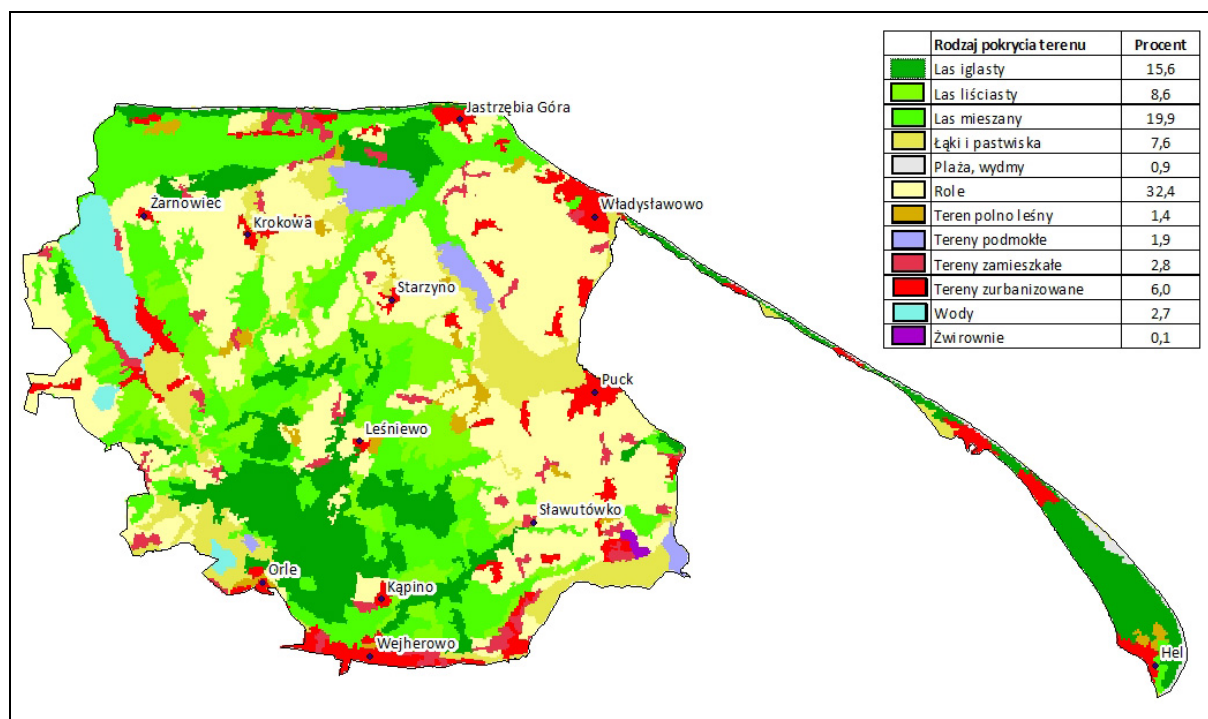
³ Źródło: opracowanie BULiGL na podstawie klasyfikacji zdjęcia satelitarnego

Fot. 2 Zdjęcie satelitarne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Wejherowo⁴

⁴ Zdjęcie przetworzone, oryginał z serwisu <http://zulu.ssc.nasa.gov/mrsid/>, stan na rok 2013

Bardziej szczegółowe formy pokrycia terenu w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Wejherowo przedstawia poniższa mapka (Rys. 3) wykonana na podstawie klasyfikacji zdjęcia satelitarnego z 2006 r. Tereny leśne sklasyfikowano, jako lasy iglaste, liściaste i mieszane. Uwagę zwraca przewaga terenów wykorzystywanych rolniczo, łąk i pastwisk w pradolinie Łeby-Redy (łącznie ok. 55%) oraz niewielka ilość zbiorników wodnych.

Rys. 3 Formy pokrycia terenu w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo

2.2.2 Porównanie wybranych cech taksacyjnych

Wzór nr 1a. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa Wejherowo ⁵

Jednostka	Stan na rok	Średni wiek [lat]	Przeciętny zapas [m ³ /ha]	Bieżący przyrost [m ³ /ha]	Udział % siedlisk borowych	Udział % gatunków iglastych
Obręb Darżlubie	2015	79	280,2	6,9	35,0	61,7
Obręb Kolkowo	2015	75	314,8	7,0	28,7	60,6
Obręb Wejherowo	2015	79	319,8	7,2	24,2	57,9
Nadleśnictwo Wejherowo	2015	78	302,9	7,0	29,8	60,2
RDLP	2013	67	263	b.d.	43,8	64,2
Województwo	2012	63	251	b.d.	59,6	67,9
Lasy Państwowe	2012	58	270	b.d.	49,3	70,2

⁵ Źródło:

- dla obrębów i nadleśnictwa – bieżące opracowania BULiGL o/Gdynia
- dla RDLP – zestawienia z Banku Danych o Lasach – www.bdl.lasy.gov.pl – stan na 01.01.2013 r.
- dla Lasów Państwowych, RDLP oraz województwa – Główny Urząd Statystyczny, „Leśnictwo 2013”, stan w dniu 31.12.2012 r

Wzór nr 1b. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w ramach grup funkcji lasu

Obiekt, nazwa: obręb, nadleśnictwa	Grupa funkcji / nazwa rezerwatu	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Średni przyrost [m ³ /ha]	Udział siedlisk borowych[%]	Udział gatunków iglastych [%]
Rezerwaty	Bielawa	41	208,6	7,0	99,0	79,1
	Źródlika Czarnej Wody	91	405,8	7,1		17,0
	Darżlubskie Buki	180	567,0	4,8		10,0
	Helskie Wydmy	119	146,3	2,5	100,0	100,0
	Piaśnickie Łąki	82	282,5	4,9	53,7	58,6
	Widowo	115	338,6	4,5	31,2	71,7
	Zielone	95	388,1	6,0	33,4	94,2
	Razem rezerwaty	86	302,6	5,8	56,5	62,2
Obręb Darżlubie	Lasy wodochronne	65	269,4	7,2	55,3	56,3
	Lasy w miastach i wokół miast	72	322,7	8,3	10,0	53,4
	Lasy stałe pow. badawcze. i doświadcz.	57	242,4	10,0	5,2	31,9
	Lasy glebochronne	97	187,9	4,1	87,1	86,9
	Lasy ostoje zwierząt	59	277,9	10,8	4,1	26,1
	Lasy obronne	53	301,0	9,4		
	Razem lasy ochronne	81	260,8	6,5	45,5	67,2
	Razem obręb Darżlubie	79	279,8	6,9	34,2	61,8
Obręb Kolkowo	Lasy wodochronne	70	304,2	5,7	11,9	26,0
	Lasy w miastach i wokół miast	73	296,7	6,8	63,1	85,1
	Lasy glebochronne	82	343,6	7,5	6,5	44,8
	Lasy ostoje zwierząt	86	336,5	6,3	14,6	58,0
	Lasy nasienne	116	452,7	5,8		
	Razem lasy ochronne	77	319,5	7,0	35,4	63,8
	Lasy gospodarcze	70	305,5	7,1	15,6	54,2
	Razem obręb Kolkowo	75	314,6	7,1	28,5	60,5
Obręb Wejherowo	Lasy wodochronne	76	321,7	7,1	37,8	50,3
	Lasy w miastach i wokół miast	78	322,2	7,3	24,3	60,7
	Lasy stałe pow. badawcze. i doświadcz.	65	371,0	10,1		80,0
	Lasy glebochronne	94	400,1	6,8		37,6
	Lasy ostoje zwierząt	100	237,0	5,9	9,9	35,8
	Lasy nasienne	110	435,0	4,7		
	Razem lasy ochronne	79	322,0	7,2	24,3	58,0
	Razem obręb Wejherowo	79	321,1	7,2	24,2	57,9
Nadleśnictwo Wejherowo	Lasy wodochronne	71	298,3	6,9	40,9	49,1
	Lasy w miastach i wokół miast	76	317,0	7,5	28,6	63,8
	Lasy stałe pow. badawcze. i doświadcz.	57	243,2	10,0	5,2	32,2
	Lasy glebochronne	91	261,5	5,6	50,0	67,4
	Lasy ostoje zwierząt	83	271,9	7,7	8,7	36,7
	Lasy obronne	53	301,0	9,4		
	Lasy nasienne	114	448,0	5,5		
	Razem lasy ochronne	79	300,1	6,9	34,6	62,7
Razem nadleśnictwo bez rezerwatów	78	303,3	7,1	29,4	60,2	

2.3 Podział przyrodniczo-leśny i geograficzny Nadleśnictwa

Zamieszczone mapy zostały utworzone dla terenu Nadleśnictwa Wejherowo - na podstawie „Atlasu Rzeczypospolitej Polski”, którego źródłem były fachowe opracowania. Wyjątkiem są regiony przyrodniczo-leśne, które jako nowe opracowanie, posiadają warstwy wektorowe.

2.3.1 Regiony przyrodniczo-leśne

(ZIELONY R. i in. 2010)

Celem regionalizacji przyrodniczo-leśnej jest przedstawienie geograficznego zróżnicowania ekologicznych warunków wzrostu i rozwoju roślinności, a w szczególności ekosystemów leśnych. Wiedza ta umożliwi prawidłowe wykorzystanie tych warunków na potrzeby gospodarki leśnej.

Regionalizacja przyrodniczo-leśna jest wprowadzona do „Zasad Hodowli Lasu” i obowiązuje w planowaniu hodowlanym.

Obecnie obowiązująca jest „Regionalizacja przyrodniczo-leśna 2010⁶”. Do niedawna obowiązywała regionalizacja przyrodniczo-leśna opracowana w 1990⁷. Jednak aktualne potrzeby leśnictwa ze względu na m. in. upowszechnienie Leśnej Mapy Numerycznej a także z powodu rozwoju technik cyfrowego obrazowania powierzchni Ziemi, wymogły konieczność uszczegółowienia granic regionalizacji przyrodniczo-leśnej z 1990 roku.

Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną z 2010 roku, obszary administrowane przez Nadleśnictwo Wejherowo położone są w i krainie przyrodniczo-leśnej zwanej Bałtycką, która obejmuje obszar gromadnego występowania buka. Kolejnym, niższym stopniem regionalizacji są mezoregiony, których wyróżniono 4. Szczegółowo podział przyrodniczo-leśny przedstawia się następująco:

Kraina: Bałtycka (I)

Mezoregion: Wysoczyzny Żarnowieckiej (I - 17)

Mezoregion: Wybrzeża Słowińskiego (I - 2)

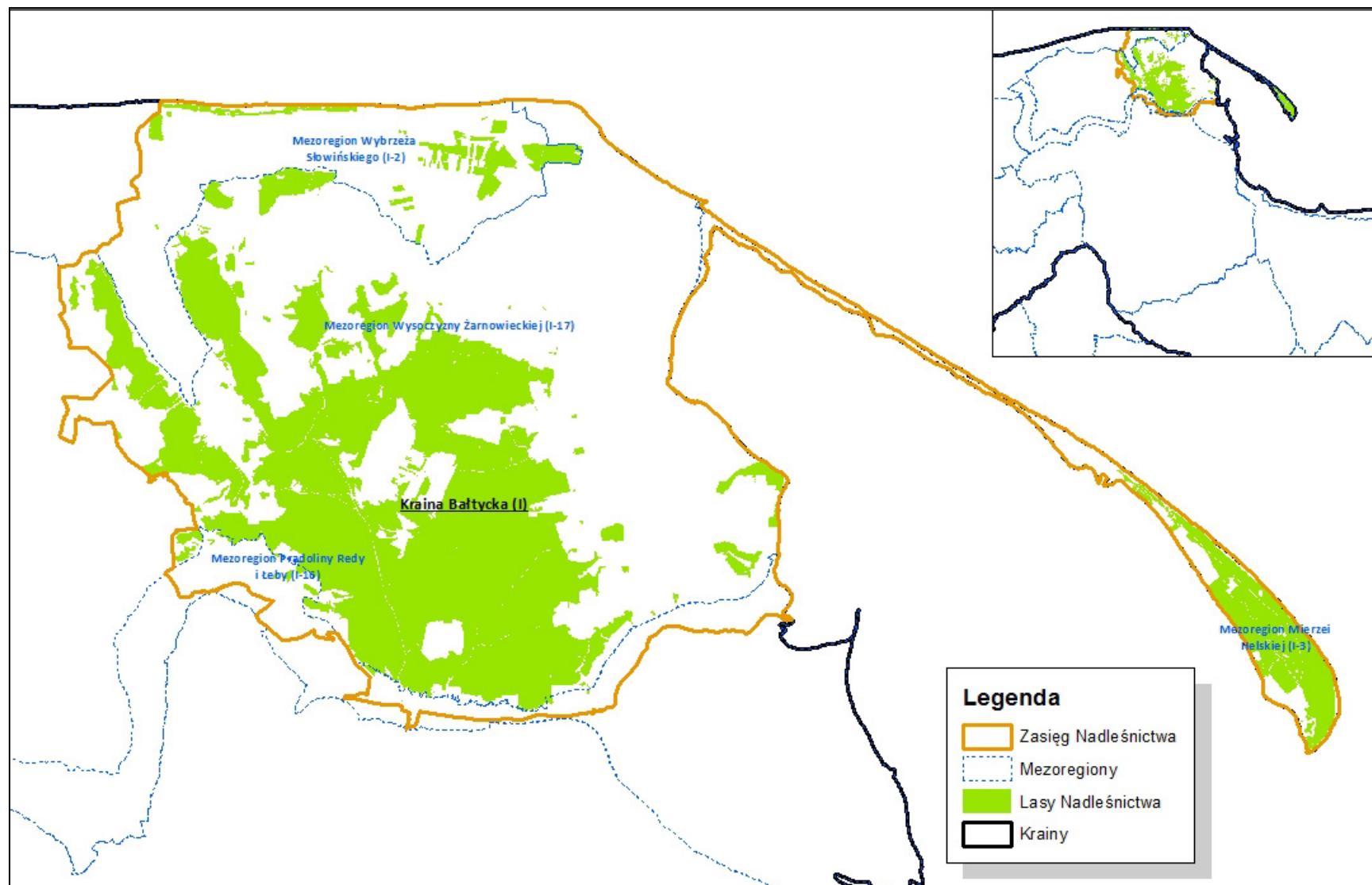
Mezoregion: Pradoliny Redy i Łeby (I - 16)

Mezoregion: Mierzei Helskiej (I - 3)

Regiony przyrodniczo-leśne w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo przedstawia (Rys. 4).

⁶ Zielony R. (kierownik tematu) i in. , „Identyfikacja leśnych obszarów funkcjonalnych oraz weryfikacja granic jednostek regionalizacji przyrodniczo-leśnej, z uwzględnieniem rozmieszczenia struktury geologicznej, hydrologicznej, regionów pochodzenia Leśnego Materiału Podstawowego, granic administracyjnych gmin oraz zasięgu terytorialnego jednostek „Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe” – SGGW Warszawa, 2010

⁷ Trampler T. , Kliczkowska A. , Dmyterko E. , Sierpińska A. , „Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych”, Warszawa 1990

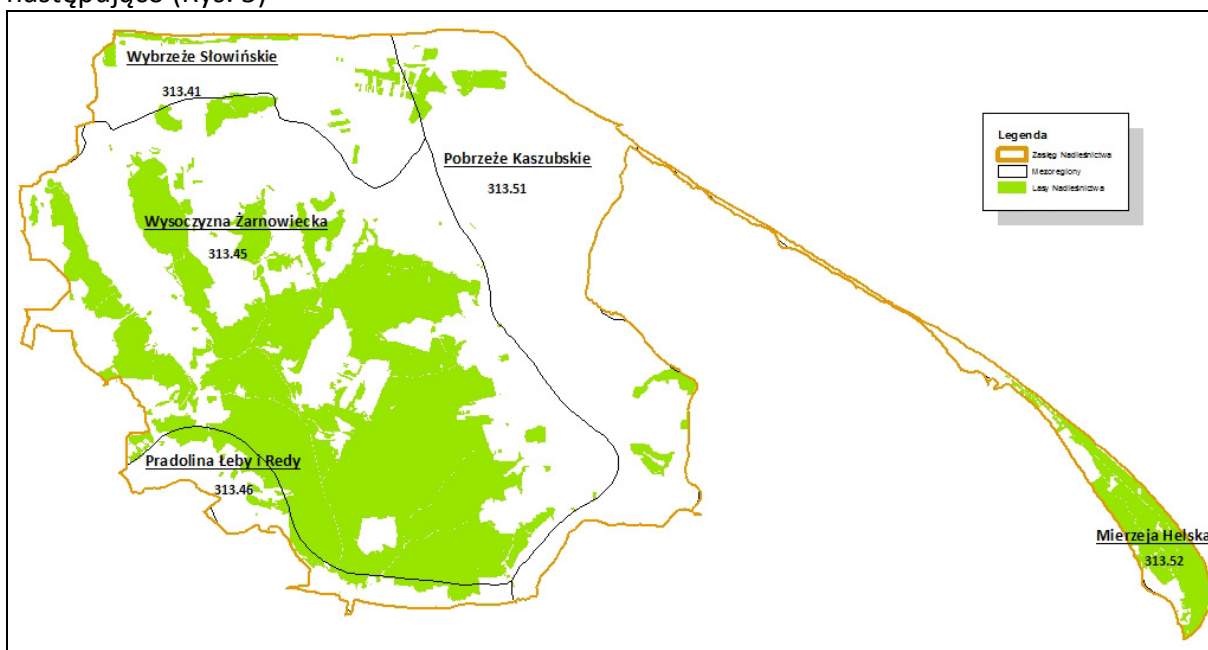
Rys. 4 Regiony przyrodniczo-leśne w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo

2.3.2 Regiony fizycznogeograficzne

(KONDRACKI 2000)

Regiony fizycznogeograficzne to jednostki wyróżnione na podstawie cech morfograficznych, morfogenetycznych i geologicznych. Wpływają one na kształtowanie się klimatu, stosunków wodnych, glebowych oraz rodzaju roślinności, czego przejawem jest typ krajobrazu naturalnego.

Podział Nadleśnictwa Wejherowo na regiony fizycznogeograficzne przedstawia się następująco (Rys. 5)

Rys. 5 Regiony fizycznogeograficzne

Szczegółową systematykę podziału przedstawiono poniżej:

- Megaregion:** Europa Środkowa (3)
- Prowincja:** Niż Środkowoeuropejski (1)
- Podprowincja:** Pobrzeże Południowobałtyckie (3)
- Makroregion:** Pobrzeże Koszalińskie (4)
- Mezoregion:** Wybrzeże Słowińskie (1)
- Mezoregion:** Wysoczyzna Żarnowiecka (5)
- Mezoregion:** Pradolina Łeby i Redy (6)
- Makroregion:** Pobrzeże Gdańskie (5)
- Mezoregion:** Pobrzeże Kaszubskie (1)
- Mezoregion:** Mierzeja Helska (2)

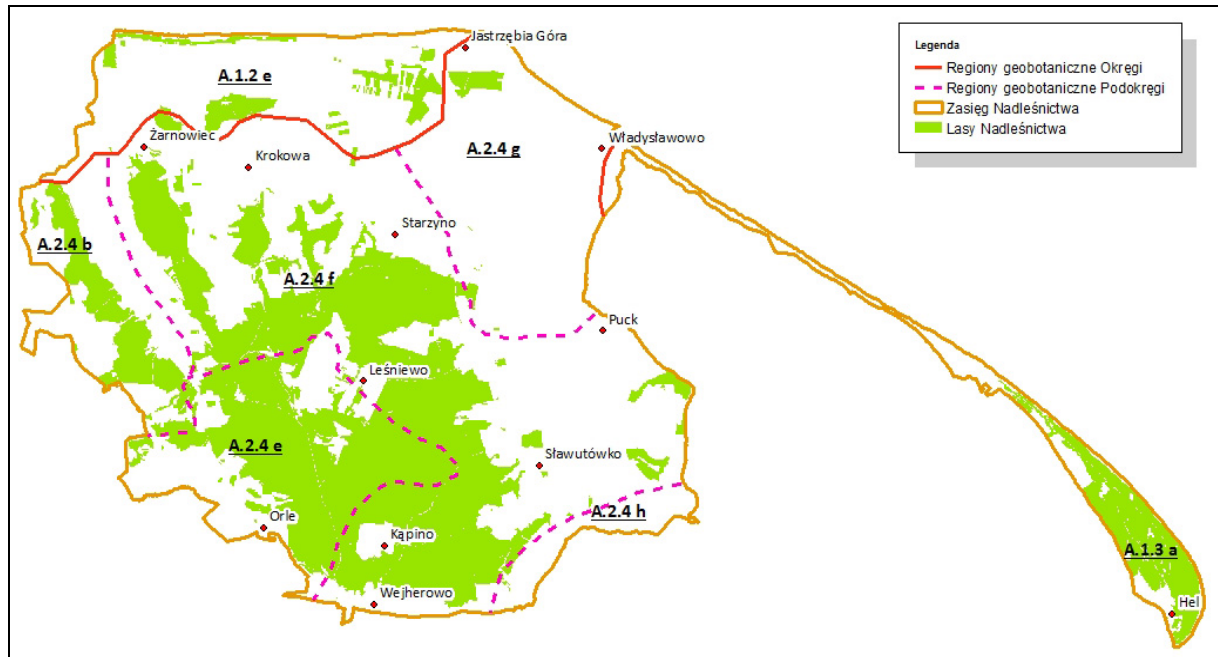
Większość lasów Nadleśnictwa Wejherowo znajduje się w obrębie Wysoczyzny Żarnowieckiej a także Mierzei Helskiej.

2.3.3 Regiony geobotaniczne

(Jan M. MATUSZKIEWICZ 1998)

Regiony geobotaniczne to jednostki wyróżnione na podstawie podobieństw zestawu zbiorowisk, uwarunkowanych genezą terenu.

Podział Nadleśnictwa Wejherowo na regiony geobotaniczne przedstawia tematyczna mapa - (Rys. 6).

Rys. 6 Regiony geobotaniczne

Szczegółową systematykę podziału przedstawiono poniżej:

Obszar: Europejskie lasy liściaste i mieszane

Prowincja: Środkowoeuropejska

Podprowincja: Południowobałtycka

Dział: Pomorski (A)

Kraina: Południowego Brzegu Bałtyku (1)

Okręg: Wybrzeża Słowińskiego (2)

Podokręg: Jastrzębiogórski (e)

Okręg: Wybrzeża Gdańskiego (3)

Podokręg: Mierzei Helskiej (a)

Kraina: Pobrzeża Południowobałtyckiego (2)

Okręg: Pobrzeża Kaszubskiego (4)

Podokręg: Choczewski (b)

Podokręg: Piaśnicki (e)

Podokręg: Pucki (f)

Podokręg: Władysławowski (g)

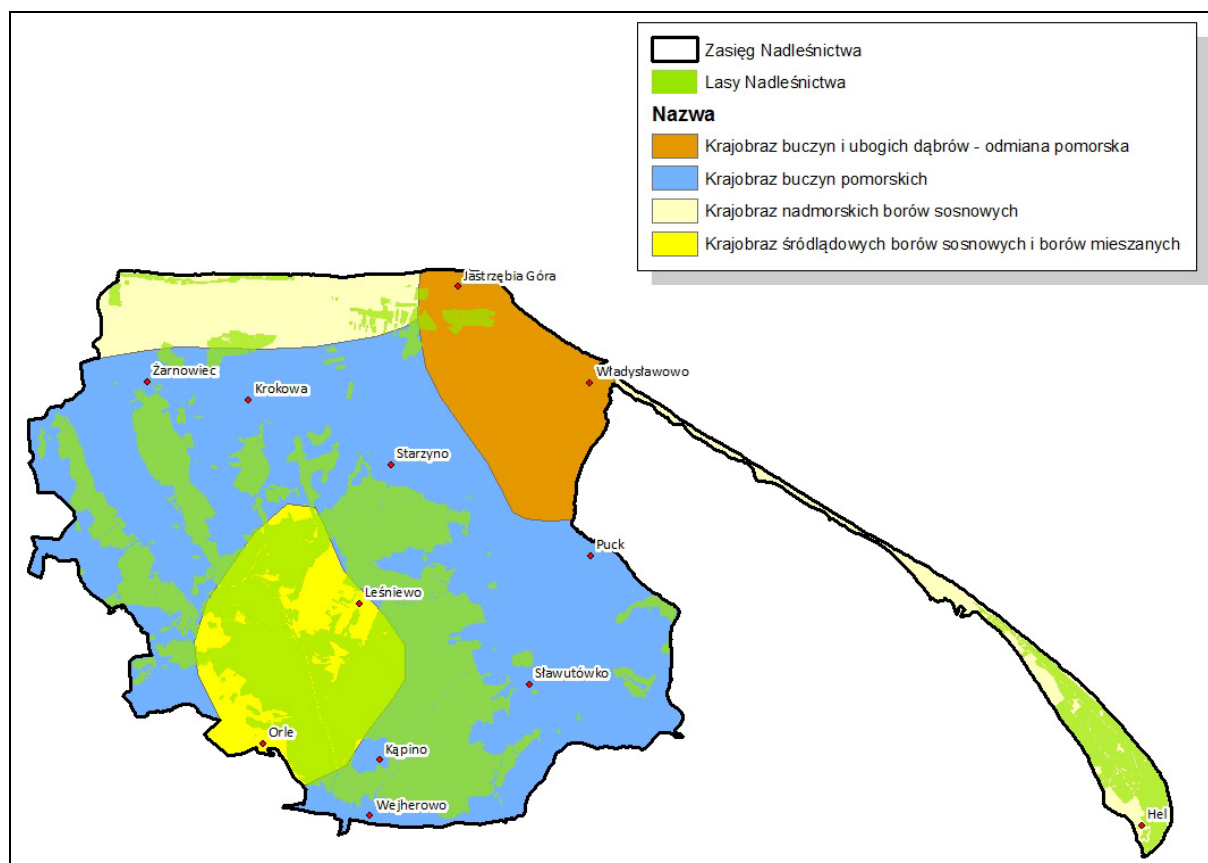
Podokręg: Rumiński (h)

2.3.4 Krajobrazy roślinne

(Jan M. MATUSZKIEWICZ 1993)

Krajobrazy roślinne zostały wydzielone na podstawie analizy krajobrazowego zróżnicowania roślinności naturalnej.

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo wyróżniono następujące typy krajobrazów roślinnych (Rys. 7).

Rys. 7 Krajobrazy roślinne

Wśród krajobrazów roślinnych dominuje krajobraz buczyn pomorskich oraz krajobraz śródlądowych borów sosnowych i borów mieszanych w odmianie pomorskiej. Obejmują one swym zasięgiem Wysoczyznę Żarnowiecką oraz Pradolinę Łeby i Redy. Drugim, co do wielkości zajmowanego obszaru jest typ krajobrazu nadmorskich borów sosnowych, występujący na Mierzei Helskiej i Wybrzeżu Słowińskim. Na Pobrzeżu Kaszubskim stosunkowo niewielka powierzchnia lasów Nadleśnictwa leży w typie krajobrazu buczyn i ubogich dąbrów w odmianie pomorskiej.

O typie krajobrazu decyduje w dużym stopniu gleba oraz stosunki wodne, zatem na przeważającej części Wysoczyzny Żarnowieckiej wykształcił się krajobraz buczyn pomorskich a nad brzegiem Bałtyku krajobraz nadmorskich borów sosnowych.

2.3.5 Potencjalna roślinność naturalna

(Jan M. MATUSZKIEWICZ 2002)

Pojęcie potencjalnej roślinności naturalnej odnosi się do siedliska. Oznacza ono końcowe zbiorowisko, które powstałoby na tym siedlisku w wyniku sukcesji naturalnej niezakłóconej przez działalność człowieka. Jest to teoretyczna granica sukcesji na danym siedlisku.

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo, na gruntach zajętych przez lasy, jako potencjalna roślinność naturalna dominuje zbiorowisko **kwaśnej buczyny niżowej** (*Luzulo pilosae*-Fagetum), **żyźnej buczyny** (*Melico* Fagetum) oraz **subatlantyckiej mezotroficznej kwaśnej dąbrowy typu pomorskiego** (*Fago-Quercetum petraeae*). Na mniejszej powierzchni potencjalną roślinnością jest **grąd** (*Stellario Carpinetum*).

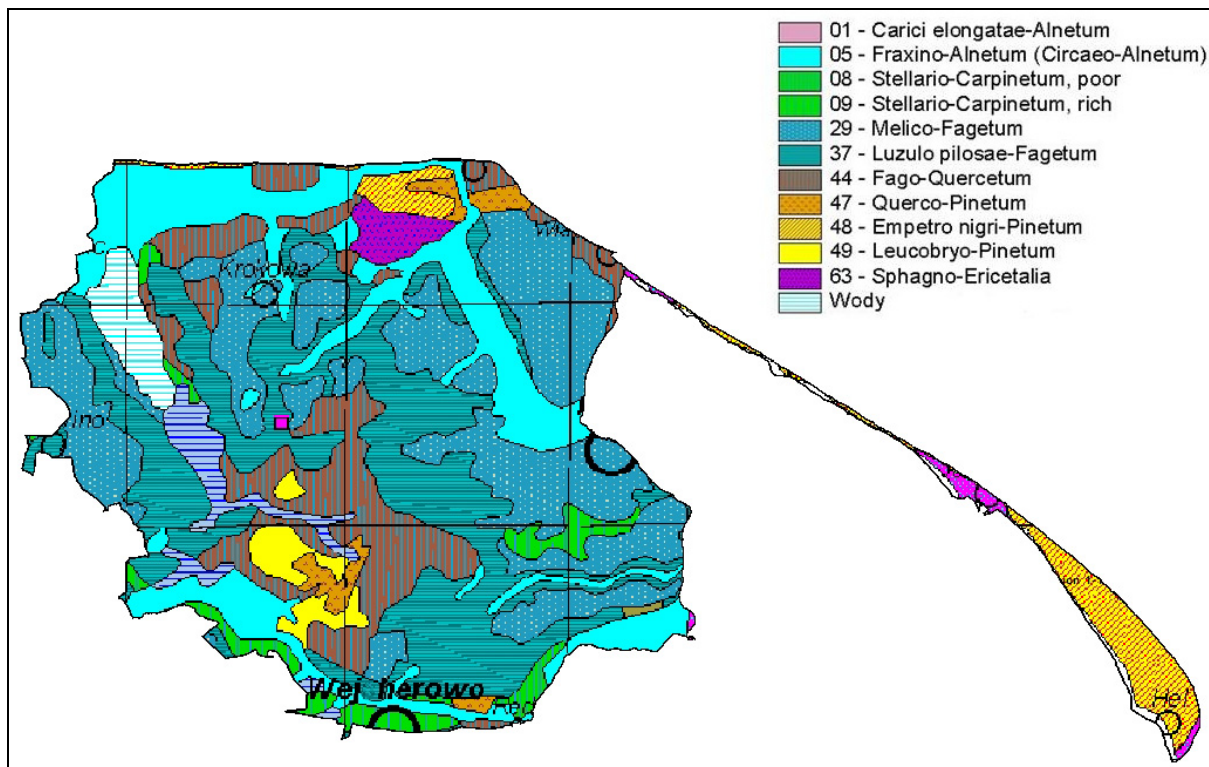
W Pradolinie Łeby dominującą potencjalną roślinnością naturalną jest **łęg jesionowo-olszowy** (*Fraxino-Alnetum*⁸). Na niewielkiej powierzchni teoretyczną granicą sukcesji naturalnej jest **też sosnowy bór bagienny** (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*).

Dla pasa nadmorskiego charakterystyczną jest potencjalna roślinność naturalna w formie **nadmorskiego boru bażynowego** (*Empetro nigri-Pinetum*).

Pozostałe zbiorowiska potencjalnej roślinności naturalnej tylko sporadycznie występują na gruntach zajętych przez kompleksy leśne Nadleśnictwa. Na przykład w przypadku potencjalnego zbiorowiska olsu środkowoeuropejskiego (*Carici elongatae-Alnetum*), którego większość występuje w pasie nadmorskim powodem jest znikoma powierzchnia lasów na tym terenie. Na zamieszczonej mapce potencjalnej roślinności naturalnej (Rys. 8) wyszczególniono wszystkie zbiorowiska na terenie zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Wejherowo⁹.

⁸ Dotychczas powszechnie używana nazwa *Circaeo-Alnetum* powinna być zastąpiona nazwą wcześniejszą, ważną i efektywnie opublikowaną, czyli *Fraxino-Alnetum*: na podstawie - Matuszkiewicz W., „Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski”, Warszawa 2001, str. 381

⁹ Na podstawie „Potencjalna roślinność naturalna Polski”, IGiPZ PAN Warszawa 2008.

Rys. 8 Mapa potencjalnej roślinności naturalnej na terenie Nadleśnictwie Wejherowo

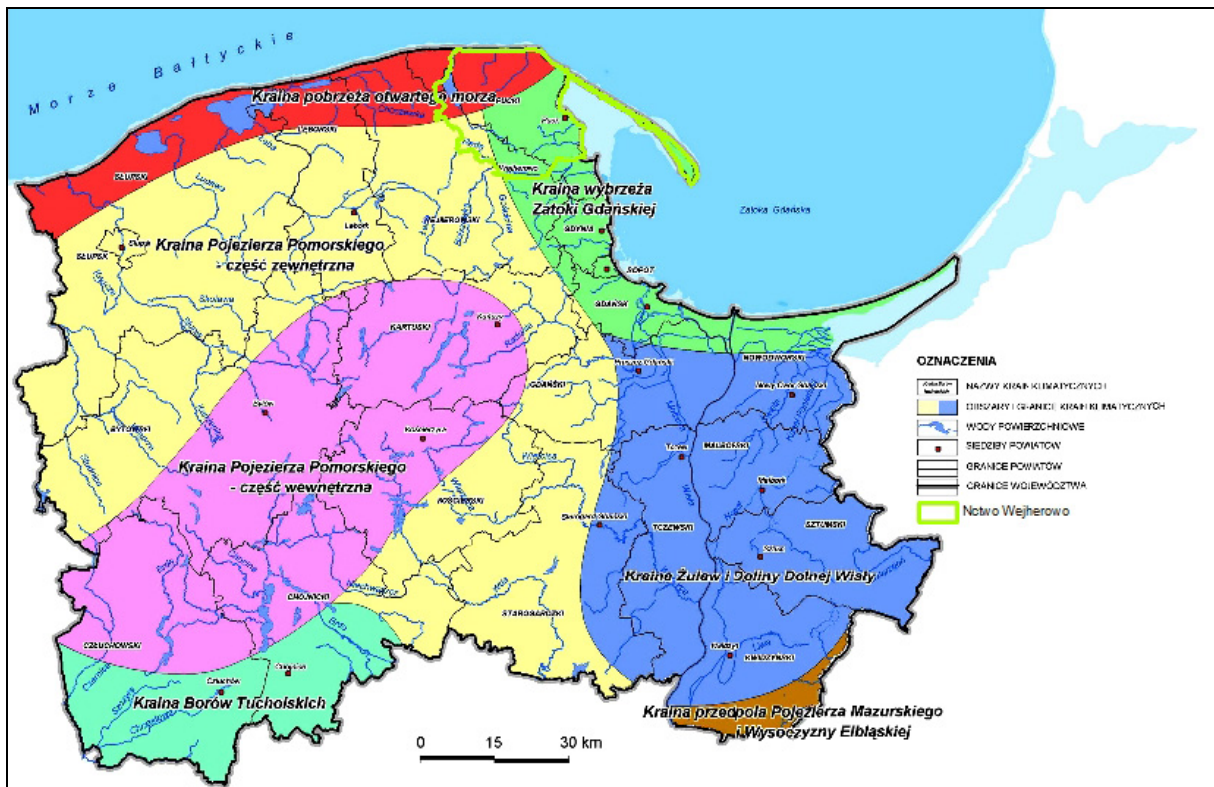
2.4 Klimat obszaru Nadleśnictwa

Klimat terenu Nadleśnictwa Wejherowo związany jest z jego położeniem geograficznym. Wpływ Atlantyku i Morza Bałtyckiego z jednej oraz pnia kontynentalnej Europy Wschodniej i Azji z drugiej strony, plasują go w typie klimatu umiarkowanego. Ścieranie się klimatycznych wpływów oceanicznych i kontynentalnych nadaje klimatowi cechy przejściowości, której następstwem jest duża zmienność stanów pogody.

W zasadzie w całym zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo zauważalny jest wpływ na klimat Morza Bałtyckiego - szacuje się, że do ok. 30 km od brzegu morza, przy czym najsilniejszy jest w strefie przybrzeżnej. Wiąże się to z np. mniejszymi rocznymi amplitudami temperatur niż na pozostałym obszarze. Wody Bałtyku wywierają bezpośredni wpływ na przebieg elementów klimatu w dolnej warstwie atmosfery. Proces wzajemnej wymiany ciepła między wodą a powietrzem daje w rezultacie długie okresy przejściowe między zimą a latem, przy tym wiosna jest chłodniejsza od jesieni. Wpływ Bałtyku łagodzi przebieg zimy pod względem termicznym, obniża temperatury lata oraz utrzymuje wysoką wilgotność powietrza przez cały rok.

Podział uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne większości elementów meteorologicznych zaproponowany przez zespół Kwiecień i Taranowska (1974) sytuuje teren Nadleśnictwa Wejherowo na granicy trzech krain:

- Krainy Wybrzeża Zatoki Gdańskiej (ok.52% powierzchni)
- Krainy Pobrzeża Otwartego Morza (ok.38% powierzchni)
- Krainy Pojezierza Pomorskiego - część zewnętrzna (ok.10% powierzchni).

Rys. 9 Granice regionów klimatycznych w zasięgu Nadleśnictwa Wejherowo wg zespołu Kwiecień i Taranowska (1974)

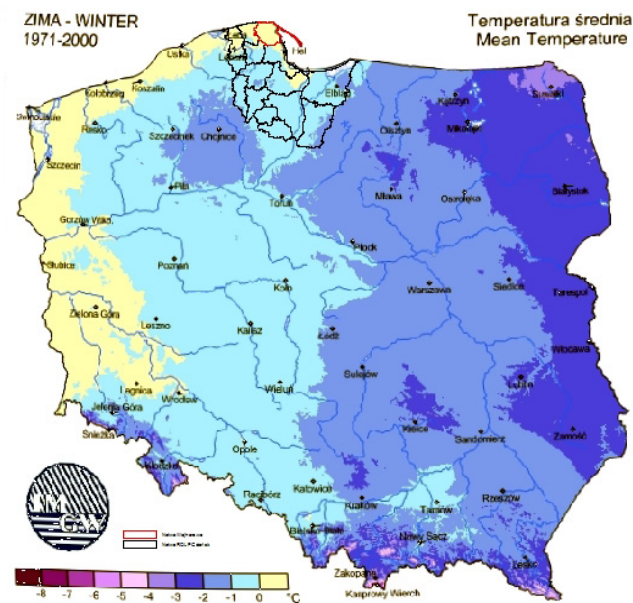
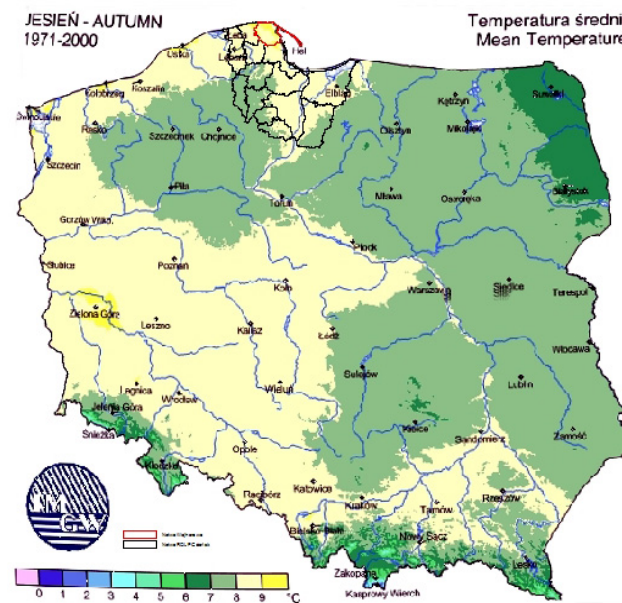
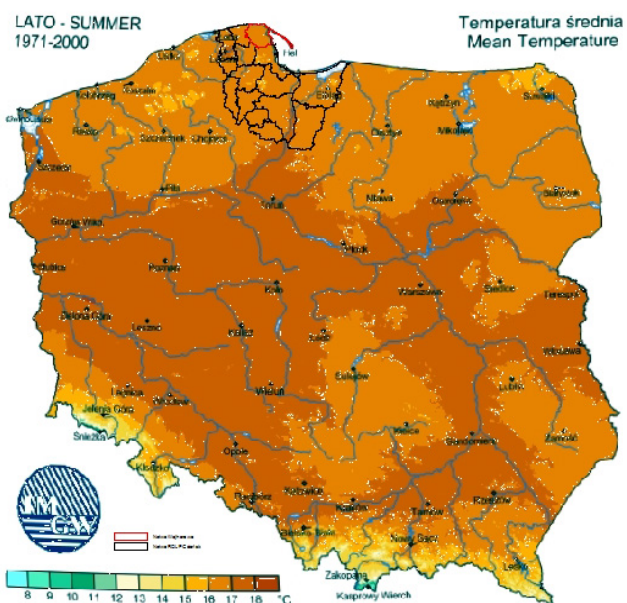
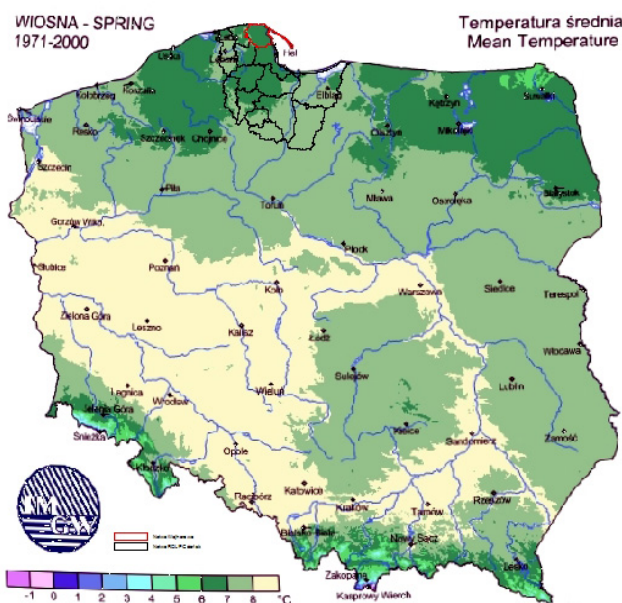
Kraina Wybrzeża Zatoki Gdańskiej na terenie Nadleśnictwa obejmuje półwysep Hel oraz wschodnią jego część leżącą nad Zatoką Pucką. Tworzy pas ograniczony wysoczyzną morenową od zachodu i wodami zatokowymi. Występuje tu najwyższe w kraju usłonecznienie rzeczywiste przekraczające 1700 godzin rocznie. Ten fakt znajduje swoje odzwierciedlenie w aspekcie wysokich walorów turystycznych regionu. Temperatura powietrza wykazuje wyraźną zmienność z zachodu na wschód. Zimą średnia temperatura stycznia należy do najwyższych w kraju, w lipcu odwrotnie, chłodniej jest w zachodniej części krainy. w omawianej krainie występują znaczne prędkości wiatru.

Kraina Pobraża Otwartego Morza charakteryzuje się najmniejszymi amplitudami temperatury powietrza, przy czym jest to najchłodniejszy fragment polskiego wybrzeża (średnia temperatura w lipcu 16,5°C). Jest to teren o wysokich sumach rocznych usłonecznienia rzeczywistego (około 1700 godz.), o dużych prędkościach wiatru i najniższej w kraju liczbie dni z pokrywą śnieżną. Notuje się tu dużą liczbę dni z występowaniem mgły. Charakterystyczna jest bardzo duża zmienność warunków pogodowych.

Kraina Pojezierza Pomorskiego - część zewnętrzna określana jest jako strefa przejściowa pomiędzy Krainą Pobraża Otwartego Morza i Krainą Pojezierza Pomorskiego - część wewnętrzną. w tej części Krainy Pojezierza Pomorskiego także obserwujemy oddziaływanie morza a co się z tym wiąże - mniejsze amplitudy temperatury powietrza oraz mniejszą liczbę dni mroźnych i gorących. Przez całą Krainę Pojezierza Pomorskiego - część zewnętrzną przechodzi główny szlak gradowy.

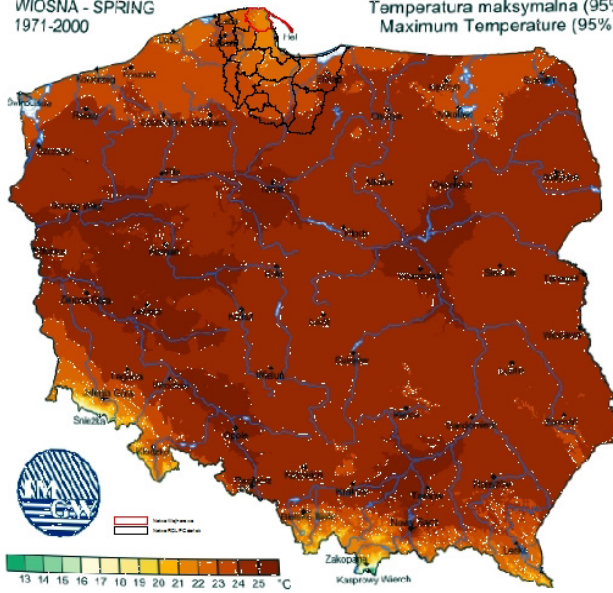
Poniżej przedstawiono mapki, które wizualnie przedstawiają różne elementy składające się na charakterystykę klimatu omawianego Nadleśnictwa – są to dane zgromadzone przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej z lat 1971 – 2000.

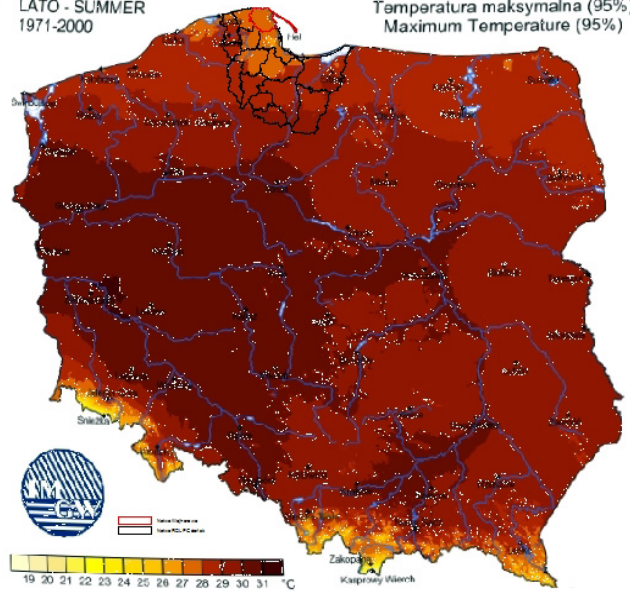
WIOSNA - SPRING
1971-2000

Temperatura maksymalna (95%)
Maximum Temperature (95%)

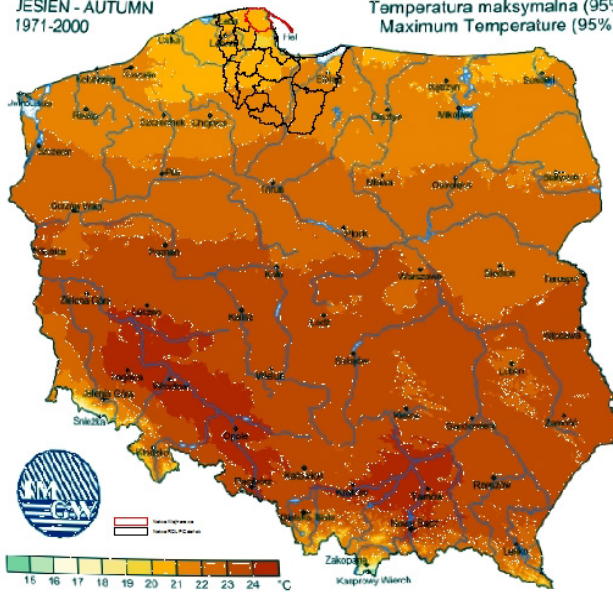
LATO - SUMMER
1971-2000

Temperatura maksymalna (95%)
Maximum Temperature (95%)

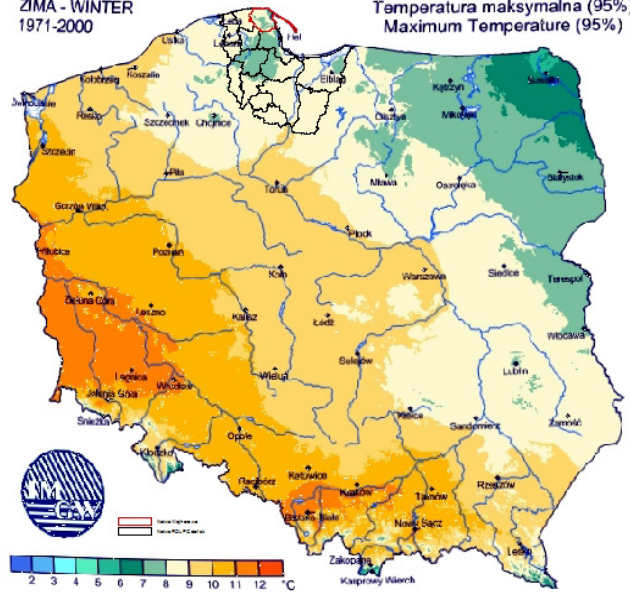
JESIEŃ - AUTUMN
1971-2000

Temperatura maksymalna (95%)
Maximum Temperature (95%)

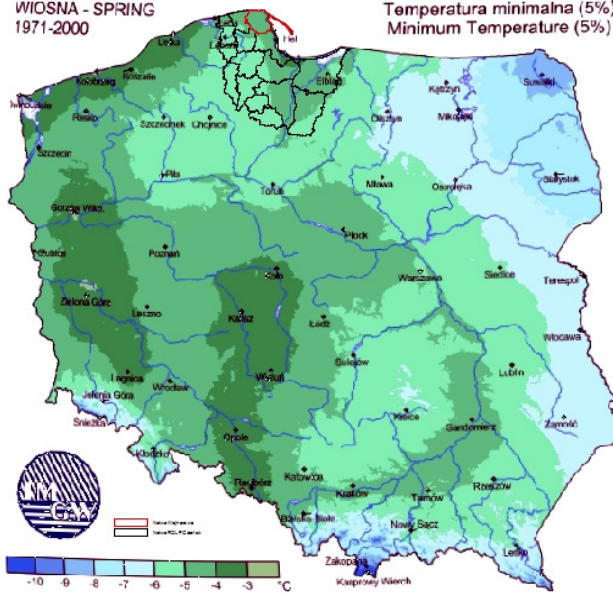
ZIMA - WINTER
1971-2000

Temperatura maksymalna (95%)
Maximum Temperature (95%)

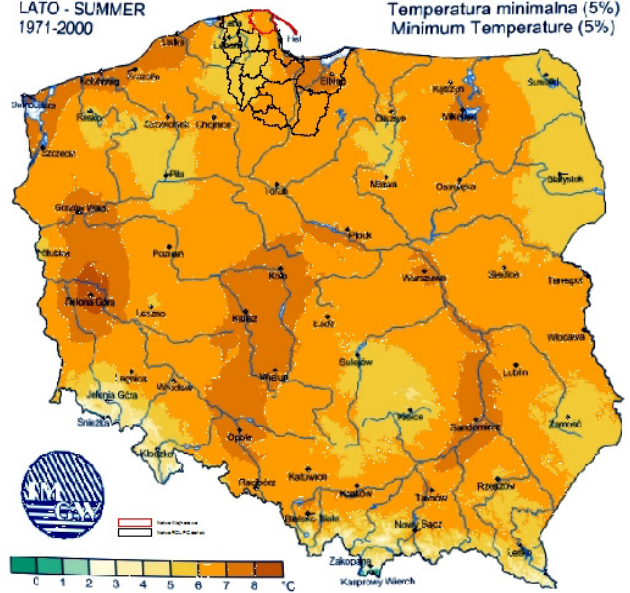
WIOSNA - SPRING
1971-2000

Temperatura minimalna (5%)
Minimum Temperature (5%)

LATO - SUMMER
1971-2000

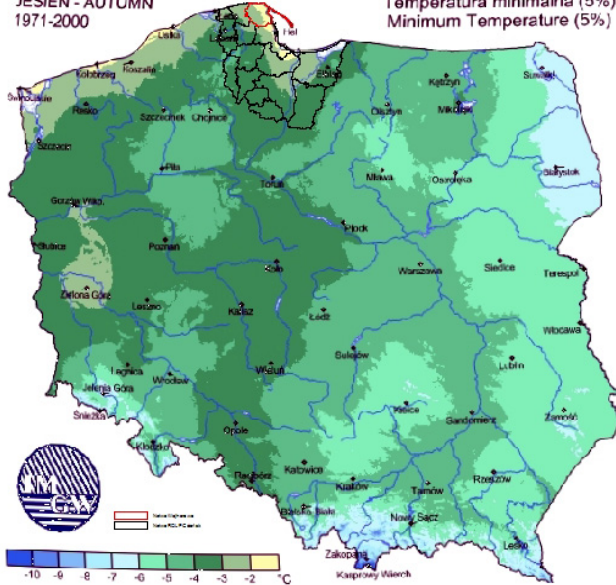
Temperatura minimalna (5%)
Minimum Temperature (5%)

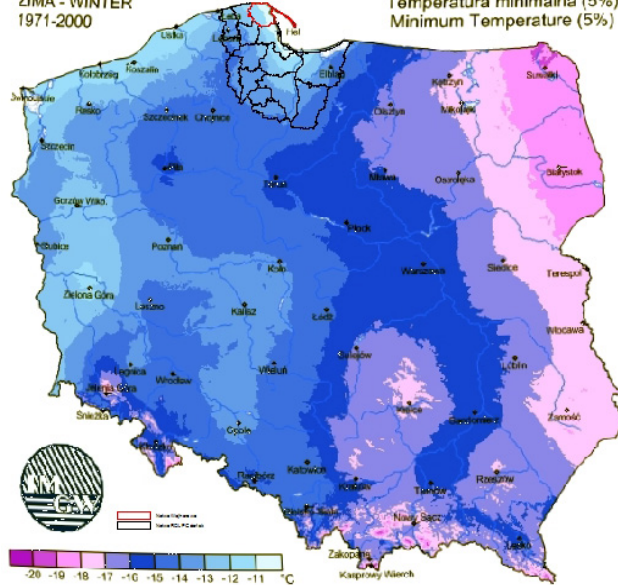
JESIEŃ - AUTUMN
1971-2000

Temperatura minimalna (5%)
Minimum Temperature (5%)

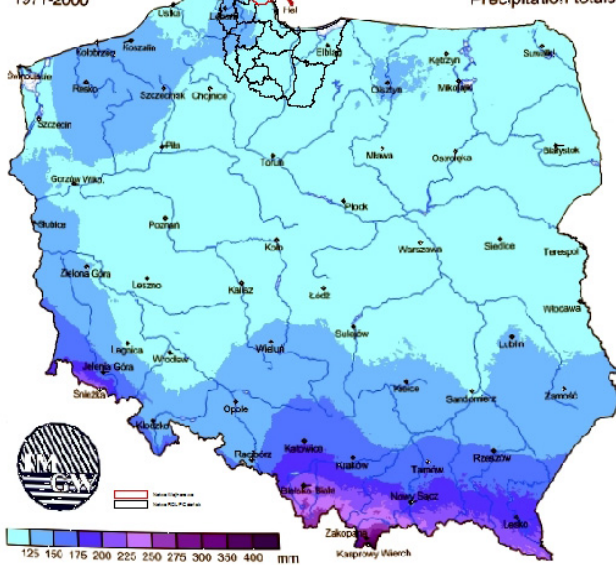
ZIMA - WINTER
1971-2000

Temperatura minimalna (5%)
Minimum Temperature (5%)

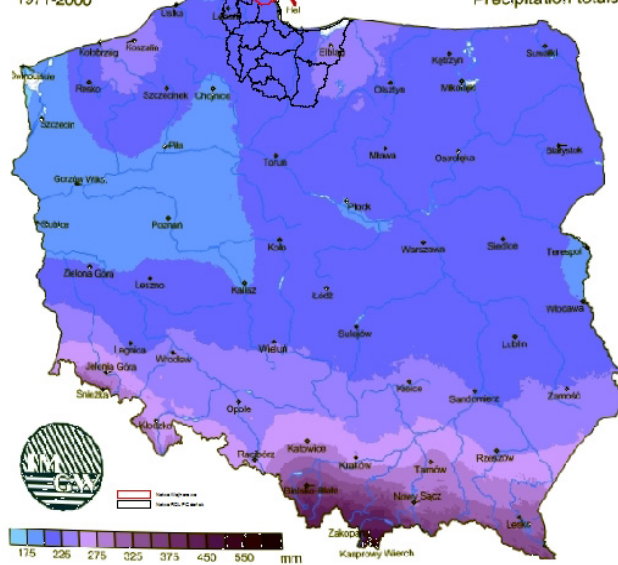
WIOSNA - SPRING
1971-2000

Suma opadu
Precipitation totals

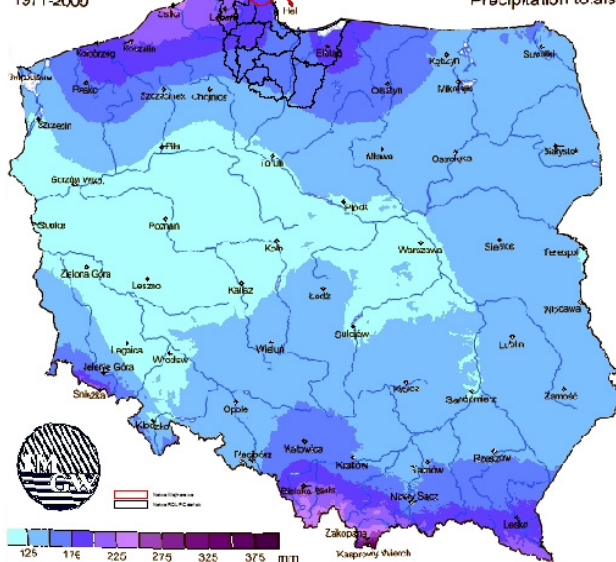
LATO - SUMMER
1971-2000

Suma opadu
Precipitation totals

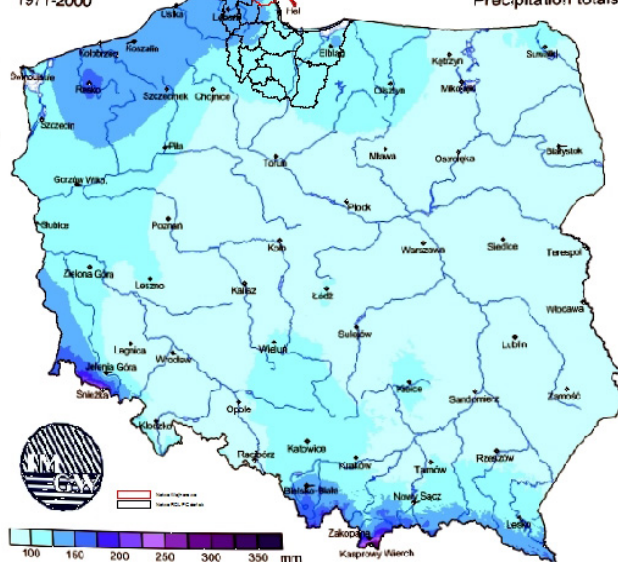
JESIEŃ - AUTUMN
1971-2000

Suma opadu
Precipitation totals

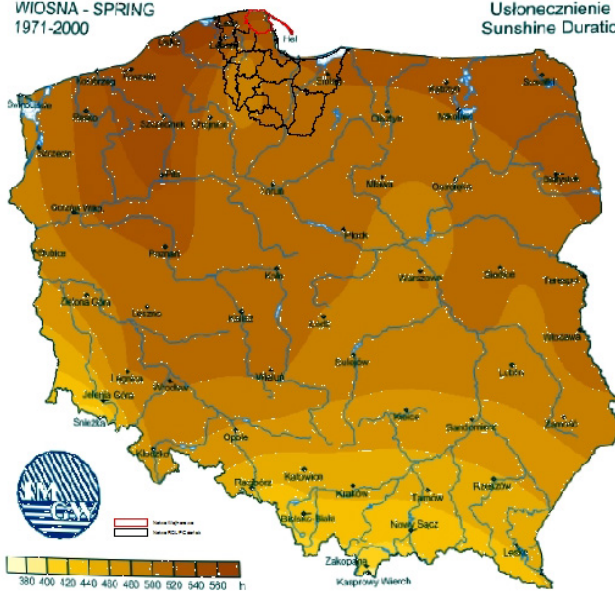
ZIMA - WINTER
1971-2000

Suma opadu
Precipitation totals

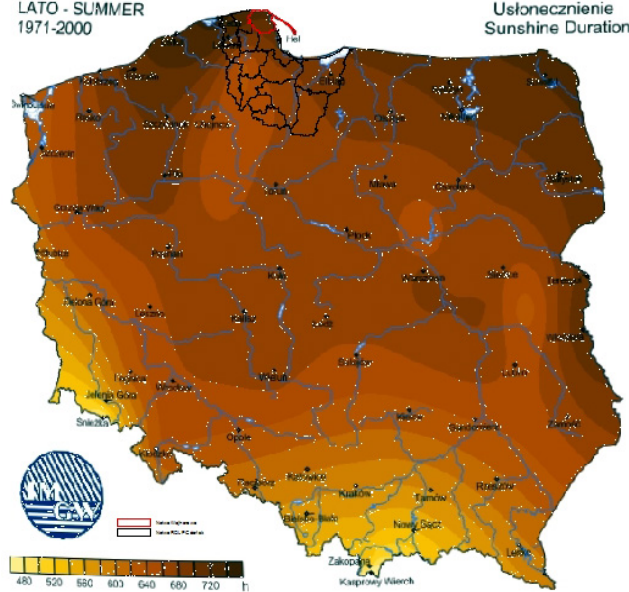

WIOSNA - SPRING
1971-2000

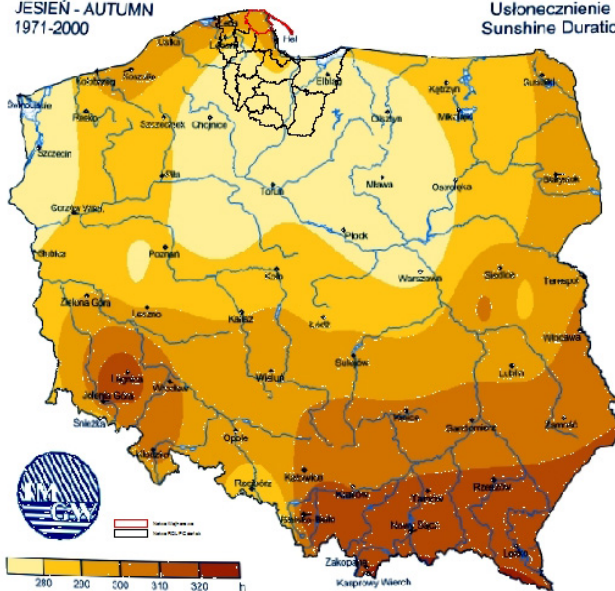
Usłonecznienie
Sunshine Duration

LATO - SUMMER
1971-2000

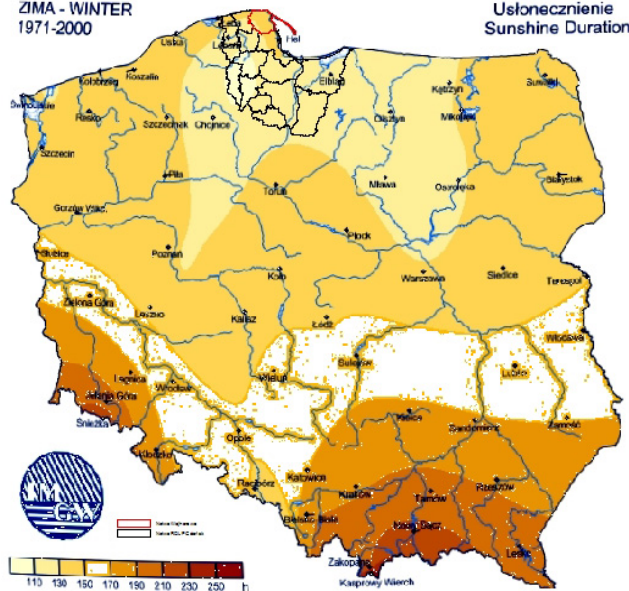
Usłonecznienie
Sunshine Duration

JESIEN - AUTUMN
1971-2000

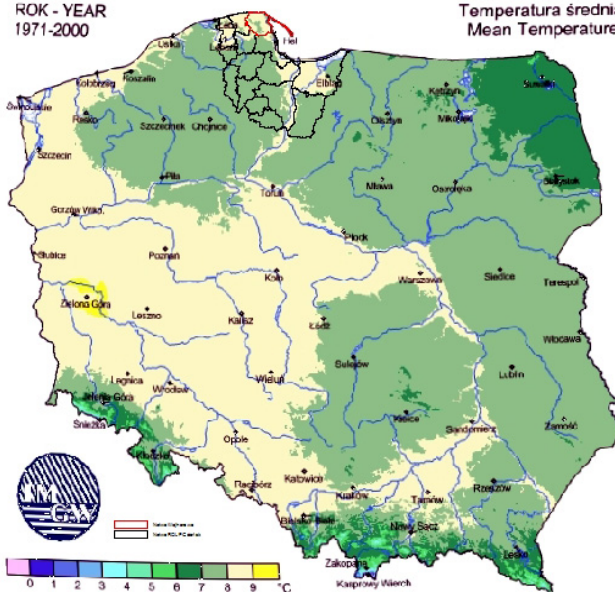
Usłonecznienie
Sunshine Duration

ZIMA - WINTER
1971-2000

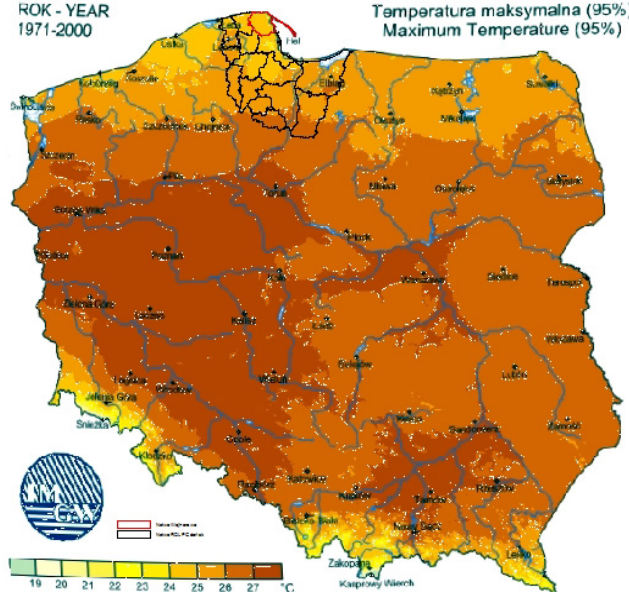
Usłonecznienie
Sunshine Duration

ROK - YEAR
1971-2000

Temperatura średnia
Mean Temperature

ROK - YEAR
1971-2000

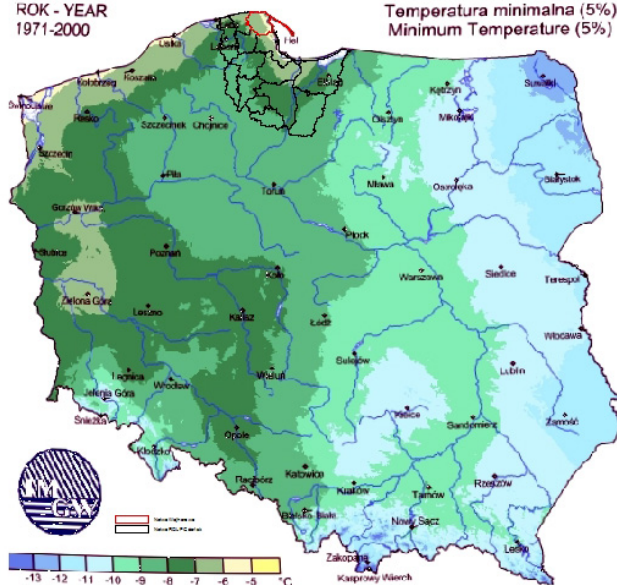

Temperatura maksymalna (95%)
Maximum Temperature (95%)

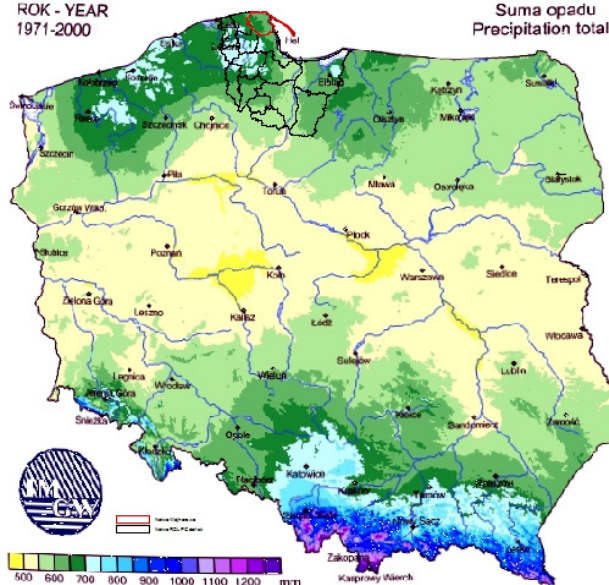
ROK - YEAR
1971-2000

Temperatura minimalna (5%)
Minimum Temperature (5%)

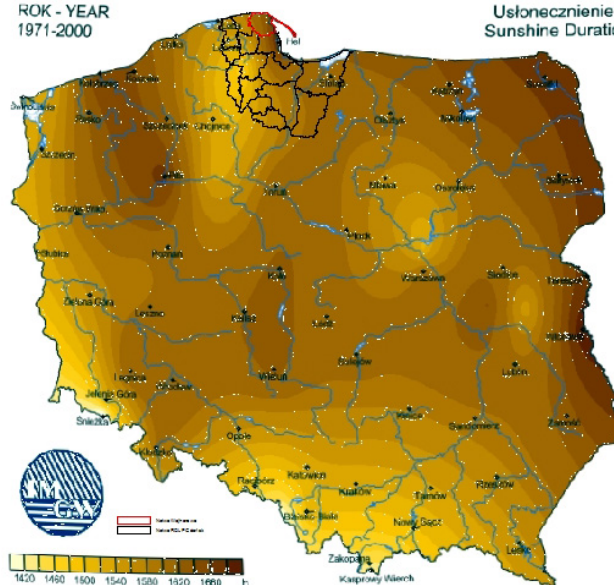
ROK - YEAR
1971-2000

Suma opadu
Precipitation totals

ROK - YEAR
1971-2000

Usłonecznienie
Sunshine Duration

Sumaryczna ilość opadów atmosferycznych w północnej części regionu wynosi ok. 650 mm i wzrasta w kierunku południowym do ok 700 mm. Średnia temperatura w ciągu roku wynosi ok. 8°C. Latem temperatura maksymalna w północnej części Nadleśnictwa jest o ok. 1°C niższa od terenów położonych bardziej na południe. Odwrotna sytuacja zachodzi zimą, gdy w północnej części Nadleśnictwa jest nieco cieplej niż na pozostałym obszarze. Taki rozkład średnich rocznych temperatur związany jest z wpływem Morza Bałtyckiego.

Usłonecznienie to czas podany w godzinach, podczas którego padają bezpośrednie promienie słoneczne. Jest ono na obszarze Nadleśnictwa stosunkowo wysokie, szczególnie w okresie wegetacyjnym. Fakt ten jest korzystny dla wzrostu i rozwoju szaty roślinnej. Ma też pozytywne znaczenie w aspekcie turystycznych walorów regionu.

2.5 Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Rzeźba terenu w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo jest zróżnicowana. Decydującą rolę w ukształtowaniu obecnej rzeźby omawianego terenu odegrał lądolód skandynawski i jego wody roztopowe. Lądolód ten w okresie czwartorzędu, w epoce plejstocenu, podczas cofania się zdzierał powierzchnie starokrystalicznego masywu tarczy bałtyckiej i Gór Skandynawskich, by osadzić je w Europie Środkowej¹⁰. Kilukrotnie nasuwanie się lądolodu, którego grubość prawdopodobnie przekraczała 1500 m spowodowało osadzenie transportowanego materiału w postaci glin, żwirów i piasków z głazami na utworach trzeciorzędowych, które pierwotnie pokrywały tereny obecnej Polski. Grubość utworów czwartorzędowych pokrywających tereny północnej Polski jest różna, często przekracza 150 m, lokalnie na Pojezierzu Kaszubskim sięga nawet 200 m. W Pradolinie Łeby i Redy utwory trzeciorzędowe znajdują się na głębokości ok. 30 m.

Fot. 3 Pradolina Łeby-Redy – na drugim planie widok na oddz. 228b (I-ctwo Nanice)

W okresach interglacjalnych, a także po całkowitym ustąpieniu lodowca następowała faza ocieplenia, podczas której dochodziło do modelowania ostrych wzniesień i wypłykania dolin. Tego typu procesy mają zresztą charakter ciągły i przebiegają również w chwili obecnej. Są one spowodowane zarówno czynnikami naturalnymi (erozja) jak i działalnością człowieka. Jednakże z zasady mają one bardzo łagodny przebieg, przez co praktycznie pozostają niezauważalne w krótkim okresie czasu.

Jak już wspomniano, każde zlodowacenie rozdzielał okres międzylodowcowy, w czasie którego z topniejącego lodu wody wymywały materiał skalny odkładając go

¹⁰ J. Barbag, A. Dylikowa "Geografia Polski", 1968

w postaci różnych form stanowiących elementy współczesnej rzeźby. Przyczyną wycofywania się i powracania lądolodu były zmiany klimatyczne¹¹.

Obecnie panuje holocen, który jest współczesną (drugą) częścią czwartorzędu - okresu polodowcowego, trwającego od zakończenia ostatniego zlodowacenia- około 10 tys. lat temu - do dnia dzisiejszego. U jego początków zanikła ostatecznie wieczna zmarzlina, zanikły procesy typowe dla peryglacjału, rozwinęła się roślinność. Ukształtował się nowy układ cieków, wykorzystujący rynny glacialne, pojawiły się zbiorniki wodne. Holocenijskie procesy geologiczne miały ogromny wpływ na ukształtowanie rzeźby powierzchni (powstanie Półwyspu Helskiego, utworzenie się klifowych odcinków wybrzeża, nizin nadmorskich, itp.). Rozwojowi klifów towarzyszyło powstawanie osypisk, obrywów, sptywów i zsuwów. Biorąc pod uwagę czas trwania obecnego okresu oraz poprzednich interglacjałów, można wyrazić pogląd, że niezależnie od okresowych zmian klimatycznych, jesteśmy na początku interglacjału.

Rzeźbę młodoglacjalną, która przeważa na omawianym terenie charakteryzują tylko dla niej właściwe zespoły form. W czasie równomiernego topnienia lodu materiał skalny osadzany był w formie moreny dennej odznaczającej się falistą powierzchnią z nieregularnymi wzniesieniami i zagłębieniami. Morenę denną budują głównie gliny zwałowe przemieszane z piaskami, żwirem i pojedynczymi głazami.

Podczas spadków temperatury lądolód topniał znacznie wolniej i nierównomiernie. Czoło lądolodu długo pozostawało w jednym miejscu. W takich warunkach z materiału polodowcowego usypywane były ciągi moren czołowych. Są to długie wały pojedynczych lub grupowych pagórków, zbudowane z chaotycznie nagromadzonego materiału piaszczysto-żwirowego, z licznymi głazami. Gлина zwałowa rzadko tu występuje.

Morena denna stanowi stosunkowo najbardziej korzystny teren dla osadnictwa i budowy dróg. Sprzyjają temu dość żyzne gleby oraz niewielkie deniwelacje terenu. Natomiast morena czołowa nie jest obszarem łatwym do zagospodarowania. Dużym utrudnieniem są znaczne różnice wysokości względnej oraz stosunkowo ubogie gleby. Przede wszystkim więc były zalesiane.

Większe płaty piasków i żwirów wodnolodowcowych wytworzyły się w południowo - zachodniej części Nadleśnictwa (sandr Piaśnicki). W strefie przymorskiej i na Półwyspie Helskim występują piaski eoliczne i piaski morskie. Z działalnością morza związane jest występowanie klifu o wysokości od kilku do kilkudziesięciu metrów (Jastrzębia Góra - Władysławowo, Swarzewo - Gnieźdzewo, Puck - Ostonino). Pas nizin nadmorskich (Odargowskie Łąki, Karwieńskie Błoto) są to tzw. równiny lagunowe. Utworzyły się w obrębie obniżen Pradoliny Kaszubskiej, następnie zamienioną na zatokę morską, odcinaną sukcesywnie mierzejami od morza. Tworzące się laguny ulegały stopniowemu zamulaniu i zarastaniu.

Ważnym elementem fizjografii terenu są również obniżenia wytopiskowe i rynny glacialne. Wypełniają je utwory holocenijskie, w tym głównie torfy o miąższości od 0,5m do około 3m. W niewielkich płatach występują tu również osady jeziorne (gytie), deluwalne.

Ukształtowanie powierzchni terenu jest silnie zróżnicowane. Wysokość obszaru Nadleśnictwa Wejherowo waha się bowiem od 0 m n.p.m. (tereny przymorskie) do 155 m n.p.m. w leśnictwie Sobieńczyce, północnej części leśnictwa Piaśnica i w leśnictwie Rybno. Największe różnice w wysokości względnej występują w okolicach Jeziora Żarnowieckiego (leśnictwo Lisewo, Sobieńczyce, Rybno) i w części południowej Nadleśnictwa, w miejscu zejścia wysoczyzny ku terenom pradolinny (leśnictwa Orle,

¹¹ G. Labuda (praca zbiorowa) „Ziemia Wejherowska”, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1980

Kępino, Nanice). Tereny o stonowanym reliefie występują głównie na terenie leśnictw Piaśnica, Domatowo, Darżlubie, Jastarnia.

Fot. 4 Widok na oddz. 50k (I-ctwo Lisewo) na stromej wysoczyźnie zachodniego brzegu Jeziora Żarnowieckiego (w głębi).

Lasy Nadleśnictwa Wejherowo leżą w pięciu różniących się obszarach fizjograficznych co wiąże się z rzeźbą terenu. Największym z nich jest Wysoczyzna Żarnowiecka. Oddzielona jest ona od zachodu i południa Pradolina łąby i Redy. W regionie tym liczne są wzgórza morenowe rozczłonkowane licznymi obniżeniami terenu. W części środkowej znajduje się głęboka rynna Jeziora Żarnowieckiego. Znaczna część porośnięta lasami, w części wschodniej nazywana jest Puszcza Darżlubską. W okolicach Mechowa znajduje się rodzaj jaskini, częściowo udostępnionej turystycznie, powstałej w scementowanym węglanem wapnia piaskach glacyjofluwialnych. Nad jeziorem Żarnowieckim zwierciadło wody znajduje się na wysokości 1,5 m n.p.m., a jego dno jest kryptodepresją, czyli znajduje się poniżej poziomu morza.

Charakterystycznym obszarem fizjograficznym jest Półwysep Helski. Jest to piaszczysty wał w kształcie kossy, będący ciągiem zalesionych wydm, utworzonych przez wiatr i prąd morski płynący na wschód wzdłuż polskiego brzegu.

Fot. 5 Wydma częściowo porośnięta karłowatą sosną pospolitą oraz kosodrzewiną w oddz. 255a (I-ctwo Jastarnia), w głębi Morze Bałtyckie

Obszary Nadleśnictwa między brzegiem Bałtyku a południowym zboczem Pradoliny Łeby-Redy leżą na Pobrzeżu Kaszubskim. Istotną cechą Pobrzeża Kaszubskiego jest głębokie porozcinanie wysoczyzn deluwialnych pradolinami. Następstwem tego jest występowanie na całym obszarze obok siebie płatów wysoczyznowych zwanych kępami oraz obniżień pradolinnych. Poszczególne kompleksy leśne leżą w obrębie Wysoczyzny Żarnowieckiej w skład której wchodzi kępy: Pucka, Ostrowska, Sławoszyńska, Swarzewska i Żarnowiecka. Dna pradolin stanowią dość zróżnicowany poziom niski, nawiązujący do poziomu Bałtyku.

2.6 Kompleksy leśne

Nadleśnictwo Wejherowo składa się z 153 kompleksów leśnych. Ogółem w Nadleśnictwie Wejherowo znajduje się 10 kompleksów leśnych o wielkości powyżej 500 ha - stanowiące prawie 80 % powierzchni ogólnej. Są to tereny dawnej tzw. „Puszczy Darżlubskiej”. Wśród nich w obrębie leśnym Darżlubie i Wejherowo znajduje się po jednym kompleksie o wielkości ponad 2000 ha. Biorąc pod uwagę liczbę kompleksów niezależnie od ich wielkości to najwięcej i porównywalnie znajduje się ich w obrębie Kolkowo (71 szt.) i Darżlubie (64 szt.). Zdecydowanie najmniej kompleksów leśnych wyróżnimy w obrębie Wejherowo – 18 szt.

W większych kompleksach leśnych znajdują się enklawy i pótenklawy obcej własności, linie energetyczne, szosy i zabudowania powstałe w ślad za osadnictwem, i zagospodarowaniem tych ziem kosztem lasu.

Do granic lasów państwowych przylegają w wielu miejscach lasy stanowiące własność prywatną oraz lasy innych form własności. W granicach zasięgu administracyjnego Nadleśnictwa Wejherowo znajduje się 1682 ha lasów innych form własności. Syntetyczne zestawienie liczby i wielkości kompleksów przedstawiono poniżej (Tabela 3).

Tabela 3 Liczba i wielkość kompleksów leśnych

Obręb	do 1 ha	1-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	50-100 ha	100-500 ha	500-1000 ha	1000-2000 ha	ponad 2000 ha	Ilość kompleksów - Suma
Darżlubie	12	21	7	10	6	5		2	1	64
Kolkowo	14	22	8	10	2	10	5			71
Wejherowo	8	4	1	1	1	1		1	1	18
Nadleśnictwo Wejherowo	34	47	16	21	9	16	5	3	2	153

Jako kompleks leśny traktujemy zwarty obszar lasów, nie podzielony obszarami bezleśnymi. Elementów liniowych – drogi, rzeki, linie energetyczne nie traktujemy jako granic kompleksów, chyba że stanowią one istotne bariery dla przemieszczania się zwierząt i stanowią granice o charakterze „ekologicznym” (duże rzeki, szerokie i ruchliwe drogi itp.).

3 FORMY OCHRONY PRZYRODY

3.1 Formy ochrony przyrody - zestawienie

Szczególnie cennymi obiektami podlegającymi prawnej ochronie na terenie Nadleśnictwa Wejherowo są:

- rezerваты przyrody,
- pomniki przyrody,
- obszary Natura 2000,
- park krajobrazowy,
- otulina parku krajobrazowego,
- obszary chronionego krajobrazu,
- stanowisko dokumentacyjne,
- gatunki chronione,
- stanowiska archeologiczne.

Ilość i powierzchnie obiektów chronionych na terenie Nadleśnictwa Wejherowo przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 4. Obiekty chronione w Nadleśnictwie Wejherowo

Rodzaj obiektu	Ilość[szt] w N-ctwie	Powierzchnia [ha] w N-ctwie	Uwagi
Rezerваты przyrody			
„Bielawa”	-	132,19	
„Darżlubskie Buki”	-	28,31	
„Helskie Wydmy”	-	97,24	
„Piaśnickie Łąki”	-	56,98	
„Widowo”	-	38,47	
„Zielone”	-	17,08	
„Źródlika Czarnej Wody”	-	50,58	
Suma	7	420,85	
Obszary Natura 2000			
1. Bielawa i Bory Bażynowe	-	312,58	SOO
2. Bielawskie Błota	-	177,69	OSO
3. Opalińskie Buczyny	-	349,98	SOO
4. Orle	-	55,89	SOO
5. Piaśnickie Łąki	-	58,86	SOO
6. Puszcza Darżlubska	-	6205,96	OSO
7. Trzy Młyny	-	405,14	SOO
8. Widowo	-	36,77	SOO
9. Zatoka Pucka i Półwysep Helski	-	1765,88	SOO
Suma	9	9191,06*	
Obszary Chronionego Krajobrazu			
1. Nadmorski OChK	-	839,60	
2. OChK Pradoliny Redy-Łeby	-	224,19	
3. OChK Puszczy Darżlubskiej	-	13114,06	
Suma	3	14177,85	
Park krajobrazowy			
Nadmorski Park Krajobrazowy	1	1988,3	

Rodzaj obiektu	Ilość[szt] w N-ctwie	Powierzchnia [ha] w N-ctwie	Uwagi
Otulina parku krajobrazowego			
Otulina Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	1	1188,7	
Stanowisko dokumentacyjne			
„Szary Dwór”	1	0,5	
Użytki ekologiczne	18	118,18	
Pomniki przyrody	56	-	
Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków	7		poza tym w ewidencji istnieje jeszcze 20 szt nie wpisanych do rejestru zabytków
Gatunki roślin pod ochroną ścisłą	27		
Gatunki roślin pod ochroną częściową	13		
Gatunki grzybów pod ochroną ścisłą	3		
Gatunki grzybów pod ochroną częściową	1		
Płazy – gatunki chronione	7		
Gady – gatunki chronione	4		
Ptaki – gatunki chronione	73		
Ssaki – gatunki chronione	8		

* sumaryczna powierzchnia obszarów Natura 2000 jest powierzchnią faktyczną, nie wynikającą z prostego podsumowania, a uwzględniająca częściowe nakładanie się obszarów Natura 2000 „Bielawa i Bory Bażynowe” oraz „Bielawskie Błota”.

Odnośnie chronionej flory i fauny sporządzona została jeszcze jedna tabela zbiorcza (Tabela 18) o większym stopniu szczegółowości w odniesieniu do poszczególnych pozycji.

Poniżej, w celu raportowania jaki mają poszczególne nadleśnictwa, w tym Nadleśnictwo Wejherowo zamieszcza się zestawienie form ochrony przyrody z rozróżnieniem na zajmowaną powierzchnię leśną i nieleśną (Tabela 5).

Załącznikiem do „Programu Ochrony Przyrody” jest mapa przeglądowa obszarów chronionych i funkcji lasu w Nadleśnictwie Wejherowo.

Tabela 5 Obszary chronione – zestawienie z podziałem na powierzchnię leśną i nieleśną

Rodzaj obszaru chronionego	Nazwa obszaru chronionego	Powierzchnia leśna [ha]	Powierzchnia nieleśna [ha]	Sumaryczna powierzchnia [ha]
Natura 2000	Bielawa i Bory Bażynowe	283,91	28,67	312,58
Natura 2000	Bielawskie Błota N2000	149,02	28,67	177,69
Natura 2000	Opalińskie Buczyny N2000	348,08	1,9	349,98
Natura 2000	Orle N2000	45,14	10,75	55,89
Natura 2000	Piaśnickie Łąki N2000	33,83	25,03	58,86
Natura 2000	Puszcza Darżłubska N2000	6128,99	76,97	6205,96
Natura 2000	Trzy Młyny N2000	402,04	3,1	405,14
Natura 2000	Widowo N2000	36,77		36,77
Natura 2000	Zatoka Pucka i Półwysep Helski	1683,26	82,62	1765,88
Natura 2000 Suma		9111,04	257,71	9368,75
Obszar Chronionego Krajobrazu	Nadmorski OChK	801,13	38,47	839,6
Obszar Chronionego Krajobrazu	Pradoliny Redy-Łeby OChK	208,18	16,01	224,19
Obszar Chronionego Krajobrazu	Puszczy Darżłubskiej OChK	12933,64	180,42	13114,06
Obszary Chronionego Krajobrazu Suma		13942,95	234,9	14177,85

Rodzaj obszaru chronionego	Nazwa obszaru chronionego	Powierzchnia leśna [ha]	Powierzchnia nieleśna [ha]	Sumaryczna powierzchnia [ha]
Park Krajobrazowy	Nadmorski Park Krajobrazowy	1879,69	108,61	1988,3
Park Krajobrazowy	Otulina NPK	1144,03	44,67	1188,7
Park Krajobrazowy i otulina Suma		3023,72	153,28	3177
Rezerwat przyrody	Bielawa	107,13	25,06	132,19
Rezerwat przyrody	Darżlubskie Buki	28,31		28,31
Rezerwat przyrody	Helskie Wydmy	30,16	67,08	97,24
Rezerwat przyrody	Piaśnickie Łąki	31,95	25,03	56,98
Rezerwat przyrody	Widowo	38,47		38,47
Rezerwat przyrody	Zielone	17,08		17,08
Rezerwat przyrody	Źródlika Czarnej Wody	50,58		50,58
Rezerваты przyrody Suma		303,68	117,17	420,85
Użytek ekologiczny	Darżlubskie Źródlika		1,2	1,2
Użytek ekologiczny	Głuszewskie Moczary		3,22	3,22
Użytek ekologiczny	Helskie Wydmy		67,08	67,08
Użytek ekologiczny	Jezioro Witalicz (Rogoźnica)		8,51	8,51
Użytek ekologiczny	Kępiński Moczar		2,16	2,16
Użytek ekologiczny	Księża Łąka		3,8	3,8
Użytek ekologiczny	Lisewskie Łąki		2,46	2,46
Użytek ekologiczny	Łuczyczne Błoto		3,62	3,62
Użytek ekologiczny	Mechowska Łąka		3,85	3,85
Użytek ekologiczny	Migowa Łąka		7,06	7,06
Użytek ekologiczny	Migowe Wzgórza	1,27		1,27
Użytek ekologiczny	Muzowa Łąka		0,67	0,67
Użytek ekologiczny	Nanicka Łąka		4,6	4,6
Użytek ekologiczny	Nanicki Szuwar		1,41	1,41
Użytek ekologiczny	Piaśnickie Oparzelisko	0,59	0,58	1,17
Użytek ekologiczny	Porąbski Moczar		1,19	1,19
Użytek ekologiczny	Pryśniewska Łąka		3,66	3,66
Użytek ekologiczny	Świecińska Topiel		1,25	1,25
Użytki ekologiczne Suma		1,86	116,32	118,18
Suma końcowa		26383,25	879,38	27262,63

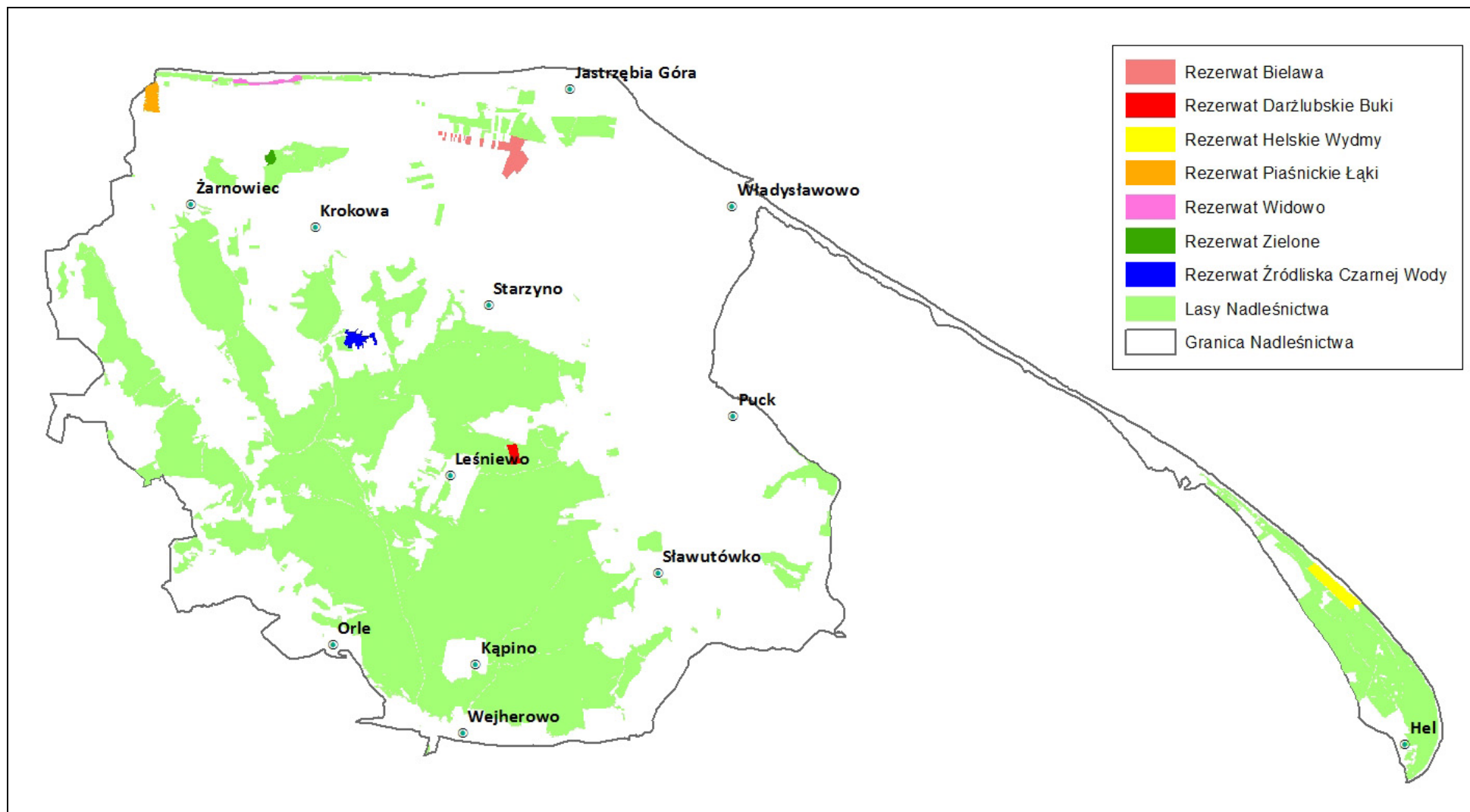
3.2 Rezerваты przyrody na terenie LP

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi (art. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

W Polsce wg danych Głównego Urzędu Statystycznego¹² istnieje obecnie 1481 rezerwatów przyrody, zaś w województwie pomorskim ich liczba wynosi 130.

Na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo występuje 7 rezerwatów przyrody. Lokalizację tych form ochrony przyrody przedstawia Rys. 10 natomiast charakterystykę zawiera Tabela 6

¹² Główny Urząd Statystyczny „Ochrona Środowiska 2013”, Warszawa 2013, str. 283

Rys. 10 Lokalizacja rezerwatów przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Tabela 6 Ogólna charakterystyka rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny	Położenie		Rodzaj, typ i podtyp rezerwatu wg dominującego ¹³		Powierzchnia [ha] według		Powierzchnia [ha] objęta ochroną		Ważniejsze		Powierzchnia [ha]		Uwagi
			oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	Dz. Urzęd. lub Monitora Polskiego	planu ochrony lub u.l.	ściłą	częścio-wą	zbiorowiska, zespoły roślinne	grupy zwierzotne	ba-daw-cza	kon-trol-na	
1.	Bielawa	1. Zarządzenie Nr 165/99 Wojewody Pomorskiego z dnia 19 listopada 1999 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego - Dz. Urz. z 1999 r. Nr 122, poz. 1075 2. Rozporządzenie Nr 8/2005 Wojewody Pomorskiego z dnia 30 maja 2005 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego - Dz. Urz. z 2005 r. Nr 59, poz. 1110)	Obręb leśny: Darżlubie oddz. 17(cały), 18 c-g, ~a, ~b, 19 b, c, i, 20 i-s, 20A (cały), 20B (cały)	gm. Krokowa, Puck, Władysławowo l-ctwo: Starzyno	rodzaj: torfowiskowy typ: biocenotyczny i fizjocenotyczny podtyp: biocenozy naturalnych i półnaturalnych	typ: torfowiskowy (bagienny) podtyp: torfowisk wysokich	721,41	132,19 (pozostałe grunty są w zarządzie RDOŚ, właścicielem części jest także osoba prywatna)		132,19	mszary wrzoścowe, zbiorowiska torfowiskowe i wodne - bór bagienny – <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , brzezina bagienna – <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>	ptaki wodno-błotne			Nie obowiązuje plan ochrony. Obowiązują zadania ochronne zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku. Zadania ochronne ustanawia się na jeden rok – obecnie obowiązują z dnia 10 lipca 2014r. Nie wyznaczono otuliny.

¹³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.03.2005 roku w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny	Położenie		Rodzaj, typ i podtyp rezerwatu wg dominującego ¹³		Powierzchnia [ha] według		Powierzchnia [ha] objęta ochroną		Ważniejsze		Powierzchnia [ha]		Uwagi
			oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	Dz. Urzęd. lub Monitora Polskiego	planu ochrony lub u.l.	ściłą	częścio-wą	zbiorowiska, zespoły roślinne	grupy zwierząt	ba-daw-cza	kon-trol-na	
2.	Darżlubskie Buki	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski - M. P. z 1960 r. Nr 31, poz. 151)	Obręb leśny: Darżlubie, oddz. 148	gm. Puck l-ctwo: Darżlubie	rodzaj: leśny, typ, podtyp - nie określono w akcie prawnym	nie określono w akcie prawnym	27,08	28,31		28,31	naturalny las bukowy stanowiący resztkę dawnej tzw. „Puszczy Darżlubskiej”, czyli „Luzulo pilosae - Fagetum” – kwaśna buczyna pomorska	-			Nie obowiązuje plan ochrony. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanowił na 5 lat zadania ochronne dnia 22 lipca 2014 r. Nie wyznaczono otuliny.
3.	Helskie Wydmy	Rozporządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 91/06 z dnia 5 grudnia 2006 w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego – Dz.Urz. z 2006 r. Nr 128, poz. 2665)	Obręb leśny: Darżlubie, oddz. 252, 253, 254, 255, 256 a-d, ~b, 257 a-c, ~a, ~b	gm. Hel l-ctwo: Jastarnia	rodzaj: florystyczny typ: biocenotyczny i fizjocenotyczny podtyp: biocenozy naturalnych i półnaturalnych	typ: wydmy podtyp: wydmy nadmorskich	108,48 (97,24 – N-ctwo Wejherowo), (11,24 – Urząd Morski w Gdyni)	97,24		97,24	bażynowy bór nadmorski – <i>Empetro nigri-Pinetum</i> , wrzosowisko bażynowe – <i>Carici arenariae-Empetretum</i>				Obowiązuje plan ochrony zgodnie z Zarządzeniem nr 25/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 24.09.2012 r. Wyznaczono otulinę rezerwatu o powierzchni 7,62 ha – poza LP.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny	Położenie		Rodzaj, typ i podtyp rezerwatu ¹³ wg dominującego		Powierzchnia [ha] według		Powierzchnia [ha] objęta ochroną		Ważniejsze		Powierzchnia [ha]		Uwagi
			oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	Dz. Urzęd. lub Monitora Polskiego	planu ochrony lub u.l.	ściłą	częścio- wą	zbiorowiska, zespoły roślinne	grupy zwie- -rząt	ba - daw- cza	kon- trol- na	
4.	Piaśnickie Łąki	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 listopada 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1959 r. Nr 97, poz. 525)	Obręb leśny: Kolkowo, oddz. 1,2	gm. Krokowa l-ctwo: Lisewo	rodzaj: florystyczny typ, podtyp - nie określono w akcie prawnym	nie określono w akcie prawnym	54,70	56,98 (jest to powierzchnia oddziału 1 i 2 obr. Kolkowo, który RDOŚ w Gdańsku przewiduje w całości uznać za rezerwat. Nadleśnictwo Wejherowo dysponuje oficjalnym pismem w tej sprawie, będącym podstawą do określenia powierzchni w bieżącym planie urządzania lasu		56,98	pomorski las brzozowo-dębowy <i>Betulo-Quercetum</i> oraz zarośla włoskownicy europejskiej i zbiorowiska łąkowe				Obowiązuje plan ochrony na lata 2000-2019. W celu ochrony przed zagrożeniami zewnętrznymi planuje się utworzyć otulinę rezerwatu.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny	Położenie		Rodzaj, typ i podtyp rezerwatu ¹³ wg dominującego		Powierzchnia [ha] według		Powierzchnia [ha] objęta ochroną		Ważniejsze		Powierzchnia [ha]		Uwagi
			oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	Dz. Urzęd. lub Monitora Polskiego	planu ochrony lub u.l.	ściłą	częściową	zbiorowiska, zespoły roślinne	grupy zwierząt	ba-daw-cza	kon-trol-na	
5.	Widowo	Zarządzenie Nr 119/99 Wojewody pomorskiego z dnia 20 lipca 1999 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 1999 r. Nr 76, poz. 439)	Obręb leśny: Kolkowo, oddz. 3C g-j, m, ~b, 3D (cały), 3F a-g, ~a, ~b, 3G h, i, ~c	gm. Krokowa l-ctwo: Lisewo	rodzaj: krajobrazowy typ:: fitocenotyczny, podtyp: zbiorowisk leśnych	typ: leśny i borowy podtyp: borów nizinnych	97,10	38,47 (pozostała część, czyli 58,63 ha znajduje się na gruntach Urzędu Morskiego w Gdyni		97,10	„ <i>Vaccinio – Piceetea</i> ” – nadmorski bór sosnowy oraz „ <i>Helichryso – Jasionetum</i> ” – zbiorowisko wydmy szarej	-			Nie posiada planu ochrony – jest projekt planu ochrony sporządzony przez BULiGL. Zadania ochronne były ustanowione w 2013 r. Nie wyznaczono otuliny.
6	Zielone	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 listopada 1983 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1983 r. Nr 39, poz. 230)	Obręb leśny: Kolkowo, oddz. 9 b-k, m, ~c, ~d, ~f	gm. Krokowa l-ctwo: Lisewo	rodzaj: florystyczny typ, podtyp - nie określono w akcie prawnym	nie określono w akcie prawnym	16,08	17,08	8,04	9,04	„ <i>Sphagno squarrosi – Alnetum</i> ” leśne zbiorowiska zastępcze na kwaśnym olsie				Nie posiada planu ochrony, ani zadań ochronnych. Otuliny nie wyznaczono. Projekt planu ochrony jest sporządzany aktualnie przez BULiGL.
7	Źródlika Czarnej Wody	Zarządzenie Nr 139 Wojewody Pomorskiego z dnia 16 września 1999 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Obręb leśny: Darżlubie, oddz. 33 a-f, ~a, ~b, 34 (cały), 35 f, j, k, ~d	gm. Krokowa l-ctwo: Starzyno	rodzaj: leśny typ: florystyczny, podtyp: zbiorowisk leśnych	typ: leśny i borowy podtyp: lasów nizinnych	50,58	50,58		50,58	„ <i>Luzulo – Pilosae – Fagetum</i> ” kwaśna buczyna niżowa „ <i>Circaeo – Alnetum</i> ” łągi olszowo – jesionowe				Nie posiada planu ochrony - jest projekt planu ochrony sporządzony przez BULiGL. Wyznaczono otulinę rezerwatu.

3.2.1 Rezerwat przyrody BIELAWA

Rezerwat przyrody „Bielawa” powołany został na mocy Rozporządzenia Nr 8/2005 Wojewody Pomorskiego z dnia 30 maja 2005 r. (dz. U. W. P. nr 59, poz. 1110). Powstał w wyniku połączenia rezerwatów: „Woskownica Bielawskiego Błota” i rezerwatu „Moroszka Bielawskiego Błota”, powołanych na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 kwietnia 1977 r. (M. P. Dz. U. PRL nr 10, poz. 64) oraz rezerwatu Bielawa, powołanego na mocy Zarządzenia Nr 165/99 Wojewody Pomorskiego z dnia 19 listopada 1999 r. (Dz. U. W.P. nr 122, poz. 1075). Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Gdańsku.

Rezerwat ten zlokalizowany jest na terenie otuliny Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Obejmuje swym zasięgiem fragment Lasów Państwowych obrębu Darżlubie w leśnictwie Starzyno rozciągający się ok. 1,5 km na południe od miejscowości Ostrowo. Większość powierzchni rezerwatu znajduje się na gruntach zarządzanych przez Dyрекcję Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. W zarządzie i użytkowaniu Nadleśnictwa Wejherowo znajdują się następujące grunty rezerwatu „Bielawa” (według aktualnego literowania): oddz. 17 cały (powierzchnia 30,21 ha), 18c-g, ~a, ~b (16,74 ha), 19b, c, i (8,18 ha), 20i-s (18,98 ha), 20A cały (27,39 ha), 20B cały (30,69 ha). Łączna powierzchnia fragmentu rezerwatu „Bielawa” w zasięgu Lasów Państwowych wynosi 132,19 ha. Ogólna powierzchnia tego największego w województwie pomorskim rezerwatu przyrody wynosi 721,41 ha.

Fot. 6 Rezerwat „Bielawa” – tablice informacyjne przy granicy rezerwatu od strony trasy rowerowej w pobliżu oddz. 20C d (I-ctwo Starzyno).

Rezerwat „Bielawa” (z przyległymi gruntami) jest jednym z największych torfowisk wysokich w Polsce i mimo wieloletniej eksploatacji torfu i licznych pożarów jest pięknym krajobrazowo i bardzo cennym przyrodniczo obiektem. W części północnej (zarządzanej przez Nadleśnictwo Wejherowo) dominują zespoły leśne antropogenicznie zniekształcone przez sztuczne nasadzenia sosny, natomiast w części środkowej zachowały się mszary wrzoścowe oraz cenne naturalne zespoły torfowiskowe i zaroślowe jak również zbiorowiska wodne.

Fot. 7 Rezerwat „Bielawa” – oddz. 20B d (I-ctwo Starzyno) – grunt do naturalnej sukcesji.

Występują tu liczne gatunki roślin chronionych i regionalnie rzadkich. Do najcenniejszych składników flory rezerwatu należą: woskownica europejska (*Myrica gale*), malina moroszka (*Rubus chamaemorus*), przygiełka brunatna (*Rhynchospora fusca*), bagnica zwyczajna (*Scheuchzeria palustris*), wełnianeczka darniowa (*Trichophorum caespitosum*), rosziczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), bażyna czarna (*Empetrum nigrum*), jeżogłówka pokrewna (*Sparganium affine*), wrzosiec bagienny (*Erica tetralix*).

Walory przyrodnicze rezerwatu zwiększa duża koncentracja ptaków wodno – błotnych - lęgowych i przelotnych. Szczególną uwagę zwraca liczna populacja żurawi, szczególnie w okresie migracji oraz bardzo rzadkie w skali kraju stanowiska sowy błotnej. Ewenementem jest jedno z kilku w skali kraju stanowisko lęgowe **łęczaka** (*Tringa glareola*). Z ptaków przelotnych warto wspomnieć o orłach, kobuzach, batalionach i bekasowatych. Faunę omawianego terenu wzbogacają liczne gatunki owadów (w tym ponad 20 gatunków motyli), jaszczurki, zające, lisy, borsuki, sarny i drobne ssaki drapieżne.

Rezerwat aktualnie nie posiada planu ochrony, choć objęty jest ochroną czynną. W jej ramach do tej pory wykonywano zadania ochronne. M. in. w tym rezerwacie realizowany był projekt pt. „Renaturyzacja siedlisk i roślinności na zdegradowanych torfowiskach wysokich woj. Pomorskiego (RenSiedTorf) dofinansowany z Unii Europejskiej. Beneficjentem była Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (FRUG).

Fot. 8 Rezerwat „Bielawa” – zamierający drzewostan sosnowy w oddz. 20A f (I-ctwo Starzyno) na skutek podniesienia poziomu wody. Spektakularny efekt renaturyzacji siedlisk – kosztowny projekt dofinansowany z Unii Europejskiej.

Odnośnie zadań ochronnych aktualnie obowiązujące jest „Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 10 lipca 2014 roku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Bielawa”. Będą one obowiązywać przez 1 rok. Wspomniane zarządzenie wśród ważniejszych zagrożeń dla rezerwatu identyfikuje:

- odwodnienie złoża torfowego powodujące zahamowanie procesów torfotwórczych, murszenie i mineralizację torfu oraz ekspansję gatunków drzewiastych. Planuje się więc przeciwdziałanie tym procesom poprzez m. in. usunięcie nalotów brzozy i sosny, powstrzymanie odpływu powierzchniowego poza granice rezerwatu oraz usuwanie warstwy przesuszonego torfu i murszu do poziomu wilgotnego złoża torfu. Planuje się także ukształtowanie kolejnych niecek retencyjnych o maksymalnej głębokości do 0,5 m bez przerywania warstwy ładu na drodze odpływu wód poza teren rezerwatu.
- zbyt duże zwarcie drzew na terenach leśnych, co skutkuje brakiem możliwości rozwoju runa fitocenozy leśnych i ustępowanie gatunków torfowiskowych, w tym roślin chronionych i zagrożonych w skali kraju. Planuje się rozluźnienie zwarcia drzewostanu poprzez usunięcie części drzew. Celem jest wykształcenie się runa i zwarcia koron drzew właściwego dla sosnowego boru bagiennego;

- utratę stanowiska przygielki brunatnej (*Rhynchospora fusca*) na skutek niestabilizowanych stosunków wodnych i pogorszenia warunków siedliskowych dla tego gatunku. Planuje się zatem reintrodukcję przygielki brunatnej;
- ograniczenie powierzchni siedlisk dogodnych dla łączaka (*Tringa glareola*) na skutek ekspansji gatunków drzewiastych na otwartą część torfowiska. Planuje się poprawę warunków lęgowych dla tego ptaka.

Fot. 9 Rezerwat „Bielawa” – platforma widokowa na południe od linii oddziałowej pomiędzy oddziałem 17 i 18 – poza LP.

W związku z ochroną czynną prowadzoną na terenie rezerwatu oraz, aby nie płoszyć odpoczywających i żerujących w nim ptaków rezerwat na razie nie jest przeznaczony do zwiedzania. Natomiast naukowcy wykonujący badania na jego terenie np. ornitolodzy mogą obserwować ptaki z platformy widokowej zlokalizowanej ok. 40 m na południe od linii oddziałowej pomiędzy oddziałami 17 i 18 – poza LP. Platforma widokowa służy także jako dostrzegalnia przeciwpożarowa, gdyż zagrożenie pożarowe jest jednym z najpoważniejszych dla torfowiska. Aktualnie (sierpień 2014) z tego też powodu RDOŚ w Gdańsku ogłosił przetarg nieograniczony na: "Wykonanie prac w zakresie poprawy przejezdności dróg przeciwpożarowych i zabiegów ochronnych w rezerwacie Bielawa".

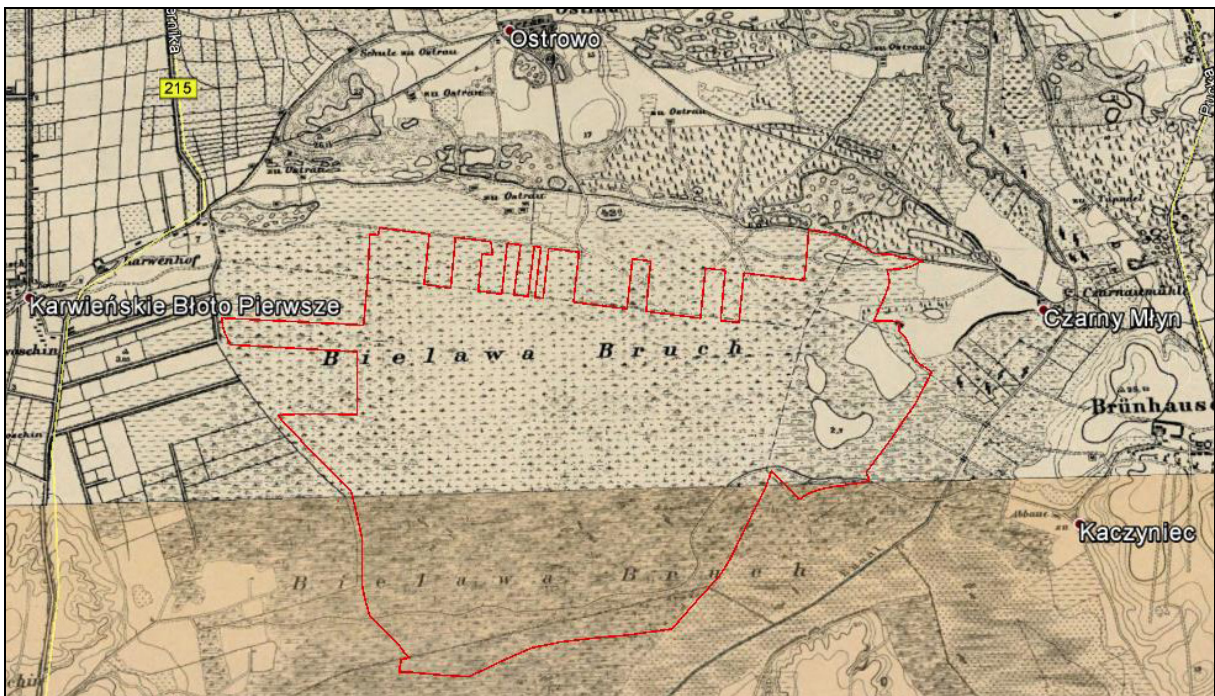
Obowiązujące zadania ochronne przewidują też wybudowanie kolejnej platformy widokowej i przystosowanie jej do obserwacji ptaków wraz z urządzeniem terenu, oznakowaniem dojścia i montażem tablic informacyjnych. Planowana lokalizacja to działka 686 w obrębie geodezyjnym Mioszyno, czyli oddział 20B w leśnictwie Starzyno.

Rezerwat „Bielawa” oprócz tego, że leży w otulinie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, znajduje się także w całości na dwóch obszarach Natura 2000 tj. :

- „Bielawa i Bory Bażynowe” - PLH220063
- „Bielawskie Błota” - PLB220010

Wspomniane wyżej zadania ochronne dla rezerwatu „Bielawa” są zgodne z zapisami planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Bielawskie Błota”.

Na podstawie mapy topograficznej z 1937r. (tzw. Messtischblatt) stwierdza się, że w tym czasie obszar obecnego rezerwatu, z wyjątkiem jezior, w całości był otwarty. Brak jest sygnatur świadczących o ręcznym wydobywaniu torfu w tym czasie. Obecnie północna i wschodnia część rezerwatu jest zalesiona (w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo).

Rys. 11 Rezerwat „Bielawa” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na tle mapy topograficznej z 1937r. tzw. Messtischblatt.

3.2.2 Rezerwat przyrody DARŻLUBSKIE BUKI

Rezerwat przyrody „Darżlubskie Buki” – zajmuje w całości oddz. 148 obrębu Darżlubie, w leśnictwie Darżlubie. Jego powierzchnia równa się powierzchni oddziału leśnego i wynosi 28,31 ha. Północna granica rezerwatu znajduje się ok. 850 m na południe od miejscowości Mechowo. Powołany został na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. (Monitor Polski z 1960 r. Nr 31, poz. 151). Powierzchnia rezerwatu wg. aktu powołującego wynosiła 27,08 ha.

Celem utworzenia rezerwatu było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu naturalnego lasu bukowego w stanie nie zmienionym, stanowiącego resztkę dawnej Puszczy Darżlubskiej.

Fot. 10 Rezerwat „Darżlubskie Buki” – tablica informacyjna na granicy rezerwatu

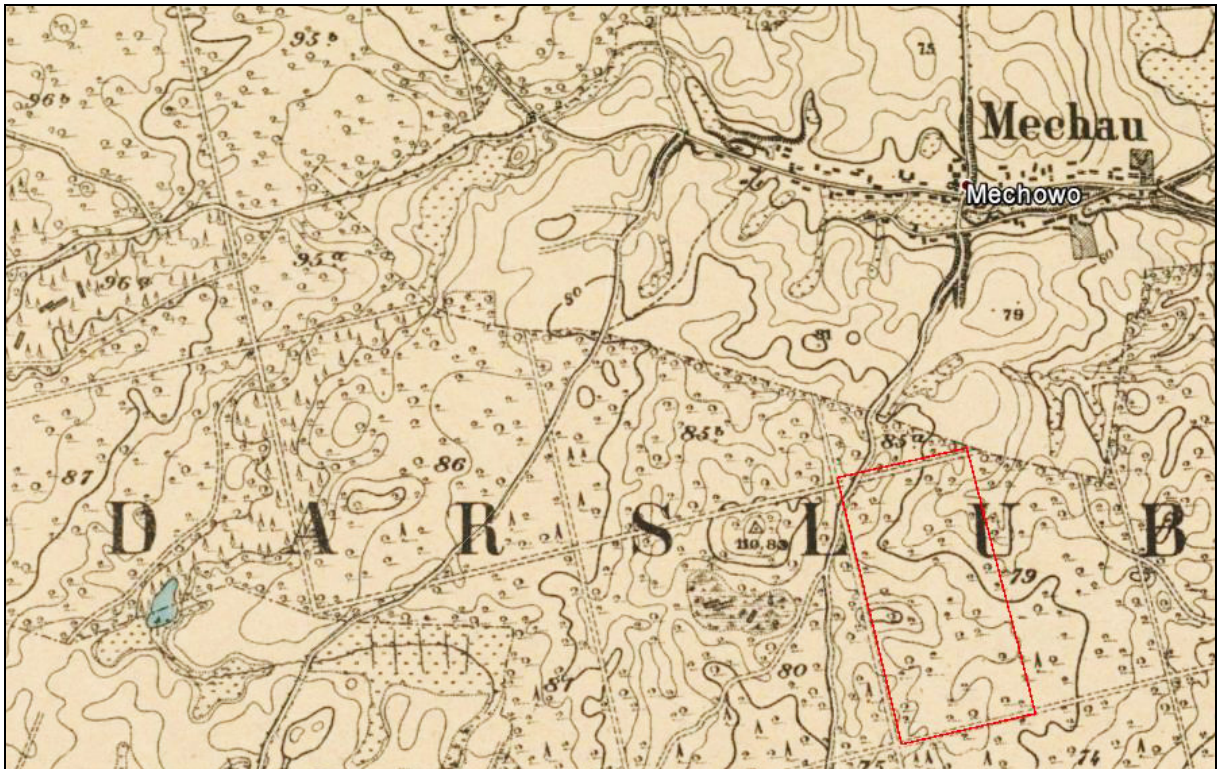
Jest to rezerwat częściowy. Stanowi on fragment dawnej puszczy porośnięty 180-letnim drzewostanem bukowo – sosnowym z pojedynczo występującym dębem. Przyrodniczą wartość obiektu podnosi występowanie kilkunastu niewielkich zbiorowisk bagiennych z okresowo stagnującą wodą.

Flora roślin naczyniowych w rezerwacie jest stosunkowo uboga i liczy 111 gatunków z czego 6 podlega ochronie prawnej oraz 3 zaliczone są do grupy roślin ginących i zagrożonych. Niewielka liczba gatunków roślin jest typowa dla przeważającego zbiorowiska roślinnego na terenie rezerwatu, czyli kwaśnej buczyny niżowej (*Luzulo pilosae-Fagetum*).

Plan ochrony rezerwatu na lata 2000 – 2019 sporządzono w BULiGL O/Gdynia. Przestał on jednak obowiązywać w 2002 r. na skutek zmian w ustawodawstwie. Obecnie zatem rezerwat nie posiada obowiązującego planu ochrony. Do tej pory nie były także ustanawiane zadania ochronne.

Aktualnie obowiązują zadania ochronne na 5 lat. Zostały one zdefiniowane w „Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 lipca 2014 r.” Wskazują one, że obszar rezerwatu „Darżlubskie Buki” objęty jest ochroną czynną.

Wspomniane wyżej zarządzenie wśród zagrożeń dla rezerwatu wymienia zniekształcenie struktury gatunkowej fitocenoz kwaśnej buczyny niżowej na skutek obecności świerka, obsiewającego się z drzew rosnących w sąsiedztwie rezerwatu. Aby temu zapobiec określono zadania ochronne, polegające na eliminacji samosiewów świerka z terenu rezerwatu. Planuje się też stopniowe, w ramach działań gospodarczych usuwanie świerka z lasów w sąsiedztwie rezerwatu – oddz. 158a, 149a i 149g. Gatunek ten przeważnie występuje tam miejscowo. Zatem mimo, że formalnie otulina rezerwatu nie została utworzona, aby chronić rezerwat leśnicy podejmują działania ochronne w otaczających go lasach.

Rys. 12 Rezerwat „Darżlubskie Buki” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na tle mapy topograficznej z 1937r. tzw. Messtischblatt.

Fot. 11 Rezerwat „Darżlubskie Buki” – oddz. 148 a (I-ctwo Darżlubie). Od wielu lat nie usuwa się już złomów i wywrotów – martwe drewno pozostaje w rezerwacie.

3.2.3 Rezerwat przyrody HELSKIE WYDMY

Rezerwat przyrody „Helskie Wydmy” – jest położony w oddz. 252, 253, 254, 255, 256 a-d, ~b oraz 257 a-c, ~a, ~b obrębu Darzłubie, w leśnictwie Jastarnia. Zajmuje powierzchnię 108,48 ha, z czego w Nadleśnictwie Wejherowo – 97,24 ha. Pozostała część powierzchni rezerwatu znajduje się na gruntach Urzędu Morskiego w Gdyni.

Powołany został na mocy „Rozporządzenia Wojewody Pomorskiego Nr 91/06 z dnia 5 grudnia 2006 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego – Dz.Urz. z 2006 r. Nr 128, poz. 2665)”.

Rezerwat zlokalizowany jest na Półwyspie Helskim – od strony północnej poprzez wąską otulinę zabezpieczającą rezerwat przed nadmierną antropopresją z plaży, styka się z Morzem Bałtyckim. Od południa, przez stanowiącą tam jego granicę linię kolejową Gdynia-Hel, sąsiaduje z zalesioną częścią półwyspu. Od zachodu rezerwat graniczy z zamkniętą jednostką wojskową, a od wschodu z lasami Nadleśnictwa Wejherowo. Granica rezerwatu ma kształt zbliżony do trapezu – jego szerokość to ok. 480 m, natomiast długość jest znacznie większa i wynosi ok. 2300 m.

Rezerwat „Helskie Wydmy” został powołany w celu zachowania rzadkich ekosystemów murawowych, wrzosowiskowych i leśnych, w szczególności bogatych biot porostów i grzybów naporostowych. Jest unikalnym w skali kraju obiektem, chroniącym zestaw ekosystemów o specyficznym, przymorskim charakterze, a także – w części jeszcze ruchome – wydmy. W rezerwacie zabezpieczone są też różnorodne procesy geomorfologiczne i glebowe oraz stadia rozwojowe roślinności nawydmowej.

Obszar ten objęty jest ochroną czynną. Obecnie dla rezerwatu „Helskie Wydmy” obowiązuje plan ochrony.

Fot. 12 Rezerwat „Helskie Wydmy” – tablica informacyjna przy wejściu do rezerwatu w oddz. 253 c (I-ctwo Jastarnia). Droga wyłożona płytami prowadzi do ścieżki przyrodniczej wyznaczonej w rezerwacie.

Fot. 13 Rezerwat „Helskie Wydmy” – widok na oddz. 255 c (I-ctwo Jastarnia). Na pierwszym planie zmodernizowana w 2014 r. linia kolejowa Gdynia-Hel.

Fot. 14 Rezerwat „Helskie Wydmy” – 170 letnia sosna zwyczajna w nadmorskim borze bażynowym w oddz. 254b (I-ctwo Jastarnia). W lewym dolnym rogu kwitnący okaz bażyny czarnej (*Empetrum nigrum*)

Przeważającą większość powierzchni rezerwatu zajmują gleby słabo wykształcone, najczęściej bielcowane, o głębokim choć zmiennym poziomie wód gruntowych. Są to gleby wytworzone prawie wyłącznie z piasków luźnych pochodzenia eolicznego, przewiewne, suche o bardzo słabo rozwiniętym poziomie próchnicznym. Natomiast w zagłębieniach międzywydmowych, w miejscach gdzie piasek wydmy został wywiany do poziomu wód gruntowych, zlokalizowane są mokre wrzosowiska wrzoścowo-wierzbowe, a także zarośla z woskownicą europejską.

Fot. 15 Rezerwat „Helskie Wydmy” – czoło wydmy zasypujące las (oddz. 301 c) – jest to naturalny proces w warunkach mierzejowych.

Rezerwat jest udostępniony do zwiedzania, lecz wyłącznie po wyznaczonej do tego celu, umocnionej płytami betonowymi i oznakowanej ścieżce przyrodniczej. Biegnie ona przez oddz. 253a oraz b. Przy ścieżce ustawione są tablice informujące o celu ochrony, na barwnych zdjęciach są też przedstawione najcenniejsze składniki flory rezerwatu. Należą do nich m. in. Inica wonna (*Linaria odora*), tajeża jednostronna (*Goodyera repens*) oraz mikołajek nadmorski (*Eryngium maritimum*) – będący symbolem polskiego wybrzeża. Wszystkie wymienione rośliny są w Polsce objęte ścisłą ochroną gatunkową. Dodatkowo Inica wonna znajduje się w „Polskiej Czerwonej Księdze Roślin”. Oprócz wymienionych roślin w rezerwacie stwierdzono też występowanie 12 gatunków porostów będących w Polsce pod ochroną ścisłą.

Na podstawie analizy mapy topograficznej z początku XIX w. można stwierdzić, że teren omawianego rezerwatu i w tym czasie był tylko z rzadka porośnięty roślinnością drzewiastą – większość terenu stanowiły wydmy białe i dalej od brzegu morskiego – wydmy szara. W tym miejscu warto zaznaczyć, że w czasach historycznych Półwysep Helski zawsze

był formą ciągłą i zwartą. Przepuszczenia odnośnie jego wyspowego pochodzenia zostały zweryfikowane negatywnie¹⁴.

Rys. 13 Rezerwat „Helskie Wydmy” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt.

Fot. 16 Rezerwat "Helskie Wydmy" - tablica informacyjna przy ścieżce przyrodniczej w oddz. 253b (I-ctwo Jastarnia)

¹⁴ Michałek Monika, Kruk-Dowgiało Lidia (red.) „Zbiornicze sprawozdanie z analizy dostępnych danych i przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych (zebranie i analiza wyników inwentaryzacji, materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych, przydatnych do sporządzenia projektów planów) Zatoka Pucka i Półwysep Helski (PLH 220032)” – Gdańsk 2013, str. 197

Rezerwat „Helskie Wydmy” w całości znajduje się w obrębie obszaru Natura 2000 „Zatoka Pucka i Półwysep Helski” – PLH220032 oraz w Nadmorskim Parku Krajobrazowym.

3.2.4 Rezerwat przyrody PIAŚNICKIE ŁĄKI

Rezerwat przyrody „Piaśnickie Łąki” zlokalizowany jest północnej części obrębu Kolkowo (w całości oddz. 1 oraz 2) w leśnictwie Lisewo na tzw. Równinie Błot Przymorskich. Znajduje się on pomiędzy starorzeczem i obecnym korytem rzeki Piaśnica, w pobliżu jej ujścia do Morza Bałtyckiego. Rezerwat w całości położony jest na gruntach Lasów Państwowych.

W obecnym planie urządzenia lasu jako rezerwat opisano cały oddział 1 oraz 2 obr. Kolkowo. Wynika to z zapewnienia RDOŚ Gdańsk (oficjalne pismo skierowane do Nadleśnictwa Wejherowo), że instytucja ta podejmuje prace nad powiększeniem powierzchni rezerwatu i zaktualizowaniem jego powierzchni, tak aby zajmował w całości oddz. 1 oraz 2. Zatem obecna powierzchnia omawianego rezerwatu wynosi 56,98 ha, wobec z poprzedniego planu urządzenia lasu - 56,23 ha. Natomiast powierzchnia wg. aktu powołującego wynosiła 54,70 ha.

Unikatowy charakter i wyjątkowe walory botaniczne tego terenu zostały wysoko ocenione przez jego badaczy już na początku ubiegłego wieku a później podkreślane w okresie międzywojennym. Rezerwat został utworzony jeszcze przed II wojną światową w roku 1936 Zarządzeniem Dyrektora Naczelnego Lasów Państwowych z dnia 17 stycznia 1936 roku (zn. spr. ogr. 2025/15). Z powodu zmian jakie zaszły po wojnie rezerwat ten odtworzono ponownie w roku 1959 Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 listopada 1959 roku (MP z 1959 r. nr 97 poz. 525).

Fot. 17 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” – tablica informacyjna w oddz. 2t (I-ctwo Lisewo)

Celem utworzenia rezerwatu według wspomnianego zarządzenia jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska rzadkich elementów flory atlantyckiej na naturalnym stanowisku”.

Doprecyzowując cel ochrony to są nim przede wszystkim łąkowe zbiorowiska zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (*Molinietum medioeuropaeum*) – tutejsze stanowiska są jednym z ostatnich stanowisk tego typu na Pomorzu. W rezerwacie chronione są także zbiorowiska młak niskoturzycowych, szuwarów właściwych i turzycowych oraz lasów brzożowo-dębowych i dębowych na płytkim pokładzie torfu i na niskich wydmach.

Omawiany rezerwat przyrody leży na obszarze pierwotnej, bagnistej niziny nadmorskiej, wykształconej pomiędzy mierzejowym wałem wydmowym a wysoczyzną polodowcową. W warunkach naturalnego systemu hydrograficznego, Dolna Piaśnica, czyli jej odcinek pomiędzy Jeziołem Żarnowieckim a Bałtykiem - składała się z dwóch równoległych i meandrujących koryt. Zachodnie koryto Piaśnicy - zwane Starą Piaśnicą lub starorzeczem - funkcjonowało do połowy ubiegłego stulecia. Obecnie niemal całkowicie zanikło a ocalałe niektóre jego fragmenty występują jedynie w rejonie rezerwatu.

„Piaśnickie łąki” obejmują północny kraniec terenu pomiędzy korytami Dolnej Piaśnicy, ograniczony zejściem się obydwu koryt w jeden nurt rzeczny, przedzierający się przez wał wydmowy do ujścia w Morze Bałtyckie. łąki i lasy w rezerwacie występują naprzemiennymi pasami, równoległymi do wału wydmowego - prostopadle do ogólnego biegu Dolnej Piaśnicy - zgodnymi z przebiegiem niskich wydm i pól przewianych piasków oraz wydłużonych nisz deflacyjnych, wypełnionych płytkim torfem.

Dzięki takiemu pierwotnemu położeniu hydrograficznemu i geomorfologicznemu wytworzyły się w tym terenie swoiste stosunki wodne. Charakteryzowały się one okresowym obniżaniem zwierciadła wód gruntowych podczas niskich stanów wód Bałtyku, głównie latem, oraz zalewaniem pasów łąkowych w okresie sztormowych wezbrań powodziowych Piaśnicy, głównie jesienią i wiosną. Taki rytm sezonowych i krótkookresowych wahań zawilgocenia jest optymalny dla zbiorowisk łąkowych i szuwarowych, chronionych w rezerwacie.

Rezerwat posiada szczegółowy plan ochrony na lata 2000 – 2019 sporządzony przez BULiGL Oddział w Gdyni przy współudziale naukowców z Uniwersytetu Gdańskiego i innych specjalistycznych pracowni. W planie tym proponuje się ponowne zdefiniowanie celu ochrony, a mianowicie: „Zachowanie unikatowego kompleksu przestrzennego rzadkich i zagrożonych wyginięciem ekosystemów łąkowych, niskoturzycowych, szuwarowych, leśnych i zaroślowych oraz populacji bardzo licznych gatunków roślin chronionych i zagrożonych wyginięciem”. Rezerwat uznaje się za częściowy zaliczony do fizjocenotycznych biocenoz naturalnych i półnaturalnych. W akcie powołującym rezerwat uznano za florystyczny.

Flora naczyniowa omawianego rezerwatu liczy 308 gatunków, w tym aż 28 gatunków zagrożonych wyginięciem na Pomorzu, a 7 zagrożonych w skali kraju. Wiele z tych roślin występuje tu masowo - turzyca Buxbauma (*Carex buxbaumii*), turzyca dwustronna (*Carex disticha*), woskownica europejska (*Myrica gale*). Bardzo licznie występuje również: turzyca Hartmana (*Carex hartmanii*) i Hosta (*Carex hostiana*), selernica żyłkowana (*Cnidium dubium*), mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*), oman wierzbolistny (*Inula salicina*), kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*), okrzyń łąkowy (*Laserpitium prutenicum*), groszek błotny (*Lathyrus palustris*), fiołek mokrądlowy (*Viola stagnina*). Stwierdzono tu także gatunki specjalnej troski takie jak: tajęża jednostronna (*Goodyera repens*), gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*), turzyca drobna (*Carex demissa*).

W celu ochrony przed zagrożeniami zewnętrznymi planuje się utworzyć otulinę rezerwatu. Rezerwat „Piaśnickie Łąki” leży na gruntach w zasięgu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Poza tym znajduje się w obszarze Natura 2000 o tej samej nazwie, czyli „Piaśnickie Łąki” - PLH220021.

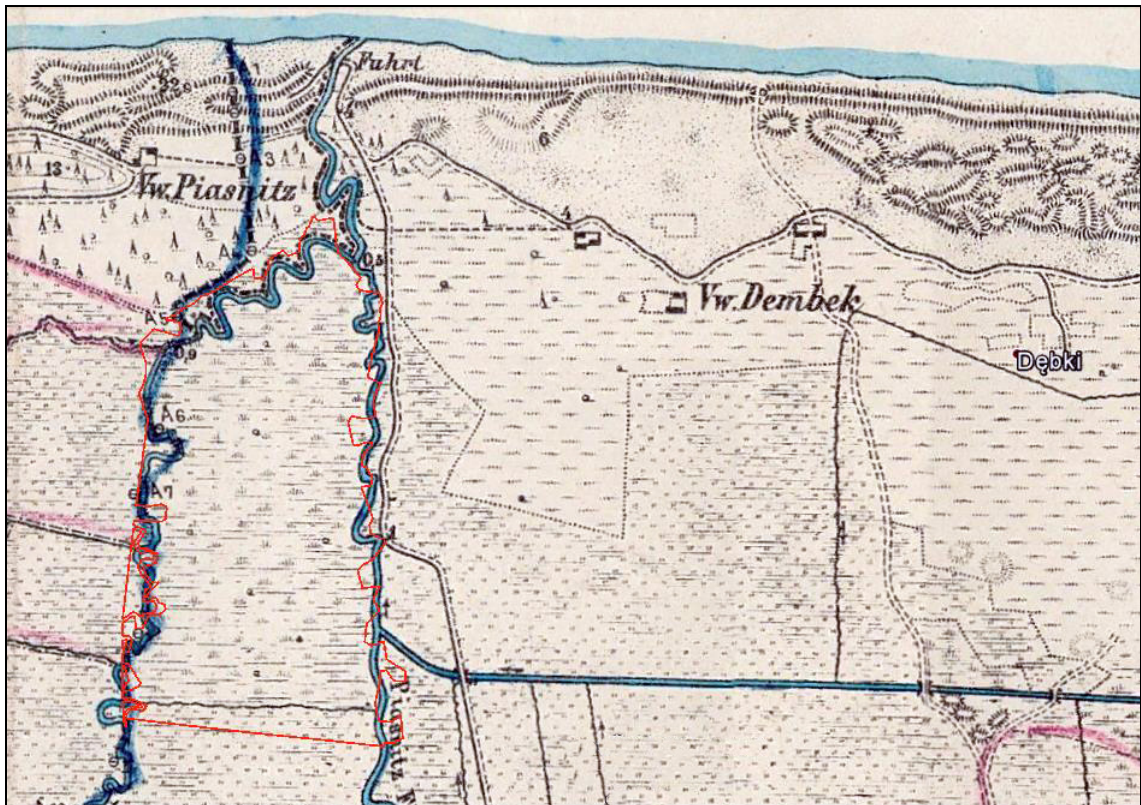
Fot. 18 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” – fragment pomorskiego lasu brzozowo-dębowego (*Betul-Quercetum*) – oddz. 2w (I-ctwo Lisewo) na przewianych piaskach z stosunkowo płytkim poziomem wody gruntowej

Fot. 19 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” – na pierwszym planie biochora ściśle chronionej rośliny – woskownicy europejskiej (*Myrica gale*) – oddz. 1c (I-ctwo Lisewo) – 15 listopad 2013

Fot. 20 Rezerwat „Piaśnickie łąki” – w rezerwacie stosuje się ochronę czynną, m. in. wykasza się trzcinę – oddz. 2f (I-ctwo Lisewo).

Rys. 14 Rezerwat „Piaśnickie łąki” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt. W tym czasie w przeciwieństwie do okresu dzisiejszego teren rezerwatu był bezleśny.

3.2.5 Rezerwat przyrody WIDOWO

Rezerwat przyrody „Widowo” – jest położony w oddz. 3C g-j, m, ~b, 3D (cały), 3F a-g, ~a, ~b oraz w oddzielonym od niego przestrzennie oddz. 3G h, i, ~c obrębu Kolkowo, w leśnictwie Lisewo. Zajmuje powierzchnię 97,10 ha, z czego w Nadleśnictwie Wejherowo – 38,47 ha. Pozostała część powierzchni rezerwatu znajduje się na gruntach Urzędu Morskiego w Gdyni. Łącznie rezerwat tworzy zwarty kompleks.

Powołany został na mocy Zarządzenia Nr 119/99 Wojewody pomorskiego z dnia 20 lipca 1999 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 1999 r. Nr 76, poz. 439).

W poprzednim planie urządzania lasu powierzchnia rezerwatu na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo wynosiła 38,37 ha. W obecnym planie urządzania lasu wg ewidencji gruntów dostarczonej przez Nadleśnictwo jest to 38,47 ha. Różnice mające wpływ na powierzchnię rezerwatu to:

- oddz. 3D – obecnie sumarycznie 13,93 ha (poprzednio 13,92 ha) – różnica 0,01 ha
- oddz. 3F g – obecnie 1,27 ha (poprzednio 1,24 ha) – różnica 0,03 ha
- oddz. 3F ~a – obecnie 0,56 ha (poprzednio 0,53 ha) – różnica 0,03 ha
- oddz. 3F ~b – obecnie 0,43 ha (poprzednio 0,40 ha) – różnica 0,03 ha

Omawiany rezerwat zajmuje pas łądu wzdłuż brzegu Bałtyku o długości ok. 3,3 km i szerokości ok. 350 m. Jest to tzw. Mierzeja Kaszubska położona na północ od miejscowości Dębki i Karwieńskie Błota. Krajobraz rezerwatu od strony Morza Bałtyckiego na niewielkim fragmencie jest wydmowy, natomiast od strony łądu przeważa krajobraz leśny.

Fot. 21 Rezerwat „Widowo” – tablica informacyjna w oddz. 3C i (I-ctwo Lisewo)

„Widowo” położone jest na zalesionym przymorskim pasie wydmowym. Ochronie podlega tutaj fragment wybrzeża morskiego z zespołem form wydmowych (wały i pagóry wydmore, wydmy paraboliczne, niecki i rynny deflacyjne) wraz z interesującymi zbiorowiskami leśnymi, których głównym elementem są bory nadmorskie o różnowiekowych drzewostanach. Znaczące powierzchnie zajmuje również pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy. Lokalnie występują inicjalne stadia nadmorskich wydmy białych, nadmorskie wydmy białe oraz nadmorskie wydmy szare.

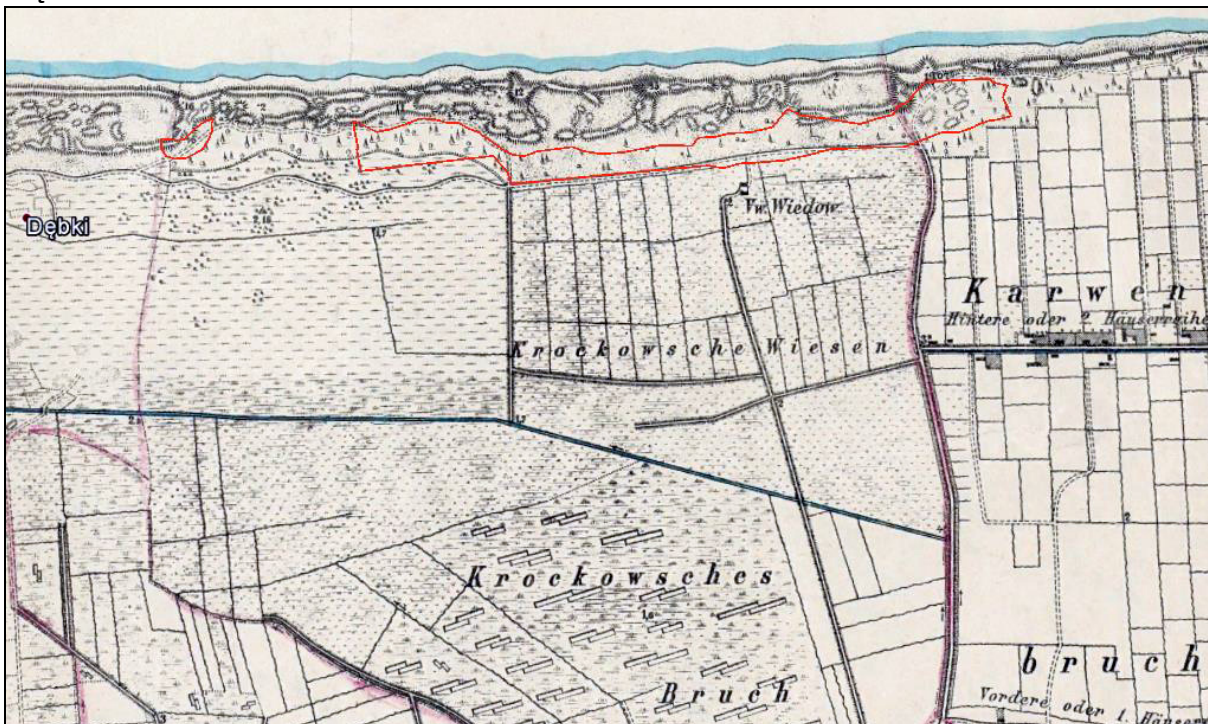
Ponadto na obszarze tym występuje 271 gatunków roślin, z czego 18 objętych jest ochroną gatunkową. Pokażny jest również zestaw gatunków zagrożonych wyginieciem, łącznie 11 taksonów, z czego 2 to gatunki zagrożone w skali Polski, 7 gatunków zagrożonych jest w skali Pomorza Zachodniego oraz 11 zagrożonych na Pomorzu Gdańskim. Do najcenniejszych elementów flory rezerwatu zaliczamy gatunki objęte ochroną ścisłą takie jak: pomocnik baldaszkowy (*Chimaphila umbellata*), naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*), kruszczyk rdzawoczerwony (*Epipactis atrorubens*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), tajeża jednostronna (*Goodyera repens*), Inica wonna (*Linaria odora*), podkolan biały (*Platanthera bifolia*). Wśród mchów zinwentaryzowano 6 gatunków objętych ochroną częściową, wśród porostów – 6 (1 – ścisła, 5 – częściowa), wśród których 3 gatunki zagrożone są w skali kraju i 1 na Pomorzu Gdańskim. Spośród grzybów odnotowanych na terenie rezerwatu 1 jest objęty ochroną częściową oraz 2 gatunki zagrożone są w skali kraju. Ponadto zinwentaryzowano tu 6 gatunków mchów objętych ochroną częściową, 4 gatunki porostów pod ochroną częściową oraz jeden pod ochroną ścisłą.

Fot. 22 Rezerwat „Widowo” – wydma zalesiona sosną czarną (po lewej) i kosodrzewiną (po prawej), w głębi Morze Bałtyckie. Poza LP – w zarządzie Urzędu Morskiego

Elementem podlegającym ochronie jest również malowniczy krajobraz. Lokalizacja nad brzegiem Bałtyku, układ geomorfologiczny jak też historia rezerwatu czyni ten teren unikalnym i wartościowym. Przed II wojną światową na części były ruchome wydmy, dziś kompleks lasów porastających wydmy. Występujące tu ekosystemy odznaczają się wieloma indywidualnymi cechami rzadko spotykanymi na innych odcinkach polskiego wybrzeża. Urozmaicony zespół form wydmy z wysokimi grzbietami i kulminacjami wydm parabolicznych, wałem wydmy przedniej, potężnymi wydmami wałów przybrzeżnych (pozostałości) i klifami wydmy, a także strefa przejściowa do Równiny Błot Przymorskich i niskie tereny tej równiny sprawiają, że mozaika zbiorowisk roślinnych przywiązanych do poszczególnych siedlisk tworzy krajobraz o wybitnych walorach widokowych. Obserwuje się tutaj stale procesy erozyjne i pojawianie się bardzo zróżnicowanych inicjalnych i pionierskich ekosystemów oraz ich stopniowe przekształcanie się w procesie sukcesji naturalnej. W efekcie ukształtował się swoisty obraz różnorodności biologicznej na poziomie gatunkowym i ekosystemowym. Stanowi to o dużej wartości przyrodniczej tego obiektu zarówno w skali regionu, jak i kraju.

Analizując mapę topograficzną z początku XX w. tzw. Messtischblatt można dostrzec, że w tamtym okresie część rezerwatu na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo w całości była zalesiona. Charakter wydmy w tym czasie miało tylko jedno wyłączenie – wg. obecnej numeracji oddz. 3Cj, który aktualnie opisany jest jako las z panującą sosną w wieku 120 lat o niskim zadrzewieniu – 0,5. Natomiast część rezerwatu w zarządzie Urzędu Morskiego w Gdyni w tamtym okresie zajęta była przez ruchome wydmy – obecnie w przeważającej części zalesiona.

Rys. 15 Rezerwat „Widowo” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt.

Rezerwat „Widowo” znajduje się w zasięgu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Leży także w granicach obszaru Natura 2000 o tej samej nazwie – „Widowo” - PLH220054.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gdyni sporządziło w 2010 roku projekt planu ochrony dla omawianego rezerwatu. Nie jest on jednak jeszcze zatwierdzony.

3.2.6 Rezerwat przyrody ZIELONE

Rezerwat przyrody „Zielone” – jest położony w oddz. 9 b-k, m, ~c, ~d, ~f obrębu Kolkowo, w leśnictwie Lisewo i ok. 1,5 km na wschód od Odargowa i 0,5 km na zachód od Szarego dworu. Zlokalizowany jest na skraju kompleksu leśnego. Zajmuje powierzchnię 17,08 ha. W rezerwacie obowiązuje strefa ochrony ścisłej – oddz. 9c, h, j (łącznie 8,04 ha) oraz częściowej – pozostałe wydzielienia (łącznie 9,04 ha). Powołany został na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 listopada 1983 r. (M.P. z 1983 r. Nr 39, poz. 230).

Fot. 23 Rezerwat „Zielone” – tablica informacyjna w oddz. 9 i (I-ctwo Lisewo)

Najważniejszym przedmiotem ochrony w rezerwacie jest lokalna populacja wiciokrzewu pomorskiego (*Lonicera periclymenum*). Zarówno sam gatunek jak i jego stanowisko przedstawiają wyjątkowo dużą wartość przyrodniczą na Pomorzu Gdańskim, a nawet w szerszej skali. Prawnie chroniony w Polsce wiciokrzew pomorski (suchokrzew) jest subatlantyckim składnikiem w naszej florze i osiąga u nas wschodni kres występowania. W regionie gdańskim jest rośliną rzadką, znaną z kilkunastu zaledwie miejsc występowania. Stanowisko wiciokrzewu w rezerwacie „Zielone” jest największe i najbogatsze w osobniki w tej części Pomorza, a ze względu na rozmiary osiągnięte przez liczne egzemplarze, należy do wyjątkowych zjawisk w skali wybrzeża. Jest ono usytuowane w pobliżu wschodniej granicy zasięgu geograficznego tego gatunku. Ze względu na stan zachowania populacji, niezwykłą bujność wiciokrzewu i występowanie wielu okazałych, starych egzemplarzy rezerwat posiada duże znaczenie dydaktyczne i naukowe. Wartość tą podkreśla zauważalny w mocno zniekształconych zbiorowiskach leśnych rezerwatu proces ich powolnej, samorzutnej naturalizacji, w dużej części prowadzącej do fitocenoz ubogiego, acidofilnego lasu brzoźowo-dębowego *Betulo-Quercetum roboris*.

Fot. 24 Rezerwat „Zielone” – girlandy wiciokrzewu pomorskiego – oddz. 9c (I-ctwo Lisewo)

Fot. 25 Rezerwat „Zielone” – owocujący wiciokrzew pomorski – oddz. 9b (I-ctwo Lisewo)

W obrębie rezerwatu wiciokrzew rośnie w wielu miejscach, jednak największe nagromadzenie osobników, w tym najokazalszych, występuje w południowo-wschodniej części wydzielenia 9c i w południowym fragmencie pododdziału 9b. Na (w przybliżeniu) dwuhektarowej powierzchni liana ta występuje masowo i odznacza się dużą żywotnością i ekspansywnością. Tworzy duże płaty, w wielu miejscach opanowując warstwę runa i krzewów. Liczne osobniki wspinają się po drzewach na wysokość około 16 m. Grubość skręconych pędów w nasadzie dochodzi do około 5,5 cm, a pojedyncze na wysokości pierśnicy mają nawet 4 cm grubości. Pnąc się, tworzy zwieszające się girlandy lub gęsto splecione zwały pędów na krzewach i podroście drzew. Wraz z bujnym (do 1 m wysokości) runem, obfitującym w paprocie, gęszcz wiciokrzewu tworzy rzadko spotykany widok.

Rezerwat „Zielone” jest udostępniony do zwiedzania korzystając ze specjalnie wyznaczonej i oznakowanej ścieżki przyrodniczej zlokalizowanej w oddz. 9b, c.

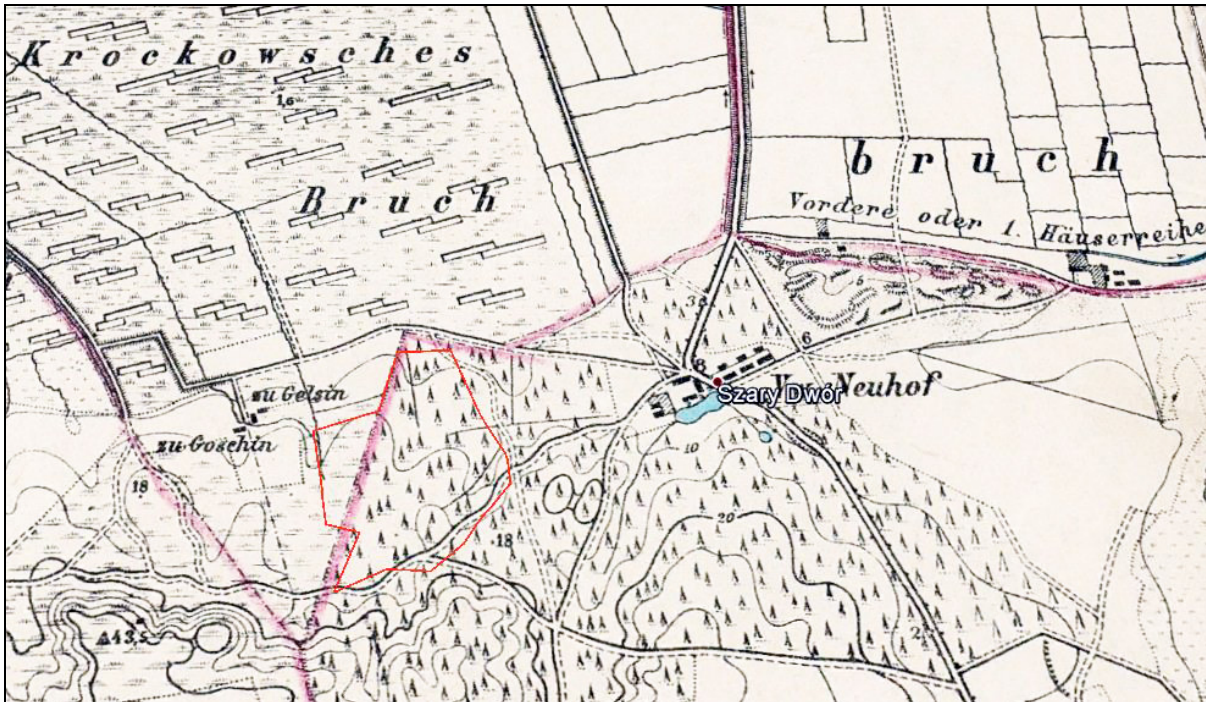

Fot. 26 Rezerwat „Zielone” – ścieżka przyrodnicza – oddz. 9b (I-ctwo Lisewo)

Należy też wspomnieć, że obecnie wiciokrzew pomorski swego występowania nie ogranicza tylko do terenu rezerwatu. Jest w okolicy bardzo ekspansywny i występuje w bardzo dużej ilości m. in. w oddz. 10g, 13f, g, h, i, które z tego względu zostały wyłączone z użytkowania w bieżącym planie urządzania lasu.

Obecnie rezerwat „Zielone” nie ma zatwierdzonego planu ochrony, nie obowiązują też zadania ochronne. Aktualnie Biuro Urządzania i Geodezji Leśnej Oddział w Gdyni sporządza projekt planu ochrony dla rezerwatu.

Analizując mapę terenu dzisiejszego rezerwatu z początku XX w. stwierdza się, że znaczna jego część była już wtedy lasem. Jedynie zachodnia część rezerwatu (oddz. 9 d, f, g, k) częściowo została zalesiona a częściowo uległa sukcesji naturalnej prowadzącej do powstania zbiorowiska leśnego.

Rys. 16 Rezerwat „Zielone” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messischblatt.

Rezerwat „Zielone” znajduje się w zasięgu Nadmorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz otuliny Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Nie leży natomiast w zasięgu sieci Natura 2000.

3.2.7 Rezerwat przyrody ŹRÓDLISKA CZARNEJ WODY

Rezerwat przyrody „Źródłiska Czarnej Wody” – jest położony w oddz. 33 a-f, ~a, ~b, 34 (cały), 35 f, j, k, ~d obrębu Darżlubie, w leśnictwie Starzyno, ok. 500 m na północ od wsi Świecino. W całości znajduje się na gruntach w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo. Powierzchnia rezerwatu wynosi 50,58 ha. Wyznaczono też otulinę rezerwatu o łącznej powierzchni 111 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo – 13,13 ha. W obecnym planie urządzania lasu granice wydziałów leśnych dostosowano do przebiegu granic otuliny rezerwatu. I tak w skład otuliny wchodzi następujące wydziały: 33g, ax, 35g, h, ax, ~c.

Rezerwat powołany został na mocy Zarządzenia Nr 139 Wojewody Pomorskiego z dnia 16 września 1999 roku. Jako jego cel ochrony wskazano zachowanie w stanie niezmiennym zespołu źródeł i rzadkich regionalnie gleb zbliżonych do pararendziny wapiennej, porastających je zbiorowisk leśnych i źródłiskowych oraz rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. W okresie przed formalnym powstaniem rezerwatu gospodarka leśna na terenie rezerwatu była prowadzona, jednak zabiegi prowadzono tylko sporadycznie ze względu na trudnodostępność terenu.

Obszar rezerwatu odznacza się bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu. Występuje tu 12 głębokich wąwozów, które prowadzą wody okresowo, w trakcie intensywne opadów. W dolnej części często występują źródła. Poniżej wąwozów znajduje się równina akumulacyjna o bardzo niewielkim nachyleniu.

Na uwagę zasługuje również, występująca tutaj silna erozja wsteczna, która jest efektem intensywnego wypływu wód ze źródeł. To ciekawe zjawisko geomorfologiczne obserwuje się tu prawie przy każdym większym źródle.

Fot. 27 Rezerwat „Źródła Czarnej Wody” – tablica informacyjna od strony północnej oddz. 33a (I-ctwo Starzyno)

Urozmaiconą rzeźbę terenu podkreślają dodatkowo duże deniwelacje, w niektórych miejscach przekraczające nawet 30 metrów. Najwyżej położoną częścią rezerwatu są południowe skraje, które dochodzą do 66 m n.p.m. Natomiast najniższe miejsce leży na wysokości poniżej 25 m n.p.m. w części północnej.

W związku z mocno urozmaiconą orografią i dużymi wysokościami względnymi obserwuje się tu także duże spadki terenu, nierzadko wynoszące 20 - 30°, a miejscami przekraczające nawet 40°. Tak mocno nachylone zbocza graniczą często z niemal płaskimi terenami źródeł.

Wśród 30 gatunków roślin naczyniowych należących do tzw. gatunków szczególnej troski (tj. prawnie chronionych oraz zagrożonych w różnym stopniu i w różnej skali przestrzennej) stwierdzonych w rezerwacie do najciekawszych i będących pod ochroną ścisłą należą: dzwonek szerokolistny (*Campanula latifolia*), stoplamek (kukułka) Fuchsa (*Dactylorhiza fuchsii*), kukułka plamista (*Dactylorhiza maculata*), wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*), listera jajowata (*Listera ovata*) i gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*).

Źródła są specyficznym typem siedliska obficie reprezentowanym w rezerwacie, w dużej mierze decydującym o jego wysokich walorach przyrodniczych. Także pod względem biologicznym źródła są najcenniejszym typem siedlisk w rezerwacie. Mszaki bowiem w źródłach porastają głównie wilgotne kamienie, większe głazy oraz mokre kłody i konary. Łącznie naliczono ich w rezerwacie 88 gatunków, w tym 8 objętych ochroną ścisłą i 12 objętych ochroną częściową.

Fot. 28 Rezerwat „Źródlika Czarnej Wody” – silnie urozmaicona rzeźba terenu, stoki pocięte licznymi wąwozami – oddz. 34j (I-ctwo Starzyno)

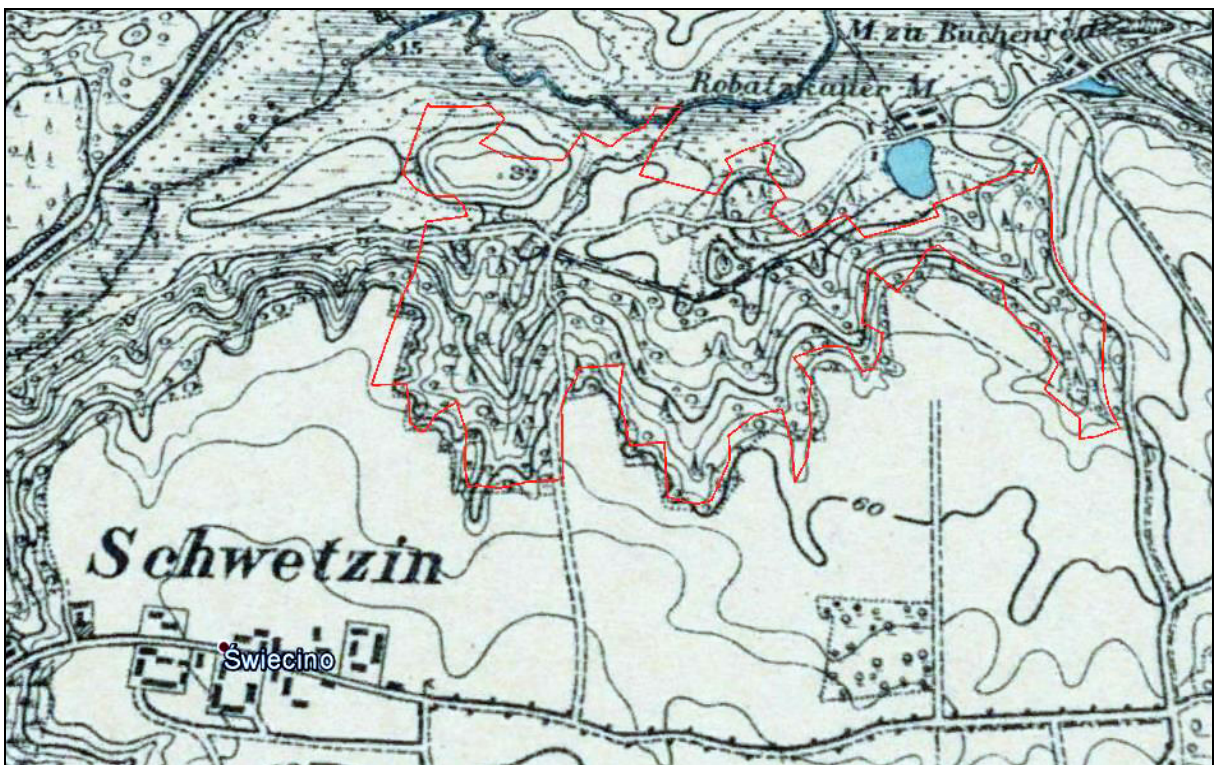

Fot. 29 Rezerwat „Źródlika Czarnej Wody” – nisza źródliskowa – oddz. 33b (I-ctwo Starzyno)

Generalnie roślinność rezerwatu wykazuje wysoki stopień naturalności. Zanotowano tu 14 gatunków antropofitów co stanowi około 6,2% całej współczesnej flory naczyniowej rezerwatu.

Spośród antropofitów widoczną rolę przestrzenną odgrywają jedynie tzw. fanerofity, czyli świerk, modrzewie i dagleżja. Świerk występuje tu głównie w zachodniej części rezerwatu (oddział 35k oraz 34d, f) gdzie stanowi domieszkę w zbiorowiskach kwaśnej buczyny, grądu lub łęgu. Modrzewie występują w północno-zachodniej części rezerwatu jako dominujący lub domieszkowy składnik drzewostanu (oddział 34f, g). Występowanie dagleżji ograniczone jest do zaledwie jednej niewielkiej powierzchni w zachodniej części rezerwatu (środkowo- wschodnia część oddziału 34c), gdzie występuje w domieszce drzewostanu. Żaden z omawianych gatunków nie jest obecnie specjalnie ekspansywny na terenie rezerwatu – nie stwierdzono ich licznego odnawiania się.

Mapa topograficzna omawianego rezerwatu przyrody z początku XX w. dowodzi, że już w tym czasie teren ten pokryty był w większości lasem. Szczególnie trudnodostępna południowa część rezerwatu. Północna część rezerwatu nie była wtedy zalesiona – obecnie są tam drzewostany powstałe z odnowienia sztucznego. Gatunkiem panującym jest sosna, olcha i w jednym przypadku – modrzew. Dostrzegamy też, że przez środek rezerwatu w miejscu gdzie dziś istnieje głęboki wąwóz, kiedyś biegła droga.

Rys. 17 Rezerwat „Źródła Czarnej Wody” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt.

Dla omawianego rezerwatu Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gdyni opracowało projekt planu ochrony – nie jest on jednak jeszcze zatwierdzony.

Rezerwat „Źródła Czarnej Wody” znajduje się w zasięgu obszaru specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 „Trzy Młyny” – kod PLH220029.

3.3 Rezerваты przyrody poza LP

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo znajdują się również rezerваты przyrody położone poza gruntami zarządzanymi przez Nadleśnictwo. Szczegółowe opisy tych rezerwatów zawierają plany ochrony bądź dokumentacje przyrodnicze, natomiast poniżej podaje się ich krótką charakterystykę.

- a) **„PRZYLADEK ROZEWSKI”** – o powierzchni 12,15 ha położony jest w gminie Władysławowo w miejscowości Rozewie. Rezerwat ten utworzono w 1959 roku jako częściowy – krajobrazowy. Jest to najbardziej na północ wysunięty klif nadmorski. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu wybrzeża klifowego porośniętego lasem mieszanym z udziałem buka oraz w celu ochrony stanowiska jarząba szwedzkiego (*Sorbus intermedia*).
- b) **„DOLINA CHŁAPOWSKA”** – o powierzchni 24,83 ha położona jest w gminie Władysławowo w miejscowości Chłapowo. Rezerwat ten utworzono w 2000 roku jako częściowy – krajobrazowy. Jest to nadmorska dolina erozyjna o długości około 500 m i różnicy poziomów do 50 m położona w strefie krawędziowej tzw. Kępy Swarzewskiej. Oprócz wybitnych walorów krajobrazowych zwraca tu uwagę charakterystyczna roślinność. Wyznaczono też otulinę rezerwatu.
- c) **„SŁONE ŁĄKI”** – o powierzchni 27,76 ha położone są w gminie Władysławowo u wylotu Półwyspu Helskiego nad zatorfionym brzegiem Zatoki Puckiej. Rezerwat ten utworzono w 1999 roku jako częściowy – słonorośli nadmorskich. Są to tak zwane łąki halofilne z rzadkimi gatunkami roślin, siedlisko wielu gatunków ptaków. Wyznaczono także otulinę rezerwatu.
- d) **„BEKA”** – o powierzchni 193,01 ha położony jest w gminie Puck u ujścia rzeki Redy do Zatoki Puckiej. Rezerwat ten utworzono w 1988 roku jako częściowy – faunistyczny. Jest to mozaika różnych zbiorowisk bagiennych i łąkowych, a także muraw napiaskowych z bogatą florą roślin słonolubnych i ostoją bardzo licznych gatunków ptaków. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych bogatej awifauny lęgowej i przelotnej oraz wilgotnych słonych łąk, tzw. słonaw. Południowa część rezerwatu znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gdańsk.

Wspomnieć należy też o opisanych w poprzednim planie urządzania lasu rezerwatach poza LP, które już dziś samodzielnie nie istnieją. Były to „Moroszka Bielawskiego Błota” oraz „Woskownica Bielawskiego Błota”. Zostały one w 2005 r. włączone w skład obecnego rezerwatu „Bielawa” – tzn. dotychczasowy rezerwat „Bielawa” utworzony w 1999 r. został w 2005 r. powiększony i w jego skład weszły m. in. dwa wspomniane rezerваты.

3.4 Parki krajobrazowe

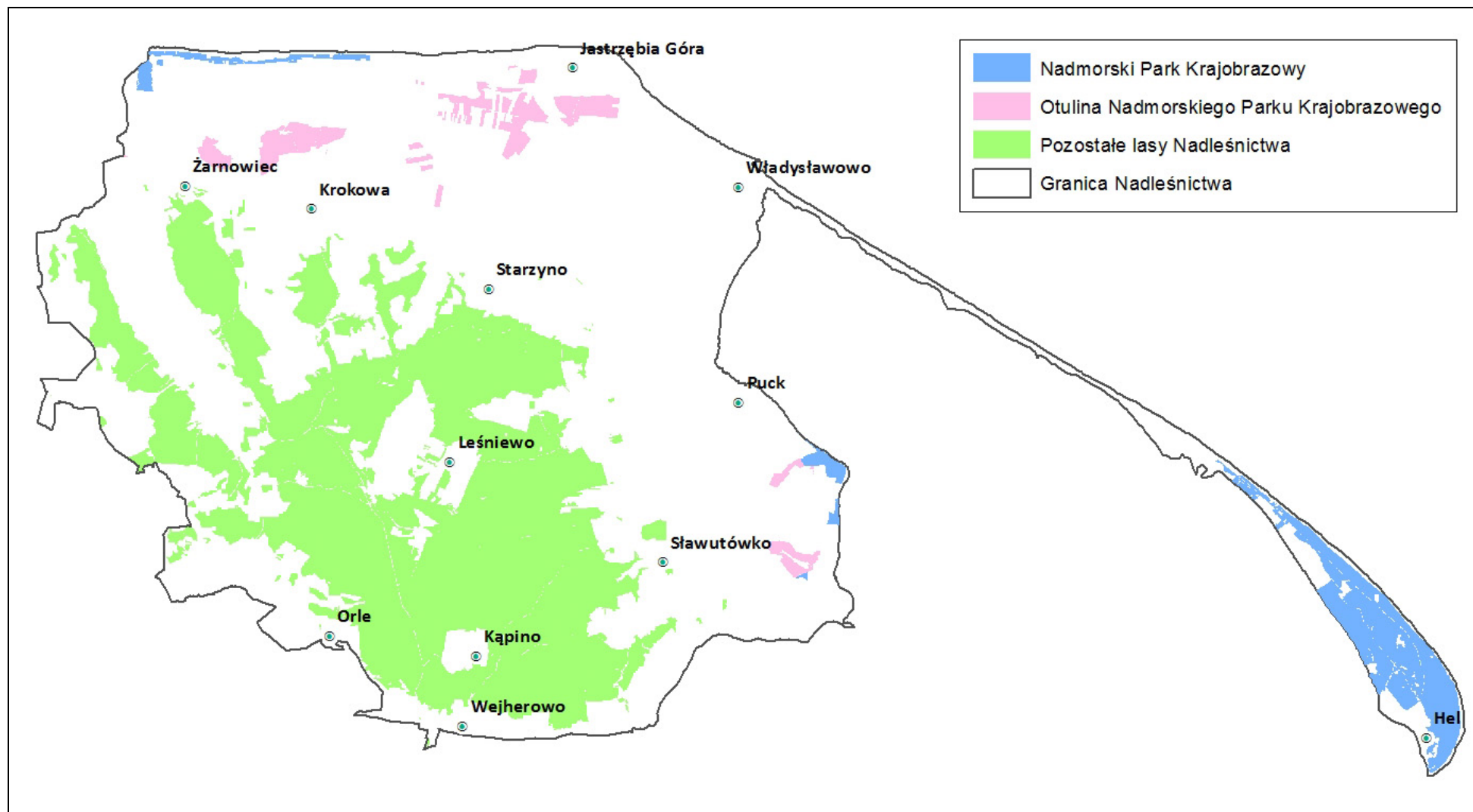
Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych walorów w warunkach zrównoważonego rozwoju (art. 16 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). W Polsce wyznaczono 122 parki krajobrazowe, które łącznie zajmują powierzchnię 2528562,5. ha ¹⁵. W województwie pomorskim istnieje 9 Parków (w tym dwa Parki częściowo poza granicą woj. pomorskiego) o łącznej powierzchni 155069,9 ha (według stanu na 31 grudnia 2012 roku ¹⁶).

Utworzenie parku krajobrazowego następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, której projekt wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo Radą Gminy oraz właściwym Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo występuje jeden park krajobrazowy o nazwie „Nadmorski Park Krajobrazowy” wraz z swoją otuliną (Rys. 18).

¹⁵ Główny Urząd Statystyczny „Ochrona Środowiska 2013”, Warszawa 2013, str. 283

¹⁶ Ibidem.

Rys. 18 Nadmorski Park Krajobrazowy wraz z otuliną na tle pozostałych lasów Nadleśnictwa Wejherowo

3.4.1 Nadmorski Park Krajobrazowy

Nadmorski Park Krajobrazowy został utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku z dnia 5 stycznia 1978 roku Nr IX/49/78 (Dz. Urz. WRN w Gdańsku z 1978r. Nr 1, poz. 3) jako jeden z pierwszych w kraju. Powierzchnia Parku wynosi 18804 ha, w tym 7452 ha powierzchni lądowej i 11352 ha wód morskich Zatoki Puckiej Wewnętrznej. Powierzchnia otuliny Parku wynosi 17540 ha.

Ponad połowa powierzchni Parku to wody Zatoki Puckiej Wewnętrznej, która jest oddzielona od reszty akwenu Zatoki piaszczystym, podłużnym wypłyceciem, zwanym Ryfem Mew. Część lądowa Parku obejmuje całość Półwyspu Helskiego oraz wąski pas wybrzeża morskiego, ciągnący się od Białogóry do Władysławowa wraz z obszarem Karwieńskich Błot. Na południe od Władysławowa granica NPK obejmuje przymorskie fragmenty Kępy Swarzewskiej i Puckiej, pradolinnych obniżień Płutnicy i Redy do miejscowości Mechelinki. Powierzchnia lądowa obejmuje obszar położony w województwie pomorskim w powiecie puckim na terenie następujących gmin: Kosakowo, Krokowa, Puck oraz miast: Jastarnia, Hel, Puck i Władysławowo.

W zasięgu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (NPK) znajduje się **1988,30** ha. W celu zabezpieczenia NPK przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka wyznaczono otulinę parku – w jej zasięgu leży **1188,7** ha gruntów Nadleśnictwa Wejherowo.

Fot. 30 Nadmorski Park Krajobrazowy – tablica informacyjna w oddz. 223 o (I-ctwo Darżlubie)

Kwestie nazwy, obszaru, przebiegu granicy i otuliny w Nadmorskim Parku Krajobrazowym, szczegółowe cele ochrony oraz zakazy właściwe dla Parku dotychczas regulowało Rozporządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 55/06 z dnia 15 maja 2006 roku w sprawie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2006r. Nr 58, poz. 1192 ze zm.). Z dniem 01 sierpnia 2009r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 92, poz. 753 ze zm.) parki krajobrazowe stały się jednostkami podlegającymi samorządowi województwa. Zgodnie z art. 16 ust. 3 znowelizowanej ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zm.) „utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części, wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony. Likwidacja lub zmniejszenie obszaru parku krajobrazowego następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, po uzgodnieniu z właściwymi miejscowo radami gmin, z powodu bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych na obszarach projektowanych do wyłączenia spod ochrony”.

W związku ze zmianą ustawy o ochronie przyrody, wprowadzoną art. 150 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227), Rozporządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 55/06 z dnia 15 maja 2006 roku w sprawie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego należało dostosować do obowiązujących przepisów prawa, w związku z czym podjęto decyzję o wydaniu nowej uchwały regulującej całościowo kwestie związane z funkcjonowaniem Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Aktualnie obowiązująca dla NPK jest Uchwała Nr 142/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Na mocy uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego z 31 maja 2010 roku, Nr 1185/XLVIII/10 z dniem 1 lipca 2010 powstał Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych z siedzibą w Słupsku. Nadmorski Park Krajobrazowy wchodzi w jego skład - jako jeden z siedmiu parków krajobrazowych go tworzących. Aktualnie Nadmorski Park Krajobrazowy nie ma zatwierdzonego planu ochrony.

3.5 Obszary Europejskiej Sieci NATURA 2000

Celem utworzenia sieci Natura 2000 jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy, ale też typowych, wciąż jeszcze powszechnie występujących siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla 9 regionów biogeograficznych (tj. alpejskiego, atlantyckiego, borealnego, kontynentalnego, panońskiego, makaronezyjskiego, śródziemnomorskiego, stepowego i czarnomorskiego). W Polsce występują 2 regiony: kontynentalny (96 % powierzchni kraju) i alpejski (4 % powierzchni kraju). Dla każdego kraju określa się listę referencyjną siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne.

Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992 roku, w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

Według ustawy o ochronie przyrody (Art. 25, ust. 1) sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- 1) obszary specjalnej ochrony ptaków;
- 2) specjalne obszary ochrony siedlisk i gatunków;
- 3) obszary mające znaczenie dla wspólnoty.

Polska zobowiązała się do wyznaczenia na swoim terytorium sieci Natura 2000 w Traktacie Ateńskim z 16 kwietnia 2003 roku, stanowiącym podstawę prawną przystąpienia Polski i dziewięciu innych krajów europejskich do Unii Europejskiej. Przepisy unijne stanowiące podstawę dla tworzenia sieci Natura 2000 zostały – choć nie w pełni – wprowadzone do polskiego prawa wraz z opublikowaniem ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.

Przygotowania do wprowadzenia sieci Natura 2000 w Polsce rozpoczęły się już w końcu lat 90. Sporządzone zostały wówczas wstępne analizy zasobów siedlisk i gatunków wymagających ochrony w sieci. Prowadzone były także negocjacje na temat uzupełnienia przepisów unijnych o siedliska i gatunki wymagające ochrony w naszym kraju, a nieobecne w krajach starej UE i w konsekwencji też nieobjęte ochroną ówczesnego prawa unijnego. W działaniach tych uczestniczyli przede wszystkim naukowcy z Instytutu Ochrony Przyrody PAN z Krakowa i urzędnicy Ministerstwa Środowiska.

Eksperti z Centrum Informacji o Środowisku UNEP/GRID i Instytutu Ochrony Przyrody w Krakowie opracowali w 2001 roku „Koncepcję sieci Natura 2000 w Polsce”. Dokument ten zawierał wstępną identyfikację i opisy obszarów, wykazy siedlisk i gatunków oraz form ochrony na obszarach proponowanych do sieci, także mapy przedstawiające umiejscowienie tych obszarów. W propozycji tej ostoje zajmowały 13,5% powierzchni kraju.

W latach 2002-2003 koncepcja sieci Natura 2000 w Polsce rozwijana była przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska współdziałającą z Instytutem Ochrony Przyrody PAN w Krakowie oraz Zakładem Ornitologii PAN w Gdańsku i Centrum GRID – Warszawa. Naukowcy z tych ośrodków otrzymywali dane od Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych, to jest grup specjalistów, głównie przyrodników powołanych przez wojewodów do tworzenia koncepcji sieci w poszczególnych województwach. Dane te były zestawiane w formularzach (tzw. Standardowych Formularzach Danych) wymaganych przez Komisję Europejską.

W trakcie tworzenia koncepcji sieci nie została przeprowadzona powszechna inwentaryzacja siedlisk i gatunków chronionych. Wszelkie prace oparte były na materiałach publikowanych – niekiedy bardzo dawno, dokumentacjach i wiedzy przyrodników współpracujących z wymienionymi organami.

W 2004 roku przeprowadzone zostały konsultacje społeczne, choć nie umożliwiły one szerokiego udziału społeczeństwa. Przygotowana koncepcja sieci obszarów chronionych została okrojona po interwencji Departamentu Wodnego MŚ oraz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. W efekcie w maju 2004 rząd polski przekazał Komisji Europejskiej skromną w stosunku do projektu wyjściowego koncepcję sieci obszarów siedliskowych Natura 2000, a w lipcu 2004 ukazało się rozporządzenie wyznaczające ostoje ptasie z podobnie okrojonym zestawieniem obszarów.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz.2313) zawierało listę, na której znajdowały się 72 obszary specjalnej ochrony ptaków o łącznej powierzchni 3312,8 tys. ha (w tym obszary lądowe – 2433,4 tys. ha), co stanowi 7,8 % pow. kraju.

W 2006 roku Polska zgłosiła do Komisji Europejskiej specjalne obszary ochrony siedlisk. Nowe obszary specjalnej ochrony ptaków zgłoszono do konsultacji społecznych.

Następnie ukazało się Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Rozporządzenie to wyznaczyło 141 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Zasady funkcjonowania obszarów Natura 2000 reguluje w Polsce „Ustawa o ochronie przyrody” (Art. 32. 1, Art. 33. 1).

Dnia 12 grudnia 2008 roku Komisja Europejska uznała jako „tereny mające znaczenie dla Wspólnoty” (OZW) 177 obszarów z Polski i dodała do przyjętych wykazów będących załącznikami do Dyrektywy 92/43/EWG. Procedura ta potwierdza formalny status obszarów jako Natura 2000 oraz jest podstawą zobowiązania do ich ochrony.

We wrześniu 2009 roku po konsultacjach społecznych Rząd Polski przekazał do Komisji Europejskiej listę kolejnych projektowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW). W rezultacie Komisja Europejska zatwierdziła w drodze decyzji 823 obszary mające znaczenie dla Wspólnoty, które zaakceptował i przekazał Rząd Polski.

Obszary przesłane do Komisji Europejskiej, jako propozycja sieci Natura 2000 na terenie naszego kraju zostały ocenione przez Komisję Europejską pod kątem zapewnienia właściwego stanu ochrony wszystkim siedliskom przyrodniczym oraz gatunkom roślin i zwierząt, dla ochrony których Polska ma obowiązek tworzyć obszary Natura 2000¹⁷.

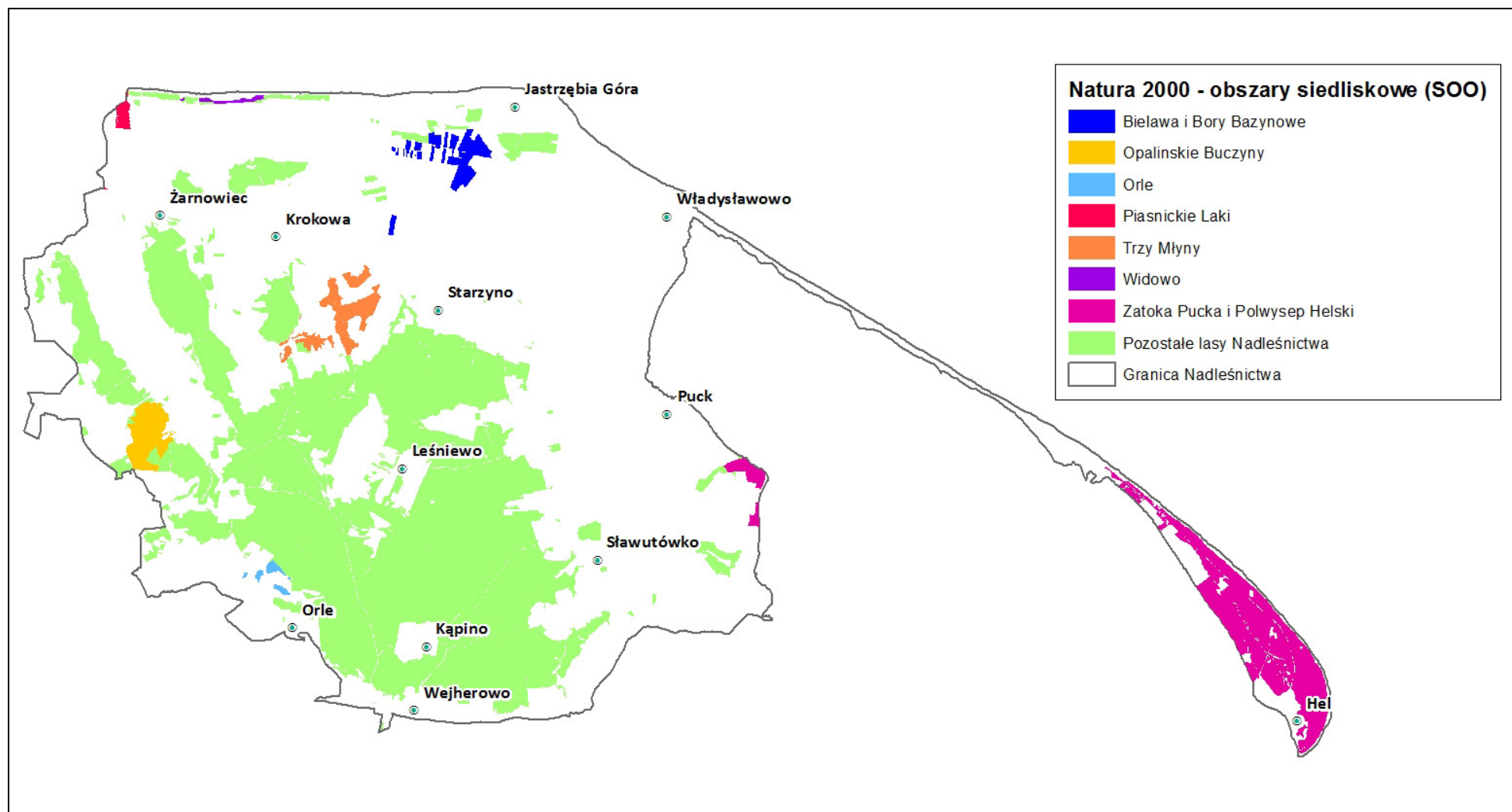
Obecnie w Polsce istnieje 145 obszarów specjalnej ochrony ptaków. Ich nazwy, lokalizację oraz cel i przedmiot ochrony podano w aktualnie obowiązującym Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133) oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 358).

Aktualny wykaz, nazwę, powierzchnię i lokalizację obszarów specjalnej ochrony siedlisk w Polsce zawiera „Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny”¹⁸.

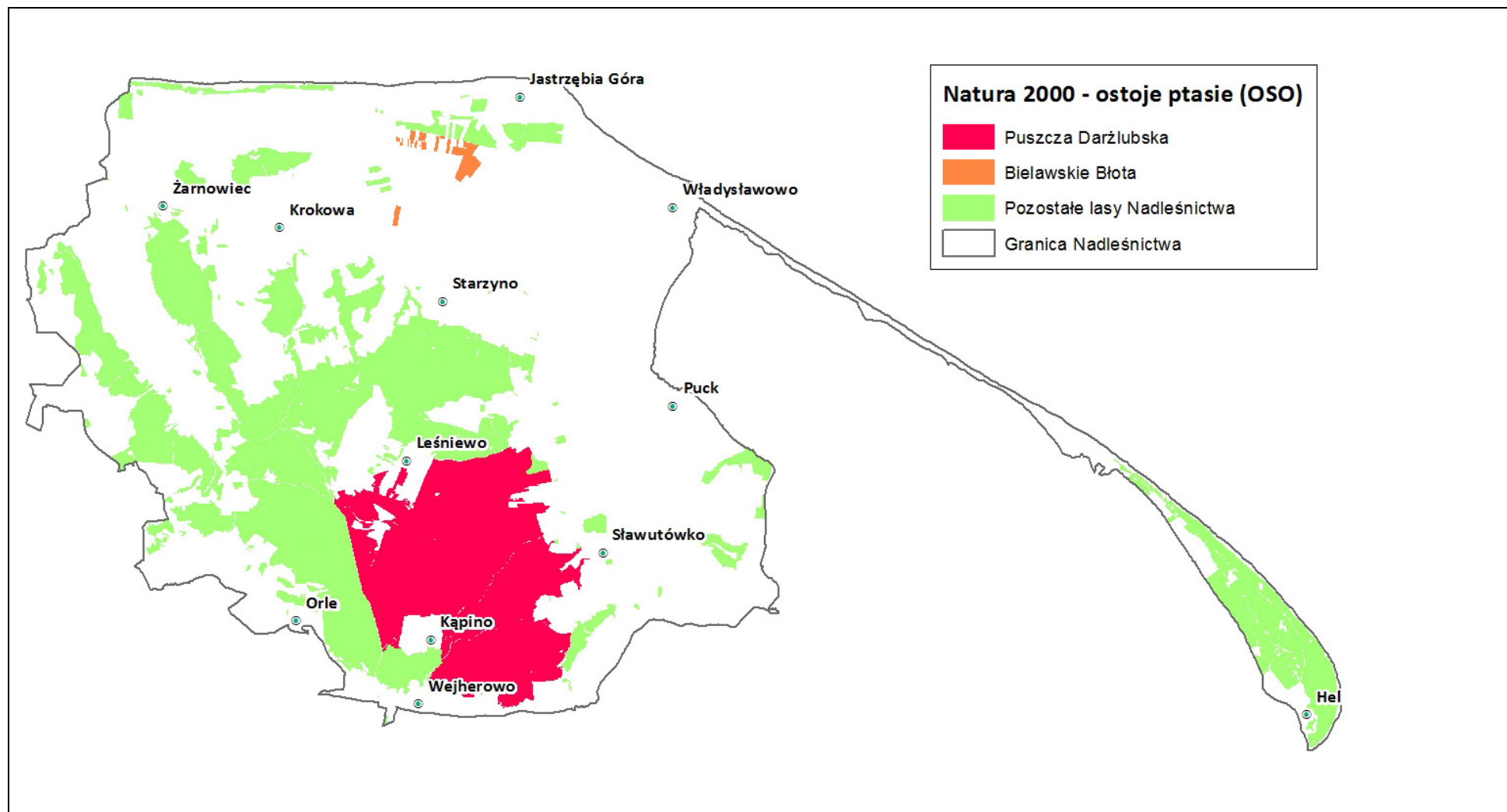
Obszary sieci Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo przedstawia tematyczne mapki (Rys. 19, Rys. 20).

¹⁷ Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, www.gdos.gov.pl

¹⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32013D0023&qid=1408530468812>

Rys. 19 Lokalizacja lasów należących do sieci Natura 2000 – obszary siedliskowe (SOO) na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Rys. 20 Lokalizacja lasów należących do sieci Natura 2000 – ostoje ptasie (OSO) na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

W zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Wejherowo występuje 10 następujących obszarów sieci Natura 2000 – przedstawia je poniższa tabela – przy czym „Kaszubskie Klify” nie znajduje się na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo.

Tabela 7. Obszary Natura 2000 występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo

Kod	Nazwa	Typ	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia gruntów N-ctwa[ha]
PLH220063	Bielawa i Bory Bażynowe	obszar siedliskowy (SOO)	1341,5	312,58
PLB220010	Bielawskie Błota	ostoja ptasia (OSO)	1101,3	177,69
PLH220099	Opalińskie Buczyny	obszar siedliskowy (SOO)	355,7	349,98
PLH220019	Orle	obszar siedliskowy (SOO)	269,9	55,89
PLH220021	Piaśnickie Łąki	obszar siedliskowy (SOO)	1085	58,86
PLB220007	Puszcza Darżłubska	ostoja ptasia (OSO)	6452,6	6205,96
PLH220029	Trzy Młyny	obszar siedliskowy (SOO)	765,9	405,14
PLH220054	Widowo	obszar siedliskowy (SOO)	91,5	36,77
PLH220032	Zatoka Pucka i Półwysep Helski	obszar siedliskowy (SOO)	26484,8	1765,88
PLH220072	Kaszubskie Klify	obszar siedliskowy (SOO)	227,6	brak

Z podsumowania powierzchni poszczególnych obszarów Natura 2000 wynika, że sumaryczna powierzchnia obszarów w zasięgu sieci Natura 2000 występujących na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo wynosi 9368,75 ha. Jednak faktycznie powierzchnia ta jest mniejsza i wynosi **9191,06 ha**, gdyż wyjaśnienia wymagają następujące kwestie:

- a) **Natura 2000 „Bielawa i Bory Bażynowe”** oraz **„Bielawskie Błota”** - obszary te nakładają się na powierzchni 177,69 ha. Z tego faktu wynika zmniejszenie o tą wartość sumarycznej powierzchni, jaką zajmują obszary Natura 2000 w Nadleśnictwie Wejherowo.
- b) **Natura 2000 „Opalińskie Buczyny”** – niewielka różnica pomiędzy ogólną powierzchnią a powierzchnią na gruntach Nadleśnictwa wynika z powodu, że częściowo do obszaru należą też grunty innej własności.
- c) **Natura 2000 „Kaszubskie Klify”** - obszar ten występuje w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo, jednak poza gruntami Lasów Państwowych.

Na obszarach Natura 2000 nie obowiązują specjalne zakazy. Istnieje jednak konieczność unikania działań mogących znacząco negatywnie wpłynąć na cele ochrony, dla jakich został ustanowiony. Oznacza to, że zabiegi gospodarcze prowadzone w lesie w ramach planowej gospodarki nie mogą pogarszać stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt dla ochrony których dany obszar został wyznaczony.

W ostojach wymogiem jest utrzymanie tzw. właściwego stanu ochrony. Oznacza on zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody:

- właściwy stan ochrony gatunku – sumę oddziaływań na gatunek, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na rozmieszczenie i liczebność jego populacji na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej lub naturalnego zasięgu tego gatunku, przy której dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało;
- właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego – sumę oddziaływań na siedlisko przyrodnicze i jego typowe gatunki, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na naturalne rozmieszczenie, strukturę, funkcje lub przeżycie jego typowych gatunków na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej lub naturalnego zasięgu tego siedliska, przy której naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony.

Na podstawie skompletowanych danych o przedmiotach ochrony, należy dla każdego z nich określić, w formie konkretnych kryteriów, co należy rozumieć jako „właściwy stan ochrony” w konkretnym, rozpatrywanym obszarze. Jest to określenie docelowej wizji właściwego stanu ochrony gatunków/siedlisk przyrodniczych.

Konstruując kryteria „właściwego stanu ochrony” należy w pierwszym rzędzie wykorzystać informacje podane w opracowaniach dotyczących Ochrony Siedlisk i Gatunków – szczególnie w rozdziałach „Uprzywilejowany stan ochrony”. W tym celu należy dokonać porównania lokalnego stanu siedlisk (fizjonomii, składu i innych cech) ze „stanami uprzywilejowanymi”, przedstawionymi w tych opracowaniach. Stopień rozbieżności pozwala na ocenę stanu ochrony stanowisk danego siedliska na obszarze: od dobrej – jeśli rozbieżności nie ma lub jest niewielka, do złej – jeśli rozbieżność jest poważna.

Porównania tego należy dokonać w porozumieniu z lokalnymi lub krajowymi konsultantami naukowymi. Nie powinno ono być automatyczne. Poradniki opisują tylko najbardziej typowe sytuacje. Należy uwzględnić lokalną specyfikę, konkretne kryteria mogą być różne w różnych obszarach.

Kryteria „właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego” powinny odnosić się do:

- zasobów ilościowych siedliska przyrodniczego, tj. jego powierzchni;
- struktury ekosystemu, np. właściwego składu gatunkowego;
- jakości siedliska przyrodniczego, np. różnorodności gatunkowej łąki, lasu;
- braku elementów ekologicznie obcych oraz braku wskaźników degeneracji;
- procesów gwarantujących funkcjonowanie ekosystemu; ich ciągłości i nie zaburzonego przebiegu.

Kryteria „właściwego stanu ochrony gatunku” powinny odnosić się do:

- zasobów ilościowych, tj. liczebności populacji gatunku,
- cech populacji gatunku, np. rozrodczości, śmiertelności, struktury wieku i płci,
- zasobów ilościowych i cech jakościowych siedliska gatunku.

Ostoja ptasia ma zapewnić ochronę i zachowanie populacji ptaków naturalnie występujących w stanie dzikim. O wyodrębnieniu obszarów służących ochronie ptaków w oddzielną kategorię zdecydowały przede wszystkim cechy biologii ptaków, zwłaszcza ich niezwykle silnie rozwinięta wędrowność. O ile chroniąc inne organizmy koncentrujemy się zazwyczaj na lokalnej populacji, to chroniąc ptaki nie można się ograniczać tylko do populacji lęgowych. Należy też pamiętać o ptakach okresu poza lęgowego, czyli przebywających na danym obszarze w czasie wędrówek i zimą. Dlatego właśnie OSO zajmują tak duże powierzchnie.

Szczegółowy opis poszczególnych obszarów Natura 2000 znajduje się w tzw. „standardowych formularzach danych” dostępnych dla każdego obszaru na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska – <http://natura2000.gdos.gov.pl>. Zawierają one m. in. informacje na temat chronionych w nich siedlisk, zwierząt itp.

Należy pamiętać o tym, że Obszar Natura 2000 jest specyficzną formą ochrony przyrody, w której ochronie podlega nie cały teren w granicach obszaru, ale tylko określone siedliska przyrodnicze, siedliska określonych gatunków i same gatunki. Jako "wartości" należy więc identyfikować występowanie odpowiednich gatunków i siedlisk przyrodniczych (w kategoriach A,B,C), a nie sam fakt objęcia lasu granicą obszaru Natura 2000.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono obszary Natura 2000, które znajdują się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo.

3.5.1 Bielawa i Bory Bażynowe - PLH220063

Obszar ten jest położony w pasie nizin nadmorskich Pobrzeża Kaszubskiego, na wschodnim krańcu Wybrzeża Słowińskiego (zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski wg Kondrackiego), pomiędzy Jastrzębią Górą, Sławoszynem i Parszkowem, na południe od Ostrowa, 1,6-5,8 km od brzegu Bałtyku. Ostoja stanowi część obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym sieci ekologicznej ECONET.

Granica obejmuje współczesną pozostałość kopuły rozległego torfowiska bałtyckiego, które wraz z sąsiadującymi z nim na wschodzie jeziorami dystroficznymi tworzy kompleks torfowisk, nazywany tu Bielawą lub Bielawskimi Błotami. Ponadto w granicy obszaru znajdują się przyległe od zachodu i południa wilgotne łąki i łągi ciągnące się po Kanał Czarnej Wody oraz okalający torfowisko od północy, pas wydm nadmorskich oparty o niewielką wyspą morenę - Kępę Ostrowską. Obszar stanowi jeden spójny układ hydrologiczny. Całość powstała w systemie pradolinym Pradoliny Kaszubskiej i pochodzi z czasów ostatniego zlodowacenia. Wody gruntowe, zasilające łąki i przepływające w podłożu mineralnym pod kopułą torfową, spływają z pobliskich wysoczyzn morenowych. Samo złożo torfów wysokich i przejściowych kopuły Bielawy dawniej było od tych wód odcięte. Sytuacja została zmieniona w wyniku przeprowadzonej w latach 70-tych melioracji odwadniającej. Złożo torfu zalega na nierównych, zwydmionych, utworach wodnolodowcowych: piaskach różnoziarnistych, pyłach i łąkach. Nieprzepuszczalne i słabo przepuszczalne utwory tworzą ciekłą warstwę na utworach przepuszczalnych. Obecnie, poprzez głęboko wcięte dna niektórych rowów

melioracyjnych, woda gromadzona w złożach torfu ma kontakt z wodą podziemną znajdującą się w mineralnym podłożu podtorfowym. Nierówne ukształtowanie podłoża mineralnego spowodowało, że warstwa torfu na Bielawie ma bardzo zróżnicowaną miąższość, a obecnie - w wyniku działalności dwóch katastrofalnych pożarów w latach 80-tych i 90-tych - na wyniesieniach podłoża pokłady torfu zostały przerwane i zastąpione przez cienką warstwę bezpostaciowego humusu. Najgrubsze i najcenniejsze pokłady torfów wysokich i przejściowych zachowały się w północno-centralnej części torfowiska, w obrębie dawnych wyrobisk z czasów przemysłowego pozyskiwania torfu (okres powojenny do lat 70-tych). W ostatnim 50-leciu mocno przekształcona została krawędź kopuły torfowiska: od zachodu i południa znajdują się dwa duże rowy melioracyjne: Kanał Bielawa i Kanał Ameryka, a po północnej krawędzi torfowiska biegnie pas przeciwpożarowy o szerokości ok. 20m, ze względów bezpieczeństwa stale utrzymywany w ugorze. W północnej części obszaru ciągnie się pasmo wydym zorientowane równoległe do brzegu morskiego, oddalonego o niecałe 2 km. Składa się ono z szeregu piaszczystych wyniesień i zagłębień międzywydmowych o zróżnicowanych kształtach. Piaski eoliczne zalegają na gliniasto-piaszczystym podłożu pochodzenia glacialnego. Południowo-wschodnia część obszaru, leżąca pomiędzy krawędzią kopuły torfowiska a Kanałem Czarnej Wody, ma charakter niezbyt rozległej pradoliny wypełnionej głębokimi torfami niskimi o grubej warstwie powierzchniowego murszu. Całość doliny jest gęsto pocięta rowami melioracyjnymi, odprowadzającymi wodę do Kanału Czarnej Wody. W południowej części obszaru podłoże jest znacznie bardziej zasobne w składniki mineralne - ta część jest bezpośrednio zasilana wodami spływającymi z wysoczyzny morenowej. Znajdują się tam niewielkie obniżenia terenu z wysiękami. Teren jest zmeliorowany nielicznymi rowami, odprowadzającymi wodę do Kanału Ameryka, opasującego kopułę bielawskiego torfowiska od południa i połączonego z Kanałem Czarnej Wody.

Cały obszar nosi znamiona postępujących przemian przyrodniczo-krajobrazowych, związanych ze spadkiem wilgotności środowiska i obniżającym się poziomem wód gruntowych. Obszar obejmuje torfowisko Bielawa (zwane też Bielawskimi Błotami) wraz z przyległymi lasami i łąkami podmokłymi, tworzącymi spójną jednostkę hydrologiczną, a także przyległy od północy nadmorski bór bażynowy. Bielawa jest jednym z większych torfowisk wysokich typu bałtyckiego w Polsce. Rozległa kopuła torfowiska (blisko 600 ha), obecnie zdominowana jest przez wilgotne wrzosowisko z wrzoścem bagiennym (4010) - prawie 17%. Na obszarze otaczającym kopułę torfowiska znajduje się 13 siedlisk z zał. I Dyrektywy Siedliskowej, w tym jeziora dystroficzne szeroko obrzeżone płem mszarnym (3160 i 7140) z udziałem gatunków wysokotorfowiskowych i bażyny czarnej *Empetrum nigrum*, niewielkie przygielkowiska (7150) z przygielką białą i brunatną *Rhynhospora alba* i *R. fusca* (gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi), a także 2 siedliska priorytetowe - bory i lasy bagienne (91D0) i niewielkie płaty łągów olszowych (91E0). W zróżnicowanym ekosystemie wydym i zagłębień międzywydmowych wykształciły się bory bażynowe w pełnym spektrum ekologicznym: od najbardziej wilgotnych, bagiennych, na głębokim podłożu torfowym w pobliżu jezior dystroficznych, do najbardziej suchych z dominacją chrobotków, na piaskach eolicznych. W niektórych zagłębieniach międzywydmowych zachowały się niewielkie torfowiska przejściowe i trzęsawiska na głębokim torfie (7140).

Flora naczyniowa omawianego obszaru liczy 323 gatunki, z czego 15 gatunków roślin objętych jest całkowitą ochroną prawną, 5 figuruje na czerwonej liście roślin zagrożonych w Polsce, 21 gat. znajduje się na czerwonej liście flory naczyniowej Pomorza Gdańskiego.

Charakterystyczne jest współwystępowanie gatunków o atlantyckim (14 gat.) oraz borealnym (13 gat.) typie zasięgu.

Podstawowym zagrożeniem dla całego obszaru "Bielawa i Bory Bażynowe" jest postępujące obniżanie się poziomu wód gruntowych, a co za tym idzie, osuszanie siedlisk, związane zarówno ze zmianą klimatu jak i odwadnianiem. Realnym zagrożeniem potencjalnym jest eutrofizacja środowiska i presja antropogeniczna, związane ze zmianą przeznaczenia gruntów na cele budowlane, rekreacyjne lub inne. W związku z zasilaniem części obszaru wodami spływającymi z wysoczyzn morenowych, duże znaczenie ma sposób gospodarowania terenami na wierzchołkach kęp wysoczyznowych. Dla terenów łąkowych podstawowym zagrożeniem jest zaniechanie użytkowania pastwiskowo-łąkowego i – w równym stopniu - intensyfikacja rolnictwa (w tym nadmierne nawożenie i koszenie). Dla obszarów leśno-zaroślowych podstawowym zagrożeniem jest prowadzenie zrębu zupełnego, wprowadzanie lub rozprzestrzenianie się gatunków obcych klimatycznie i geograficznie (w tym świerka), kształtowanie drzewostanów niezgodnych z siedliskiem. Dla obszarów torfowiskowych i wrzosowiskowych na torfie lub murszu, głównym zagrożeniem (oprócz osuszania) jest ekspansja roślin drzewiastych, przede wszystkim brzozy. Znaczące zagrożenie stanowią pożary oraz niekontrolowana, nadmierna penetracja przez ludzi lub wolno puszczane psy. Dla siedlisk wodnych głównym zagrożeniem jest zmiana trofii wód związana z antropogenicznym ich zanieczyszczeniem (w tym w wyniku wykorzystania rekreacyjnego zbiorników).

Obszar obejmuje: rezerwat przyrody "Bielawa" oraz ostoję Natura 2000 "Bielawskie Błota" (PLB220010). W całości znajduje się także w Nadmorskim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz otulinie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Obecnie dla omawianego obszaru jest sporządzony „Projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH 220063”. Jednak nie jest on jeszcze zatwierdzony przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku.

3.5.2 Bielawskie Błota - PLB220010

Obszar Natura 2000 „Bielawskie Błota”, jest ostoją ptasią, położoną w północnej części województwa pomorskiego, między wsiami Ostrowo, Sławoszyno i Mierszyno. Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo na całym obszarze pokrywa się z poprzednio omówionym obszarem „Bielawa i Bory Bażynowe”. Zawiera też w sobie rezerwat przyrody „Bielawa” i w całości znajduje się w otulinie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

„Bielawskie Błota” są ostoją ptasią o randze krajowej Występuje tu co najmniej 9 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla **łęczak** (PCK) i **sowy błotna** (PCK). W okresie przelotów stosunkowo duże koncentracje osiąga żuraw. Na „Bielawskich Błotach” występuje traszka grzebieniasta (Dyrektywa Siedliskowa, zał. II) oraz zespół cennych bezkręgowców wodnych: ważki *Leucorrhinia pectoralis* (Dyrektywa Siedliskowa, zał. II), *L. albifrons* (Konwencja Berneńska), *L. dubia* (gatunek parasolowy dla torfowisk wysokich), *Aeschna subarctica elisabethae* (tyrfobiont, Polska Czerwona Lista), *Aeschna juncea* (Polska Czerwona Lista), pluskwiak *Notonecta lutea* (gatunek parasolowy dla torfowisk wysokich), największa krajowa wodopójka - *Hydrachna geographica* (bardzo rzadki w Polsce). Wśród drobnych zwierząt na największą uwagę zasługuje rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus* oraz

wspomniana wyżej traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Przedmiotem ochrony w omawianym obszarze jest populacja łączaka (*Tringa glareola*) oraz żurawia (*Grus grus*). Odnośnie łączaka oceniono, że można się spodziewać, że przywrócenie stabilnej populacji lęgowej nastąpi na drodze naturalnej rekolonizacji obszaru ostoi pod warunkiem kontynuowania regeneracji siedlisk optymalnych dla gatunku poprzez utrzymywanie wysokiego stanu uwodnienia siedlisk, usuwanie murszu w miejscach jego zwartego występowania oraz zachowanie bezleśnego charakteru krajobrazu.

Fot. 31 Żuraw (*Grus grus*) w ptasiej ostoi Natura 2000 „Bielawskie Błota”

Stwierdzono, że stan ochrony żurawia w okresie lęgowym jest właściwy i należy go zachować. Jest to możliwe w wyniku kontynuowania podejmowanych od lat zabiegów ochrony czynnej, głównie poprzez utrzymywanie wysokiego stanu uwodnienia siedlisk, utrzymywanie infrastruktury przeciwpożarowej we właściwym stanie i koszenie łąk. Natomiast stan ochrony żurawia w okresie wędrowki określono jako niezadawalający, pomimo, że obecnie zgrupowanie migracyjne żurawi jest liczne i jego liczebność ma niewielką tendencję zwyżkową. Zagrożenia te już w tej chwili doprowadziły do pogorszenia się stanu siedlisk w obszarze funkcjonalnie związanym z ostoją, chociaż nie spowodowało to na razie zmniejszenia zgrupowania wędrownych żurawi. Celem jest więc zatrzymanie niekorzystnych zjawisk, głównie na terenie otaczającym ostoję, w szczególności zatrzymanie procesu zmiany sposobu użytkowania gruntów z rolnego na nierolny, ograniczenie procesu zabudowy o charakterze mieszkaniowym, rekreacyjnym i przemysłowym, zahamowanie procesu fragmentacji krajobrazu rolniczego poprzez zabudowę i infrastrukturę oraz rygorystyczną likwidację samowoli budowlanej.

Myśliwi w ostoi ptasiej mają ważną i pozytywną rolę w utrzymywaniu na niskim poziomie populacji drapieżników lęgów żurawia (lis, jenot, szop pracz). Redukcję przez myśliwych tych zwierząt zapisano w planie zadań ochronnych.

Dla obszaru Natura 2000 „Bielawskie Błota” obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dn. 11.06.2014r¹⁹. Plan zadań ochronnych obowiązuje przez 10 lat.

Fot. 32 Obszar Natura 2000 „Bielawskie Błota” – tablica informacyjna w oddz. 20w (I-ctwo Starzyno)

3.5.3 Opalińskie Buczyny - PLH220099

Obszar Natura 2000 „Opalińskie Buczyny” to niewielki fragment strefy krawędziowej Wysoczyzny Żarnowieckiej na południowym brzegu Jez. Żarnowieckiego. W zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo leży w całości na terenie leśnictwa Rybno w obrębie Kolkowo. Obszar bardzo silnie urozmaicony geomorfologicznie z licznymi rozcięciami erozyjnymi, niszami źródłiskowymi i głązowiskami. Występują tu znaczne spadki terenu oraz różnice wysokości względnych, których wartość przekracza 100 m. W południowej części obszaru znajdują się doliny z dwoma niewielkimi strumieniami uchodzącymi do Piaśnicy. Zasila je kilka czynnych źródeł oraz obszarów wysiękowych częściowo na trawertynach (martwica wapienna). Dominujące są tu układy ekologiczne lasów bukowych - kwaśna buczyna niżowa i żyzna buczyna pomorska, obejmujące obszary wokół źródeł i wododziały. Niewielkie fragmenty lasów grądowych i lęgowych zlokalizowane są w dolinach strumieni oraz na dość znacznym obszarze wysiękowym we wschodniej części ostoi.

¹⁹ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 11 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z dn. 07.07.2014, poz. 2318)

Ostoja obejmuje unikatowe w skali kraju i niżu europejskiego, a przy tym dobrze zachowane, zbiorowiska źródliskowe. Bardzo cenne są też łągi olszowo-jesionowe i jesionowo - wiązowe na trawertynach. Na uwagę zasługuje znaczny obszar niewiele zniekształconych lasów bukowych, w tym żyznej buczyny pomorskiej. Obszar stanowi przestrzenne i merytoryczne uzupełnienie innych obiektów tego typu w regionie, które związane są z strefami krawędziowymi wysoczyzn morenowych. Omawiany teren jest jednocześnie stanowiskiem szeregu rzadkich, ginących i objętych ochroną prawną gatunków roślin i zwierząt, w tym taksonów o podgórsko-górskim charakterze zasięgu.

Dla obszaru Natura 2000 „Opalińskie Buczyny” nie obowiązuje plan zadań ochronnych. Aktualnie nie jest też sporządzony projekt planu zadań ochronnych. W granicach obszaru Natura 2000 nie występują inne powierzchniowe formy ochrony przyrody.

3.5.4 Orle - PLH220019

Obszar Natura 2000 „Orle” to fragment kompleksu łąkowo-torfowiskowego wykształconego na największym w Polsce złożu postglacjalnych, jeziornych osadów wapiennych (miąższość 6,7 m) zalegających w Pradolinie Redy. W osadach stwierdzono ponad 50% udział węglanu wapnia. W części stropowej profilu litostratygraficznego znajduje się torf o miąższości 1,5 m. Dominującym typem roślinności porastającej ten obszar są zbiorowiska nieleśne, głównie łąkowe.

Jest to najlepiej zachowany fragment torfowiska nawapiennego w Pradolinie Redy, wykształcony na grubych pokładach gytii i kredy jeziornej. Charakteryzuje się bogatą mozaiką zbiorowisk łąkowych i żyznych torfowisk przejściowych, będących wyrazem zróżnicowania występujących tu siedlisk. Zespoły *Juncetum subnodulosi* i *Cirsio-Polygonetum* (przy wschodniej granicy zasięgu) w postaci nawapiennej, stanowią najlepiej zachowane i największe powierzchniowo zasoby tych syntaksonów na Pomorzu. Występują tu zróżnicowane siedliskowo i florystycznie zbiorowiska szuwarów turzycowych. Bardzo bogata jest flora roślin naczyniowych i zarodnikowych z obecnością wielu rzadkości botanicznych. W tym szeregu gatunków uznawanych za relikty glacialne oraz rzadkich i zagrożonych w kraju i regionie, w populacjach często liczących setki i tysiące egzemplarzy a ponadto 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu rzadko notowane na innych obszarach niektóre gatunki (np. storczykowate - rodzaj *Dactylorhiza*) w populacjach reprezentujących szereg podgatunków i odmian, co ma znaczenie dla zachowania puli genowej taksonów.

Przedmioty ochrony tj. siedlisko o kodzie **7230** (Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk) oraz gatunki roślin: **lipiennik Loesela** (*Liparis Loeselii*) i **haczykowiec błyszczący** (*Hamatocaulis vernicosus*) występują w zasadzie w obrębie najlepiej zachowanej, północnej części torfowiska i zarazem obszaru, w jego przykrawędziowej strefie. Niewielkie płyty siedliska 7230 zlokalizowane są w południowej części obszaru. Siedlisko w obrębie północnej części, obszaru charakteryzuje się dobrym wykształceniem charakterystycznych cech tj. fizjonomią, strukturą gatunkową itp. Na uwagę zasługuje dobrze rozwinięta warstwa mszysta z licznymi gatunkami mchów brunatnych. Siedlisko zajmuje zwarty, niepofragmentowany obszar o pow. ponad 30 ha co należy do rzadkości w skali całego kraju.

Na podstawie przeprowadzonych w roku 2011 badań terenowych, na potrzeby planu zadań ochronnych (PZO), stan siedliska 7230 oceniono jako niezadawalający (U1). Przy czym

w stanie właściwym (FV) pozostaje ok. 30% jego powierzchni. Stan zachowania populacji lipiennika Loesela i haczykowca błyszczącego określona jako niezadawalający (U1). Czynnikiem mającym główny wpływ na taką ocenę były ekspansja drzew i krzewów oraz ekspansja trzciny i ziołorośli na skutek nieznacznie zmienionych w przeszłości warunków wodnych.

Fot. 33 Obszar Natura 2000 „Orle” – tablica informacyjna w oddz. 14f (I-ctwo Orle)

W trakcie prowadzonych w 2011 roku prac na potrzeby PZO ustalono, że występujące w obszarze płyty zbiorowisk zdominowanych przez trzęślicę modrą błędnie zaklasyfikowano jako siedlisko 6410. W rzeczywistości są to zbiorowiska zastępcze w obrębie zdegradowanych fragmentów torfowisk nie kwalifikujące się jako łąki trzęślicowe. W trakcie tych samych prac ustalono że w przeszłości płyty siedliska 7230 z licznym udziałem torfowców błędnie zaklasyfikowano jako siedlisko 7140.

Omawiany obszar na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo w całości położony jest w obszarze chronionego krajobrazu „Pradolina Redy-Łeby”. Poza gruntami Nadleśnictwa na niewielkim fragmencie leży też w obszarze chronionego krajobrazu „Puszczy Darżlubskiej”.

Dla obszaru Natura 2000 „Orle” obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dn. 19.09.2013r²⁰. Plan zadań ochronnych obowiązuje przez 10 lat.

²⁰ Zarządzenie Nr 34/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 19 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Orle PLH220019 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z dn. 26.09.2013, poz. 3405)

3.5.5 Piaśnickie Łąki - PLH220021

Obszar obejmuje fragment Równiny Błot Przymorskich. Jest ona pokryta w niewielkiej części zmienno-wilgotnymi łąkami i szuwarami. W granicach obszaru znajdują się starorzecza Piaśnicy położone wśród urozmaiconej mozaiki zbiorowisk roślinności nieleśnej i leśnej (lasy głównie brzoźowo-dębowe). Wśród nich pojawiają się płaty zarośli wierzbowych i woskownicy europejskiej. W granicach obszaru, ale poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo, znajduje się także torfowisko wysokie „Wierzchucińskie Bagno”, niezalesione wydmy w okolicy ujścia Piaśnicy, estuarium Piaśnicy oraz fragment brzegu morskiego.

Jest to unikatowy kompleks łąkowych, szuwarowych, zaroślowych oraz leśnych zbiorowisk roślinnych, charakterystycznych w przeszłości dla tego regionu. Fragmenty obszaru chronione w rezerwach („Piaśnickie Łąki i poza zasięgiem Nadleśnictwa Wejherowo – „Długosz Królewski w Wierzchucinie”) są dobrze zachowane i bardzo wartościowe. Natomiast pozostała część obszaru daje duże możliwości renaturyzacji.

Stwierdzono tu 10 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród nich bogate florystycznie łąki trzęślicowe (jedyne stanowisko dobrze zachowanych łąk trzęślicowych na Pomorzu), młaki niskoturzykowe (w tym zbiorowisko *Caricetum buxbaumii*), psiary niżowe, zarośla *Myrica gale* i lasy brzoźowo-dębowe. Na terenach leśnych wyróżniono regenerujące torfowisko wysokie z borem i brzeziną bagienną. Niektóre z wymienionych zbiorowisk mają tu jedyne stanowiska na Pobrzeżu Bałtyku, inne występują na wschodniej granicy zasięgu. Bardzo bogata i zróżnicowana pod względem ekologicznym flora roślin naczyniowych (265 gatunków), w tym ok. 20 taksonów uznawanych za zagrożone w Polsce i na Pomorzu. Poza tym jedyne lub jedno z nielicznych na Pomorzu stanowisko kosaćca syberyjskiego (*Iris sibirica*) - najliczniejsza populacja w Polsce północnej. Z rzadkich roślin wymienia się tu: mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*), turzyca *Buxbauma* (*Carex buxbaumii*), turzyca Hartmana (*Carex hartmanii*), fiołek mokradłowy (*Viola persicifolia*), selernica żytkowana (*Cnidium dubium*), okrzyk łąkowy (*Laserpitium prutenicum*).

W zasięgu Nadleśnictwa Wejherowo obszar ten w całości pokrywa się z rezerwatem przyrody „Piaśnickie Łąki” i ponadto obejmuje dwa wyłączenia leśne: oddz. 31 g oraz 29 s. leśnictwa Lisewo (obręb Kolkowo).

Dla całego obszaru Natura 2000 „Piaśnickie Łąki” obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dn. 17.04.2014r²¹. Plan zadań ochronnych obowiązuje przez 10 lat.

3.5.6 Puszcza Darżłubska - PLB220007

Obszar stanowi duży, zwarty kompleks leśny, ograniczony od północy Równiną Błot Nadmorskich (Bielawskie i Karwieńskie Błota), od wschodu brzegiem Zatoki Puckiej, od południa pradoliną rzeki Redy, a od zachodu nieregularnie biegnącą rynną jeziora Żarnowieckiego i częściowo doliną Piaśnicy. Występuje tu bardzo urozmaicona rzeźba terenu. Obszary równinne i faliste stanowią około 50% powierzchni, resztę - tereny pagórkowate.

²¹ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Piaśnickie Łąki PLH220021 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z dn. 12.05.2014 r., poz. 1816)

„Puszcza Darżłubska” należy do zlewni kilku rzek: Czarnej Wody, Płutnicy, Piaśnicy, Redy i Gizdepki. W drzewostanach dominuje sosna, a na drugim miejscu jest buk.

Występuje tu co najmniej 13 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, ponadto 3 gatunki zamieszczone zostały na liście ptaków zagrożonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Jest to największy obszar Natura 2000 jaki wyznaczono na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo – jego powierzchnia wynosi 6452,6 ha. Z tego też względu ma duże znaczenie w prowadzeniu bieżącej gospodarki leśnej w Nadleśnictwie.

Głównym przedmiotem ochrony w omawianym obszarze są dwa gatunki ptaków: **włochatka** (*Aegolius funereus*) oraz **muchotówka mała** (*Ficedula parva*). Na terenie tej ostoi ptasiej konieczna jest modyfikacja gospodarki leśnej pod kątem ochrony tych gatunków. Powinno się to odbywać poprzez dążenie do utrzymywania na dotychczasowym poziomie udziału drzewostanów dojrzałych, choć ze względu na przestrzenno-wiekową dynamikę zasobów leśnych, dopuszczalne jest jego okresowe zmniejszenie, nie więcej jednak niż o 15%. Do powierzchni tej dolicza się także kępy starodrzewia nie stanowiące osobnych wydzieleń – tzw. powierzchnie referencyjne. W odniesieniu do terminów wykonywania zabiegów gospodarczych, poprzez nieprowadzenie wycinki drzew w ramach cięć rębnych i trzebieży w okresie lęgowym włochatki (od 1 marca do 31 lipca) w miejscach stwierdzonego lub prawdopodobnego jej gniazdowania (do 50 m od zajętych dziupli, a także miejsc stwierdzenia – w ramach corocznego monitoringu stanu ochrony włochatki – samców odzywających się głosem godowym lub przynajmniej dwukrotnego stwierdzenia (w ramach tego monitoringu) samców odzywających się głosem terytorialnym). W trakcie wykonywania zabiegów gospodarczych powinna być kontynuowana dotychczasowa dobra praktyka, czyli pozostawianie w lesie drzew dziuplastych. W tym miejscu należy wspomnieć, że za wykonanie monitoringu występowania chronionych ptaków odpowiedzialna jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku we współpracy z Nadleśnictwem Wejherowo.

Fot. 34 Włochatka (*Aegolius funereus*). Źródło: Internet

Gatunkiem kluczowym dla utrzymania stanowisk dla włośchatki jest dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*). Gatunki te są z sobą powiązane w ten sposób, iż często włośchatka zasiedla dziuple kute przez dzięcioła czarnego. Włośchatka jako gatunek dla którego utworzono ostoję musi być objęta monitoringiem, który ma za zadanie wykrywanie zagrożeń, ocenę populacji oraz stan zachowania jej siedlisk. Stąd do oceny jakości siedliska należy objąć monitoringiem także dzięcioła czarnego, jako gatunek tworzący potencjalne miejsca gniazdowe dla włośchatki. Ewentualny spadek liczebności dzięcioła czarnego może być sygnałem poprzedzającym pogarszanie się stanu populacji włośchatki. Zatem pożądanym byłoby zainwentaryzowanie dziupli dzięcioła czarnego i traktowanie ich jako potencjalnych miejsc gniazdowania włośchatki, a co się z tym wiąże – z ich ochroną.

Włośchatka podlega w Polsce ochronie ścisłej oraz jest gatunkiem wymagającym ochrony czynnej. Aktualnie wymaga też tworzenia strefy ochrony całorocznej²² - do 50 m od gniazda

Obszar Natura 2000 „Puszcza Darżłubska” prawie w całości znajduje się w zasięgu obszaru chronionego krajobrazu o tej samej nazwie – Puszczy Darżłubskiej.

Fot. 35 Obszar Natura 2000 „Puszcza Darżłubska” – tablica informacyjna w oddz. 39j (I-ctwo Orle) przy ścieżce rowerowej biegnącej wzdłuż ruchliwej drogi nr 218 (tzw. Krokowskiej)

Dla całości obszaru Natura 2000 „Puszcza Darżłubska” obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dn. 9.05.2014r²³. Plan zadań ochronnych obowiązuje przez 10 lat.

²² 5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2011 nr 237 poz. 1419)

3.5.7 Trzy Młyny - PLH220029

Obszar obejmuje teren źródłiskowy małej rzeki przymorskiej - Czarnej Wody (Czarnej Wdy), z bardzo licznymi, rozległymi niszami źródłowymi oraz dolinę dolnego biegu tej rzeki. Długość strugi wynosi 19,9 km. Początek biegu znajduje się poza obszarem Natura 2000, około 600 m na południe od granicy obszaru, na zachód od drogi wojewódzkiej nr 218. W granicach obszaru Natura 2000 rzeka płynie na odcinku 6,5 km (około 1/3 długości) od wysokości 26 do 4,5 m n.p.m. (spadek 3,3‰). Na południe od Świecina u podnóża stoków występują cyrki źródłowe charakteryzujące się silną erozją wsteczną. Prawie od samych źródeł bieg Czarnej Wody jest wyprostowany, a dno doliny zmeliorowane z gęstą siecią rowów. Szerokość doliny wynosi od 50m do 600 m, przy czym charakter przełomowy ma tylko w pobliżu mostu na drodze wojewódzkiej nr 218. Znajdują się też dawne piętrzenia młyńskie oraz stawy z hodowlą ryb (pstrąg tęczowy, węgorz).

Starsze podłoże obszaru stanowi fragment platformy wschodnioeuropejskiej z niesfałdowanymi utworami paleozoicznymi i mezozoicznymi. Przykryte są one utworami trzeciorzędowymi, z których na uwagę zasługuje mioceńska warstwa brunatno-węglowa oraz gruba warstwa utworów czwartorzędowych pochodzenia lodowcowego. Kilkukrotna transgresja lądolodu skandynawskiego uformowała ostateczne oblicze geologiczne tych terenów. Środek obszaru zajmuje rynna glacialna będąca przedłużeniem rynny Jez. Dobrego. Jest to pradolina powstała w wyniku erozyjnej działalności wód polodowcowych w czasie deglacjacji o schyłku plejstocenu w ostatniej gardzieńskiej fazie zlodowacenia bałtyckiego. Posiada ona równe, płaskie dno i strome zbocza. Dno przykrywają osady biogeniczne (torfy i utwory mułowo-torfowe). Pradolina rozcina Wysoczyznę Żarnowiecką zbudowaną z naprzemianległych glin zwałowych i utworów fluwioglacjalnych. Część Wysoczyzny na południe od pradoliny można zaliczyć do Kępy Puckiej. Tylko niewielki fragment obszaru „Trzy Młyny” w pobliżu Świecina obejmuje wierzchowinę Kępy – granice obejmują głównie strefę krawędziową. Na dnie doliny można wyróżnić trzy niewielkie wydłużone wyniesienia o charakterze ozów z piaskami i żwirami. Najbardziej strome fragmenty, w tym jary dochodzące do pradoliny zawierają piaski i gliny deluwialne, w łagodniej nachylonych fragmentach występują piaski i żwiry wodnolodowcowe. Strefy krawędziowe wyróżniają się dużym nachyleniem terenu i wysokościami względnymi. Różnica wysokości między dnem doliny a wierzchowiną wysoczyzny sięga nawet do 50 m. Istnieje więc zagrożenie erozją. Występują tu gleby brunatne właściwe i wyługowane, wytworzone z piasków gliniastych naglinowych i glin zwałowych średnich i ciężkich. Stwierdzono też unikatowe na Pomorzu gleby typu **pararędzin wapiennych**.

Około jedną czwartą obszaru zajmuje płaskie dno doliny Czarnej Wody z wilgotnymi łąkami i płatami lasów łęgowych. Pozostałą część zajmują głównie lasy bukowe porastające strome zbocza wysoczyzny. Jedynie niewielkie fragmenty na stokach o najmniejszym nachyleniu oraz wierzchowina wysoczyzny koło Świecina jest użytkowana jako grunty orne. Głęboko położona dolina o półnaturalnym krajobrazie posiada wysokie walory wizualne.

W obszarze stwierdzono 5 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Szczególnie cenne są dobrze zachowane łągi olszowo-jesionowe, często w postaci źródłiskowej. Ponadto występują tu zróżnicowane, liczne zbiorowiska źródłiskowe, a także płaty żyznych i kwaśnych buczyn typowo wykształconych, nawapienne łąki

²³ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Gdańsku z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Darżłubska PLB220007 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z dn. 19.05.2014 r., poz. 1920)

i ziołorośla. Ogółem rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują ponad 80 % obszaru. Odnotowano tu liczne stanowiska rzadkich i ginących gatunków roślin naczyniowych. Jest to jedno z najbardziej na północ wysuniętych stanowisk roślin o podgórskim charakterze zasięgu w Polsce. Występuje tu rzadki w skali kraju **rzęsorek mniejszy** (*Neomys anomalus*).

Fot. 36 Obszar Natura 2000 „Trzy Młyny” – tablica informacyjna w oddz. 36 I (I-ctwo Starzyno)

W środkowej części obszaru znajdują się trzy młyny: Młyn Lisewski, Potchowski (Polkowicki) i Robaczewski. Obiekty te leżą w strefie ochrony konserwatorskiej i postulowane jest wpisanie ich do rejestru zabytków Województwa Pomorskiego²⁴.

W badaniach ichtiofauny górnego biegu Czarnej Wdy nie stwierdzono gatunków ryb wymienionych w załączniku do Dyrektywy Siedliskowej. Dominują ciernik i cierniczek.

Dla całości obszaru Natura 2000 „Trzy Młyny” obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dn. 19.05.2014r²⁵. Plan ten obowiązuje przez 10 lat i przewiduje m. in. działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. Wskazania te dotyczą terenów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo – szczegółowo są opisane w Załączniku nr 5 do wspomnianego zarządzenia, wraz z lokalizacją (oddział, pododdział). Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że choć wskazane są konkretne wydzielania leśne to zadania ochronne dotyczą fragmentu chronionego siedliska, które niekoniecznie musi zajmować całe wskazane wydzielanie.

²⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, zatwierdzone uchwałą nr III/23/2010 Rady Gminy Krokowa z dnia 29 grudnia 2010 r, Dz. Urz. Woj. Pom. z dnia 23.01.2012, poz. 300

²⁵ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 19 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzy Młyny PLH220029 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z dn. 06.06.2014 r., poz. 2090)

Zasadniczo ustanowione zadania ochronne skupiają się na wymienionych poniżej działaniach w odniesieniu do płatów chronionych siedlisk w danym wyłączeniu leśnym.

Działania wspólne dla następujących siedlisk przyrodniczych: 9110 - Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum) oraz 9160 - Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum):

- niestosowanie rębni zupełnych a rębni złożonych,
- niewprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie,
- zwiększenie zasobów martwego drewna w lesie (docelowo 20 m³/ha siedliska w całym obszarze w perspektywie ponad 10-letniej),
- w każdym wydzieleniu użytkowanym rębnie zwiększenie udziału drzew w wieku powyżej 100 lat (docelowo około 10% miąższości drzew powyżej wieku rębnego w perspektywie ponad 10-letniej), w postaci pozostawienia do naturalnego rozpadu przestojów w biogrupie,
- stopniowe ograniczanie udziału sosny w drzewostanie (docelowo poniżej 10% w perspektywie ponad 10-letniej),
- usuwanie świerka z obszaru rezerwatu przyrody „Źródła Czarnej Wody” wchodzącego w skład omawianego obszaru Natura 2000, z wyniesieniem biomasy poza rezerwat,

Poza tym:

- w przypadku kwaśnych buczyn (9110) popieranie naturalnych odnowień bukowych, a w przypadku ich braku sztuczne dosadzanie sosną zwyczajną do max. 10% ogólnego udziału w drzewostanie,
- w stosunku do grądów (9160) zwiększenie udziału graba za pomocą protegowania jego naturalnego odnowienia i dosadzanie w lukach oraz zmniejszanie udziału buka, dosadzanie luk dębem szypułkowym,
- w odniesieniu do łęgów (91E0) wyłączenie z prac gospodarczo – hodowlanych, umożliwienie naturalnej sukcesji oraz usuwanie świerka.

Jak już wspomniano wyżej, obszar Natura 2000 w całości zawiera w sobie rezerwat przyrody „Źródła Czarnej Wody” oraz jego otulinę. Otulina rezerwatu a zarazem fragment obszaru Natura 2000 znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu „Puszcza Darżłubska”.

3.5.8 Widowo - PLH220054

Obszar Natura 2000 „Widowo” całkowicie pokrywa się z omówionym już wcześniej rezerwatem przyrody „Widowo” (3.2.5).

Dla rezerwatu przyrody „Widowo” sporządzony jest przez BULiGL projekt planu ochrony rezerwatu. Nie jest on obecnie zatwierdzony, natomiast uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Widowo”, o którym mowa w art. 28, ust. 10 Ustawy o ochronie przyrody. Zatem niejako zastępuje on oddzielny plan zadań ochronnych.

3.5.9 Zatoka Pucka i Półwysep Helski - PLH220032

Obszar Natura 2000 „Zatoka Pucka i Półwysep Helski” obejmuje Półwysep Helski wraz z Zatoką Pucką Wewnętrzną oraz fragmentem wybrzeża od Władysławowa do Mechelinek (Kępy Oksywskie). Przeważającą część obszaru zajmuje obszar morski (82,05%). Obszar lądowy na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo występuje na Półwyspie Helskim (leśnictwo Jastarnia w całości) oraz fragment leśnictwa Darżlubie na nadmorskim brzegu w okolicach Rzucewa.

Rzeźba terenu jest efektem działania lądolodu, zmodyfikowana przez współczesne procesy morfogenetyczne. Dominujące formy to fragmenty kęp pochodzenia morenowego i pradoliny wyerodowane przez wody roztopowe lądolodu, a przede wszystkim obszar płytkiej zatoki i forma mierzejowa typu kosy, wysunięta daleko w morze. Spotyka się tu specyficzny typ niskiego, bagiennego wybrzeża morskiego oraz mierzejowe (wydmowe) wybrzeże na Mierzei Helskiej, o charakterze akumulacyjnym. Znajdują się tu ciągi wydmowe położone równoległe do linii brzegowej. Odmienny charakter ma klif wykształcony na brzegu Zatoki Puckiej, na krawędzi Kepy Swarzewskiej i Kepy Puckiej oraz koło Ostonina. Jest to obecnie w dużej części klif żywy, z zachodzącymi zjawiskami abrazji, z typowymi dla tego siedliska zbiorowiskami roślinnymi, w kilku odcinkach dobrze wykształconymi. Obecne są także fragmenty z zachowanymi płatami zbiorowisk zaroślowych i leśnych w relatywnie dobrym stanie zachowania. Na półwyspie Helskim dominują bory sosnowe i acidofilne dąbrowy, fragmentarycznie zachowały się murawy napiaskowe. W Zatoce Puckiej występują łąki podwodne. W ujściach pradolin dominuje roślinność nieleśna z przewagą łąk słonoroślowych.

Obszar ważny dla zachowania dużej, płytkiej zatoki morskiej i związanych z nią morskich biotopów. Rejon Zatoki Puckiej jest miejscem najliczniejszych w Polsce obserwacji i złowień migrujących ssaków morskich: foki szarej i morświna. Godne uwagi są różnorodność i bogactwo zespołów roślin i zwierząt dennych w Zatoce Puckiej. Obszar jest także ważny dla ptaków migrujących oraz zapewnia ochronę znaczącego fragmentu klifów na wybrzeżu Bałtyku w miejscach przylegania kęp wysoczyznowych.

Wśród przedmiotów ochrony na obszarze Natura 2000 wymienia się chronione siedliska przyrodnicze takie jak:

- 1210 Kidzina na brzegu morskim
- 1230 Klify nadmorskie na wybrzeżu Bałtyku
- 1330 Solniska nadmorskie (*Glauco-Puccinietalia maritimae*)
- 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych
- 2120 Nadmorskie wydmy białe (*Elymo-Ammophiletum*)
- 2130 Nadmorskie wydmy szare
- 2180 Bory i lasy mieszane na wydmach nadmorskich
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- 91D0 Bory i lasy bagienne

Jako cele ochrony zidentyfikowano też chronione gatunki roślin: haczykowiec błyszczący (*Hamatocaulis vernicosus*), lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*) i Inica wonna (*Linaria odora*).

Na omawianym obszarze Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo występują też inne powierzchniowe formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Helskie Wydmy” oraz użytek ekologiczny „Helskie Wydmy”.

Dla obszaru Natura 2000 „Zatoka Pucka i Półwysep Helski” nie obowiązuje plan ochrony. Urząd Morski w Gdyni zlecił jego opracowanie i obecnie trwają końcowe prace nad sporządzeniem projektu planu ochrony²⁶.

3.5.10 Nakładanie się ostoi Natura 2000 z innymi obszarowymi formami ochrony przyrody

Obszary Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Wejherowo pokrywają się częściowo lub całkowicie z innymi obszarami Natura 2000 (ostoje ptasie lub siedliskowe), z rezerwatami przyrody, z Nadmorskim Parkiem Krajobrazowym, z obszarami chronionego krajobrazu i użytkami ekologicznymi.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880) w Art. 6 wymienia aż 10 form ochrony przyrody. Są to zarówno obszarowe jak i punktowe formy ochrony przyrody (np. pomniki przyrody).

Poszczególne formy ochrony cechują się zróżnicowanym reżimem ochronnym. Od najwyższego obowiązującego w parkach narodowych i rezerwach przyrody po niewielki w np. obszarach chronionego krajobrazu.

Obszary Natura 2000 jako forma ochrony przyrody w Polsce zaczęły obowiązywać po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Odmienne były cele tworzenia krajowych form ochrony przyrody funkcjonujących przed 2004 rokiem oraz sieci Natura 2000.

Celem „pozanaturowej” ochrony przyrody jest zabezpieczenie wartości przyrodniczych i krajobrazowych ważnych w skali kraju i poszczególnych jego regionów. Natomiast celem istnienia sieci Natura 2000, złożonej ze specjalnych obszarów ochrony siedlisk i obszarów specjalnej ochrony ptaków, jest zabezpieczenie różnorodności biologicznej w skali całej Europy, a ściślej – w wyróżnionych na naszym kontynencie regionach biogeograficznych. Zatem możliwe jest, że niektóre gatunki bądź siedliska rzadkie i wymagające ochrony w skali naszego kraju, nie będą chronione w ramach Natury 2000, gdyż np. w skali całej Europy są powszechne. Może zdarzyć się też odwrotnie - gatunek lub siedlisko powszechne w Polsce, w skali całego kontynentu może zostać uznane za rzadkie i ważne, że wymagać będzie tworzenia obszarów Natura 2000.

Obszary Natura 2000 nie zastępują dotychczasowych form ochrony przyrody, lecz je uzupełniają. Fakt włączenia rezerwatu przyrody (np. „Widowo”, „Piaśnickie Łąki”, „Bielawa”, „Źródlika Czarnej Wody”) do sieci Natura 2000 należy interpretować tak, że elementy środowiska chronione w rezerwacie są też cenne z punktu widzenia całej Unii Europejskiej. W przypadku rezerwatu objęcie go dodatkową ochroną w postaci obszaru Natura 2000 niewiele zmienia. Reżim ochronny pozostaje taki sam. Dochodzi natomiast obowiązek monitorowania stanu siedlisk i gatunków, które były podstawą włączenia danego terenu do sieci Natura 2000 oraz obowiązku raportowania wyników tego monitoringu.

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo w przypadku parku krajobrazowego lub innej „słabszej” (w sensie reżimu ochronnego) formy ochrony przyrody, czyli głównie obszarów chronionego krajobrazu mogą zmienić się zalecenia dotyczące gospodarowania na tych

²⁶<http://www.im.gda.pl/zaklad-ekologii-wod/projekty/446-opracowanie-projektow-planow-ochrony-obszarow-natura-2000-w-rejonie-zatoki-gdaskiej-i-zalewu-wilanego/konsultacje>

terenach lub ich częściach włączonych do sieci. Tak stało się np. w przypadku obszaru chronionego krajobrazu „Puszcza Darżłubska”, który obecnie w dużej części należy też do sieci Natura 2000 „Puszcza Darżłubska”. Szkodliwe dla przyrody formy gospodarowania będą musiały być eliminowane lub ograniczane. Wymogi ochronne, określane indywidualnie dla poszczególnych obszarów, a zależne od stanu i wrażliwości chronionych w ich obrębie gatunków i siedlisk, określane są w planach zadań ochronnych lub w planach ochrony obszarów Natura 2000.

3.6 Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych (art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Obszary chronionego krajobrazu są mało restrykcyjną formą ochrony przyrody, nastawioną głównie na działalność rekreacyjną. Działalność gospodarcza podlega tylko niewielkim ograniczeniom między innymi zakaz wnoszenia obiektów szkodliwych dla środowiska i niszczenia środowiska naturalnego. Na terenie województwa pomorskiego wyznaczono 42 OChK o łącznej powierzchni 390 360,9 ha²⁷.

Nadzór nad obszarami chronionego krajobrazu, sprawuje Marszałek Województwa Pomorskiego. W odniesieniu do obszarów chronionego krajobrazu, wyznaczonych na terenie województwa pomorskiego nazwy, położenie, obszar oraz ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów określa uchwała nr 1161/XLVII/10 sejmiku województwa pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim.

W granicach wszystkich obszarów chronionego krajobrazu znajduje się **14177,85 ha** gruntów Nadleśnictwa Wejherowo. Przy okazji charakterystyki każdego z obszarów chronionego krajobrazu podaje się jego powierzchnię w Nadleśnictwie Wejherowo. Niewielka korekta powierzchni w stosunku do zapisów poprzedniego „Planu Ochrony Przyrody” sporządzonego na lata 2005-2014 wynika z tego, że obecnie granice poszczególnych obszarów są dostępne w formie cyfrowej i można skorzystać z zalet mapy numerycznej.

Lasy w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo wchodzi w skład 3 następujących Obszarów Chronionego Krajobrazu:

3.6.1 Nadmorski OChK

Nadmorski OChK został ustanowiony w 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Gdańskiego z 1994 r. Nr 27 poz. 139 i z 1998 r. Nr 59. poz. 294). Obszar ten leży na południe od Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. W dużej mierze pokrywa się z otuliną tego parku krajobrazowego. Na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo wszystkie wyłączenia leśne, które leżą w jego zasięgu (część leśnictwa Starzyno i Lisewo) jednocześnie znajdują się także w otulinie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. W granicach Nadmorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajduje się brzeg morski, zalesiony i bezleśny pas wydm ciągnący się wzdłuż wybrzeża, część

²⁷ Główny Urząd Statystyczny „Ochrona Środowiska 2013”, Warszawa 2013, str. 283

kompleksu Bielawskich Błot, a we wschodniej części równina Błot Przymorskich i północne fragmenty sąsiadującej z nią Wysoczyzny Żarnowieckiej.

Wśród ważniejszych zagrożeń wymienia się intensywną i niezorganizowaną rozbudowę infrastruktury turystycznej, nadmierną presję ruchu turystycznego i zaburzenie stosunków wodnych na terenie Bielawskich Błot (melioracje odwadniające).

Powierzchnia całkowita Nadmorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wynosi 14940 ha z czego na lasy państwowe Nadleśnictwa Wejherowo przypada **839,60 ha**.

3.6.2 OChK Puszczy Darżlubskiej

OChK Puszczy Darżlubskiej został ustanowiony w 1994 roku (Dz. Urz. Woj. Gdańskiego z 1994 r. Nr 27 poz. 139 i z 1998r. Nr 59, poz. 294). Zajmuje duży kompleks leśny na północ od Wejherowa w południowo-centralnej części Nadleśnictwa. Prawie w całości nakłada się na inną formę ochrony przyrody – ptasi obszar Natura 2000 „Puszcza Darżlubska”, przy czym jest od niego ok. 2-krotnie większy i zajmuje też lasy Nadleśnictwa Wejherowa poza tą formą ochrony przyrody.

Powierzchnia całkowita tego obszaru chronionego krajobrazu wynosi 15908 ha. Udział lasów państwowych Nadleśnictwa Wejherowo jest w tej powierzchni znaczny i wynosi **13114,06 ha**.

3.6.3 Pradoliny Redy - Łęby OChK

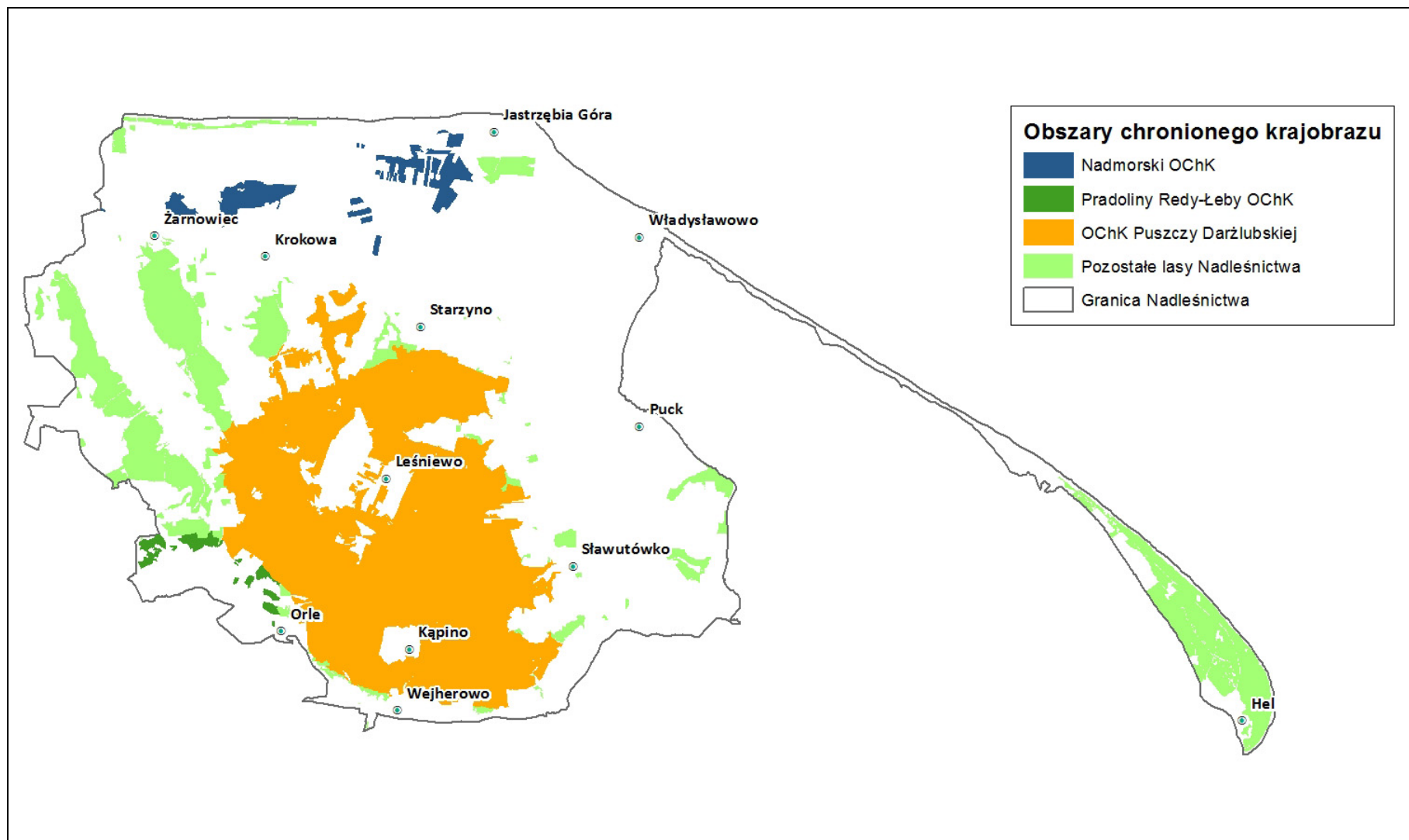
Pradoliny Redy–Łęby OChK został ustanowiony w 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Gdańskiego z 1994 r. Nr 27 poz. 139 i z 1998 r. Nr 59, poz. 294). Obszar ten obejmuje szeroką pradolinę wraz z strefami krawędziowymi Wysoczyzny Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego. Odwadniają ją dwie rzeki – Łęba oraz Reda. Obejmuje swym zasięgiem niewielki fragment lasów Nadleśnictwa Wejherowo na zachód od OChK Puszczy Darżlubskiej w leśnictwie Rybno i Orle.

Powierzchnia całkowita tego obszaru chronionego krajobrazu wynosi 19516 ha. Udział lasów państwowych Nadleśnictwa Wejherowo jest w tej powierzchni niewielki i wynosi **224,19 ha**.

Na przedstawionych powyżej Obszarach Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy wymienione w Ustawie o ochronie przyrody - jako mogące obowiązywać (art.24 ust.1, pkt. 1 - 8) - i potwierdzone w uchwale nr 1161/XLVII/10 sejmiku województwa pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim.

Reasumując należy podkreślić, że obowiązujące w nich ograniczenia i zalecenia nie mają większego wpływu na działalność gospodarczą Nadleśnictwa. Zwłaszcza, że na części obszarów chronionego krajobrazu przyznano lasom inne funkcje ochronne (np. glebochronne, wodochronne, rezerwat, sieć Natura 2000).

Na kolejnej stronie przedstawiono mapkę z naniesionymi kompleksami leśnymi w zasięgu poszczególnych obszarów chronionego krajobrazu znajdującymi się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo (Rys. 21).

Rys. 21 Obszary chronionego krajobrazu (OChK) znajdujące się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo

3.7 Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych. Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo brak tej formy ochrony przyrody.

3.8 Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Na terenie województwa pomorskiego znajduje się 2809 pomników przyrody - według stanu na 31.12.2012²⁸.

Artykuł 44 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku ma zastosowanie do pomników przyrody oraz do stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Warto znać zapisy tego artykułu, by wiedzieć jakie jest prawidłowe postępowanie gdy np. drzewo będące pomnikiem przyrody wyrwie i połamie wiatr (Rada Gminy może pozbawić statusu pomnika przyrody), lub gdy np. będzie konieczność pozyskania materiału rozmnożeniowego (zrazów) z drzewa będącego pomnikiem przyrody – także jest do tego potrzebne zezwolenie w formie uchwały Rady Gminy.

Szczegółowe zestawienie pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo podano w tematycznej tabeli - (Tabela 8). Bazą do opracowania był wykaz pomników przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo przekazany przez RDOŚ w Gdańsku. Lokalizacja pomników przyrody została uszczegółowiona w terenie podczas taksacji leśnej i dostępna jest w postaci numerycznej warstwy osobliwości przyrodniczych. W większości przypadków jest ona różna od tej jaką dysponuje RDOŚ w Gdańsku, ale jest poprawna.

Wyjaśnienia wymagają następujące kwestie:

- wg wykazu z RDOŚ w Gdańsku na terenie Nadleśnictwa Wejherowo znajduje się m. in. pomnik przyrody nr rejestru 949 (dąb szypułkowy) w oddz. 30 b obrębu Darzłubie, w leśnictwie Starzyno. Jest to pomyłka – faktycznie ten pomnik przyrody znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie oddz. 30 b (północny róg oddz. 30), jednak poza Lasami Państwowymi.
- w wykazie RDOŚ w Gdańsku jest także pomnik przyrody (nr rejestru 73) lokalizowany w leśnictwie Starzyno, w oddz. 30f. Podczas taksacji leśnej nie został odnaleziony na gruncie, zatem nie zamieszczono go w aktualnym wykazie. Nie był także wyszczególniony w ubiegłym „Programie Ochrony Przyrody” na lata 2005-2014. Być może istnieje, podobnie jak nr 949, ale poza LP.

²⁸ Główny Urząd Statystyczny „Ochrona Środowiska 2013”, Warszawa 2013, str. 283

Tabela 8 Zestawienie pomników przyrody występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo

Lp.	Obręb	Leśnictwo	Nr rej.	Oddz. Poddz.	Rodzaj pomnika	Ilość	Gatunek drzewa/pnącza	Wiek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Uwagi	Organ powołujący	Numer aktu	Data aktu
1	Darżlubie	Darżlubie	1005	143 c	pnącze	1	bluszcz pospolity	-	25	20	uschnięty bluszcz na sośnie ok. 100 lat	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
2	Darżlubie	Domatowo	959	126 j	drzewo	1	jarząb brekinia	120	260	15	rozłamany, zgnilizna pnia	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
3	Darżlubie	Domatowo	1006	131 a	drzewo	1	buk zwyczajny	140	310	35		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
4	Darżlubie	Domatowo	1013	194 a	pnącze	1	bluszcz pospolity		24	19		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
5	Darżlubie	Domatowo	992	56 d	drzewo	1	buk zwyczajny	180	445	30	zgnilizna pnia	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
6	Darżlubie	Domatowo	993	56 f	drzewo	1	buk zwyczajny	140	330	28	stan zdrowotny zły	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
7	Darżlubie	Domatowo	77	57 c	głaz	1	-	-	260		"Boża Stopka"	Prezydium WRN w Gdańsku	Orzecz.nr 77	1955-01-24
8	Darżlubie	Domatowo	78	77 d	głaz	1	-	-	1250		"Diabelski Kamień"	Prezydium WRN w Gdańsku	Orzecz.nr 78	1955-01-24
9	Darżlubie	Mechowo	470	115 s	drzewo	1	cyprysik Lawsona	150	270	18	przy leśniczówce	WKP z up. Wojew. Gdańskiego	Orzecz.nr470	1982-06-21
10	Darżlubie	Mechowo	1007	121 a	drzewo	1	buk zwyczajny	190	370	23	zgnilizna pnia	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
11	Darżlubie	Mechowo	1008	62 a	grupa pnączy	3	bluszcz pospolity		26	18		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
12	Darżlubie	Starzyno	955	21 c	drzewo	1	buk zwyczajny	170	605	34	ułamany 1 konar - leży na ziemi, z dołu pień zmurszały, stan zdrowotny zły	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
13	Darżlubie	Starzyno	996	25 j	drzewo	1	sosna zwyczajna	210	325	27	drzewo zdrowe	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Obręb	Leśnictwo	Nr rej.	Oddz. Poddz.	Rodzaj pomnika	Ilość	Gatunek drzewa/pnącza	Wiek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Uwagi	Organ powołujący	Numer aktu	Data aktu
14	Darżlubie	Starzyno	999	29 d	grupa pnączy	2	bluszcz pospolity		24 + 20	17	2 szt. na olszy ok. 100 l; poprzednio omyłkowo zlokalizowany w oddz. 28 a	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
15	Darżlubie	Starzyno	944	29 g	drzewo	1	buk zwyczajny	210	290	26	zdrowotność dobra	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
16	Darżlubie	Starzyno	945	29 g	drzewo	1	buk zwyczajny	210	330	20	ułamany wierzchołek, zgnilizna pnia	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
17	Darżlubie	Starzyno	946	29 g	drzewo	1	buk zwyczajny	210	445	26	3 konary, zdrowotność dobra	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
18	Darżlubie	Starzyno	947	30 f	drzewo	1	buk zwyczajny	210	508	28	5 konarów, z czego 1 ułamany i wis; zgnilizna pnia	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
19	Darżlubie	Starzyno	948	30 f	drzewo	1	buk zwyczajny	210	423	25	2 konary, zdrowotność dobra	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
20	Darżlubie	Starzyno	995	30 h	drzewo	1	dąb szypułkowy	210	385	28		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
21	Darżlubie	Starzyno	994	31 j	drzewo	1	czereśnia ptasia	85	165	20	drzewo pochylone i oparte na sąsiednim buku ok. 110 lat, dzięki temu nie przewróciło się; naderwany system korzeniowy	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Obręb	Leśnictwo	Nr rej.	Oddz. Poddz.	Rodzaj pomnika	Ilość	Gatunek drzewa/pnącza	Wiek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Uwagi	Organ powołujący	Numer aktu	Data aktu
22	Darżlubie	Starzyno	998	32 a	drzewo	1	lipa drobnolistna	120	540	18	3 szt. zrośnięte; rozległa zgnilizna na ok. 2 m wysokości - miejsce po ułamym konarze	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
23	Darżlubie	Starzyno	1000	34 i	pnącze	1	bluszcz pospolity		30 + 30	18	2 szt. zrośnięte	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
24	Darżlubie	Starzyno	997	54 g	drzewo	1	sosna zwyczajna	170	370	19	poprzednio źle zlokalizowany w oddz. 54 a; 3 zrośnięte pnie, drzewo martwe, zaatakowane przez grzyby saprofityczne - m. in. opieńkę	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
25	Darżlubie	Starzyno	950	55 a	drzewo	1	sosna zwyczajna	135	200	29	forma z dachówkowato odstającą korą, tworzącą kryzy	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
26	Kolkowo	Sobieńczyce	980	180 a	drzewo	1	jesion wyniosły	140			przewrócony 6 lat temu przez wichurę, leży na ziemi - martwy	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
27	Kolkowo	Sobieńczyce	938	180 b	drzewo	1	sosna zwyczajna	180	335	27		Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
28	Kolkowo	Lisewo	71	9 r	głaz	1	-	-	1950	3,5 (wysokość nadziemna)	"Pogański Kamień"	Prezydium WRN w Gdańsku	Orzecz.nr 71	1955-01-24

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Obręb	Leśnictwo	Nr rej.	Oddz. Poddz.	Rodzaj pomnika	Ilość	Gatunek drzewa/pnącza	Wiek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Uwagi	Organ powołujący	Numer aktu	Data aktu
29	Kolkowo	Rybno	97	208 g	głaz	1	-	-	950	2,0 (wysokość nadziemna)		Prezydium WRN w Gdańsku	Orzecz.nr 97	1955-01-24
30	Kolkowo	Rybno	981	214 a	drzewo	1	dagleźja zielona	180	390	46		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
31	Kolkowo	Rybno	982	217 b	pnącze	1	bluszcz pospolity		25	17		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
32	Wejherowo	Kępino	1032	102 o	grupa drzew	3	buk zwyczajny	170	310	27		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
33	Wejherowo	Kępino	1033	173 a	pnącze	1	bluszcz pospolity		30	19	przewrócony razem z sosną na której rósł	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
34	Wejherowo	Kępino	1034	173 b	pnącze	1	bluszcz pospolity		25	19	bluszcz uschnięty	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
35	Wejherowo	Kępino	1030	190 a	drzewo	1	buk zwyczajny	210	420	27		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
36	Wejherowo	Kępino	960	32 c	drzewo	1	dąb bezszypułkowy	270	370	28	tablica informacyjna, odciąć suche gałęzie	Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15
37	Wejherowo	Kępino	1009	64 f	pnącze	1	bluszcz pospolity		36	19	przy ścieżce dydaktycznej	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
38	Wejherowo	Kępino	1010	64 f	grupa pnączy	2	bluszcz pospolity		27	19	przy ścieżce dydaktycznej	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
39	Wejherowo	Kępino	1011	64 f	grupa pnączy	2	bluszcz pospolity		27	19	przy ścieżce dydaktycznej	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
40	Wejherowo	Nanice	1020	188 a	drzewo	1	świerk pospolity	135			drzewo złamane, leży na ziemi w 3 częściach - silnie rozłożone	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
41	Wejherowo	Nanice	100	195 b	drzewo	1	buk zwyczajny	260	480	33		Prezydium WRN w Gdańsku	Orzecz.nr100	1955-01-24
42	Wejherowo	Nanice	961	199 f	drzewo	1	dagleźja zielona	140	330	41		Wojewoda Gdański	Rozp. 5/95	1995-12-15

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Obręb	Leśnictwo	Nr rej.	Oddz. Poddz.	Rodzaj pomnika	Ilość	Gatunek drzewa/pnącza	Wiek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Uwagi	Organ powołujący	Numer aktu	Data aktu
43	Wejherowo	Nanice	202	217 b	drzewo	1	buk zwyczajny	200	420	29		Wydz.RiL Prez.WRN w Gdańsku	Orzecz.nr202	1968-07-01
44	Wejherowo	Nanice	1022	217 b	drzewo	1	buk zwyczajny	200	450	30		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
45	Wejherowo	Nanice	201	219 h	grupa drzew	3	dąb szypułkowy	210	322	22	jeden dąb uschnięty	Wydz.RiL Prez.WRN w Gdańsku	Orzecz.nr201	1968-07-01
46	Wejherowo	Nanice	103	220 b	głaz	1	-	-	1150	3,7 (wysokość nadziemna)		Prezydium WRN w Gdańsku	Orzecz.nr103	1955-01-24
47	Wejherowo	Nanice	773	220 b	drzewo	1	dąb szypułkowy	200	400	28		Wojewoda Gdański	Rozp. 3/91	1991-02-25
48	Wejherowo	Orle	1035	140 c	pnącze	1	bluszcz pospolity		0,27	16	bluszcz na sośnie	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
49	Wejherowo	Sławutówko	1019	125 f	pnącze	1	bluszcz pospolity	-	0,38	19	na dębie ok. 160 lat	Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
50	Wejherowo	Sławutówko	554	85 j	głaz	1	-	-	580	0,8 (nad ziemią)	głaz "Perkun", ślady wiercenia - 4 otwory ok. 10 cm głębokości i 7-8 cm średnicy	Wojewoda Gdański	Zarz. 23/87	1987-10-06
51	Wejherowo	Sławutówko	1014	91 i	drzewo	1	modrzew europejski	165	350	36		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
52	Wejherowo	Sławutówko	1015	91 i	drzewo	1	modrzew europejski	165	320	36		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
53	Wejherowo	Sławutówko	1016	91 i	drzewo	1	modrzew europejski	165	380	38		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
54	Wejherowo	Sławutówko	1017	91 i	drzewo	1	modrzew europejski	165	326	36		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
55	Wejherowo	Sławutówko	1018	92 d	drzewo	1	modrzew europejski	170	370	38		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06
56	Wejherowo	Sławutówko	1031	93 d	grupa drzew	7	modrzew europejski	170	240	34		Wojewoda Gdański	Rozp. 6/96	1996-12-06

Wymienione w powyższej tabeli (Tabela 8) drzewiaste pomniki przyrody podlegają szczególnej ochronie prawnej polegającej na zakazie:

- 1) wycinania, niszczenia, pozyskiwania, uszkodzania i podkopywania drzew,
- 2) zrywania kory, pączków, kwiatów, owoców i liści z drzew,
- 3) rycia napisów lub znaków na drzewach,
- 4) umieszczania tablic, ogłoszeń, napisów albo innych znaków na drzewach nie związanych z ich ochroną,
- 5) wchodzenia na drzewa,
- 6) wznoszenia jakichkolwiek budynków, budowli, urządzeń lub instalacji w odległości (promieniu) do 15 m włącznie od drzew,
- 7) usuwania i niszczenia pokrywy glebowej, palenia ognisk oraz zanieczyszczania terenu wszelkiego rodzaju odpadami i innymi nieczystościami w pobliżu drzew (w promieniu 15 m włącznie),
- 8) oddziaływania na drzewa w jakikolwiek inny sposób niezwiązany z ich ochroną.

W odniesieniu do głązów uznanych za pomniki przyrody wymienione w (Tabela 8) zabrania się:

- 1) rozbijania, rozsadzania, niszczenia i uszkodzania tych głązów jakimkolwiek sposobem,
- 2) przemieszczania (przesuwania), podkopywania i zakopywania głązów,
- 3) usuwania z nich mchu, porostów lub innych roślin, rycia na tych głązach napisów lub znaków, umieszczania tablic, napisów lub innych znaków niezwiązanych z ochroną głązu uznanego za pomnik przyrody,
- 4) wchodzenia na głązy,
- 5) wznoszenia jakichkolwiek budynków, budowli, urządzeń lub instalacji w odległości (promieniu) do 15 m włącznie od tych głązów,
- 6) na głązach i w pobliżu, rozniecania ognia, usuwania i niszczenia pokrywy glebowej oraz zanieczyszczania i zaśmiecania terenu,
- 7) oddziaływania na głązy w jakikolwiek inny sposób nie związany z ich ochroną.

Łącznie w Nadleśnictwie Wejherowo znajduje się 56 pomników przyrody. Pojedynczych drzew są 34 szt., grupy 3 drzew - 2 szt., grupy 7 drzew - 1 szt. (grupowe pomniki przyrody), pnączy – 9 szt. , grup pnączy – 4 szt. oraz 6 głązów narzutowych. Łącznie jest to 65 drzew. Przeważają wśród nich buki zwyczajne, których jest 17 szt. oraz modrzewie europejskie (12 szt.). Szczegółowe zestawienia przedstawiają poniższe tabele (Tabela 9) oraz (Tabela 10).

Tabela 9 Zestawienie liczebności poszczególnych pomników przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo

Rodzaj pomnika	Gatunek drzewa/pnącza	Ilość pomników przyrody	Sumaryczna ilość drzew/pnączy/głazów
drzewo	buk zwyczajny	14	14
drzewo	cyprysik Lawsona	1	1
drzewo	czereśnia ptasia	1	1
drzewo	daglezja zielona	2	2
drzewo	dąb bezszypułkowy	1	1
drzewo	dąb szypułkowy	2	2
drzewo	jarząb brekinia	1	1
drzewo	jesion wyniosły	1	1
drzewo	lipa drobnolistna	1	1
drzewo	modrzew europejski	5	5
drzewo	sosna zwyczajna	4	4
drzewo	świerk pospolity	1	1
głaz	-	6	6
grupa drzew	buk zwyczajny	1	3
grupa drzew	dąb szypułkowy	1	3
grupa drzew	modrzew europejski	1	7
grupa pnączy	bluszcz pospolity	4	9
pnącze	bluszcz pospolity	9	9

Tabela 10 Zestawienie liczebności gatunków drzew i pnączy stanowiących pomniki przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo

Gatunek drzewa/pnącza	Sumaryczna ilość drzew/pnączy/głazów
bluszcz pospolity	18
buk zwyczajny	17
cyprysik Lawsona	1
czereśnia ptasia	1
daglezja zielona	2
dąb bezszypułkowy	1
dąb szypułkowy	5
jarząb brekinia	1
jesion wyniosły	1
lipa drobnolistna	1
modrzew europejski	12
sosna zwyczajna	4
świerk pospolity	1
Razem	65

W porównaniu z zestawieniem pomników przyrody wykonanym 10 lat temu ilość pomników przyrody nie zmieniła się i wynosi łącznie 56 sztuk.

Wszystkie pomniki przyrody występujące na terenie Nadleśnictwa Wejherowo zostały zlokalizowane w terenie za pomocą odbiornika GPS. Wraz z aktualnym planem urządzenia lasu została sporządzona także ich warstwa numeryczna.

Z uwagi na to, że „Program Ochrony Przyrody” jest dokumentem udostępnianym publicznie i dostępnym w Internecie poniżej zamieszcza się także tabelę z pomnikami przyrody z przypisaną im lokalizacją – układ współrzędnych WGS 1984, format zapisu: DD, dddddd. Coraz większą popularność wśród turystów zyskuje bowiem tzw. „geocaching”, który polega na odnajdywaniu w terenie różnych ciekawostek m. in. pomników przyrody posługując się danymi o ich współrzędnych.

Tabela 11 Pomniki przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo – współrzędne geograficzne

Lp	Leśnictwo	Nr rej.	Oddz. Poddz.	Rodzaj pomnika	Gatunek drzewa/pnącza	Szerokość geograficzna	Długość geograficzna
1	Darżlubie	1005	143 c	pnącze	bluszcz pospolity	54,708282	18,30556
2	Domatowo	959	126 j	drzewo	jarząb brekinia	54,712501	18,20565
3	Domatowo	1006	131 a	drzewo	buk zwyczajny	54,709376	18,182971
4	Domatowo	1013	194 a	pnącze	bluszcz pospolity	54,682254	18,255654
5	Domatowo	992	56 d	drzewo	buk zwyczajny	54,732479	18,213571
6	Domatowo	993	56 f	drzewo	buk zwyczajny	54,729965	18,21421
7	Domatowo	77	57 c	głaz	-	54,727115	18,208201
8	Domatowo	78	77 d	głaz	-	54,727364	18,210576
9	Mechowo	470	115 s	drzewo	cyprysik Lawsona	54,71402	18,286357
10	Mechowo	1007	121 a	drzewo	buk zwyczajny	54,72064	18,255085
11	Mechowo	1008	62 a	grupa pnączy	bluszcz pospolity	54,735785	18,30201
12	Starzyno	955	21 c	drzewo	buk zwyczajny	54,766803	18,212012
13	Starzyno	996	25 j	drzewo	sosna zwyczajna	54,752399	18,216363
14	Starzyno	999	29 d	grupa pnączy	bluszcz pospolity	54,755058	18,200657
15	Starzyno	944	29 g	drzewo	buk zwyczajny	54,753308	18,197301
16	Starzyno	945	29 g	drzewo	buk zwyczajny	54,752589	18,197092
17	Starzyno	946	29 g	drzewo	buk zwyczajny	54,751516	18,196534
18	Starzyno	947	30 f	drzewo	buk zwyczajny	54,748773	18,212744
19	Starzyno	948	30 f	drzewo	buk zwyczajny	54,749119	18,212904
20	Starzyno	995	30 h	drzewo	dąb szypułkowy	54,74609	18,214619
21	Starzyno	994	31 j	drzewo	czereśnia ptasia	54,74355	18,202619
22	Starzyno	998	32 a	drzewo	lipa drobnolistna	54,74168	18,211592
23	Starzyno	1000	34 i	pnącze	bluszcz pospolity	54,742509	18,181072
24	Starzyno	997	54 g	drzewo	sosna zwyczajna	54,729955	18,22621
25	Starzyno	950	55 a	drzewo	sosna zwyczajna	54,733547	18,220453
26	Sobieńczyce	980	180 a	drzewo	jesion wyniosły	54,750447	18,041544
27	Sobieńczyce	938	180 b	drzewo	sosna zwyczajna	54,750965	18,039823
28	Lisewo	71	9 r	głaz	-	54,799878	18,127956
29	Rybno	97	208 g	głaz	-	54,707266	18,086353
30	Rybno	981	214 a	drzewo	dagleźja zielona	54,699796	18,070393

Lp	Leśnictwo	Nr rej.	Oddz. Poddz.	Rodzaj pomnika	Gatunek drzewa/pnącza	Szerokość geograficzna	Długość geograficzna
31	Rybno	982	217 b	pnącze	bluszcz pospolity	54,696525	18,093816
32	Kępino	1032	102 o	grupa drzew	buk zwyczajny	54,640175	18,237466
33	Kępino	1033	173 a	pnącze	bluszcz pospolity	54,622799	18,233085
34	Kępino	1034	173 b	pnącze	bluszcz pospolity	54,621053	18,235232
35	Kępino	1030	190 a	drzewo	buk zwyczajny	54,618304	18,250867
36	Kępino	960	32 c	drzewo	dąb bezszypułkowy	54,662336	18,247398
37	Kępino	1009	64 f	pnącze	bluszcz pospolity	54,650868	18,248613
38	Kępino	1010	64 f	grupa pnączy	bluszcz pospolity	54,65084	18,247119
39	Kępino	1011	64 f	grupa pnączy	bluszcz pospolity	54,6512	18,247854
40	Nanice	1020	188 a	drzewo	świerk pospolity	54,621593	18,266497
41	Nanice	100	195 b	drzewo	buk zwyczajny	54,633332	18,336115
42	Nanice	961	199 f	drzewo	daglezwia zielona	54,627795	18,321958
43	Nanice	202	217 b	drzewo	buk zwyczajny	54,621945	18,326212
44	Nanice	1022	217 b	drzewo	buk zwyczajny	54,621272	18,327942
45	Nanice	201	219 h	grupa drzew	dąb szypułkowy	54,620746	18,340479
46	Nanice	103	220 b	głaz	-	54,617261	18,337113
47	Nanice	773	220 b	drzewo	dąb szypułkowy	54,618458	18,339121
48	Orle	1035	140 c	pnącze	bluszcz pospolity	54,63267	18,196012
49	Sławutówko	1019	125 f	pnącze	bluszcz pospolity	54,640173	18,293103
50	Sławutówko	554	85 j	głaz	-	54,653044	18,324616
51	Sławutówko	1014	91 i	drzewo	modrzew europejski	54,650815	18,292186
52	Sławutówko	1015	91 i	drzewo	modrzew europejski	54,650993	18,291691
53	Sławutówko	1016	91 i	drzewo	modrzew europejski	54,650676	18,291345
54	Sławutówko	1017	91 i	drzewo	modrzew europejski	54,650127	18,291987
55	Sławutówko	1018	92 d	drzewo	modrzew europejski	54,648276	18,285982
56	Sławutówko	1031	93 d	grupa drzew	modrzew europejski	54,647164	18,284105

Fot. 37 Pomnik przyrody – głaz narzutowy „Pogański Kamień” – oddz. 9r (I-ctwo Lisewo)

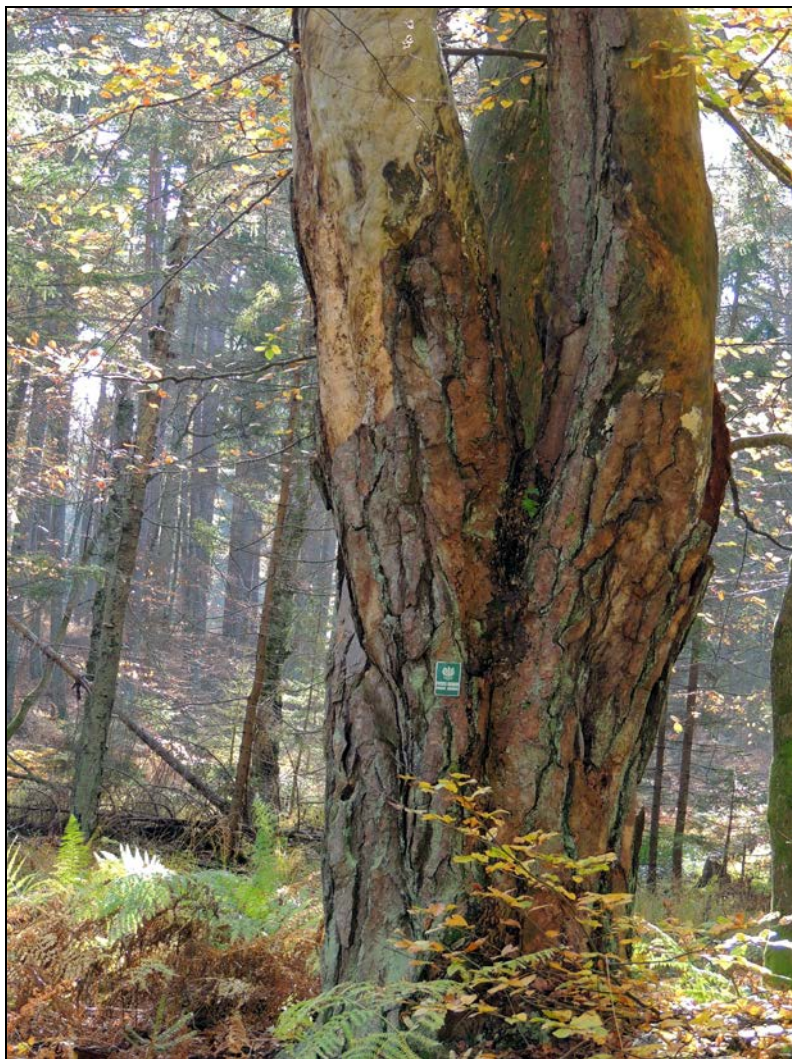
Fot. 38 Pomnik przyrody – głaz narzutowy „Perkun” ze śladami wiercenia. Tradycja ludowa podaje, że w czasach pogańskich w miejscu tym składano ofiary bogu Perkunowi – oddz. 85j (I-ctwo Sławutówko).

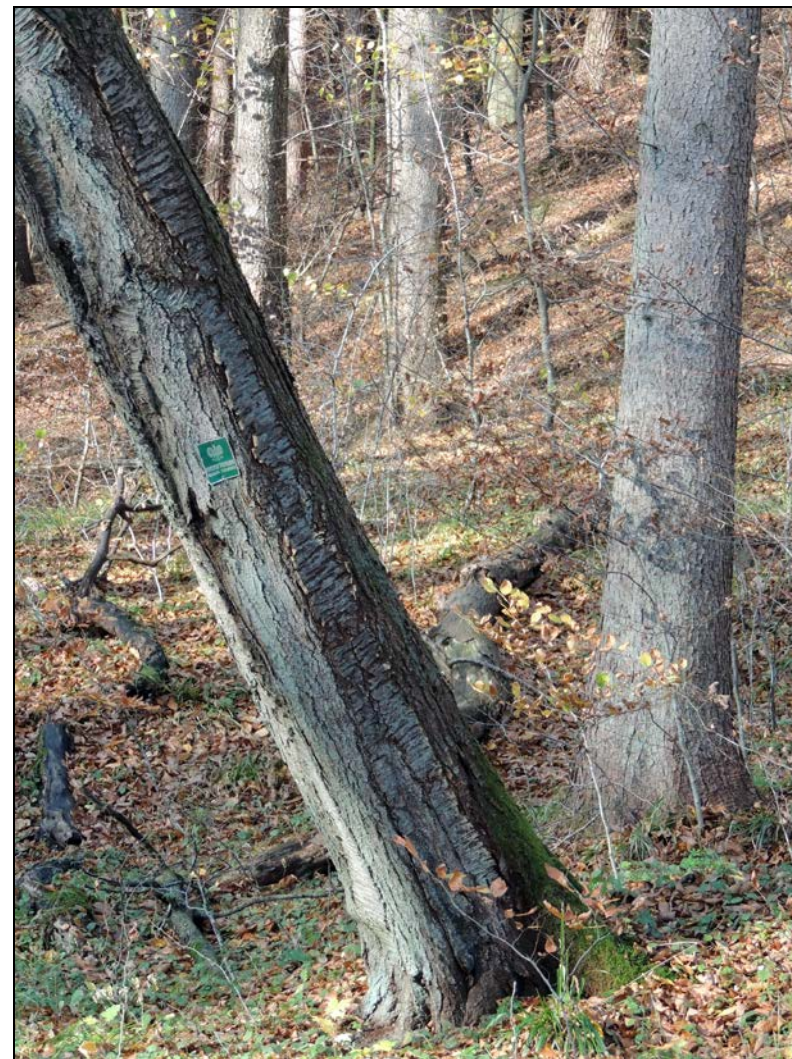
Fot. 39 Pomnik przyrody – bluszcz pospolity – na olszy – oddz. 29d (I-ctwo Starzyno)

Fot. 40 Pomnik przyrody – buk zwyczajny – oddz. 30 f (I-ctwo Starzyno)

Fot. 41 Pomnik przyrody – sosna zwyczajna- oddz. 54 g (I-ctwo Starzyno)

Fot. 42 Pomnik przyrody – czereśnia ptasia- oddz. 31j (I-ctwo Starzyno)

Fot. 43 Pomnik przyrody – lipa drobnolistna – narożnik oddziału 32a (I-ctwo Starzyno)

3.9 Wnioskowane pomniki przyrody

W czasie prac taksacyjnych wytypowano następujący egzemplarz pnąca proponowany do uznania jako pomnik przyrody. Jest to tym bardziej zasadne, gdyż w pobliżu (oddz. 125 f – leśnictwo Sławutówko) znajduje się już istniejący pomnik przyrody – także bluszcz, choć o mniejszym obwodzie.

Tabela 12 Wnioskowane pomniki przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Lp	Położenie	Opis obiektu							Uwagi
	Oddz. poddz.	gmina leśnictwo	Rodzaj	Wiek [lat]	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Stan zdrowotny	Zagrożenia	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obwód Wejherowo									
1	125 g	gm. Reda I. Sławutówko	bluszcz pospolity	-	53	19	dobry	brak	na dębie ok. 165 lat

Zgłoszenie wnioskowanego pomnika przyrody może dokonać każdy, lecz powinno ono zawierać niezbędne informacje umożliwiające identyfikację projektowanego obiektu, a w szczególności: położenie (leśnictwo, oddział, pododdział), oraz szkic sytuacyjny lub mapę terenu z zaznaczonym obiektem, ew. dokumentację fotograficzną.

Decyzję o ustanowieniu pomnika przyrody podejmuje w drodze uchwały właściwa terytorialnie rada gminy. Projekt tej uchwały wymaga uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Kryterium uznania drzewa za pomnik przyrody jest na ogół jego obwód mierzony na wysokości 130 cm od powierzchni ziemi. W przypadku gładów narzutowych kryterium stanowi obwód mierzony w najszerszym miejscu. Przyjmuje się, że minimalny obwód powinien wynosić 300 cm.

Obwody najbardziej pospolitych drzew stanowiące dolne granice dla uznania ich jako pomniki przyrody przedstawiono poniżej (Tabela 13).

Gatunek drzewa	Obwód [cm]
brzoza brodawkowata	220
buk pospolity	314
dąb bezszypułkowy	314
dąb szypułkowy	380
grab zwyczajny	190
klon jawor	250
klon zwyczajny	220
lipa drobnolistna	314
lipa szerokolistna	314
modrzew europejski	314
sosna zwyczajna	314
wiąz pospolity	220
świerk pospolity	314

Tabela 13 Minimalne wymiary drzew proponowanych do uznania jako pomniki przyrody

3.10 Stanowiska dokumentacyjne

Zgodnie z Art. 41. 1. Ustawy o ochronie przyrody **stanowiskami dokumentacyjnymi** są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego aktualnie w Polsce istnieje 161 stanowisk dokumentacyjnych, w tym 5 w województwie pomorskim²⁹.

Na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo jest zlokalizowane jedno stanowisko dokumentacyjne o nazwie „**Szary Dwór**” w północno-zachodniej części oddz. 6d w leśnictwie Lisewo. Jest to nieczynna żwirownia o pow. 0,5 ha z profilem kopalnej gleby bielcowej. Zostało utworzone na mocy Zarządzenia nr 162/99 Wojewody Pomorskiego z dnia 16 listopada 1999 roku.

Celem ochrony jest zachowanie wyrobiska odstaniającego osady kemowe wraz z występującą na nich kopalną bielimą, przykrytą piaskami eolicznymi. Tak dobrze

²⁹ Główny Urząd Statystyczny „Ochrona Środowiska 2013”, Warszawa 2013, str. 283.

zachowana i widoczna w profilu odsłonięta gleba kopalna jest rzadkością. Z tego względu obiekt ten jest cennym źródłem informacji na temat najnowszej przeszłości geologicznej obszarów pobraża.

Fot. 44 Stanowisko dokumentacyjne „Szary Dwór” – oddz. 6d (I-ctwo Lisewo)

3.11 Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania (art. 42 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Aktualnie w Polsce objętych tą formą ochrony przyrody jest 36 tys. ha gruntów³⁰.

Na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo istnieje 18 użytków ekologicznych o aktualnej łącznej powierzchni 118,18 ha. Jest to wartość różna od powierzchni wynikającej z aktów prawnych je powołujących, czyli łącznie 117, 64 ha, jednak jest zgodna z powierzchniami tworzących je wyłączeń z aktualnego opisu taksacyjnego. Rozbieżności powierzchni zostały wyszczególnione w poniższej tabeli (Tabela 14), która charakteryzuje użytki ekologiczne na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo, lecz poza gruntami LP znajduje się jeszcze jeden użytek ekologiczny - „Torfowe Kłty” o powierzchni 48,53 ha na północny zachód od Jastarni.

³⁰ Główny Urząd Statystyczny „Ochrona Środowiska 2013”, Warszawa 2013, str. 120

Fot. 45 Użytek ekologiczny „Migowe Wzgórze” – powierzchnia badawcza w miejscu występowania storzszana bezlistnego (*Epipogium aphyllum*) – oddz. 158m (I-ctwo Orle)

Fot. 46 Użytek ekologiczny „Migowa Łąka” – oddz. 160d (I-ctwo Orle)

Tabela 14 Wykaz ustanowionych użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Lp.	Nr rejestru	Nazwa	Przedmiot ochrony	Powierzchnia [ha]	Leśnictwo	Lokalizacja	Akt prawny	Uwagi
1	209	Helskie Wydmy	wydmy białe i szare wraz z typowymi zespołami roślinnymi	67,08	Jastarnia	obr. Darżlubie oddz. 252 a, 253 a, 254 a, 255 a, 256 a, 257 a	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
2	210	Jezioro Witalicz (Rogoźnica)	płytkie jezioro eutroficzne z szuwarem turzycowym, skrzypowym i ponikłowym	8,51	Domatowo	obr. Darżlubie oddz. 60 c, f, g	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	Miejsce to było w bezpośrednim sąsiedztwie pola bitwy pod Świecinem w roku 1462
3	211	Świecińska Topiel	kompleks szuwarów turzycowych i stadiów rozwojowych olsów	1,25	Domatowo	obr. Darżlubie oddz. 83 d	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
4	212	Łuczywne Błoto	torfowisko przejściowe, mszar torfowiskowy z rzadkim i chronionymi gatunkami roślin	3,62	Mechowo	obr. Darżlubie oddz. 76 c	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
5	213	Księża Łąka	kompleks wilgotnych łąk i torfowisk przejściowych	3,80	Piaśnica	obr. Kolkowo oddz. 96 c	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Nr rejestru	Nazwa	Przedmiot ochrony	Powierzchnia [ha]	Leśnictwo	Lokalizacja	Akt prawny	Uwagi
6	214	Porąbski Moczar	torfowisko przejściowe	1,19	Lisewo	obr. Kolkowo oddz. 47 g	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
7	215	Lisewskie łąki	wilgotne łąki i szuwały turzycowe	2,46	Starzyno	obr. Darżlubie oddz. 24 h	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
8	216	Głuszewskie Moczary	torfowiska przejściowe oraz stanowiska rzadkich i chronionych roślin	3,22	Starzyno	obr. Darżlubie oddz. 53 d, h	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
9	217	Mechowska łąka	wilgotna łąka ostrożeńowo - rdestowa i ziółorośla	3,85	Darżlubie	obr. Darżlubie oddz. 145 f	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
10	218	Darżlubskie Źródłiska	zbiorowiska źródłiskowe, szuwały turzycowe i wilgotne	1,20	Darżlubie	obr. Darżlubie oddz. 156 f	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
11	219	Muzowa łąka	wilgotne i mokre łąki z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin	0,67	Kępino	obr. Wejherowo oddz. 31 d	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 163/99 z dnia 16 listopada 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 121, poz. 1073)	
12	241	Nanicka łąka	łąka ziółoroślowa	4,60	Kępino/Nanice	obr. Wejherowo oddz. 166 k, 189 j	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.	

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Nr rejestru	Nazwa	Przedmiot ochrony	Powierzchnia [ha]	Leśnictwo	Lokalizacja	Akt prawny	Uwagi
13	242	Nanicki Szuwar	łąka ziołoroślowa	1,41	Kępino	obr. Wejherowo oddz. 166 l	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.	
14	243	Piaśnickie Oparzelisko	łąka ziołoroślowa	1,17	Domatowo	obr. Darżlubie oddz. 166 w, 200 c, i	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.	Oddz. 200i w ewidencji gruntów oznaczony jest jako "Ls", w opisie taksacyjnym opisany jako grunt przeznaczony do naturalnej sukcesji
15	244	Kępiński Moczar	torfowisko przejściowe	2,16	Kępino	obr. Wejherowo oddz. 103 c	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.	
16	245	Pryśniewska łąka	torfowisko przejściowe i łąki nawapienne	3,66	Orle	obr. Wejherowo oddz. 47 n, o, s	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.	Powierzchnia wg planu u.l. wynosi 3,66 ha, natomiast wg zarządzenia powołującego 3,64 ha.
17	246	Migowa łąka	środoleśna łąka	7,06	Orle	obr. Wejherowo oddz. 160 d	Zarządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 183/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.	
18	359	Migowe Wzgórza	rzadkie kalcyfilne gatunki roślin	1,27	Orle	obr. Wejherowo, oddz. 158 m	Uchwała Rady Gminy Wejherowo Nr XVI/190/2012 z dn. 21 marca 2012 r.	Oddział 158 m w ewidencji gruntów widnieje jako "Ls". Powierzchnia wg zarządzenia wynosi 0,75 ha – do planu u.l. przyjęta powierzchnia skartowana w terenie.

3.12 Chronione gatunki roślin i zwierząt

Na podstawie prac inwentaryzacyjnych oraz dokumentacji przyrodniczej rezerwatów, standardowych formularzy danych obszarów Natura 2000, danych z Nadleśnictwa, opracowań i publikacji naukowych, została sporządzona lista gatunków chronionych oraz zagrożonych występujących na terenie Nadleśnictwa Wejherowo. Zostały sporządzone 2 tabele. W pierwszej (Tabela 15) znajduje się wykaz gatunków roślin stwierdzonych na gruntach Nadleśnictwa, wraz z podaniem lokalizacji. Mimo, że lista roślin jest liczna, trzeba mieć jednak świadomość, że taksacja leśna w czasie której były one inwentaryzowane, wykonywana była w miesiącach kwiecień – grudzień 2013 roku, jednorazowo w każdym wyłączeniu leśnym. Nie jest zatem możliwe zainwentaryzowanie wszystkich roślin (sezonowość) czy zwierząt (skryty tryb życia). Uwzględnione zostały też rośliny chronione zainwentaryzowane przez służbę leśną.

W drugiej tabeli (Tabela 16) znajduje się wykaz zwierząt stwierdzonych na gruntach Nadleśnictwa. W przypadku zwierząt nie podaje się dokładnego miejsca występowania ze względu na dużą ich liczebność oraz przemieszczanie się.

W tabeli (Tabela 15) w kolumnie „Natura 2000” zaznaczone są gatunki będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty³¹ nie wymagające wyznaczenia obszaru Natura 2000 - w skrócie „gatunki o znaczeniu wspólnotowym”.

Wspomniany powyżej akt prawny wymienia też w Załączniku nr 3 gatunki o znaczeniu wspólnotowym dla których należy wyznaczyć obszary Natura 2000 oraz **gatunki priorytetowe**.

Gatunek priorytetowy to gatunek o znaczeniu wspólnotowym który prawie w całości występuje na terenie Unii Europejskiej i w związku z tym jego przyszłość prawie całkowicie zależy od ochrony przez Wspólnotę Europejską.

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo nie stwierdzono występowania roślin, uznanych za gatunki priorytetowe³²

³¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 1302 2013.11.23)

³² Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000

Tabela 15 (Wzór nr 11 i 12 – zmodyfikowany) Wykaz chronionych gatunków roślin zainwentaryzowanych podczas prac urządzeniowych oraz waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa Wejherowo

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33, 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
		ROŚLINY				
	BRYOPHYTA	MCHY				
1.	<i>Leucobryum glaucum</i>	Bielistka siwa	częściowa		gatunek o znaczeniu wspólnotowym	Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 158f,160g,219b Leśnictwo Domatowo: 82a,100g,105b,129i,130h,178g,193c,194c,207j,l Leśnictwo Jastarnia: 247b Leśnictwo Mechowo: 68a,b,d,70j,92b,118d,119b,123h,124m Leśnictwo Starzyno: 23c,g ,25c,h ,29m,o,32h,50d,53f,54a Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 52d,54a,59c,61c,62c,64b,66c,74a,169a,177f,178d,179b,180c,188b,191i,195b Leśnictwo Lisewo: 8i,35d,42a,45b,47f,48a,c,d ,50g Leśnictwo Piasnica: 77j,78o,82b,c ,83b Obwód Wejherowo Leśnictwo Nanice: 201d,202j

³³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

³⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów

³⁵ „Polska Czerwona Księga Roślin”. Paprotniki i rośliny kwiatowe Kaźmierczakowa R., Zarzycki K. et al, 2001., PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków

³⁶ „Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski”. Zbigniew Mirek, Kazimierz Zarzycki, Władysław Wojewoda, Zbigniew Szelaąg (red.). Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, 2006

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
2.	<i>Climacium dendroides</i>	Drabik drzewkowaty	częściowa			Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 5i
3.	<i>Hylocomium splendens</i>	Gajnik lśniący	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Domatowo: 164n,r ,166n,r ,177a, 192d,193a,c ,h ,195c,196b,c ,197a,c ,198g,l , o ,p ,199b,c ,d ,f ,201a,b ,207a,c ,h ,l ,208c,d , g ,209a,b ,d ,f ,210a,d ,211k,l ,212b,d ,213d, 216b,c ,g Leśnictwo Mechowo: 95f,97a,121a,f ,122g, k ,l ,123g Obwód Kolkowo Leśnictwo Lisewo: 3Hb,d ,3lc,d Leśnictwo Rybno: 79i Obwód Wejherowo Leśnictwo Nanice: 201a,c ,g ,h ,j ,202g Leśnictwo Orle: 158c
4.	<i>Ptilium crista-castrensis</i>	Piórosz pierzasty	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 158j,159h Leśnictwo Domatowo: 57c,d ,f ,g ,h ,i ,58g, 77h,77Ad,78b,79a,c ,80b,c ,81d,82b,83i, 133d,g ,164p,r ,s ,166n,200b,g ,201b,207a, 209d,211l,212d,f,216b,c Leśnictwo Mechowo: 124g Leśnictwo Starzyno: 5d,10l Obwód Kolkowo Leśnictwo Lisewo: 3Hd Obwód Wejherowo Leśnictwo Sławutówko: 15g
5.	<i>Polytrichum commune</i>	Płonnik pospolity	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 144a,145a,d ,g ,i ,k ,

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						148a,156a,c,h,157b,h,158f,k,159c,d,f,j,169h,176b,181h,191b,202g,217c Leśnictwo Domatowo: 60b,c,i,77Ad,83l,105b,130h,j,132f,g,h,z,164n,165x,166n,p,t,177a,c,g,178d,f,g,179a,b,c,d,180a,c,d,i,j,192b,d,193b,d,f,h,194a,f,g,195a,b,c,196a,b,c,d,f,197a,b,c,198c,f,g,k,l,m,o,p,199a,f,g,h,j,201a,b,207a,b,c,d,h,i,j,l,m,208a,b,c,d,g,h,i,j,k,209a,b,d,f,g,h,i,j,k,210a,d,f,211c,d,f,g,h,i,j,k,m,212a,b,c,d,f,h,213a,c,d,f,g,214a,b,c,d,215b,d,f,g,216b,c,d,g,i Leśnictwo Jastarnia: 247b,252a,268g,l,m,293a,298g,299g Leśnictwo Mechowo: 73f,74i,j,75h,86a,95d,f,96b,g,i,97c,98a,121c,f,h,i,122d,g,h,i,j,k,l,123c,h,i,125l Leśnictwo Starzyno: 1n,7g,17n,18f,21c,d,f,22a,b,23a,c,k,24a,c,f,25i,26g,h,i,m,28b,29c,l,o,31c,d,f,h,j,k,l,32c,f,h,34a,b,40s,z,48i,49a,c,d,f,i,j,50a,b,f,g,i,j,k,51a,c,d,f,g,i,52d,53d,54a,d Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 170p,172h,173d,f,176f,180b,181a,182b,d,183a,186b,192g,195h Leśnictwo Lisewo: 1b,c,f,i,3Bc,3Cf,h,3Dd,3Fc,d,f,h,3Ga,d,f,g,3Ha,c,3If,4i,6n,7b,9c,k,r,10g,13c,47g Leśnictwo Piaśnica: 90f,h,113h,114p,116a,h,i,118f,h,121d

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						Leśnictwo Rybno: 122i,126a,143g,144h, 145h,146d,149a,n ,150c,i ,168g,i ,201s, 204a,b ,206i,n ,r ,t ,209i,210b,211g,215f,i, 216d,222m Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 29a,61b,d ,63d,64f,129d Leśnictwo Nanice: 142k,148h,161a,162b, 177f,178b,179a,180f,201d,h ,202a,c ,d ,f ,g , i , j , 224a,b ,f ,g ,225a,f ,226a,b ,233b,c Leśnictwo Orle: 1a,5f,g ,7a,14h,i ,40a,42i Leśnictwo Sławutówko: 17i,20a,21n,r ,s ,t , 27g,j ,k ,55b,56d,57f,58a,59g,h, 94g,120b, 127b
6.	<i>Pleurozium schreberi</i>	Rokietnik pospolity ³⁷	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 143a,c , 145b,156i, 159g,h ,188h,191a,b ,217a,c , 218c,i ,219b Leśnictwo Domatowo: 132f,164c,177a,178c, g ,179d,180a,c,d ,i ,j ,192b,193a,194a,195a,c, 196a,c ,198a,c ,f ,g ,199a,211d,212a,b,c , 213a,d ,g ,214a,215d,g ,216c,d Leśnictwo Jastarnia: 252a,286a,d Leśnictwo Mechowo: 84g,94d,95c,97a,114d Leśnictwo Starzyno: 1f,j ,k ,2a,b ,p ,3a,c ,d , 4c,5b,c ,d ,f ,6h,i ,k ,7b,c ,f ,g ,8a,b ,c ,d ,g , 9b,c ,10a,b ,f ,g ,h ,i ,j ,k ,11f,g ,h ,i ,j ,k ,12h,i , j ,k ,13a,14a,g ,14Ad,g ,15a,b ,c ,d ,g ,i ,j , 16a,c ,f ,17b,g ,h ,k ,l ,m ,18b,c ,d ,19a,b ,c ,f , g ,h ,i ,20Ac,d ,f ,20Ch,i ,22c,24f,29r,50a,c,d,

³⁷ Rokietnik pospolity może być pozyskiwany - zbiór ręczny, zostawić nie mniej niż 75% każdego płata i zbierać nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						51a,b ,c ,52d,54d,f Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 59b,d ,60c,64c,65a, 66a,c ,68b,69b,d ,72l,73b,c Leśnictwo Lisewo: 2k,3Ba,c ,f ,h ,3Cc,d ,n , 3Db,c ,f ,3Fa,h ,3Gf,g ,3Hg,3Ib,28n,33b,39c Leśnictwo Piaśnica: 97d,129a,c ,d ,g ,h ,i ,j ,k , l ,m ,n ,o ,p ,r ,y ,130a,g ,h ,i ,n ,o ,p ,r ,w ,z , ax,152a,c ,d ,f ,i ,k ,153a,b ,f ,g ,h ,j ,k ,l ,m ,n , 154c,f ,h ,j ,155i,j ,k ,l Leśnictwo Rybno: 79b,87f Obwód Wejherowo Leśnictwo Sławutówko: 17i,54d,f ,55j,k , 84p, 120f
7.	<i>Sphagnum spp.</i>	Torfowcowate	częściowa ³⁸		gatunki o znaczeniu wspólnotowym	Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 147d,148a,154i,155c, 156f,g ,157b,f ,g ,h ,158c,d ,i ,159d,f ,160c,d , h ,171c,172c,g ,173b,c ,d ,175a,g ,h ,181h, 182d,184a,c ,185h,186f,190d,191b,202f,g,i, 203h,k ,204m,p ,206h,217a,218a,c,g,219d, 220d Leśnictwo Domatowo: 58a,b ,c ,60b,c ,h ,i , 77c,k ,83k,l ,100d,j ,105b,106a,107a,130h,i,j , 131l,132d,f ,g ,h ,z ,161a,c ,f ,162b,c ,d , 177a,b ,c ,180c,i ,192b,c,d ,193a,b ,g ,194a,d , f ,g ,195a,b ,c ,196a,b ,c ,197a,b , 198m,199g, 201b,207a,c ,d ,h ,i ,j ,k ,l ,m ,208a,b,c ,d ,h ,i , j ,k ,209a,b ,f ,g ,h ,i ,k ,210a,d ,f ,211g,i ,j ,

³⁸ Torfowcowate podlegają ochronie częściowej – oprócz torfowca Lindberga (*Sphagnum lindbergii*) który podlega ochronie ścisłej

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						213f,215b Leśnictwo Jastarnia: 248f,268g,276f,285d, 286a,d ,287a,292c,d ,g ,293a,d ,311a Leśnictwo Mechowo: 64a,b ,65a,c ,67a,b ,c , d ,h ,j ,68a,b ,d ,71d,72a,b ,73f,74a,d ,i ,j , 75a,h ,76c,89a,b ,f ,90a,b ,c ,91c,f ,g ,h , 92b,93c,h ,95d,h ,96b,c ,g ,97a,98a,d ,f ,g , 99a,117a,118d,119c,120c,d ,121a,f ,h ,122g, i,l ,123g,i ,124c,d ,f ,g ,h ,k ,125l,n , 135d, 138b,141a,b ,149g,150b,151j Leśnictwo Starzyno: 17d,f ,n ,18c,f ,g ,20Af, g ,20Bb,d ,f ,g ,h ,25a,26k,41r,s ,47j,48o,49b, f ,50a,b ,c ,d ,f ,i ,j ,51a,d ,52g,53d,g,h,n , 54a,f Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 72d Leśnictwo Lisewo: 45b,47g Leśnictwo Piaśnica: 90a,f ,h , 104d,113Ab, 114p,117a,118h,119f,121b,d , 134b,159g,h Leśnictwo Rybno: 100a,122i,123c,l,144d, 168i Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 28a,b ,c ,d ,f ,29a,b ,32c, 60b,h ,61b,d ,62g,95a,c ,i ,96i,103c, 128a, 129b,d ,f ,152g Leśnictwo Nanice: 148f,h ,179h,189j,201d, 202g,224a Leśnictwo Orle: 1a,5d,6c,f ,7a,47p Leśnictwo Sławutówko: 19c,20a,c ,d ,g ,i ,j , 21c,l ,n ,r ,s,t ,22b,c ,d ,f ,g ,h ,23g,h ,24g,h , 25a,26c,g ,i ,j ,27g,h ,k ,52b,54a,b ,c ,d ,f ,g ,

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						h , i , j , k , 55a,b , c , d , f , h , i , j , k , l , m , o , 56a,b , c , d , f , g , h , j , k , 57a,b , d , f , g , 58a,h , 59f,g , h , i , 84p,89g,91g,93g,94g,h , 118a,120b,d , i , m , o , 121g,j , 125g,127a,b
	LICHENES	POROSTY				
8.	<i>Usnea dasypoga</i>	Brodaczka zwyczajna	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Domatowo: 77Ai,j Obwód Kolkowo Leśnictwo Piaśnica: 154a,159b,160c Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 44b,f
9.	<i>Cladonia spp.</i>	Chrobotki - rodzaj ³⁹	częściowa		gatunki o znaczeniu wspólnotowym	Obwód Darżlubie Leśnictwo Domatowo: 215a,b Leśnictwo Jastarnia: 235a,b , c , g , 236a, 237b,c,238a,b , g , 239a,b , 239Aa,b , d , f , g , h , 240a,b , c , d , f , g , h , i , j , 241a,b , c , d , f , 242a,b , c , d , f , 243a,b , c , f , g , h , j , 244a,b , c , d , f , g , 245a,b , c , d , 246b,d , 247a,b , c , 248a,b , g , 249a,h , 250a,b , c , d , f , 251a,b , c , 252a,b , 253a,b , c , 254a,b , 255a,b , c , 256a,b , c , d , f , g , 257a,b , 258a,b , d , f , 259a,b , d , 260a,c , g , h , i , j , 261b,c , d , 262a,c , 263a,b , c , d , f , i , 264a,b,c , g , 265a,c , d , 266a,b , d , f , g , h , i , j , 267a,b,c,d , f , g , h , i , j , k , l , 268a,b , g , h , i , j , k , l , m , n , 269a,c , d , f , g , i , 270a,b , c , d , g , 272f , 275c , 276g,277g,278b,279a,b , 280a,b , 281a,c , 282d,f , g , h , l , n , o , 283a,b , c , f , h , 284a,b , c , d , f , 285a,b , d , h , j , 286b,287b,c , d , f , 289b,c ,

³⁹ Oznaczenie chrobotków do gatunku wymaga użycia odczynnika chemicznego, dlatego przyjmuje się, że zainwentaryzowane gatunki należą do objętych ochroną częściową

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						<p>d ,f ,g ,h ,i ,j ,k ,m ,o ,290a,b ,d ,f ,g ,h ,291a ,b ,c ,d ,g ,292a,b ,c ,d ,g ,h ,i ,j ,293a,c ,g ,i ,k ,294a,c ,d ,295b,f ,g ,h ,j ,k ,m ,296b,d ,f ,g ,h ,k ,l ,297a,f ,g ,298f ,g ,h ,i ,299a,b,g ,300b,d ,f ,301a,c ,302b,c ,d ,f ,g ,303a,b ,d ,311a,b ,c ,d ,f ,g ,h ,i ,j ,k ,l ,312a,b ,c ,d ,f ,h ,i</p> <p>Leśnictwo Starzyno: 10h,i ,11f,h ,i ,j ,k ,12h,i ,k ,14b,c ,d ,f ,15d,k ,16b,17a,18c</p> <p>Obwód Kolkowo</p> <p>Leśnictwo Lisewo: 3Gi,3Hb,d ,f ,3la,c ,d</p> <p>Leśnictwo Piaśnica: 130r</p> <p>Leśnictwo Rybno: 86c,142d,143b,c ,145g,i ,147c</p> <p>Obwód Wejherowo</p> <p>Leśnictwo Orle: 9b,d ,42j,43d,75a ,107i,111g ,111i</p>
10.	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Granicznik płucnik (4)	ściśła	EN ⁴⁰		<p>Obwód Kolkowo</p> <p>Leśnictwo Sobieńczyce: 58h</p>
11.	<i>Peltigera spp.</i>	Pawężnica - rodzaj	ściśła	CR ⁴¹		<p>Obwód Darżlubie</p> <p>Leśnictwo Jastarnia: 265d</p>

⁴⁰ Porost zagrożony wymarciem

⁴¹ Porost krytycznie zagrożony wymarciem

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
12.	<i>Cetraria islandica</i>	Płucnica islandzka	częściowa			<p>Obwód Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 235b,236a,239Ab,240c, j ,241a,d ,242b,d ,243b,244b,c ,249a,250f, 256a,257a,262a,263c,d,f,264a,c,265a,d,266a, b ,j ,267a,g ,i ,j ,l ,268h,269d,f ,g ,283c, 286b, 287f,289c,d ,f ,h ,i ,o ,290b,h ,291a,b,d ,g , 292a,295m,297f,298g,i ,303d,311b,d,g, 312d</p> <p>Obwód Kolkowo Leśnictwo Piaśnica: 130p,157b,c ,160a</p> <p>Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 42i,j</p>
	FUNGI	GRZYBY				
13.	<i>Sarcoscypha coccinea</i>	Czarka szkarłatna	obecnie nie objęta ochroną – w poprz. rozp. w sprawie ochr. Grzybów z 09.07.2004 objęta ochroną ścisłą			<p>Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 217a Leśnictwo Starzyno: 20Cr</p>

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
14.	<i>Sparassis crispa</i>	Szmaciak gałęzisty	obecnie nie objęty ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony grzybów z 9 lipca 2004 r. objęty ochroną ścisłą			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 190c,202d,217a Leśnictwo Domatowo: 57c,78n,105a,207g Leśnictwo Starzyno: 25c,i ,26g,50b,51b,54a Obwód Kolkowo Leśnictwo Piaśnica: 130w
15.	<i>Strobilomyces strobilaceus</i>	Szyszkowiec łuskowaty	częściowa	R ⁴²		Obwód Darżlubie Leśnictwo Domatowo: 106a
16.	<i>Inonotus obliquus</i>	Włóknouszek ukośny	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 202d Leśnictwo Starzyno: 34j Obwód Wejherowo Leśnictwo Sławutówko: 57f
	PTERIDOPHYTA	PAPROTNIKI				
17.	<i>Blechnum spicant</i>	Podrzeń żebrowiec	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Starzyno: 14Ab,c Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 170d Leśnictwo Piaśnica: 94n,116h,120j
18.	<i>Polypodium vulgare</i>	Paprotka zwyczajna	obecnie nie objęta ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęta ochroną ścisłą			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 148a,223d,233o Leśnictwo Domatowo: 56b,57b,58a,61a,c ,l , 78m,103b,105a,166p Leśnictwo Jastarnia: 235a,b ,c ,f ,t ,236a,b,d , f ,237c,d ,238a,b ,f ,g ,h ,239a,b ,c ,d ,f ,j ,k ,l , 239Aa,243a,244a,c ,248a,255a,256a,c ,259b,

⁴² Grzyb rzadki

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						d ,260c,d ,262a,263a,b ,f ,264a,267a,282d,f , h ,i ,l ,m ,n ,o ,y ,z ,bx,283b,c ,f ,g ,h ,j ,k ,l , 284a,b ,c ,d ,f ,289d,o ,290a,g ,295m,299g, 301a,c ,302g,311f,312d Leśnictwo Mechowo: 99c Leśnictwo Starzyno: 1c,m ,3c,4a,h ,5b,7a, 21b,f , 23g,26g,29m,n ,30g,31b,d ,k , 32f,34j, 35k,36l,n ,37o Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 51j,56a,b ,c , 62d,67b,71b,d ,73k,170g Leśnictwo Lisewo: 3Cj,3Gh,i ,3Hc,d ,f ,h ,3Ia, b ,c ,d ,g ,9r,15a,21a,49g Leśnictwo Piaśnica: 84f,95d,96a,102h,104a, 110a,111c,116h,i ,131f,g Leśnictwo Rybno: 80b,99j,100l,167f Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 130k Leśnictwo Orle: 3f,14i,47j,79d,159f Leśnictwo Sławutówko: 85f
19.	<i>Lycopodium clavatum</i>	Widłak goździsty	częściowa		gatunek o znaczeniu wspólnotowym	Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 156d,i,158c,160b,g, 175f Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 1f,44k,106d

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
20.	<i>Lycopodium annotinum</i>	Widłak jałowcowaty	częściowa		gatunek o znaczeniu wspólnotowym	Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 147d,148a,155c,156g, 157g,h ,158d,160d,173c,175f,g ,176b, 186f, 190d,202g,203j,k ,221f,i Leśnictwo Domatowo: 57b,79a,80b,104g, 110a,126f,128f,130i,131g,132d,133d,161c, d ,f ,g ,162d,164p,r ,s ,166n,179a,180d, 192d, 193a,b ,g ,194b,g ,195a,b ,196c,197b, 198i,o, 207c,208j,k ,209f,i ,210a,f ,211h,i , 215a,b Leśnictwo Jastarnia: 239c,253b,254b Leśnictwo Mechowo: 69f,70g,i ,72b,73h, 74g,k ,75b,89b,f ,90c,g ,91f,92b,93g,94a,d , 95c,g ,97b,98a,99c,j,118c,120d,121h,123b,d, f ,g ,j ,124c,k ,m ,125a,136f,137b,d ,f ,g ,h , 139d,140h,149b,d ,f ,g Leśnictwo Starzyno: 50i,52c Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 171f,177i Leśnictwo Lisewo: 3a,3Fa,5i,9c,h ,j Leśnictwo Piaśnica: 84f,110a,115g,116a,i, 118h,121b,d ,133b,c ,134b,g ,158d,159b, 163c Leśnictwo Rybno: 85h,87c,143i,168f,214a Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 28a,c ,d ,f ,29a,c ,37h,k , 8c,h ,i ,j ,62c,i ,95g,h ,96a,c ,129a,130a,b ,f ,l Leśnictwo Nanice: 146f,148g,161a,185d Leśnictwo Orle: 1f,l ,3c,7d,8d,13d,39g,k ,42j, 43b,44c,d ,g ,h ,i ,k ,45b,71j,k ,n ,76c,d ,f ,106j Leśnictwo Sławutówko: 19a,21c,d ,h ,22b,c ,

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						23c,h ,24h,25a,26c,27c,i ,k ,54c,d ,f ,g ,55j,l ,56c,d ,57a,f ,59f,g ,91c,n ,92b,d ,f ,94g,h
	LILIOPSIDA	JEDNOLIŚCIENNE				
21.	<i>Neottia nidus-avis</i>	Gnieźnik leśny	częściowa			Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 135g,159b
22.	<i>Convallaria majalis</i>	Konwalia majowa	obecnie nie objęta ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęta ochroną częściową			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 202i,218f,219c,d ,223a Leśnictwo Domatowo: 57c,60d,k ,61b,c ,m ,77a,d ,f ,83j,100a,c ,j ,101a,b ,102b,103a,b,c ,104a,b ,105b,108b,109b,110a,g ,i ,j ,111j,k ,127a,128b,g ,129h,131j,132b,g ,r , 133b,162c,163b,178c,180a,f ,195c,196f ,197a,c ,198k,p ,199a,c ,208i,209a,i ,210d,211c,f ,212a,b ,f ,g ,213a,b ,c ,214a,d ,215d,f ,g ,216b,c ,h ,i Leśnictwo Jastarnia: 284j Leśnictwo Mechowo: 64b,72c,74b,h ,88a,92b,99j,112a,115k,l ,125b,d ,i ,p ,138c,f ,g ,j ,139i,j ,140g,142a,b ,c ,d ,f ,g Leśnictwo Starzyno: 31a,33a,c ,34j,35c,36b,f ,g ,l ,m Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 53f,54c,59d,61c,f,h ,62a,b ,c ,d ,63b,c ,d ,f ,64b,c ,65j,66b,68a,c,g ,69a,b ,c ,d ,70b,d ,g ,71a,b ,c ,d ,f ,72k,l ,73a,f ,h ,i ,j ,k ,74i,170a,c ,i ,n ,172c,174j,175a,h,t ,178f,179b,c ,180g,181f,183f,186a,c,187a,b,i ,188b,d ,190b,192g,196a,198b Leśnictwo Lisewo: 1b,c ,f ,g ,h ,i ,j ,2a,b ,d ,g ,j ,k ,l ,m ,p ,s ,w ,x ,0,125,3Cg,3Ib,4k,m ,5c,d ,

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						<p>h ,6d,p ,9b,10p,11c,h ,12b,h ,13f,h ,i ,j ,k , 15d,l ,20b,f ,24c,f ,25k,26d,27a,b ,c ,28a,29a, b ,g ,31g,33d,34c,36c,f ,g ,37c,d ,f ,g ,h ,38a, 42a,43c,47i,48f,49c,d ,g ,i ,50a</p> <p>Leśnictwo Piaśnica: 75a,b ,76c,f ,89m,n ,t , 90i,j ,91a,b ,d ,f ,94m,95b,c ,d ,96b,d ,f ,g , 97a,b ,c ,d ,98b,c ,f ,h ,103d,104a,b ,c ,d ,f , 111Aa,b ,l ,r ,t ,y ,z ,113c,114d,g ,t ,115c,f ,k , 116a,b ,117b,d ,130w,131f,r ,s ,x ,y , 132b, 134f,135a,153c,o ,154a,155a,c ,h ,156a,b ,c , g ,h ,j ,157c,f ,g ,j ,158b,f ,h ,159c,165f</p> <p>Leśnictwo Rybno: 80b,87b,c,d ,g ,92a,c ,d ,h , 100b,k ,m ,112h,i ,122a,123f,126a,142i, 148d,149a,f ,150d,151g,l ,167a,c ,f ,168g, 202m,206b,214a,d ,221d,222f,h ,l ,m ,223c</p> <p>Obwód Wejherowo</p> <p>Leśnictwo Kępino: 36h,l ,m ,37i,68h,i ,95f, 102a,i ,p ,103h,104b,c ,d ,105d,h ,j ,130i, 131j,132b,c ,h ,133c,d ,f ,g ,h ,149a,c ,d ,f , 150a,i ,153a,166b,d ,g ,167i,k ,170d,190d, 191a,192a,193a</p> <p>Leśnictwo Nanice: 142k,186b,188i,189f, 205b,c ,206a,b ,c ,d ,207a,b ,208c,f ,212d, 214a,218b,g ,221c,f ,g ,222d,228a ,229b, 230a,c ,231a</p> <p>Leśnictwo Orle: 135a,d ,g ,h ,137d,155a,b ,d , 156a,g ,157c,d ,158a,m ,n ,159c,f ,160h,i</p> <p>Leśnictwo Sławutówko: 55h,m ,59b,81d,f , 82h,j ,90a,b ,91h,92f,g ,114d,j ,k ,r ,t ,w , 115c,j ,116f,117j,118j,120a,f ,g ,i ,l ,125c,d,</p>

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33, 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						g, 127a, c, d
23.	<i>Epipactis helleborine</i>	Kruszczyk szerokolistny	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 254b, 257c
24.	<i>Lilium martagon</i>	Lilia złotogłów	ściśła			Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 155c Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 105i
25.	<i>Platanthera chlorantha</i>	Podkolan zielonawy	częściowa			Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 158a
26.	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Storczyk (kukułka) plamista	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Starzyno: 33b, 34c, h, i Obwód Kolkowo Leśnictwo Lisewo: 33b, 34c Leśnictwo Piaśnica: 111j Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 31w Leśnictwo Nanice: 218h Leśnictwo Orle: 157a
27.	<i>Epipogium aphyllum</i>	Storzan bezlistny	ściśła (3)			Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 158a, m
28.	<i>Carex arenaria</i>	Turzyca piaszkowa	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 239Af, 240a, 241a, 244b, 247b, 248a, 249a, 250a, 263b, 268h, 295f, 296f, 297f, 298g, i, 299g, 300d, f, 301c, 302c, g, 303d,
	MAGNOLIOPSIDA	DWULIŚCIENNE				
29.	<i>Ledum palustre</i>	Bagno zwyczajne	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 147d, 158d, 160c, d, i, 174h, 175h, 182d, 186f, 202f, 221f Leśnictwo Domatowo: 77k, 132z, 161f, 192d, 193d, g, 197b, 198c, i, m, n, s, 208j, 210a

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34} ,	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						<p>Leśnictwo Jastarnia: 241b,243g,h ,244c,g , 247h,248c,d ,f ,g ,249f,h , 252a,266g, 267d, 268g,269d,i ,270b,c ,d ,g , 271a,b ,c ,h ,i , 272a,b ,f ,273a,b ,c ,f ,h , 274a,b ,c ,d ,i , 275a,b ,d ,276c,d ,f ,g ,277a,c , d ,f ,g ,278b,f , 279a,285d,291c,292a,c ,d ,g ,i , j,293a,b ,c ,d , 294a,b ,295a,296b,297a,b , 298c,g ,i , 299a,300b,d ,301a,302d,f , 311c, 312c</p> <p>Leśnictwo Mechowo: 66d,71f,72a,73h,74g, h ,75d,76b,c ,f ,95c,97b,117a,118b,d ,f ,119b, 120a,b ,123g,124h,m ,n ,125h,136b,138k,m, 140d,149f</p> <p>Leśnictwo Starzyno: 17n,20n,p,20Ag,20Bd, 50c,j,52c,53d,g</p> <p>Obwód Kolkowo</p> <p>Leśnictwo Lisewo: 9k,28j,47f,g ,h</p> <p>Leśnictwo Piaśnica: 104d,113Ab,119f,121b, d ,158h</p> <p>Leśnictwo Rybno: 217n</p> <p>Obwód Wejherowo</p> <p>Leśnictwo Kępino: 37k,38h,i ,j ,95h</p> <p>Leśnictwo Nanice: 148g,h ,177n</p> <p>Leśnictwo Orle: 1l,39g,k ,77d,78h</p> <p>Leśnictwo Sławutówko: 20i,24g,27c,54a,c, g ,h ,56c,57a,59h,i ,89g,94g</p>
30.	<i>Vinca minor</i>	Barwinek pospolity	obecnie nie objęty ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia			<p>Obwód Darżlubie</p> <p>Leśnictwo Mechowo: 124b</p> <p>Leśnictwo Starzyno: 26g,39x</p> <p>Obwód Kolkowo</p> <p>Leśnictwo Sobieńczyce: 72k,l ,74a,i ,189p,</p>

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
			2012 r. objęty ochroną częściową			190c,195d,g Leśnictwo Rybno: 149f,208m Obręb Wejherowo Leśnictwo Kępino: 36g,h Leśnictwo Nanice: 220a Leśnictwo Sławutówko: 59i,114d,124a,b
31.	<i>Empetrum nigrum</i>	Bażyna czarna	częściowa - w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. nie objęta ochroną	V ⁴³		Obręb Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 238a,b , f , g , h , 239c, 246d,f ,247b,d , f , h , 248a,f ,249a,f , h , 252a,b,254b,255a,256a,c , g ,257d,258d, 260b,i ,267d,268f,l , m , n ,269h,271a,b , f , h , i , 272b,274g,h ,275a,d , f ,276b,f ,277a,c , f , g , 278b,d , f ,279a,b ,280a,281a,b ,d , l ,bx,283c, h , j ,285a,c ,287b,d , f ,289b,j ,290b,291a, 292a,d , j ,293a,b , c ,294a,b , c ,d ,295a,b , c , g , h , m ,296b,k ,297a,298a,g , i ,299a,g ,300a,b , c ,d , f ,301a,b , c ,302c,g ,303a,d ,311a,b , c , g , k ,312b,c ,d
32.	<i>Hedera helix</i>	Bluszcz pospolity	obecnie nie objęty ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęty ochroną częściową			Obręb Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 143a,c , d ,144a,b , c , d , f , g , h ,145a,b , c , d ,k ,154a,c ,155a,d ,156a,c , 157c,d ,160b,167n,170a,c ,171d,176a,181g,i, 185c,186d,191a,202d,204a,205i,206a,c,227j Leśnictwo Domatowo: 56b,f , g , j , l ,57a,b , 58a,b , c ,77a,f , g , h , n ,77Aa,b , r ,101c,102a, b ,103a,b ,104a,b , c , g ,105a,c , f ,107i,108f, 110a,128a,129c,161a,b , c , d ,162a,b , c ,163a, 164c,178g,179a,c ,180a,d ,192b,193a,194a,

⁴³ Gatunek narażony na wyginięcie poza głównym obszarem występowania, na izolowanych stanowiskach.

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						<p>195a,198d,f,h,o,p,199a,g,210f,212a,b,c,g,h,213a,b,c,d,g,214d,215d,f,g,216c,d,f</p> <p>Leśnictwo Jastarnia: 235f,g,t,236a,b,f,h,i,237f,g,h,i,j,k,238d,i,j,l,n,o,239f,g,h,k,252b,253b,262f,278c,279a,282a,b,c,f,g,h,i,m,n,o,t,w,ax,bx,283j,k,284b,299g,311g</p> <p>Leśnictwo Mechowo: 62a,b,c,63g,67i,72a,b,84b,d,f,g,i,j,m,85b,86a,b,87d,88d,90b,91h,92a,96a,99j,112b,d,f,g,113a,b,c,f,g,114a,115i,116f,g,h,125a,b,h,o,p,r,134c,g,j,k,l,m,n,135a,b,c,d,141b,142a,b,c,d,f,g,151j</p> <p>Leśnictwo Starzyno: 4d,f,h,j,6c,7d,g,h,8c,11d,20Af,21c,22a,b,23a,f,h,i,24f,l,m,25b,c,d,f,i,k,26a,b,c,d,g,j,m,27a,28a,b,f,g,29d,f,g,j,31a,b,c,d,f,h,j,32a,33a,b,c,d,f,34a,b,c,i,j,35b,f,i,36m,n,37d,f,g,39x,40a,49j,55f</p> <p>Obwód Kolkowo</p> <p>Leśnictwo Sobieńczyce: 53a,54a,58a,59d,63b,d,64b,65c,66c,68g,h,70a,71b,f,j,73b,f,i,j,l,74a,g,h,i,170g,h,i,175c,d,f,176b,i,179a,182c,188c,190a,191a,g,195g,197g,h,i,j,k,m,198i</p> <p>Leśnictwo Lisewo: 3Cn,3Gcx,15a,c,d,h,i,16a,b,17a,f,18f,19c,20o,21r,22b,g,24c,d,f,k,25a,b,f,j,26a,b,d,h,27a,b,c,29a,35a,b,37d,38c,d,g,h,40f,41b,f,h,i,42a,c,43a,b,c,44b,46h,l,47i,48a,f,49a,c,d,g,i,50a</p> <p>Leśnictwo Piaśnica: 75b,c,82a,89a,91g,97b,</p>

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						<p>98a,104a,111i,s ,111Ab,y ,113k,114l,p ,115g, k ,116g,h ,i ,117d,h ,i ,j ,118d,f ,119a,b ,120b, 121b,d ,130w,155a,b ,d</p> <p>Leśnictwo Rybno: 79c,80b,87g,92a,100k, 112i,123f,g ,149b,202c,m ,205b,206j,207b, 209d,g ,210b,d ,i ,211g,214a,215l,n,216f, 217a,b ,222b</p> <p>Obwód Wejherowo</p> <p>Leśnictwo Kępino: 30a,b ,c ,31a,f ,32a,b , 33d,60a,f ,61a,b ,62b,j ,l ,63h,64a,b ,c ,d ,f , 65c,f ,h ,97g,h ,98a,d ,g ,k ,99b,c ,100a,b ,d , f ,101a,c ,102a,i ,p ,r ,103d,i ,128f,129b,f , 130c,f ,g ,i ,j ,k ,l ,149a,b ,g ,150a,c ,d ,f ,g , 151a,b ,c ,f ,h ,i ,152g,h ,i ,153c,d ,f , 164c,166d,167i,j ,169d,170d,i ,j ,171a,b ,c ,d , f ,172a,b ,c ,d ,173a,b ,191a,192a</p> <p>Leśnictwo Nanice: 143b,f ,148a,b ,161b, 179h,180g,h ,181i,182d,183c,189f,196c, 197h,198b,f ,g ,199f,i ,202a,c ,d ,i ,205b,c , 208c,210a,212a,b ,216d,217a,f ,219d,224f, 227a,228a</p> <p>Leśnictwo Orle: 6c,110h,113h,m ,140b,c ,j , 141d,h ,j ,154g,h ,i ,j ,155d,158a,b ,f ,g , 159g,160c,i ,174a,b ,176f,l ,r</p> <p>Leśnictwo Sławutówko: 15g,i ,j ,16f,i ,56h,k , 81d,84l,87h,90b,g ,91a,123d,124a,d ,f ,125f, g ,127a</p>
33.	<i>Nuphar lutea</i>	Grąźel żółty	obecnie nie objęty ochroną – w poprzednim			<p>Obwód Kolkowo</p> <p>Leśnictwo Piaśnica: 88d</p>

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
			rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęty ochroną częściową			
34.	<i>Nymphaea alba</i>	Grzybień białe	częściowa			Obwód Kolkowo Leśnictwo Piaśnica: 88d
35.	<i>Sorbus terminalis</i>	Jarząb brekinia (3)	ściśła			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 203a,205k Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 31k Leśnictwo Sławutówko: 17g,117k
36.	<i>Sorbus intermedia</i>	Jarząb szwedzki	ściśła (3)	EN ⁴⁴		Obwód Darżlubie Leśnictwo Starzyno: 39k
37.	<i>Viburnum opulus</i>	Kalina koralowa	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 148a,223d,o ,224c Leśnictwo Jastarnia: 238j Leśnictwo Starzyno: 21a,22a,23j,k ,24d,k , 30a,33b,f ,34h Obwód Kolkowo Leśnictwo Lisewo: 1c,i ,2a,j ,x ,3Gl,29m,44m Leśnictwo Rybno: 201n Obwód Wejherowo Leśnictwo Nanice: 232b
38.	<i>Helichrysum arenarium</i>	Kocanki piaskowe	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 254a,255a,256a,257a
39.	<i>Asarum europaeum</i>	Kopytnik pospolity	obecnie nie objęty			

⁴⁴ Gatunek zagrożony

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
			ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęty ochroną częściową			Obwód Darżlubie Leśnictwo Mechowo: 99c Leśnictwo Starzyno: 33b,34a Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 140j
40.	<i>Frangula alnus</i>	Kruszyna pospolita	obecnie nie objęta ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęta ochroną częściową			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 144a,i ,145h,i ,148a, 156d,g ,i ,157g,h ,158c,d ,i ,159d,h ,160c,d , 175g,h ,176b,184b,217b,c ,f ,218b,d,f ,g ,h ,i , 219a,b ,220d Leśnictwo Domatowo: 179a,180i,201a, 216c,h Leśnictwo Jastarnia: 241b,254a Leśnictwo Starzyno: 1j,l ,ax,bx,2f,h ,k ,l ,3a, c ,d ,f ,g ,4c,d ,f ,g ,h ,i ,j ,k ,5a,c ,f ,6a,b ,c ,h , 7b,c ,d ,f ,8a,c ,f ,g ,9a,b ,c ,10c,j ,11a,b ,12a, g ,14Ad,f ,g ,h ,16f,g ,17a,c ,k ,l ,18b,20k,p ,r , 20Ac,f ,20Bc,20Ca,c ,d ,f ,g ,i ,k ,l ,m ,n ,o ,r , ax,21b,f ,22a,23h,j ,k ,24c,d ,g ,h ,i ,l ,25a,b , k ,26c,f ,i ,k ,29a,b ,d ,f ,33d,34f,g ,35b,40z, 41r,49c,50c,f ,54a Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 70i,169d,h ,i ,170a, d ,j ,n ,s ,171b,175o,176b,177a,d ,178c Leśnictwo Lisewo: 1b,c ,f ,g ,h ,i ,j ,2a,b ,d ,g , j ,k ,l ,m ,p ,r ,s ,w ,x ,3a,b ,d ,f ,h ,3Ca,c ,d ,f , g ,h ,i ,k ,l ,m ,n ,3Da,b ,c ,d ,f ,3Fa,b ,c ,d ,f ,g , h ,i ,j ,3Ga,b ,c ,f ,g ,h ,i ,j ,l ,n ,o ,ax,cx,3Ha,b ,

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						<p>c , d , g , h , 3lg, 4a, b , d , f , g , j , m , n , p , r , s , 5a, c , d , f , h , i , k , 6b, c , d , g , h , i , j , k , l , m , n , 7a, b , c , d , g , h , i , 8a, b , c , d , f , g , h , j , m , n , o , p , r , s , t , w , y , 9a, b , c , d , h , i , j , k , l , m , n , o , p , r , s , t , 10a, b , c , d , f , g , h , i , j , k , m , n , o , p , 11j, r , 12g, 13d, i , j , 15c, j , 18h, 25j, 26c, 28a, b , c , d , f , g , h , i , l , n , o , r , t , w , 29c, d , f , g , h , j , 33d, 38c, 44m, 45a, c , 46i, 47f, h , j</p> <p>Leśnictwo Piaśnica: 107f, 108b, 121d, f , 129b, c , d , f , h , s , x , y , 130f, h , j , l , n , o , p , r , z , ax, 134a, b , 139c, 154d, f , 155a, c , g , i , j , k , l , m</p> <p>Leśnictwo Rybno: 86a, c , g , j , l , 87a, b , c , d , 92d, g , 99f, g , 100h, k , 112j, 123g, i , l , 124g, 125c, d , 126i, 127b, c , g , h , 128h, i , 140c, 141d, 142d, h , i , 143a, d , f , i , j , k , 144a, b , c , d , f , g , h , i , 145a, b , c , d , f , g , h , 146b, c , d , f , g , h , 147a, b , c , d , 148a, b , c , f , h , i , m , n , p , 149f, 167d, f , 168a, b , c , d , f , g , h , i , j , k , 202a, l , 205j, 207a, b , c , 215a, b , c , 216l, 217j, n , p , r , 220a, g , 221f</p> <p>Obwód Wejherowo</p> <p>Leśnictwo Kępino: 37c, d , 38b, c , d , g , h , i</p> <p>Leśnictwo Nanice: 232b</p> <p>Leśnictwo Orle: 44l, 45c, f , 46f, 47p, 158a</p> <p>Leśnictwo Sławutówko: 55c, f , g , i , k , m , n , o ,</p>
41.	<i>Linaria odora</i>	Lnica wonna (2) (3)	ściśła	VU ⁴⁵	Gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia	<p>Obwód Darżlubie</p> <p>Leśnictwo Jastarnia: 239j, 245c, d , 252a, 254a, 255a, 256a</p>

⁴⁵ Gatunek narażony

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
					obszaru Natura 2000	
42.	<i>Galium odoratum</i>	Marzanka wonna	obecnie nie objęta ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęta ochroną częściową			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 144a,b ,c ,d ,f ,h ,145b, c ,d ,k ,146b,148a,153b,154a,155d,156a,b ,c , d ,h ,157a,b ,c ,d ,f ,158a,f ,g ,h ,i ,j ,159a,b ,c ,f ,g ,j ,160j,169a,170a,c ,171a,c ,172i,173d, 184a,185a,186a,187b,202i,204n,217a,218a Leśnictwo Domatowo: 56a,b ,c ,d ,g ,h ,57a, b ,c ,j ,58a,59b,60d,j ,k ,61b,c ,d ,f ,g ,h ,i ,j ,k ,l ,m ,77d,f ,77Ab,82a,83b,101b,d ,104c, 108c, 110a,126a,131a,m ,161a,b ,162a,165h, 177d,f ,178d,g ,193a,199a,h ,207m,208c, 210f,211m,n ,212b,c ,g ,213d,g ,214d,215d, f ,g Leśnictwo Mechowo: 70f,84l,85a,87c,88d,92 a,112a,c ,113c,115a,b,123b,125f,g ,134l,135d Leśnictwo Starzyno: 21c,f ,22a,b ,d ,f ,23h, 24a,b ,c ,d ,g ,i ,k ,m ,25c,f ,g ,h ,i ,l ,26g,h ,j , k ,m ,27a,d ,28b,d ,h ,i ,29c,f ,g ,h ,i ,j ,k ,l ,p , r ,30c,f ,h ,i ,31d,f ,g ,h ,j ,k ,32a,c ,d ,f ,g ,k , 33a,b ,d ,f ,34a,b ,c ,d ,f ,g ,j ,35g,i ,36d,37f,l , o ,38a,d ,i ,40a,z ,43b,d ,49g,i ,54a Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 51c,d ,f ,g ,h ,i ,j ,k , 52a,d ,g ,54a,f ,55h,56a,h ,57a,b ,58a,c ,d ,f , i ,59a,g ,60h,61h,63a,b ,c ,d ,64a,65f,66b,h , 67b,68a,69c,d ,70a,b ,d ,g ,i ,71b,c ,d ,72a,f , g ,h ,i ,j ,k ,l ,73a,b ,c ,f ,h ,l ,74a,c ,i ,173c,k , 176f,188d,191f,192a,d ,f ,g ,193b,194a,b ,g ,

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						<p>195a,b ,d ,f ,g ,h ,j ,196a,197a,h ,i ,j ,k ,n ,o , 198a,d ,g ,j</p> <p>Leśnictwo Lisewo: 3Fg,3Ha,15a,c ,d ,g ,h ,i ,j , l ,16a,b ,f ,17a,b ,c ,f ,j ,18f,i ,19a,b ,c ,20b,c , h ,o ,21l,r ,s ,22b,h ,i ,23a,c ,24l,25g,j ,k ,30Ac, 31g,38g,43c,44b,46a,49d,f ,i ,50d</p> <p>Leśnictwo Piaśnica: 90i,111Ar,y ,119b,130w, 155b,h ,k ,156g,h ,157c</p> <p>Leśnictwo Rybno: 79b,122a,123a,b ,d ,f ,j , k ,127g,128a,h ,148a,h ,o ,149a,b ,f ,j ,k ,l ,m , o ,150b,g ,h ,151a,b ,c ,f ,g ,h ,i ,201n,p ,202l,p ,203a,b ,c ,206a,b ,f ,n ,207h,209f, 210b,h ,211g,212b,214a,b ,215b,i ,l ,n ,p , 216b,c ,d ,f ,g ,i ,j ,k ,l ,217a,b ,d ,g ,218d, 219a,b ,c ,220a,d ,221a,222d,f ,l ,m ,223a,b, d ,h ,j ,224b,c ,g ,h</p> <p>Obwód Wejherowo</p> <p>Leśnictwo Nanice: 142a,162a,177o,178h,i , 182b,202a,228b,232b</p> <p>Leśnictwo Orle: 106k,139b,140f,158a,m ,n</p> <p>Leśnictwo Sławutówko: 22a,54l,55g,85f,h , 86c,87b,d ,120g,121d,f ,h ,i ,122a,c ,123b,d , f ,g ,124a,b ,c ,d ,f ,125a,b ,c ,d ,f ,g ,h ,126a, b ,c ,d ,f ,127a,c ,d ,f ,g ,h ,i</p>
43.	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Mącznica lekarska	ściśła			<p>Obwód Kolkowo</p> <p>Leśnictwo Sobieńczyce: 51l</p> <p>Obwód Wejherowo</p> <p>Leśnictwo Orle: 75a,76k</p>
44.	<i>Eryngium maritimum</i>	Mikołajek nadmorski	ściśła			<p>Obwód Darżlubie</p> <p>Leśnictwo Jastarnia: 254a,255a,256a,257a,</p>

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						284a
45.	<i>Aruncus sylvestris</i>	Parzydło leśne	częściowa			Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 132g Leśnictwo Orle: 158f
46.	<i>Primula veris</i>	Pierwiosnek lekarski	obecnie nie objęty ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęty ochroną częściową			Obwód Kolkowo Leśnictwo Rybno: 208i Obwód Wejherowo Leśnictwo Nanice: 208i
47.	<i>Chimaphila umbellata</i>	Pomocnik baldaszkowy	częściowa			Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 76k,106a
48.	<i>Ribes nigrum</i>	Porzeczka czarna	obecnie nie objęta ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęta ochroną częściową			Obwód Darżlubie Leśnictwo Darżlubie: 25a,29d,34c,i Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 197g

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
49.	<i>Hepatica nobilis</i>	Przylaszczka pospolita	obecnie nie objęta ochroną – w poprzednim rozporządzeniu w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r. objęta ochroną częściową			Obwód Darżlubie Leśnictwo Domatowo: 61b,110a Leśnictwo Starzyno: 23h,29g,h ,33a,c ,34a Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 63b,c ,194d Leśnictwo Piaśnica: 111Ar,y ,114j,115g,117f,156g Leśnictwo Rybno: 123a,f Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 64c,f ,65d,f ,151h,166b,170d,j ,171a,f ,172b Leśnictwo Nanice: 187a,b ,228c,229g
50.	<i>Drosera spp.</i>	Rosiczka - rodzaj	ściśła			Obwód Darżlubie Leśnictwo Domatowo: 60c,132bx,166w
51.	<i>Pulsatilla vernalis</i>	Sasanka wiosenna (1)	ściśła			Obwód Wejherowo Leśnictwo Orle: 7h
52.	<i>Daphne mezereum</i>	Wawrzynek wilczczyko	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Starzyno: 23k,24d,h ,29d,33a,b ,c ,d ,34i,j Obwód Kolkowo Leśnictwo Sobieńczyce: 71f Leśnictwo Lisewo: 25j Leśnictwo Piaśnica: 111i,s ,111Ab,115g,116d,121b,d ,130k Leśnictwo Rybno: 168f Obwód Wejherowo Leśnictwo Kępino: 101f,103f,149a,d ,151j Leśnictwo Nanice: 144a,f ,145j,161a,185a,b Leśnictwo Orle: 46d,f ,134f,135c,155c,157a,b ,c ,158a,b ,c ,m ,n ,159a,b ,c ,160b,g ,i

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						Leśnictwo Sławutówko: 15c,h ,i ,16a,b ,f ,h , 56j,82o,83m,o ,84o,p ,91p,115b,h ,i ,116a,b, 117a,b ,118a,b ,f
53.	<i>Lonicera periclymenum</i>	Wiciokrzew pomorski	częściowa			Obwód Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 236a,239h,281c,282a, b ,c ,f ,i ,k ,m ,o ,bx,283j,k ,l ,284d,j Leśnictwo Starzyno: 16c Obwód Kolkowo Leśnictwo Lisewo: 3b,6d,8d,m ,s ,w ,x ,9a,b ,c ,d ,h ,j ,n ,r ,s ,10a,b ,f ,g ,h ,n ,p ,s ,11c,l ,n , p ,12a,c ,d ,f ,g ,13a,c ,d ,f ,g ,h ,i ,j ,k ,l ,22b, 28j,n ,34f,36c,g
54.	<i>Myrica gale</i>	Woskownica europejska	ściśła (1) (3)			Obwód Darżlubie Leśnictwo Domatowo: Leśnictwo Jastarnia: 252a,253a,b ,254a, 255a,256a,258b,264a,g ,265a,d ,266g,h ,i , 268g,h ,269d,i ,270c,f ,274d,287b,f Leśnictwo Starzyno: 19b,i ,20Bd,g Obwód Kolkowo Leśnictwo Lisewo: 1a,c ,h ,2c,f ,r ,t ,9k
55.	<i>Erica tetralix</i>	Wrzosiec bagienny	ściśła (3)			Obwód Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 252a,270c,f Leśnictwo Starzyno: 7a,8b,9b,10j,k ,12j,k , 13a,17a,d ,m ,n ,o ,18d,20h,20Af Obwód Kolkowo Leśnictwo Piaśnica: 159h
	PINOPHYTINA	NAGOZALĄŻKOWE				
56.	<i>Taxus baccata</i>	Cis pospolity	częściowa	-/VU		Obwód Darżlubie Leśnictwo Jastarnia: 236a,b ,d ,f ,239h Leśnictwo Mechowo: 95a

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ^{33 34}	Polska Czerwona Księga Roślin ³⁵ / Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski ³⁶	Natura 2000	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
						Leśnictwo Starzyno: 28j <u>Obwód Kolkowo</u> Leśnictwo Piaśnica: 155d <u>Obwód Wejherowo</u> Leśnictwo Sławutówko: 88a
57.	<i>Pinus mugo</i>	Sosna kosa (kosodrzewina) (3)	częściowa			<u>Obwód Darżlubie</u> Leśnictwo Jastarnia: 269d,f,i <u>Obwód Kolkowo</u> Leśnictwo Lisewo: 3Hf,3la,b,d

- (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej,
- (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków roślin dziko występujących, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin z dn. 9 października 2014 r. oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 3,
- (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin z dn. 9 października 2014 r. w § 8 pkt 1,
- (4) – gatunek, dla którego nie stosuje się odstępstwa od zakazów określonego w § 7 pkt 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U.poz. 1408).

Fot. 47 Bielistka siwa (*Leucobryum glaucum*) – ochrona częściowa – gatunek o znaczeniu wspólnotowym - oddz. 160g (I-ctwo Darżlubie)

Fot. 48 Torfowce (*Sphagnum* spp.) - ochrona częściowa – gatunki o znaczeniu wspólnotowym oddz. 18c (I-ctwo Starzyno)

Fot. 49 Widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*) - ochrona częściowa – gatunek o znaczeniu wspólnotowym - oddz. 156d (I-ctwo Darżlubie)

Fot. 50 Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*) – oddz. 5b (I-ctwo Starzyno)

Fot. 51 Przyłaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*) – oddz. 194d (I-ctwo Sobieńczyce)

Fot. 52 Kukułka (storczyk) plamista (*Dactylorhiza maculata*) – ochrona częściowa – oddz. 111j (I-ctwo Piaśnica)

Fot. 53 Kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*) – oddz. 99c (I-ctwo Mechowo)

Fot. 54 Wawrzynek wilczytko (*Daphne mezereum*) – ochrona częściowa – oddz. 83o (I-ctwo Sławutówko)

Fot. 55 Woskownica europejska (*Myrica gale*) – ochrona ścisła – oddz. 9k (I-ctwo Lisewo)

Fot. 56 Kalina koralowa (*Viburnum opulus*) – oddz. 21a (I-ctwo Starzyno)

Tabela 16 Wykaz chronionych gatunków zwierząt zainwentaryzowanych podczas prac urzędniowych w Nadleśnictwie Wejherowo

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ⁴⁶	Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych/Polska Czerwona Księga Zwierząt	Natura 2000 ^{47, 48, 49}	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
		ZWIERZĘTA				
	AMPHIBIA	PŁAZY - wszystkie gatunki (2)				
1.	<i>Bufo bufo</i>	ropucha szara	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
2.	<i>Hyla arborea</i>	rzekotka drzewna	ściśła			Nadleśnictwo Wejherowo
3.	<i>Rana arvalis</i>	żaba moczarowa	ściśła			Nadleśnictwo Wejherowo
4.	<i>Rana esculenta</i>	żaba wodna	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
5.	<i>Rana lessonae</i>	żaba jeziorkowa	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
6.	<i>Rana temporaria</i>	żaba trawna	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
7.	<i>Triturus vulgaris</i>	traszka zwyczajna	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
	REPTILIA	GADY				
8.	<i>Anguis fragilis</i>	padalec	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
9.	<i>Lacerta agilis</i>	jaszczurka zwinka	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
10.	<i>Lacerta vivipara</i>	jaszczurka żyworodna	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
11.	<i>Vipera berus</i>	żmija zygzakowata	częściowa			Nadleśnictwo Wejherowo
	AVES	PTAKI				
12.	<i>Haliaeetus albicilla</i>	bielik (2) (3)	ściśła	LC/LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
13.	<i>Ciconia ciconia</i>	bocian biały (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
14.	<i>Ardea cinerea</i>	czapla siwa (2)	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
15.	<i>Crex crex</i>	derkacz (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
16.	<i>Turdus philomelos</i>	drozd śpiewak (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
17.	<i>Lanius collurio</i>	dzierzba gąsiorek (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo

⁴⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

⁴⁷ Odnośnie roślin - Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000

⁴⁸ Odnośnie zwierząt z wyjątkiem ptaków - Załącznik nr 2 się do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000

⁴⁹ Odnośnie ptaków – na podstawie tzw. „Dyrektywy Ptasiej” - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ⁴⁶	Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych/Polska Czerwona Księga Zwierząt	Natura 2000 ^{47, 48, 49}	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
18.	<i>Dryocopus martius</i>	dzięcioł czarny (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
19.	<i>Picus viridis</i>	dzięcioł zielony (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
20.	<i>Carduelis chloris</i>	dzwonec (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
21.	<i>Corvus frugilegus</i>	gawron – poza miastami	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
22.	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	gil (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
23.	<i>Columba oenas</i>	gołąb siniak (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
24.	<i>Riparia riparia</i>	jaskółka brzegówka (2)	ściśła	LC		
25.	<i>Hirundo rustica</i>	jaskółka dymówka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
26.	<i>Delichon urbica</i>	jaskółka oknówka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
27.	<i>Milvus milvus</i>	kania ruda (2) (3)	ściśła	NT/NT	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
28.	<i>Sylvia atricapilla</i>	kapturka (pokrzewka czarnołbista) (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
29.	<i>Gallinula chloropus</i>	kokoszka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
30.	<i>Turdus merula</i>	kos (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
31.	<i>Sitta europaea</i>	kowalik (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
32.	<i>Corvus corax</i>	kruk (2)	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
33.	<i>Cuculus canorus</i>	kukułka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
34.	<i>Turdus pilaris</i>	kwiczoł (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
35.	<i>Cygnus cygnus</i>	łabędź krzykliwy (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
36.	<i>Cygnus olor</i>	łabędź niemy (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
37.	<i>Tringa glareola</i>	łęczak (2) (3)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
38.	<i>Acrocephalus palustris</i>	łozówka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
39.	<i>Passer montanus</i>	mazurek (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
40.	<i>Ficedula parva</i>	muchotówka mała (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
41.	<i>Ficedula hypoleuca</i>	muchotówka żałobna (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
42.	<i>Regulus regulus</i>	mysikrólik (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
43.	<i>Buteo buteo</i>	myszołów (2) (3)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
44.	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	orzechówka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
45.	<i>Certhia familiaris</i>	pełzacz leśny (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
46.	<i>Podiceps cristatus</i>	perkoz dwuczuby (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
47.	<i>Phylloscopus trochilus</i>	piecuszek (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
48.	<i>Motacilla alba</i>	pliszka siwa (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ⁴⁶	Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych/Polska Czerwona Księga Zwierząt	Natura 2000 ^{47, 48, 49}	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
49.	<i>Saxicola rubetra</i>	pokląskwa (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
50.	<i>Emberiza schoeniclus</i>	potrzos (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
51.	<i>Coturnix coturnix</i>	przepiórka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
52.	<i>Falco tinunculus</i>	pustułka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
53.	<i>Strix aluco</i>	puszczyk (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
54.	<i>Erithacus rubecula</i>	rudzik (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
55.	<i>Tringa ochropus</i>	samotnik (2) (3)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
56.	<i>Streptopelia decaocto</i>	sierpówka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
57.	<i>Parus major</i>	sikora bogatka (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
58.	<i>Parus montanus</i>	sikora czarnogłówna (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
59.	<i>Parus cristatus</i>	sikora czubatka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
60.	<i>Parus caeruleus</i>	sikora modra (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
61.	<i>Parus ater</i>	sikora sosnowka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
62.	<i>Parus palustris</i>	sikora uboga (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
63.	<i>Lullula arborea</i>	skowronek borowy (lerka) (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
64.	<i>Alauda arvensis</i>	skowronek polny (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
65.	<i>Luscinia luscinia</i>	słowik szary (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
66.	<i>Garrulus glandarius</i>	sójka (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
67.	<i>Pica pica</i>	sroka (2)	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
68.	<i>Troglodytes troglodytes</i>	strzyżek (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
69.	<i>Carduelis carduelis</i>	szczygieł (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
70.	<i>Sturnus vulgaris</i>	szpak (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
71.	<i>Anthus trivialis</i>	świergotek drzewny (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
72.	<i>Anthus campestris</i>	świergotek polny (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
73.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	świstunka leśna (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
74.	<i>Emberiza citrinella</i>	trznadel (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
75.	<i>Aegolius funereus</i>	włochatka (2) (3)	ściśła	LC/LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
76.	<i>Corvus corone</i>	wrona siwa (2)	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
77.	<i>Passer domesticus</i>	wróbel domowy (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
78.	<i>Fringilla coelebs</i>	zięba (2)	ściśła	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
79.	<i>Grus grus</i>	żuraw (2)	ściśła	LC	✓	Nadleśnictwo Wejherowo

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochronności ⁴⁶	Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych/Polska Czerwona Księga Zwierząt	Natura 2000 ^{47, 48, 49}	Lokalizacja
1	3	2	4	5	6	7
	MAMMALIA	SSAKI				
80.	<i>Lutra lutra</i>	wydra europejska	częściowa	NT	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
81.	<i>Sciurus vulgaris</i>	wiewiórka pospolita	częściowa	NT		Nadleśnictwo Wejherowo
82.	<i>Canis lupus</i>	wilk (1) wymaga ochrony czynnej w postaci ustalenia strefy ochrony	ściśła	NT	✓	Nadleśnictwo Wejherowo
83.	<i>Sorex araneus</i>	ryjówka aksamitna	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
84.	<i>Sorex minutus</i>	ryjówka malutka	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
85.	<i>Castor fiber</i>	bóbr europejski	częściowa		✓	Nadleśnictwo Wejherowo
86.	<i>Erinaceus europaeus</i>	jeż europejski	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo
87.	<i>Talpa europaea</i>	kret	częściowa	LC		Nadleśnictwo Wejherowo

- (1) –zakaz umyślnego okaleczania lub chwytania,
(2) – zakaz umyślnego niszczenia ich jaj i form rozwojowych,
(3) – zakaz transportu.

„Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych” – publikowana przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) to lista zagrożonych wyginięciem gatunków organizmów. Ukazała się po raz pierwszy w 1963 roku. Ostatnia edycja Czerwonej Księgi (rok 2007) zawiera spis 41415 gatunków, z których 16306 jest zagrożonych wyginięciem. Liczba gatunków uznanych za wymarłe wzrosła w porównaniu z edycją 2006 do 785, a wymarłych na wolności – do 65.

Edycja 2006 zawierała spis 7 700 gatunków zwierząt, około 8 400 gatunków roślin oraz 3 gatunki grzybów, co łącznie daje ponad 16 tysięcy gatunków zagrożonych. Większość z nich uzyskała status zagrożonych w wyniku działalności człowieka.

Informacje gromadzone w systemie IUCN są grupowane w kategoriach określających stopień zagrożenia wyginięciem danego gatunku. Kryteria zaliczenia gatunku do danej kategorii w roku 2001 określono w dokumencie 2001 Categories & Criteria (version 3.1).

oszacowane	rozpoznane	zagrożone wyginięciem	EX	wymarłe (extinct), oznaczane znakiem †
			EW	wymarłe na wolności (extinct in the wild) – wymarłe w stanie dzikim - klasyfikuje się jako wymarłe na wolności, co oznacza, że pojedyncze okazy, czy nawet populacje mogą żyć jeszcze w hodowlach i ogrodach zoologicznych
			CR	krytycznie zagrożone (critically endangered) – najbardziej zagrożone gatunki
			EN	zagrożone (endangered) – przypisuje się im wysokie ryzyko wymarcia w niedalekiej przyszłości
			VU	narażone (vulnerable) – gatunki, które mogą wymrzeć stosunkowo niedługo, choć nie tak szybko jak zagrożone
			NT	bliskie zagrożenia (near threatened) – gatunki bliskie zaliczenia do poprzedniej kategorii, ale jeszcze się do niej nie kwalifikujące
	LC	najmniejszej troski (least concern)		
	niedostatecznie rozpoznane		DD (data deficient) – taksony o nieokreślonym stopniu zagrożenia, wymagającym dokładniejszych danych.	
nie oszacowane według kryteriów IUCN			NE (not evaluated)	

	Liczba gatunków					W tym w kategorii				
	opisanych	oszacowanych		zagrożonych		EX	EW	CR	EN	VU
Ssaki	5416	4856	90%	1093	23%	70	4	162	348	583
Ptaki	9934	9934	100%	1206	12%	135	4	181	351	674
Gady	8240	664	8%	341	51%	22	1	73	101	167
Płazy	5918	5918	100%	1811	31%	34	1	442	738	631
Ryby	29300	2914	10%	1173	40%	80	13	232	212	614

Tabela 17 Statystyki IUCN (International Union for Conservation of Nature)

„Polska Czerwona Księga Zwierząt” zawiera dla zwierząt: **EX** – gatunki wymarłe (2 gatunki), **EXP** – gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe w Polsce (14 gatunków), **CR** – gatunki skrajnie zagrożone (22 gatunki), **EN** – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone (24 gatunki), **VU** – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie (15 gatunków), **NT** – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (30 gatunków), **LC** – gatunki na razie nie zagrożone wymarciem, z różnych powodów wpisane do Czerwonej Księgi (23 gatunki). Dla roślin przedstawia się wykaz następująco: **EX** (*extinct*) – w Polsce całkowicie wymarłe lub **EW** (*extinct in wild*) – wymarłe w naturze (38 gatunków), **CR** (*critical*) – krytycznie zagrożone (74), **EN** (*endangered*) – zagrożone (59), **VU** (*vulnerable*) – narażone (102), **LR** (*low risk*) – gatunki niskiego ryzyka (21), **DD** (*data deficient*) – stopień zagrożenia trudny do określenia z braku danych (2).

„Czerwona lista roślin i grzybów Polski” – lista taksonów (w ogromnej większości w randze gatunków) zagrożonych na terenie Polski wyginięciem, a także tych, które już wyginęły. Obejmuje takie grupy organizmów, jak: rośliny naczyniowe, mchy, wątrobowce i glewiki, porosty, glony, grzyby (wielkoowocnikowe) i śluzowce występujące w XIX i XX wieku na terenie Polski w jej obecnych granicach. Jest to pełny rejestr gatunków zagrożonych, wraz z ich klasyfikacją do odpowiednich kategorii zagrożenia opracowany przez Instytut Botaniki im. prof. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. w trzecim wydaniu brak listy zagrożonych mchów. Opracowanie napisane jest w języku polskim i angielskim. W trzecim wydaniu z 2006 wprowadzono następujące kategorie zagrożenia:

- Ex – Wymarłe i zaginione – gatunki, które nie występują już w Polsce na znanych dawniej stanowiskach i nie znaleziono nowych ich stanowisk.
- EW – Wymarłe i zaginione – gatunki wymarłe na stanowiskach naturalnych, istniejące w uprawie lub na stanowiskach zastępczych.
- E – Wymierające – krytycznie zagrożone – gatunki mocno zagrożone wymarciem, przetrwanie których jest mało prawdopodobne, jeśli będą się utrzymywać istniejące czynniki zagrożenia. Zaliczono tu gatunki określone jako CR, czyli krytycznie zagrożone.
- |E| – Wymierające krytycznie zagrożone – gatunki silnie zagrożone wymarciem na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.
- V – Narażone- zagrożone wyginięciem – jeżeli nie znikną czynniki ich zagrożenia, to w najbliższej przyszłości gatunki te przesunięte zostaną do kategorii wymierających.
- |V| – Narażone – zagrożone na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.
- R – Rzadkie (potencjalnie zagrożone) – występujące na małych obszarach oraz występujące w dużym rozproszeniu. Zaliczono tu gatunki o małym zagrożeniu, określane jako LR.
- I – O nieokreślonym zagrożeniu – gatunki, dla których brak jest pewnych źródeł informacji, by zaliczyć je do określonej kategorii, z różnych informacji jednak wiadomo, że są zagrożone, wymierające lub już wymarłe.

Liczby gatunków w poszczególnych grupach organizmów wg autorów opracowania:

- rośliny naczyniowe: Ex – 44, EW – 3, E – 144, V – 183, R – 107, |E| – 25. Razem 506 gatunków, co stanowi 21% rodzimej flory Polski.
- wątrobowce i glewiki: Ex – 2, E – 21, V – 16, R – 38, i – 15. Razem 92 gatunki, co stanowi 38,7% wszystkich gatunków rodzimej flory Polski.

- grzyby (wielkoowocnikowe): Ex – 53, E – 425, V – 175, R – 270, i – 40. Razem 963 gatunki.
- glony: 594 gatunki. Lista ma charakter tylko orientacyjny i prowizoryczny, w znacznym stopniu jest niepełna.
- porosty: 886 taksonów. Zastosowano do ich podziału inne kryteria zagrożenia.
- śluzowce: 82 gatunki. Lista oparta jest na niewielkiej ilości danych.

Łącznie lista zawiera 3123 taksony.

Liczby te oczywiście nie są ostateczne. w miarę opracowywania danych na temat kolejnych gatunków zagrożonych i upływu czasu powodującego zmiany stopnia zagrożenia i stanu wiedzy zasobach roślin w środowisku – spodziewać się należy, że kolejne wydania książki będą coraz bardziej obszerne. Tworzenie i aktualizowanie książki ma duże znaczenie nie tylko w zakresie związanym z porządkowaniem wiedzy naukowej o florze Polski, ale jest przydatne w działaniach związanych z ochroną przyrody oraz w szeroko pojętej edukacji przyrodniczej.

„Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych” w Polsce obejmuje 963 gatunków, tj. ok. $\frac{1}{4}$ wszystkich gatunków grzybów wielkoowocnikowych jakie prawdopodobnie występują w Polsce. w stosunku do wcześniejszej listy z roku 1992 zawierającej 1013 gatunki, usunięto gatunki pospolite, częste i niezagrożone, a dodano liczne nowe, rzadkie lub zagrożone gatunki, oraz wprowadzono zmiany kategorii zwykle uściślające przyczynę zagrożenia gatunku.

Kategorie zagrożenia są spójne z tymi stosowanymi w stosunku do roślin.

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo występuje wiele gatunków chronionych lub rzadkich roślin oraz zwierząt. Liczebność wybranych grup organizmów w Nadleśnictwie przedstawia poniższa tabela (Tabela 18).

Tabela 18. Zestawienie liczbowe flory i fauny w Nadleśnictwie Wejherowo

Grupa systematyczna	Gatunki objęte ochroną (ścista i częściowa)	Gatunki Natura 2000	Gatunki zapisane w „Polskiej Czerwonej Księdze Roślin/Zwierząt”
Mchy	7	2	-
Porosty	5	1	2
Paprotniki	3	2	-
Rośliny nagozalążkowe	2		1
Rośliny naczyniowe	26	2	3
Grzyby	2	-	1
Płazy	7	-	-
Gady	4	-	-
Ptaki	73	15	3
Ssaki	8	3	-

3.12.1 Zmiany w prawnej ochronie roślin i grzybów

Obecnie w sprawie ochrony gatunkowej roślin i grzybów obowiązują:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

W trakcie prowadzenia prac taksacyjnych w Nadleśnictwie Wejherowo obowiązywały w tych kwestiach uchylone obecnie rozporządzenia. Dlatego też uważa się za zasadne zamieszczenie poniższej tabeli, która zawiera najważniejsze zmiany dotyczące chronionych roślin i grzybów, jakie występują w Nadleśnictwie Wejherowo.

Generalnie zmiany można uznać za korzystne, gdyż gatunki pospolite jak np. kruszyna pospolita nie podlegają dłużej ochronie, choć są też przypadki, że rośliny do tej pory nie podlegające ochronie obecnie jej podlegają jak np. bażyna czarna.

Dla kilku roślin np. widłak jałowcowaty i goździsty często występujących w lasach Nadleśnictwa Wejherowo zmniejsza się reżim ochronny – kiedyś pod ochroną ścisłą, obecnie podlegają ochronie częściowej. Podobnie jest z wiciokrzewem pomorskim, którego stanowisko chronione jest w rezerwacie przyrody „Zielone” – obecnie pnącze to jest pod ochroną częściową.

Ważną zmianą jest, że w przypadku brodaczkii prawo obecnie nie przewiduje tworzenia strefy ochronnej wokół jej stanowiska. W świetle poprzednio obowiązujących przepisów dla 3 gatunków brodaczkii konieczne było tworzenie stref ochrony w promieniu do 50 m od stanowiska chronionego porostu.

Dla granicznika płucnika prawo przewiduje mniejszą strefę ochronną – strefa ochrony stanowiska wraz z ostoją w promieniu do 50 m (poprzednio w promieniu do 100 m).

Tabela 19 Rośliny i grzyby – zestawienie rodzaju prawnej ochrony wg niedawno uchylonych aktów prawnych i obowiązujących aktów prawnych

Gatunek rośliny/grzyba	Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r.	Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony roślin z 9 października 2014 r.
bażyna czarna	brak	ochrona częściowa
gruszyczka mniejsza, okrągłolistna, średnia, zielonawa	brak	ochrona częściowa
modrzewnica zwyczajna	brak	ochrona częściowa
barwinek pospolity	ochrona częściowa	brak
bluszcz pospolity	ochrona częściowa	brak
grąźel żółty	ochrona częściowa	brak

Gatunek rośliny/grzyba	Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony roślin z 5 stycznia 2012 r.	Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony roślin z 9 października 2014 r.
kalina koralowa	ochrona częściowa	brak
konwalia majowa	ochrona częściowa	brak
kopytnik pospolity	ochrona częściowa	brak
kruszyna pospolita	ochrona częściowa	brak
marzanka wonna	ochrona częściowa	brak
pierwiosnek lekarski	ochrona częściowa	brak
porzeczka czarna	ochrona częściowa	brak
bagno zwyczajne	ochrona ścisła	ochrona częściowa
cis pospolity	ochrona ścisła	ochrona częściowa
czarka - wszystkie gatunki	ochrona ścisła	ochrona ścisła - czarka jurajska; czarka szkarłatna - brak
gnieźnik leśny	ochrona ścisła	ochrona częściowa
kruszczyk szerokolistny	ochrona ścisła	ochrona częściowa
kukułka (storczyk) plamista	ochrona ścisła	ochrona częściowa
paprotka zwyczajna	ochrona ścisła	brak
parzydło leśne	ochrona ścisła	ochrona częściowa
podkolan zielonawy	ochrona ścisła	ochrona częściowa
podrzeń żebrowiec	ochrona ścisła	ochrona częściowa
pomocnik baldaszkowy	ochrona ścisła	ochrona częściowa
przylaszczka pospolita	ochrona ścisła	brak
sosna kosodrzewina	ochrona ścisła	ochrona częściowa
szmaciak gałęzisty	ochrona ścisła	brak
szyszkowiec łuskowaty	ochrona ścisła	ochrona częściowa
wawrzynek wilczełyko	ochrona ścisła	ochrona częściowa
wiciokrzew pomorski	ochrona ścisła	ochrona częściowa
widłak goździsty	ochrona ścisła	ochrona częściowa
widłak jałowcowaty	ochrona ścisła	ochrona częściowa
widłak wroniec	ochrona ścisła	ochrona częściowa
granicznik płucnik	ochrona ścisła - strefa ochrony stanowiska wraz z ostoją w promieniu do 100 m	ochrona ścisła - strefa ochrony stanowiska wraz z ostoją w promieniu do 50 m
brodaczka	ochrona ścisła - wszystkie gatunki; strefy ochrony w promieniu do 50 m	ochrona ścisła - 49 gatunków, ochrona częściowa - 2 gatunki; brak strefy ochrony
torfowcowate	ochrona ścisła (poza torfowcem kończystym i torfowcem nastroszonym - ochrona częściowa)	ochrona częściowa (poza torfowcem Lindberga - ochrona ścisła)

3.13 Strefy ochrony zwierząt

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo - w 9 strefach ochrony - zlokalizowanych jest 11 gniazd ptaków, których miejsca gniazdowania objęte są prawną ochroną strefową (Tabela 19). Są to gniazda 2 gatunków ptaków: bielika i kani rudej.

Tabela 20 Strefy prawnej ochrony wokół gniazd ptaków w Nadleśnictwie Wejherowo

Lp.	Strefa ochrony - gatunek/l-ctwo/data aktu prawnego	Strefy ochrony całorocznej [ha]	Strefa ochrony okresowej [ha]	Powierzchnia łączna [ha]
1	BIELIK/Darżlubie/08.05.2014	16,95	44,42	61,37
2	BIELIK/Darżlubie/16.10.2013	6,18	74,36	80,54
3	BIELIK/Sobieńczyce/03.11.2008	9,6	9,15	18,75
4	BIELIK/Sobieńczyce/18.10.2013	5,46	10,06	15,52
5	BIELIK/Jastarnia/18.10.2013	42,74	12,5	55,24
6	BIELIK/Piaśnica/14.06.2013	10,7	63,36	74,06
7	BIELIK/Sławutówko/16.10.2013	15,49	43,75	59,24
8	KANIA RUDA/Sobieńczyce/20.02.2003	1,17	6,29	7,46
9	KANIA RUDA/Rybno/01.03.2012	8,43	2,74	11,17
		116,72	266,63	383,35

Szczegółowe dane dotyczące lokalizacji strefy są poufne i dostępne jedynie dla regionalnego konserwatora przyrody i zarządcy terenu, czyli Nadleśnictwa Wejherowo. Wokół gniazd ptaków chronionych prawo⁵⁰ przewiduje utworzenie następujących stref ochrony:

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Strefa ochrony całorocznej w promieniu do	Strefa ochrony okresowej w promieniu do	Okresowy termin ochrony
1	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01-31.07
3	kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03-31.08

Bielik i kania ruda są w Polsce pod ochroną ścisłą i wymagają ochrony czynnej.

⁵⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2014 z dnia 07.10.2014, poz. 1348)

Fot. 57 Gniazdo bielika (*Haliaeetus albicilla*) na buku zwyczajnym (l-ctwo Darżlubie)

Fot. 58 Bielik (*Haliaeetus albicilla*)

3.14 Leśny Kompleks Promocyjny (LKP) – Lasy Oliwsko Darżlubskie

Leśne kompleksy promocyjne to duże, zwarte obszary lasu, wchodzące w skład jednego lub kilku nadleśnictw. Utworzone na obszarze całego kraju, pokazują zmienność warunków siedliskowych, różnorodność składu gatunkowego lasu i wielość pełnionych przez niego funkcji. W ramach LKP leśnicy promują zrównoważoną gospodarkę leśną, wspierają badania naukowe i prowadzą edukację leśną społeczeństwa.

Nadleśnictwo Wejherowo od dnia 1 lipca 1996 r. w całości włączone jest do Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Oliwsko-Darżlubskie”. Współtworzy je z Nadleśnictwem Gdańsk, obejmując swym zasięgiem łączną powierzchnię 40 743 ha.

Dzięki tutejszemu LKP „Lasy Oliwsko-Darżlubskie” widać, że można osiągnąć kompromis między najważniejszymi zadaniami leśnictwa: gospodarką leśną mającą na celu m.in. produkcję drewna, ochroną przyrody, badaniami naukowymi i szeroko rozumianą edukacją. Są dowodem, że trwale zrównoważona, wielofunkcyjna gospodarka leśna przeciwdziała zagrożeniom lasu, wynikającym z rozwoju cywilizacji.

Prowadzi się tu prace badawcze np. w leśnictwie Sławutówko założone są powierzchnie doświadczalne w drzewostanach bukowych, na których określa się ilość i rodzaj uszkodzeń powstałych na drzewach podczas trzebieży wykonywanych harvesterem, w różnych wariantach okresu wykonywania tego zabiegu. Badania te prowadzone są przez Wydział Leśny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Efekty tych i innych badań oraz doświadczeń są później wdrażane w całych Lasach Państwowych. Dzięki temu zasady ekorozwoju są upowszechniane we wszystkich lasach zarządzanych przez PGL LP.

LKP stanowią także forum współpracy leśników ze społeczeństwem. W radach naukowo-społecznych każdego LKP zasiadają przedstawiciele lokalnych władz samorządowych, autorytety świata nauki, reprezentanci organizacji pozarządowych, przemysłu drzewnego, lokalnych mediów, osoby obdarzone szczególnym zaufaniem społeczności lokalnych.

Warto podkreślić, że leśne kompleksy promocyjne to oryginalna, rodzima idea promowania ekologicznego leśnictwa. Jedynym odpowiednikiem w Europie jest szwedzka koncepcja lasu modelowego, a poza Europą – podobna, nieco wcześniejsza inicjatywa kanadyjska. Pomysł tworzenia LKP spotkał się z uznaniem wśród europejskich leśników i naukowców.

Dla LKP „Lasy Oliwsko-Darżlubskie” Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gdyni opracowało w 2008 r. operat pt. „Charakterystyka Roślinności LKP Lasy Oliwsko-Darżlubskie”. Charakterystyka fitosocjologiczna tam zawarta znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach planu urządzenia lasu na lata 2015-2024. W szczególności dotyczy przyjętych typów drzewostanu (TD) oraz rodzaju planowanych rębni. W opisie taksacyjnym każdego wyłączenia leśnego zawarto także informację o zbiorowisku roślinnym. Informacja ta jest podstawą przy ustalaniu składu gatunkowego do odnowień gruntów leśnych czy w szczególności podczas przebudowy drzewostanów. Istotne jest bowiem, by zachować w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego a niekiedy odtwarzać metodami półnaturalnej hodowli lasu potencjalne zbiorowiska leśne, co jest warunkiem trwałości lasu i równowagi ekosystemów przyrodniczych.

Szczegółowe zasady postępowania hodowlanego w Leśnych Kompleksach Promocyjnych zawarte są „Zasadach Hodowli Lasu”⁵¹.

⁵¹ „Zasady Hodowli Lasu” - §42 – Warszawa, 2003

3.15 Lasy o szczególnych walorach przyrodniczych - HCVF

Lasy RDLP Gdańsk, w tym lasy Nadleśnictwa Wejherowo posiadają certyfikat FSC, stwierdzający prowadzenie odpowiedzialnej gospodarki leśnej. Jednym z wymogów certyfikacji FSC jest wyznaczenie lasów o szczególnych walorach przyrodniczych, tzw. HCVF – jest to skrót od angielskiego tłumaczenia *High Conservation Value Forests*.

Wśród lasów HCVF wymienia się następujące kategorie:

- obszary chronione,
- ostoje zagrożonych i ginących gatunków,
- ostoje gatunków endemicznych,
- obszary sezonowych koncentracji cennych gatunków,
- kompleksy leśne odgrywające znaczącą w krajobrazie, w skali krajowej, makroregionalnej lub globalnej,
- rzadkie, ginące lub zagrożone ekosystemy,
- lasy wodochronne,
- lasy glebochronne,
- lasy zaspokajające fundamentalne potrzeby lokalnej społeczności,
- lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności.

W warunkach Nadleśnictwa Wejherowo większość tych lasów jest uznana w drodze decyzji Ministra Środowiska za lasy ochronne i przyporządkowana w planie urządzenia lasu na lata 2005-2024 do gospodarstwa specjalnego. Obszary w granicach prawnych form ochrony przyrody także należą do obszarów HCVF. Zatem w większości przypadków lasy HCVF pokrywają się z już istniejącymi formami ochrony przyrody.

RDLP Gdańsk prowadzi konsultacje społeczne w sprawie typowania nowych powierzchni lasów o szczególnych walorach przyrodniczych, gdzie swoje propozycje może zgłosić każdy zainteresowany. Zabiegi gospodarcze planowane w lasach HCVF poddawane są konsultacjom społecznym.

Poniższe zestawienie przedstawia powierzchnie lasów poszczególnych kategorii HCVF w Nadleśnictwie Wejherowo.

Tabela 21 Lasy HCVF w Nadleśnictwie Wejherowo – zestawienie powierzchni

HCVF 1.1 - obszary chronione	HCVF 1.2 - ostoje zagrożonych i ginących gatunków	HCVF 2.0 - kompleksy leśne odgrywające znaczącą w krajobrazie, w skali krajowej, makroregionalnej lub globalnej	HCVF 3.0 - rzadkie, ginące lub zagrożone ekosystemy	HCVF 4.1 - lasy wodochronne	HCVF 4.1 - lasy glebochronne	HCVF 6.1 - lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności
Powierzchnia [ha]						
2407,25	258,13	1730,77	2826,22	1302,11	3876,67	9,91

Lasy HCVF nie są formą ochrony przyrody w rozumieniu „Ustawy o ochronie przyrody”⁵².

⁵² Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. – Art. 6 - (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880)

4 WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.1 Fizjografia Nadleśnictwa Wejherowo

Zamieszczona mapa (Rys. 22) obrazuje zróżnicowanie wysokości terenu w Nadleśnictwie Wejherowo. Legenda została tak dobrana, by podkreślić znaczne różnice wysokości terenu między Wysoczyzną Żarnowiecką (kolor żółty i brązowy), Pobrzeżem Kaszubskim (kolor ciemno-zielony w części wschodniej zasięgu Nadleśnictwa), Wybrzeżem Słowińskim w północnej części zasięgu Nadleśnictwa (kolor jasno-zielony) oraz Pradolina Łeby-Redy na południu Nadleśnictwa (z przewagą koloru jasno-zielonego).

4.1.1 Hydrografia

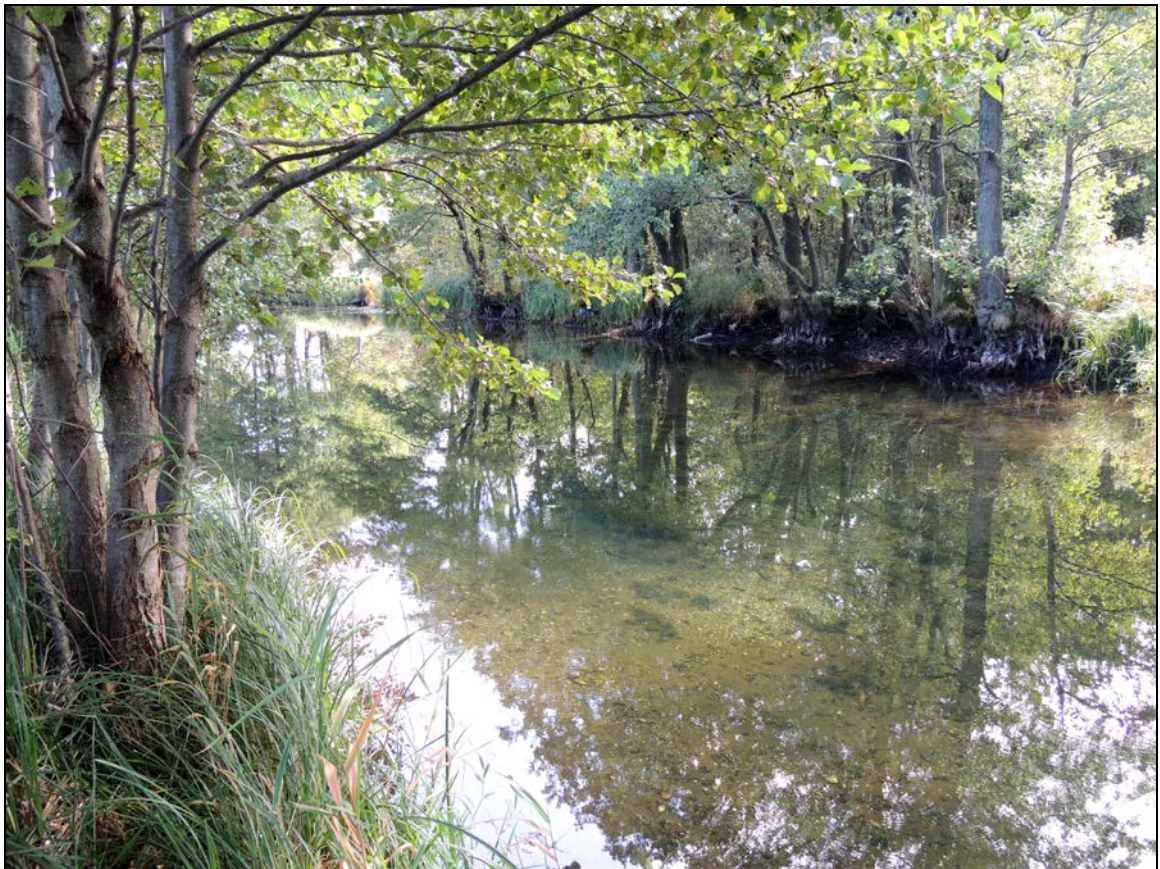
Głównymi rzekami na terenie Nadleśnictwa Wejherowo są: rzeka Reda, która przepływa w południowej części Nadleśnictwa, rzeka Piaśnica tocząca swe wody w części południowo – zachodniej i przepływająca przez Jezioro Żarnowieckie (wyptywa z jeziora w oddz. 71b leśnictwa Orle), rzeka Płutnica - zbiera wody z Kępy Swarzewskiej i Kępy Puckiej, wpada bezpośrednio do Zatoki Puckiej, oraz rzeka Czarna Woda - odprowadza wody z centralnej i północnej części Nadleśnictwa bezpośrednio do Bałtyku.

Wymienione rzeki dość silnie meandrują, stwarzając – zwłaszcza na terenach leśnych – bardzo malowniczy krajobraz. Sieć cieków na omawianym terenie uzupełniają niewielkie strumienie spływające z okolicznych wysoczyzn (niekiedy tylko okresowo) oraz liczne kanały i rowy odwadniające dno pradoliny Redy-Łeby oraz Wybrzeże Słowińskie.

Biorąc pod uwagę pojezierny charakter rzeźby terenu Nadleśnictwa Wejherowo stosunkowo niewiele jest tutaj naturalnych zbiorników wodnych. Do ważniejszych jezior kształtujących krajobraz Nadleśnictwa należą jeziora: Żarnowieckie (1431 ha) leżące w zachodniej części, jezioro Orle (64,7 ha) na południu, jezioro Bielawa (5,9 ha) koło Domatowa) i jezioro Dobre (20,62 ha) w oddz. 88d leśnictwa Piaśnica.

Obszar Nadleśnictwa Wejherowo pod względem hydrograficznym należy do Kaszubskiego Systemu Hydrograficznego. W skład systemu wchodzi następujące jednostki: zlewnia Bałtyku obejmuje swym zasięgiem północno - wschodnią część Nadleśnictwa wraz z półwyspem Helskim, zlewnia Piaśnicy obejmuje wody spływające w kierunku zachodnim i południowo - zachodnim, dorzecze Redy - to wody spływające w kierunku południowym. Szczegółowy wykaz zlewni przedstawia się następująco: Przymorze od Czarnej Wody do Półwyspu Helskiego, Przymorze od Piątnicy do Kanału Karwianka, Czarna Woda od Strugi do dopływu z polderu Ostrowo (I), Polder Karwia, Przymorze od Kanału Karwianka do Czarnej Wody, Kanał Karwianka od dopływu spod Sławoszyna do dopływu z polderu Karwia (I), Polder Ostrowo, Piaśnica od jez. Żarnowieckiego do dopływu z polderu Dębki I (p), Dopływ spod Sławoszyna, Polder Dębki II, Kanał Karwianka do dopł. spod Sławoszyna (p), Struga, Bezpośrednia zlewnia jez. Żarnowieckiego, Czarna Woda do Strugi (p), Przymorze od

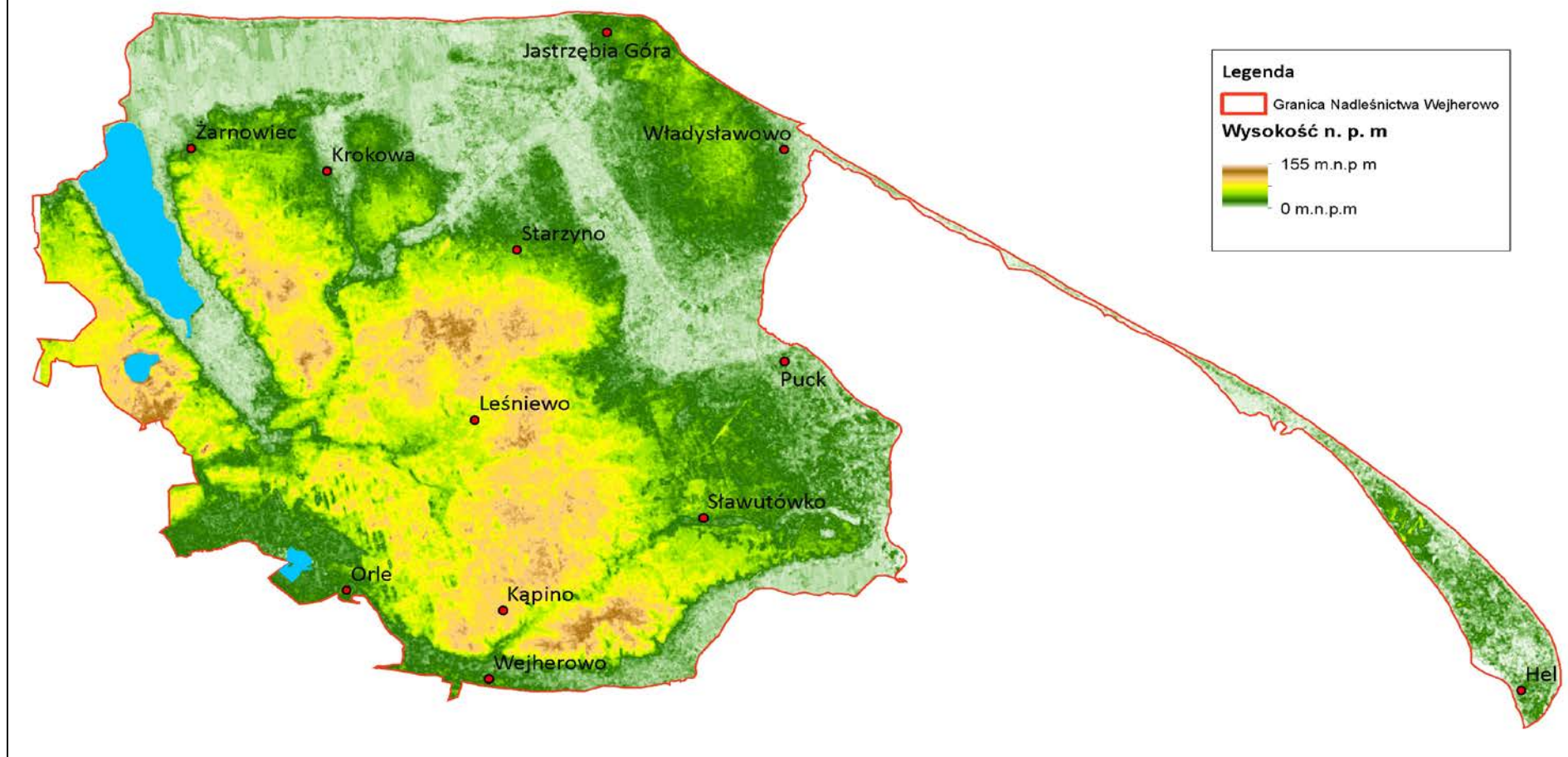
Półwyspu Helskiego do Płutnicy, Bychowska Struga od Salinki do dopływu z Prusewa (p), Półwysep Helski, Płutnica do oddzielenia się Kanału Pompowego, Płutnica od oddzielenia się Kanału Pompowego do ujścia Kanału Pompowego (p), Piaśnica od dopływu z Domatowa do jez. Żarnowieckiego, Dopływ z Domatowa, Kanał Młyński do dopływu z Darżlubia (p), Kanał Młyński od dopływu z Darżlubia do ujścia, Przymorze od Płutnicy do Kanału Żelistrzewo, Dopływ z Darżlubia, Kanał Kostkowo do dopływu w Kostkowie (p), Kanał Żelistrzewo, Przymorze od Kanału Żelistrzewo do Gizdepki, Zlewnia jeziora Orle, Piaśnica do dopływu z Domatowa (p), Gizdepka, Reda od jeziora Orle do Bolszewki (p), Kanał Mrzezino, Przymorze od Kanału Mrzezino do Redy, Reda od Cedronu do oddzielenia się Kanału Łysek, Reda od Bolszewki do Cedronu (p).

Fot. 59 Rzeka Piaśnica w leśnictwie Lisewo – ok. 1,5 km od ujścia do Morza Bałtyckiego

Mapa hipsometryczna Nadleśnictwa Wejherowo na podstawie modelu ASTER DEM

Rys. 22 Mapa hipsometryczna Nadleśnictwa Wejherowo na podstawie modelu ASTER DEM

4.2 Ekosystemy wodno-błotne

Ekosystemy wodno-błotne, czyli śródleśne bagna, torfowiska, jeziora i inne zbiorniki wodne są w przyrodzie bardzo cenne. Cechują się stosunkowo prostą budową, natomiast zachodzą w nich skomplikowane procesy obiegu materii oraz jej produkcji i kumulacji w złożu torfowym. Ekosystemy te wpływają na warunki wodne retencjonując wody opadowe i roztopowe. Są środowiskiem życia dla jednej trzeciej gatunków roślin i zwierząt.

W Nadleśnictwie Wejherowo powyższe ekosystemy będące w stanie posiadania zajmują łącznie 0,87 % jego ogólnej powierzchni. Szczegółowy wykaz przedstawiono poniżej (Tabela 21).

Tabela 22 Ekosystemy wodno-błotne w Nadleśnictwie Wejherowo

Obręb	Rodzaj powierzchni	Powierzchnia [ha]	Ilość [szt.]
Darżlubie	BAGNO	34,84	27
Darżlubie	BAGNO NIELITEROWANE	23,00	209
Darżlubie	JEZIORO	4,84	2
Darżlubie	ROWY	15,16	102
Darżlubie	WODY MOR	2,18	10
Darżlubie	ZBIORNIK	2,40	4
Kolkowo	BAGNO	37,16	34
Kolkowo	BAGNO NIELITEROWANE	6,62	61
Kolkowo	JEZIORO	22,71	2
Kolkowo	ROWY	6,51	46
Kolkowo	URZ WOD	0,14	1
Kolkowo	ZBIORNIK	0,65	3
Wejherowo	BAGNO	6,02	12
Wejherowo	BAGNO NIELITEROWANE	6,59	76
Wejherowo	JEZIORO	4,19	1
Wejherowo	ROWY	3,29	24
Wejherowo	ZBIORNIK	0,25	1
Nadleśnictwo Wejherowo		176,56	615

Należy zaznaczyć, że powyższa tabela nie zawiera wyłączeń taksacyjnych opisanych jako powierzchnie objęte szczególną ochroną (SZCZ OCHR) – zgodnie z ewidencją gruntów są one bowiem lasem (Ls). Ich wykaz przedstawia się poniżej:

Obręb	Adres leśny	Rodzaj powierzchni	Powierzchnia [ha]
Darżlubie	15-14-1-04-224 -a -00	SZCZ CHR	0,76
Wejherowo	15-14-3-11-168 -o -00	SZCZ CHR	0,28

W trakcie taksacji leśnej zainwentaryzowano także 22 szt. zlokalizowanych w lasach źródłisk. Ich lokalizację przedstawia (Tabela 22).

Tabela 23 Źródłiska na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Lp.	Obszar	Adres leśny	Osobliwość przyrodnicza
1	Darżlubie	15-14-1-01-22 -f -00	ŹRÓDŁA
2	Darżlubie	15-14-1-01-24 -f -00	ŹRÓDŁA
3	Darżlubie	15-14-1-01-33 -b -00	ŹRÓDŁA
4	Darżlubie	15-14-1-01-33 -d -00	ŹRÓDŁA
5	Darżlubie	15-14-1-01-34 -c -00	ŹRÓDŁA
6	Darżlubie	15-14-1-01-34 -i -00	ŹRÓDŁA
7	Darżlubie	15-14-1-01-35 -f -00	ŹRÓDŁA
8	Wejherowo	15-14-3-12-46 -d -00	ŹRÓDŁA
9	Wejherowo	15-14-3-12-47 -l -00	ŹRÓDŁA
10	Wejherowo	15-14-3-10-83 -h -00	ŹRÓDŁA
11	Wejherowo	15-14-3-10-83 -m -00	ŹRÓDŁA
12	Wejherowo	15-14-3-10-88 -i -00	ŹRÓDŁA
13	Wejherowo	15-14-3-10-118 -a -00	ŹRÓDŁA
14	Wejherowo	15-14-3-10-120 -j -00	ŹRÓDŁA
15	Wejherowo	15-14-3-11-128 -d -00	ŹRÓDŁA
16	Wejherowo	15-14-3-11-168 -b -00	ŹRÓDŁA
17	Wejherowo	15-14-3-13-180 -d -00	ŹRÓDŁA
18	Wejherowo	15-14-3-13-205 -b -00	ŹRÓDŁA
19	Wejherowo	15-14-3-13-205 -c -00	ŹRÓDŁA
20	Wejherowo	15-14-3-13-226 -a -00	ŹRÓDŁA
21	Wejherowo	15-14-3-13-227 -a -00	ŹRÓDŁA
22	Wejherowo	15-14-3-13-228 -a -00	ŹRÓDŁA

Fot. 60 Duże źródłisko u podnóża stoku z wartko wypływającymi kilkoma strumieniami łączącymi się poniżej w jeden ciek - oddz. 83m (I-ctwo Sławutówko)

Jako grunty podlegające szczególnej ochronie na terenie Nadleśnictwa Wejherowo występują również grunty do naturalnej sukcesji. Ogólnie zainwentaryzowano 111 takich pododdziałów o łącznej powierzchni 161,09 ha, co przedstawia poniższe zestawienie:

Obręb	Liczba [szt.]	SUB_AREA
Darżlubie	72	122,42
Kolkowo	28	25
Wejherowo	11	13,67
Nadleśnictwo Wejherowo	111	161,09

Naturalna sukcesja roślinności to rozciągnięty w czasie proces spontanicznego pojawiania się kolejnych, następujących po sobie stadiów rozwojowych roślinności. Końcowym etapem sukcesji naturalnej w naszych warunkach klimatycznych jest zbiorowisko leśne.

Na utworach organogenicznych – torfach, rzadziej murszach wyodrębniono w trakcie prac terenowych siedliska bagienne (Bb, BMb, LMb, Ol, OlJ) różnych stopni wilgotności.

Występują w pradolinach, rynnach i obniżeniach wytopiskowych, przeważnie bezodpływowych. Stanowią 893,25 ha, to jest 4,38% powierzchni leśnej Nadleśnictwa Wejherowo.

Poza gruntami Nadleśnictwa Wejherowo, ale w jego zasięgu terytorialnym, największe torfowiska położone są na Wybrzeżu Słowińskim oraz Pradolinie Redy i Łeby.

4.3 Mała retencja na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Mała retencja to zatrzymywanie bądź spowalnianie spływu wód w obrębie małych zlewni przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania związane z małą retencją prowadzone są w Lasach Państwowych od lat 90-tych, czyli wraz z przyjęciem zasad zrównoważonej gospodarki leśnej.

Krótko należy wspomnieć, że wcześniej, czyli od lat 50-tych do końca lat 80-tych XX wieku stosowano w lasach melioracje, co sprowadzało się do odwodnienia silnie uwilgotnionych terenów. Obecnie na skutek wzrostu świadomości ekologicznej, wiedzy o roli wilgotnych siedlisk w bilansie wodnym i ich korzystnym wpływie zarówno w czasie suszy jak i obfitych opadów, zmierza się do odtworzenia siedlisk podmokłych, które z jakichś powodów zatraciły swój charakter, jak i do ochrony istniejących.

Mała retencja powoduje zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie suszy i powodzi w ekosystemach leśnych. Działania te realizuje się poprzez np. zasypywanie dotychczasowych rowów odwadniających czy budowę zastawek z drewna, kamieni itp. Ważne jest też to, aby powstające urządzenia spowalniające lub zatrzymujące przepływ wody dobrze wpisywały się w krajobraz i nie raziły.

W Nadleśnictwie Wejherowo zrealizowano we współpracy z Eko - Funduszem projekt budowy licznych obiektów małej retencji przy wykorzystaniu istniejących w terenie możliwości. Efekt projektu to przyczynek do zachowania i odtworzenia różnorodności biologicznej ekosystemów torfowiskowych i źródłkowych w lasach Nadleśnictwa.

Fot. 61 Zbiornik małej retencji w oddz. 26f (I-ctwo Starzyno)

4.4 Siedliska przyrodnicze

4.4.1 Siedliskowe typy lasu

Porównując typy siedliskowe lasu pomiędzy IV i V rewizją urzędzenia lasu stwierdzono nieznaczny spadek powierzchni Bs, Bw, Bb, BMb, LMb oraz OI. Najsilniej zmniejszyła się powierzchnia Bśw oraz BMśw. Największy wzrost powierzchni nastąpił w przypadku siedlisk lasowych – Lśw i LMśw.

Zmiany te wynikają z uwzględnienia w bieżących pracach urzędzeniowych aktualnego opracowania glebowo-siedliskowego wykonanego przez Biuro Urządzania Lasu w Gdyni.

Dominującymi typami siedliskowymi w Nadleśnictwie Wejherowo są LMśw (41,6 %) oraz Lśw (24,9 %).

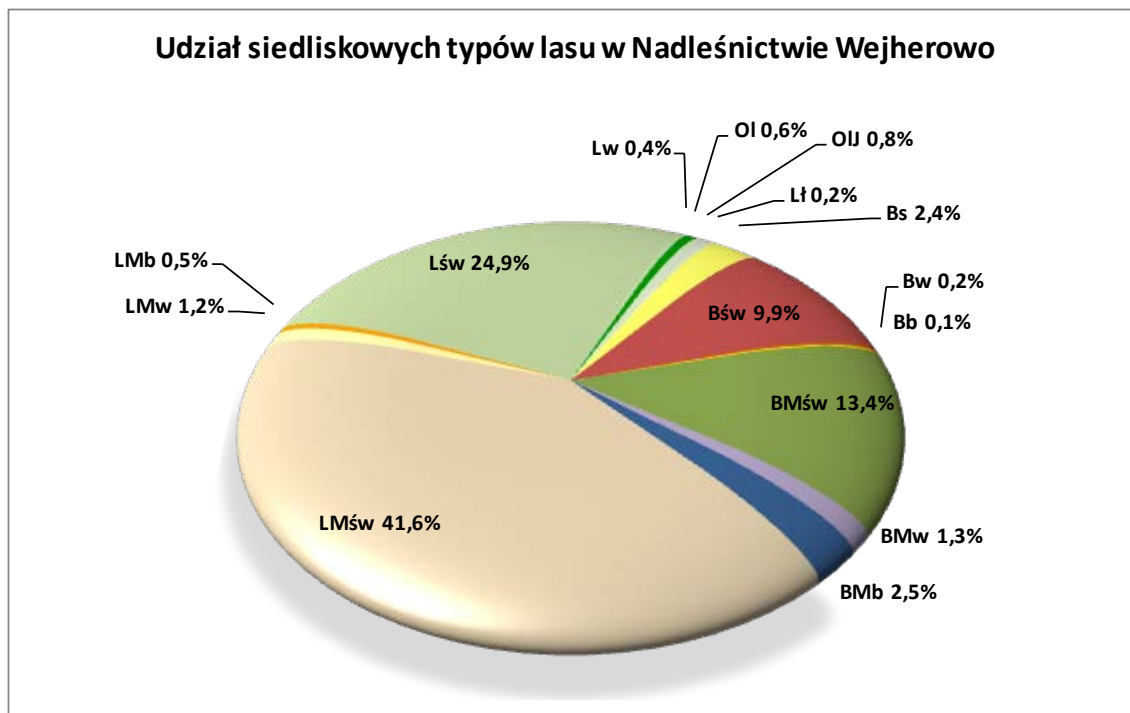
Siedliska lasowe występują w lasach Nadleśnictwa Wejherowo na 66,4 % powierzchni, siedliska borowe zajmują 25,6 % powierzchni, natomiast siedliska wilgotne i bagienne – 8,0 %.

Powierzchnie poszczególnych siedliskowych typów lasu z uwzględnieniem obrębów i łącznie zamieszczono w tabeli nr II elaboratu. Syntetycznie dla Nadleśnictwa poszczególne udziały przedstawia wykres (Rys. 24).

Objaśnienie skrótów:

Bs	bór suchy
Bśw	bór świeży
Bw	bór wilgotny
Bb	bór bagienny
BMśw	bór mieszany świeży
BMw	bór mieszany wilgotny
BMb	bór mieszany bagienny

Lł	las łęgowy
LMśw	las mieszany świeży
LMw	las mieszany wilgotny
LMb	las mieszany bagienny mokry
Lśw	las świeży
Lw	las wilgotny
OI	ols
OIJ	ols jesionowy

Rys. 24 Udział poszczególnych typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Wejherowo

4.4.2 Zbiorowiska leśne

Typologia leśna, która zajmuje się wyróżnianiem typów siedliskowych lasu jest jedną z metod podziału szaty roślinnej. Inną, biorącą pod uwagę więcej elementów siedliska przyrodniczego jest fitosocjologia, która wyróżnia i bada tzw. zbiorowiska roślinne, a w lesie zbiorowiska (zespoły) leśne.

Zbiorowisko roślinne, zwane też fitocenozą, można zdefiniować jako zorganizowany płat roślin, skupienie wielu gatunków występujących na jednej powierzchni, tworzących skomplikowaną strukturę osobników współżyjących ze sobą i oddziaływujących na siebie wzajemnie oraz na siedlisko w którym żyją. Ma ono określone właściwości, a mianowicie swoistą fizjonomię, wewnętrzną strukturę przestrzenną, specyficzną rytmikę sezonową, określoną różnorodność gatunków roślin czy pewną wielkość zajmowanej powierzchni⁵³.

Cechą roślin wpływającą na ich wzajemne grupowanie się w zbiorowiska są ich predyspozycje socjalne. Jest to wynikiem złożonych interakcji, jakie pojawiają się między roślinami, kiedy występują one obok siebie.

Wysoko zorganizowane zbiorowisko organizmów, jakim jest las zmienia swoje podłoże, kształtuje jego wierzchnią warstwę oraz wpływa na mikroklimat (fitoklimat). Grupa organizmów roślinnych tworząca zespół leśny ma też mechanizmy regulujące własny przyrost naturalny. Ograniczają one zawczasu nadmierny wzrost populacji. Jest to spowodowane zacieśnianiem wewnętrznych więzi i konkurencji między organizmami. Drzewa stwarzają młodym siewkom odpowiednie warunki mikroklimatyczne i siedliskowe do wzrostu. Jednocześnie jednak korony drzew ograniczają dostęp światła do dna lasu, a ich korzenie konkurują z młodym pokoleniem o wodę w wierzchniej warstwie gleby. w rezultacie tylko nieliczne młode rośliny przechodzą ten etap rozwoju.

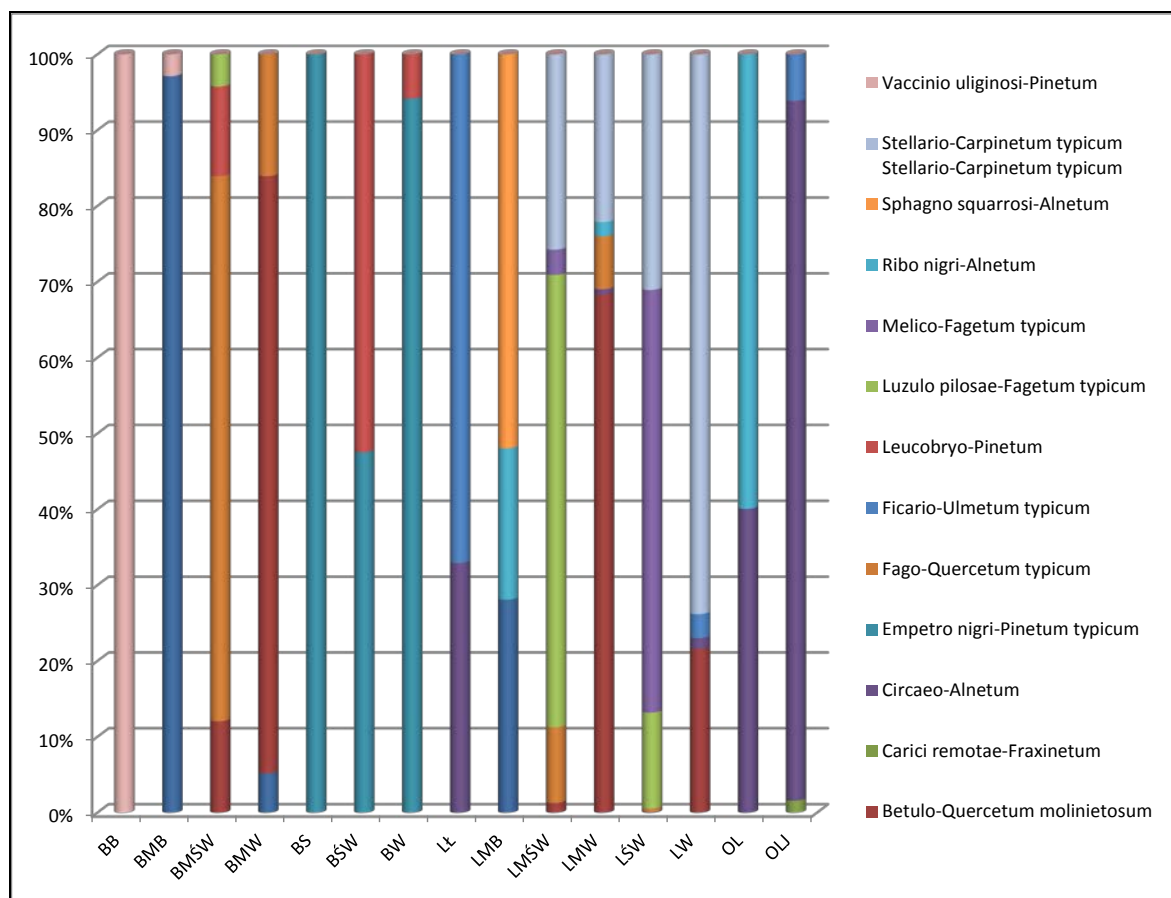
⁵³ Matuszkiewicz J.M. , „Zespoły leśne Polski”, Warszawa 2002

4.4.3 Relacje między zbiorowiskiem roślinnym a typem siedliskowym lasu

Wykorzystując informację o typie siedliskowym lasu można próbować określić potencjalne naturalne zbiorowisko roślinne. Istnieją bowiem relacje pomiędzy typem siedliskowym lasu a zbiorowiskiem roślinnym, lecz nigdy nie są one jednoznaczne. Jest to spowodowane tym, że na jednym typie siedliskowym lasu spotykamy często więcej niż jedno zbiorowisko leśne. Poza tym niekiedy to samo zbiorowisko leśne występuje na więcej niż jednym typie siedliskowym lasu. W warunkach Nadleśnictwa Wejherowo można to szczególnie wyraźnie zaobserwować ze względu na fakt występowania siedlisk nadmorskich.

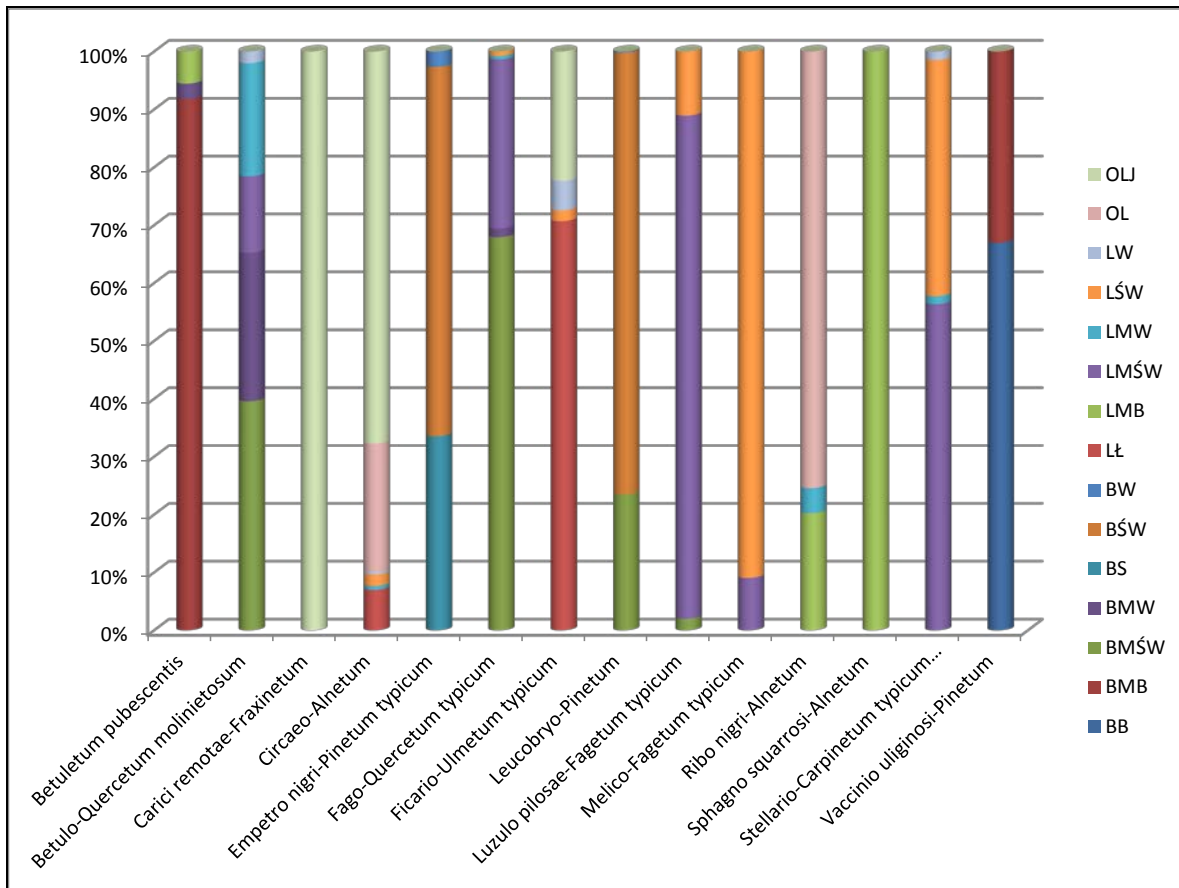
Dla obszaru Nadleśnictwa Wejherowo istnieje szczegółowe opracowania fitosocjologiczne⁵⁴. Zostało ono sporządzone wg stanu na 01.01.2013 r. przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Gdyni.

Przedstawienie wzajemnych relacji między typami siedliskowymi lasu i zbiorowiskami roślinnymi w warunkach Nadleśnictwa Wejherowo zostało przedstawione poniżej. Poszerzoną tabelę zbiorowisk roślinnych w odniesieniu do typu siedliskowego lasu z uwzględnieniem utworu geologicznego, typu, podtypu gleby i pożądanego składu gatunkowego drzewostanów zamieszcza się w aktualnym elaboracie urzędziowym.

Rys. 25 Powiązania typu siedliskowego lasu z zbiorowiskiem roślinnym – Nadleśnictwo Wejherowo

⁵⁴ Operat siedliskowy dla Nadleśnictwa Wejherowo – stan na 01.01.2013

Rys. 26 Powiązanie zbiorowiska roślinnego z typem siedliskowym lasu – Nadleśnictwo Wejherowo

4.4.4 Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510) część zbiorowisk roślinnych jest przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, w tym niektóre uznano za priorytetowe oraz wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000.

W warunkach Nadleśnictwa Wejherowo, zgodnie z wyżej wymienionym Rozporządzeniem ochronie prawnej podlegają:

- acidofilne dąbrowy i acidofilny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*),
- brzezina bagienna (*Vaccinio uliginosi - Betuletum pubescentis*),
- grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*),
- kwaśna buczyna niżowa (*Luzulo pilosae-Fagetum*),
- lasy mieszane na wydmach nadmorskich (*Quercion robori-petraeae*),
- łąg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*),
- łąg wiązowo-jesionowy (*Ficario-Ulmetum campestris*).
- nadmorski bór bażynowy (*Empetro nigri-Pinetum*),
- nadmorskie wydmy białe (*Elymo Ammophiletum*),
- nadmorskie wydmy szare (*Koelerion albescentis*),
- naturalne dystroficzne zbiorniki wodne,

- niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatheretum medioeuropaeum*, *Gladiolo-Agrostietum*, *Anthyllidi-Trifolietum montani*),
- sosnowy bór bagienny (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*),
- śródładowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum*),
- obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (*Caricion lasiocarpae*),
- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) oraz zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (*Sphagnetalia magellanici*, *Rhynchosporion albae*),
- wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (*Erico Sphagnetalia*),
- wilgotne zagłębienia międzywydmowe (*Ericion tetralicis*, *Rhynchosporion albae*, *Myricetum gale*, *Litorellion*).

4.4.5 Inwentaryzacja przyrodnicza Natura 2000 wykonana w Nadleśnictwie w latach 2006/2007

Zgodnie z Decyzją nr 61 z dnia 25 lipca 2006 roku oraz Decyzją nr 63 z 7 sierpnia 2006 roku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (Biuletyn Informacyjny Lasów Państwowych) na terenie Nadleśnictwa Wejherowo przeprowadzono w latach 2006 – 2007 inwentaryzację przyrodniczą.

Celem inwentaryzacji było uzyskanie możliwie wiarygodnych danych o występowaniu na całym terenie Lasów Państwowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i oszacowanie ich stanu. Przeprowadzenie takiej oceny krajowych zasobów poszczególnych siedlisk przyrodniczych, jest obowiązkiem każdego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wynikającym z Dyrektywy Siedliskowej (tzw. obowiązek monitoringu i raportowania)⁵⁵.

Na omawianym terenie zinwentaryzowano **13307,84 ha** siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej i wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Przedstawia je poniższa tabela (Tabela 23).

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w latach 2006/2007 posługiwano się nazwami siedlisk wg „Rozporządzenia Ministra Środowiska z 16 maja 2005 r” – dziś jednak jest ono już nieobowiązujące.

Dlatego też nazwę siedliska przyjęto zgodnie z aktualnie obowiązującym „Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000” (Tabela 24).

⁵⁵ Metodyka inwentaryzacji leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w Lasach Państwowych

Tabela 24 Siedliska przyrodnicze zainwentaryzowane w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa Wejherowo w latach 2006/2007 a będące przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej.

Kod i nazwa obszaru Natura 2000	Kod siedliska/Priorytetowe	Stan A		Stan B		Stan C		Razem	
		pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział % siedliska w obszarze Natura 2000
Bielawa i Bory Bażynowe	2180/NIE					0,79	100,0	0,79	0,3
	2190/NIE					1,76	100,0	1,76	0,6
	4010/NIE					22,13	100,0	22,13	7,1
	7120/NIE					11,29	100,0	11,29	3,6
	7150/NIE					5,30	100,0	5,30	1,7
	9190/NIE					18,11	100,0	18,11	5,8
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							253,20	81,0
Razem					59,38	19,0	312,58	1,5	
Bielawskie Błota	2190/NIE					1,76	100,0	1,76	1,0
	4010/NIE					22,13	100,0	22,13	12,5
	7120/NIE					11,29	100,0	11,29	6,4
	7150/NIE					5,30	100,0	5,30	3,0
	9190/NIE					5,49	100,0	5,49	3,1
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							131,72	74,1
	Razem					45,97	25,9	177,69	0,9
Opalińskie Buczyny	7140/NIE			0,99	100,0			0,99	0,3
	9110/NIE			47,24	25,0	141,78	75,0	189,02	54,0
	9130/NIE			23,20	41,6	32,58	58,4	55,78	15,9
	9160/NIE					48,74	100,0	48,74	13,9
	91D0/TAK					1,91	100,0	1,91	0,5
	91E0/TAK			3,29	19,5	13,59	80,5	16,88	4,8
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							36,66	10,5
Razem			74,72	21,3	238,60	68,2	349,98	1,7	
Orle	6510/NIE			5,12	100,0			5,12	9,2
	7140/NIE			0,59	100,0			0,59	1,1
	9160/NIE					11,64	100,0	11,64	20,8
	91D0/TAK			1,12	11,5	8,66	88,5	9,78	17,5
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							28,76	51,5
	Razem			6,83	12,2	20,30	36,3	55,89	0,3

Kod i nazwa obszaru Natura 2000	Kod siedliska/Priorytetowe	Stan A		Stan B		Stan C		Razem	
		pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział % siedliska w obszarze Natura 2000
Piaśnickie Łąki	2180/NIE					0,75	100,0	0,75	1,3
	6410/NIE					20,44	100,0	20,44	34,7
	6510/NIE			2,35	100,0			2,35	4,0
	9190/NIE			7,86	24,7	23,92	75,3	31,78	54,0
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							3,54	6,0
	Razem			10,21	17,3	45,11	76,6	58,86	0,3
Puszcza Darżłubska	3160/NIE			4,19	100,0			4,19	0,1
	6510/NIE			39,78	97,0	1,23	3,0	41,01	0,7
	7120/NIE			0,98	100,0			0,98	0,0
	7140/NIE	0,26	3,2	7,79	96,8			8,05	0,1
	9110/NIE	1,90	0,2	80,33	9,0	808,14	90,8	890,37	14,3
	9130/NIE	7,92	0,7	108,58	9,7	1004,93	89,6	1121,43	18,1
	9160/NIE	1,36	0,1	37,60	3,9	919,54	95,9	958,50	15,4
	9190/NIE	1,67	0,3	6,09	0,9	654,67	98,8	662,43	10,7
	91D0/TAK			41,05	13,4	264,34	86,6	305,39	4,9
	91E0/TAK			17,77	24,7	54,22	75,3	71,99	1,2
	91F0/NIE					1,32	100,0	1,32	0,0
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							2140,30	34,5
	Razem	13,11	0,2	344,16	5,5	3708,39	59,8	6205,96	30,5
Trzy Młyny	6510/NIE					2,46	100,0	2,46	0,6
	9110/NIE			28,66	19,1	121,25	80,9	149,91	37,0
	9130/NIE	1,50	1,0	42,83	27,3	112,71	71,8	157,04	38,8
	9160/NIE			3,37	10,4	28,97	89,6	32,34	8,0
	9170/NIE					0,84	100,0	0,84	0,2
	91E0/TAK			0,82	6,5	11,84	93,5	12,66	3,1
	91F0/NIE					0,86	100,0	0,86	0,2
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							49,03	12,1
Razem	1,50	0,4	75,68	18,7	278,93	68,8	405,14	2,0	
Widowo	2180/NIE			1,31	63,3	0,76	36,7	2,07	5,6
	9190/NIE			3,18	10,3	27,56	89,7	30,74	83,6
	91E0/TAK					3,11	100,0	3,11	8,5

Kod i nazwa obszaru Natura 2000	Kod siedliska/Priorytetowe	Stan A		Stan B		Stan C		Razem	
		pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział % siedliska w obszarze Natura 2000
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							0,85	2,3
	Razem			4,49	12,2	31,43	85,5	36,77	0,2
Zatoka Pucka i Półwysep Helski	2120/NIE	49,61	100,0					49,61	2,8
	2130/TAK	110,20	100,0					110,20	6,2
	2180/NIE	243,12	20,6	839,37	71,3	94,93	8,1	1177,42	66,7
	9160/NIE			7,57	18,6	33,04	81,4	40,61	2,3
	91D0/TAK	0,96	3,6	25,36	96,4			26,32	1,5
	91E0/TAK			4,48	79,4	1,16	20,6	5,64	0,3
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							356,08	20,2
	Razem	403,89	22,9	876,78	49,7	129,13	7,3	1765,88	8,7
Grunty nadleśnictwa poza obszarami PLH	2180/NIE					30,96	100,0	30,96	0,3
	3150/NIE			24,61	100,0			24,61	0,2
	3160/NIE			3,96	100,0			3,96	0,0
	4010/NIE			6,67	100,0			6,67	0,1
	6120/TAK			3,23	100,0			3,23	0,0
	6510/NIE			54,90	95,0	2,91	5,0	57,81	0,5
	7120/NIE			1,19	27,0	3,22	73,0	4,41	0,0
	7140/NIE			34,75	100,0			34,75	0,3
	9110/NIE	8,74	0,3	365,05	13,1	2409,89	86,6	2783,68	24,9
	9130/NIE	18,29	1,4	215,50	16,9	1044,66	81,7	1278,45	11,4
	9160/NIE			95,75	6,9	1287,29	93,1	1383,04	12,4
	9190/NIE	2,03	0,2	32,39	2,9	1102,02	97,0	1136,44	10,2
	91D0/TAK			5,47	5,2	100,50	94,8	105,97	0,9
	91E0/TAK			63,92	51,9	59,13	48,1	123,05	1,1
	91F0/NIE			3,78	46,3	4,39	53,7	8,17	0,1
Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							4204,01	37,6	
Razem	29,06	0,3	911,17	8,1	6044,97	54,0	11189,21	54,9	
Łącznie całe nadleśnictwo	2120/NIE	49,61	100,0					49,61	0,2
	2130/TAK	110,20	100,0					110,20	0,5
	2180/NIE	243,12	20,1	840,68	69,4	128,19	10,6	1211,99	5,9
	2190/NIE					1,76	100,0	1,76	0,0
	3150/NIE			24,61	100,0			24,61	0,1

Kod i nazwa obszaru Natura 2000	Kod siedliska/Priorytetowe	Stan A		Stan B		Stan C		Razem	
		pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział % siedliska w obszarze Natura 2000
	3160/NIE			8,15	100,0			8,15	0,0
	4010/NIE			6,67	23,2	22,13	76,8	28,80	0,1
	6120/TAK			3,23	100,0			3,23	0,0
	6410/NIE					20,44	100,0	20,44	0,1
	6510/NIE			102,15	93,9	6,60	6,1	108,75	0,5
	7120/NIE			2,17	13,0	14,51	87,0	16,68	0,1
	7140/NIE	0,26	0,6	44,12	99,4			44,38	0,2
	7150/NIE					5,30	100,0	5,30	0,0
	9110/NIE	10,64	0,3	521,28	13,0	3481,06	86,7	4012,98	19,7
	9130/NIE	27,71	1,1	390,11	14,9	2194,88	84,0	2612,70	12,8
	9160/NIE	1,36	0,1	144,29	5,8	2329,22	94,1	2474,87	12,1
	9170/NIE					0,84	100,0	0,84	0,0
	9190/NIE	3,70	0,2	49,52	2,6	1826,28	97,2	1879,50	9,2
	91D0/TAK	0,96	0,2	73,00	16,2	375,41	83,5	449,37	2,2
	91E0/TAK			90,28	38,7	143,05	61,3	233,33	1,1
	91F0/NIE			3,78	36,5	6,57	63,5	10,35	0,1
	Siedliska spoza Załącznika i Dyrektywy Siedliskowej							7072,43	34,7
	Razem	447,56	2,2	2304,04	11,3	10556,24	51,8	20380,27	100,0

Tabela 25 Siedliska przyrodnicze – objaśnienie kodów

Kod	Siedlisko przyrodnicze
2120	Nadmorskie wydmy białe (Elymo-Ammophiletum)
2130	Nadmorskie wydmy szare
2180	Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich
2190	Wilgotne zagłębienia międzywydmowe
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion
3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne
4010	Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (Ericion tetralix)
6120	Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)
7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo - Fagenion)
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)
9160	Grąd subatlantycki (Stellario - Carpinetum)
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)
9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)
91D0	Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe)
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)

4.5 Porosty

To wspólnota życiowa między cudzożywnym grzybem i samożywnym glonem. Dzięki symbiozie porosty to zupełnie odrębne organizmy radzące sobie na najbardziej nieurodzajnych podłożach i przetrzymujące skrajne temperatury. Są one bardzo rozpowszechnione na całej kuli ziemskiej. W Polsce znanych jest ok. 1600 gatunków.

W ekosystemie lasu porosty są elementem glebotwórczym, niektóre gatunki ptaków wykorzystują ich plechy do budowy gniazd. Dostarczają pożywienia i schronienia wielu bezkręgowcom. „Nadrzewne gatunki porostów chronią przed infekcjami grzybowymi. Wielką i niedocenioną rolę odgrywają porosty w kształtowaniu mikroklimatu leśnego. Są one ogromnym rezerwuarem wody, którą pobierają z rosy, mgły i opadów atmosferycznych⁵⁶”.

Ostatnio wzrosło zainteresowanie niektórymi gatunkami porostów ze względu na wykorzystywanie ich jako bioindykatorów stanu środowiska. Są one bowiem bardzo wrażliwe na wszelkie zmiany powodowane działalnością człowieka.

Flora porostów jest obrazem warunków przyrodniczych danego obszaru, wskazuje na kierunek i stopień przekształceń szeroko pojętych warunków środowiskowych zbiorowisk. Rola porostów w diagnozowaniu waloru obszarów leśnych wynika z zależności poszczególnych gatunków od rodzaju podłoża (w tym też gatunku i wieku drzewa), z uzależnienia od wilgotności powietrza i innych czynników mikroklimatycznych oraz uznana już za wzorcową reakcji na zanieczyszczenia powietrza.

Fot. 62 Brodaczka na brzozie (*Usnea* sp.) w leśnictwie Piaśnica

⁵⁶ Wójciak H. , „Porosty, mszaki, paprotniki”, Warszawa 2003, s. 20

Znane są także właściwości lecznicze porostów. Płucnica islandzka (*Cetraria islandica*) także dzisiaj jest wykorzystywana do produkcji leków stosowanych przy schorzeniach układu oddechowego oraz dolegliwościach żołądka i dwunastnicy.

Do najciekawszych porostów zainwentaryzowanych w Nadleśnictwie Wejherowo należy granicznik płucnik (*Lobaria pulmonaria*). Gatunek ten jest w Polsce pod ochroną ścisłą a prawo⁵⁷ przewiduje ustanowienie strefy ochrony. Dla granicznika płucnika należy wyznaczać strefę ochrony w promieniu do 50 m od granic stanowiska. Obecnie taka strefa nie jest ustanowiona. Aktualnie zainwentaryzowano jedno stanowisko tego porostu.

Do niedawna nieobowiązujące już aktualnie rozporządzenie z dn. 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin obejmowało ochroną ścisłą wszystkie gatunki z rodzaju brodaczk (*Usnea spp.*) i dla 3 gatunków brodaczek wymagało tworzenia stref ochrony w promieniu do 50 m od granic stanowiska. **Prawo obecnie obowiązujące⁵⁸ nie przewiduje tworzenia strefy ochrony dla żadnego z licznych gatunków brodaczek. Poza tym, ochrona ścisła dotyczy 49 gatunków brodaczek, a dla 2 gatunków przewidziano ochronę częściową.**

Fot. 63 Granicznik płucnik (*Lobaria pulmonaria*) na dębie w oddz. 58 h (I-ctwo Sobieńczyce)

Wykaz gatunków porostów zainwentaryzowanych w lasach Nadleśnictwa Wejherowo przedstawia (Tabela 15).

4.6 Mszaki

Są bardzo rozpowszechnioną i starą grupą roślin. Gromada mszaki dzieli się na trzy klasy: glewiki, wątrobowce i mchy. W Polsce znanych jest ok. 900 gatunków, z czego 670 to mchy i 255 - wątrobowce.

⁵⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408)

⁵⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

Mszaki występują w lasach masowo, przeważnie w warstwie runa, lecz także na drzewach, gładkach itp. Spełniają bardzo ważną rolę regulacji stosunków wodnych ekosystemu. Podczas ulewnych deszczy i topnienia śniegu zatrzymują duże ilości wody, przez co sprawiają, że woda stopniowo, przez dłuższy czas wsiąka w podłoże. Gruba pokrywa mchów powoduje zakwaszanie podłoża i zmniejsza wymianę gazową w glebie. „Mchy występujące w runie lasu wpływają na odnawianie się lasu poprzez ułatwianie kiełkowania nasion”⁵⁹.

Na obszarze Nadleśnictwa Wejherowo w runie lasu licznie występują gatunki objęte ochroną częściową np. rokitnik pospolity (*Pleurozium schreberi*), płonnik pospolity (*Polytrichum commune*), czy występujące w śródleśnych bagienkach torfowce (*Sphagnum* spp.). Do rzadziej spotykanych mchów należy bielistka siwa (*Leucobryum glaucum*) będąca wskaźnikiem siedlisk zniekształconych.

Wykaz zainwentaryzowanych w Nadleśnictwie Wejherowo mchów zawiera (Tabela 15).

4.7 Rośliny naczyniowe – paprotniki i rośliny nasienne

Roślinność na obszarze Nadleśnictwa Wejherowo jest bardzo zróżnicowana, co wiąże się z budową geologiczną, rzeźbą terenu i warunkami klimatycznymi wpływającymi na różnorodność siedlisk. Na zróżnicowanie to wpływają między innymi utwory geologiczne, i tak idąc od północy mamy pas wydm nadmorskich, dalej na południe i w pradolinach rzek - torfowiska, pozostały teren to wysoczyzny morenowe obejmujące niezbyt zróżnicowane moreny denne i pagórkowate moreny czołowe, strefy krawędziowe wysoczyzny morenowej z licznymi dolinami erozyjnymi, a także występujące tu rzeki i zbiorniki wodne.

Dla Nadleśnictwa Wejherowo informacje o roślinach naczyniowych występujących na jego terenie można czerpać z :

- opisu taksacyjnego lasu,
- operatu glebowo-siedliskowego,
- list florystycznych w rezerwach przyrody,
- inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych sporządzonych dla poszczególnych gmin
- standardowych formularzy danych dla poszczególnych obszarów Natura 2000
- z planów zadań ochronnych lub planów ochrony obszarów Natura 2000
- z publikacji naukowych np.⁶⁰

Wykaz chronionych roślin naczyniowych wraz ze statusem ochrony i lokalizacją, stwierdzonych podczas taksacji leśnej w Nadleśnictwie Wejherowo przedstawia (Tabela 15).

4.8 Grzyby

To cudzożywne organizmy plechowe nie posiadające chloroplastów. Znanych jest ok. 100 tys. gatunków. Do niedawna systematyka zaliczała je do roślin, obecnie tworzą samodzielne królestwo. Mogą pasożytować na roślinach (np. wiele grzybów nazywanych w gospodarce leśnej szkodliwymi), odżywiać się martwą materią (tzw. saprofity) lub współżyć z organizmami wyższymi (grzyby mikoryzowe, do których należy wiele grzybów jadalnych).

⁵⁹ Wójciak H. , „Porosty, mszaki, paprotniki”, Warszawa 2003, s.207

⁶⁰ „Dynamika i ochrona roślinności Pomorza” (Uniwersytet Gdański 1997)

Fot. 64 Czarka szkarłatna (*Sarcoscypha coccinea*) w oddz. 217a (I-ctwo Darżewo)

Większość grzybów to organizmy niedostrzegalne gołym okiem, a tych, które wytwarzają widoczne owocniki jest w Europie ponad 5000 gatunków⁶¹. Wiele z nich występuje w naszym kraju. Część grzybów należy do zagrożonych, ich stanowiska są coraz rzadziej spotykane i dlatego objęto je ochroną całkowitą.

Gatunki chronionych i ciekawych grzybów (4 gatunki), które zostały znalezione podczas prac taksacyjnych przedstawiono w (Tabela 15). Są to czarka szkarłatna, szmaciak gałęzisty, szyszkowiec łuskowaty oraz włóknouszek ukośny.

Czarka szkarłatna to grzyb, który wytwarza charakterystyczne, karminowo-czerwone owocniki wczesną wiosną. Typowym siedliskiem gdzie można go spotkać są podmokłe lasy olchowe. Do niedawna pod ochroną ścisłą, obecnie prawo nie przewiduje względem niego ochrony.

Szmaciak gałęzisty poraża niekiedy żywe korzenie osłabionych, starych sosen. Charakterystyczne owocniki średnicy do 30 cm wyrastają u nasady pnia drzewa. Grzyb ten ze względu na rzadkość występowania, oryginalny kształt i częste bezmyślne niszczenie przez wiele lat objęty był ochroną – obecnie nie jest chroniony.

Włóknouszek ukośny to grzyb pasożytniczy, który występuje na brzozie. Najbardziej znaną formą jest charakterystyczne czarne narośle grzybniowe o nieregularnym kształcie, i popękanej wierzchniej stronie. Grzyb wzbudza m. in. zainteresowanie farmakologii gdyż przypisuje mu się właściwości lecznicze w odniesieniu do chorób nowotworowych⁶². Obecnie jest pod ochroną częściową. Rosyjski preparat z tego grzyba nosi nazwę „Czaga”.

⁶¹ Gumińska B., Wojewoda W., „Grzyby i ich oznaczanie”

⁶² Mańka K., „Fitopatologia leśna”, Warszawa 1998, s. 314

Fot. 65 Szmaciak gałęzisty (*Sparassis crispa*) w oddz. 54a (I-ctwo Starzyno)

Fot. 66 Włóknouszek ukośny (*Inonotus obliquus*) w oddz. 34j (I-ctwo Starzyno)

4.9 Fauna

Dla części Nadleśnictwa Wejherowo zostało sporządzone specjalistyczne opracowanie dotyczące awifauny „Inwentaryzacja Ornitologiczna Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 PLB220007 Puszcza Darżłubska” sporządzone przez Biuro

Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w 2010 roku. Największe zainteresowanie leśników budzą ssaki i owady z okazji czynionych szkód w szkółkach, uprawach i drzewostanach.

4.9.1 Płazy i gady

Płazy i gady w lasach Nadleśnictwa Wejherowo podano w (Tabela 16). Brak jest natomiast konkretnych danych o wielkości populacji i rozmieszczeniu poszczególnych gatunków. Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo stwierdzono występowanie 7 z 18 krajowych gatunków płazów i 4 z 8 gatunków gadów. Dwa z wymienionych gatunków płazów podlega ochronie ścisłej, 5 z nich jest pod ochroną częściową. Wszystkie gatunki gadów zainwentaryzowane na terenie Nadleśnictwa Wejherowo podlegają ochronie częściowej.

Pracownicy Nadleśnictwa Wejherowo prowadzą **czynną ochronę płazów**. Szczególnie duże ich ilości występują w rejonie jeziora Głodne w oddz. 122 c w leśnictwie Rybno. Płazy przebywają głównie w oddz. 112 leśnictwa Rybno, który od jeziora Głodne oddziela publiczna droga asfaltowa, prowadząca z Kniewa przez Warszkowo do Piaśnicy. Aby złożyć skrzek w jeziorze (miejsce rozrodu) muszą więc przejść z miejsca zimowania przez ruchliwą drogę publiczną. W celu zapobieżenia ich rozjeżdżania przez samochody Nadleśnictwo Wejherowo zawarło porozumienie z RDOŚ Gdańsk i pobudowało wzdłuż drogi publicznej foliowe płotki, przy których zbierają się chcące wędrować do jeziora płazy. Stamtąd są one w okresie migracji zbierane do wiader i bezpiecznie przenoszone na drugą stronę drogi do jeziora.

Fot. 67 Czynna ochrona płazów – foliowe płotki przy szosie Kniewo – Piaśnica – oddz. 112 (I-ctwo Rybno)

4.9.2 Ptaki

Ptaki nie uznają granic wyznaczonych przez człowieka. Przemieszczają się z kontynentu na kontynent, zamieszkują niemal wszystkie siedliska, jakie istnieją na kuli

ziemskiej. Znaczne bogactwo awifauny w Nadleśnictwie Wejherowo związane jest z różnorodnością występujących tu siedlisk takich jak doliny dużych rzek, śródleśne bagna, oraz lasy.

Według dostępnych danych w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Wejherowo stwierdzono występowanie 73 gatunków ptaków (Tabela 16).

Wszystkie z nich podlegają ochronie, a 15 z nich jest gatunkami wymienionymi w tzw. „Dyrektywie Ptasiej”⁶³.

Pośród ptaków spotykanych na terenie omawianego Nadleśnictwa 3 gatunki znalazły się w „Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt”⁶⁴ :

- bielik (*Haliaetus albicilla*),
- kania ruda (*Milvus milvus*),
- włośchatka (*Aegolius funereus*).

Bielik i kania ruda są gatunkami gniazdującymi dla których utworzono strefy ochrony miejsc gniazdowania (3.13). Szczegółowych danych dotyczących lokalizacji ich gniazd nie udostępnia się- są one poufne i zawarte w okresowych spisach gniazd ptaków chronionych sporządzonych przez ornitologów.

Odnosnie włośchatki, której liczebność wg „Standardowego Formularza Danych” dla obszaru Natura 2000 Puszcza Darżłubska jest szacowana na 1-3 pary lęgowe prawo⁶⁵ przewiduje tworzenie strefy ochrony całorocznej ostoi w promieniu do 50 m od gniaзда.

Aktualnie nie ma wykazu gniazd włośchatki, nie utworzona też dla niej strefy ochrony ostoi. Pracownicy Nadleśnictwa Wejherowo z własnej inicjatywy i samodzielnie prowadzą monitoring włośchatki od 2012 roku. Starają się lokalizować zasiedlone dziuple i w takim przypadku wyłączają taki rejon lasu z prac leśnych. Chociaż do tej pory nie udało się jednoznacznie stwierdzić, że dana dziupla jest zajęta przez włośchatkę, to ze względu na to, że włośchatka co roku zmienia dziuplę, wydaje się, że taki sposób ochrony jest właściwy i powinien być kontynuowany.

Uzupełnieniem tabeli (Tabela 16) zawierających wykazy chronionych gatunków ptaków, jest zestawienie ptaków łownych występujących na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.

Tabela 26. Wykaz ptaków łownych występujących na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Lp.	Nazwa gatunkowa	Nazwa łacińska
1.	Bażant	<i>Phasianus colchicus</i>
2.	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>
3.	Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>
4.	Kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>
5.	Słonka	<i>Scolopax rusticola</i>

⁶³Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, tzw. „Dyrektywa Ptasia”

⁶⁴Głowaciński Z., (praca zbiorowa), „Polska Czerwona Księga Zwierząt”, Warszawa 2001

⁶⁵Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

Fot. 68 Krzyżówka (*Anas platyrhynchos*) – oddz. 21h (I-ctwo Sławutówko)

4.9.2.1 Ośrodek Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych - Sobieńczyce

Ośrodek rehabilitacji zwierząt, w myśl art. 5 pkt 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, to miejsce, w którym jest prowadzone leczenie i rehabilitacja zwierząt dziko występujących, wymagających okresowej opieki człowieka w celu przywrócenia ich do środowiska przyrodniczego

Ośrodek Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych w Sobieńczycach przy leśniczówce Sobieńczyce prowadzony jest przez leśniczego p. Krzysztofa Negowskiego. Celem ośrodka jest ratowanie i pomoc chorym, osłabionym ptakom. Po udanej rehabilitacji ptaki wypuszczane są na wolność i wracają do naturalnego środowiska. Do ośrodka trafiają takie gatunki ptaków jak: pustułka, krogulec, błotniak stawowy, myszołów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, puszczyk, czy bielik.

Nie rzadziej niż raz na trzy lata, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska właściwy ze względu na miejsce położenia ośrodka rehabilitacji, z własnej inicjatywy lub na wniosek Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przeprowadza kontrole w zakresie działalności ośrodka. Zezwolenie na prowadzenie ośrodka rehabilitacji może być również cofnięte przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w przypadku niespełnienia warunków leczenia i rehabilitacji zwierząt odpowiadających potrzebom biologicznym danego gatunku albo nieusunięcia, w wyznaczonym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska terminie, nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzonej przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska. W takim przypadku ośrodek rehabilitacji podlega likwidacji,

a osoba odpowiedzialna za prowadzenie ośrodka jest zobowiązana zapewnić leczonym i rehabilitowanym w ośrodku zwierzętom warunki odpowiadające ich potrzebom biologicznym.

Budowę Ośrodka Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych w Sobieńczech dofinansował Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. WFOŚiG przeznacza też środki pieniężne na bieżące utrzymanie ośrodka (jedzenie dla ptaków i opieka weterynaryjna).

Fot. 69 Bielik w Ośrodku Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych – oddz. 45m (I-ctwo Sobieńczyce)

4.9.3 Ssaki

Fauna ssaków w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo jest bardzo urozmaicona gatunkowo. Na podstawie dostępnych materiałów określono 35 gatunków w tym chronionych 8 gatunków. Do zwierząt łownych zaliczono 13 gatunków.

Wykaz ssaków potencjalnie występujących w lasach Nadleśnictwa podano w (Tabela 26) na podstawie pracy zbiorowej pod redakcją M. Przewoźniaka „Ochrona przyrody w regionie gdańskim”. Natomiast wykaz chronionych gatunków ssaków zawiera (Tabela 16).

Tabela 27. Wykaz ssaków potencjalnie występujących w Nadleśnictwie Wejherowo

Lp.	Nazwa gatunkowa	Nazwa łacińska
1.	Badylarka	<i>Micromys minutus</i>
2.	Borsuk	<i>Meles meles</i>
3.	Daniel	<i>Dama dama</i>
4.	Darniówka zwyczajna	<i>Pitymys subterraneus</i>
5.	Dzik	<i>Sus scrofa</i>
6.	Jeleń	<i>Cervus elaphus</i>
7.	Jenot	<i>Nctereutes procyonoides</i>
8.	Karczownik	<i>Arvicola terrestris</i>
9.	Królik	<i>Oryctolagus caniculus</i>
10.	Kuna domowa (kamionka)	<i>Martes foina</i>
11.	Kuna leśna(tumak)	<i>Martes martes</i>
12.	Lis	<i>Vulpes vulpes</i>
13.	Łoś	<i>Alces alces</i>
14.	Mysz domowa	<i>Mus musculus</i>
15.	Mysz leśna	<i>Apodemus flavicollis</i>
16.	Mysz polna	<i>Apodemus agrarius</i>
17.	Mysz zaroślowa	<i>Apodemus silvaticus</i>
18.	Nornica ruda	<i>Clethrionomys glareolus</i>
19.	Nornik bury	<i>Microtus agrestis</i>
20.	Nornik północny	<i>Microtus oeconomus</i>
21.	Nornik zwyczajny (polnik)	<i>Microtus arvalis</i>
22.	Piżmak	<i>Ondatra zibethicus</i>
23.	Sarna	<i>Capreolus capreolus</i>
24.	Szczur śniady	<i>Rattus rattus</i>
25.	Szczur wędrowny	<i>Rattus norvegicus</i>
26.	Tchórz zwyczajny	<i>Mustela putorius</i>
27.	Zając szarak	<i>Lapus capensis</i>

Fot. 70 Dzik (*Sus scrofa*) – oddz. 86c (I-ctwo Sławutówko)

4.10 Drzewostany

Obecna struktura gatunkowa drzewostanów jest w znacznej mierze wynikiem gospodarczej działalności człowieka, zorganizowanej w lasach w końcu XVIII wieku.

Spośród różnych poglądów na sposoby zagospodarowania lasów przeważały zapewniające jak największe dochody, a więc względy ekonomiczne, spychając na plan dalszy aspekty przyrodnicze. Protegowano więc gatunki najbardziej na rynku potrzebne oraz dające duży przyrost masy. Warunki te spełniały sosna i świerk, dlatego gatunki te wprowadzano powszechnie. Sprowadzano również gatunki obce także głównie ze względów ekonomicznych. W Nadleśnictwie przeważają drzewostany mieszane - z dwoma i trzema gatunkami współpanującymi. Jest również wiele drzewostanów jednogatunkowych, głównie na najślabszych siedliskach. Jednak dotyczy to także zalesień porolnych – nie zawsze na ubogich siedliskach. Obecnie są one jednak w różnych fazach przebudowy. Spotyka się coraz więcej drzewostanów młodszych klas wieku o bardzo zróżnicowanym składzie gatunkowym, co świadczy o postępującej przebudowie starodrzewów. W porównaniu ze stanem sprzed 10 lat znacząco zmniejszył się także udział drzewostanów ze świerkiem jako gatunkiem panującym – z 6,3% do 4,4%.

Głównym gatunkiem panującym jest sosna zajmująca 56,08% powierzchni i mająca 58,50% udziału w miąższości drzewostanów w Nadleśnictwie. Kolejne gatunki panujące to: buk (25,72% powierzchni i 25,30% miąższości), dąb (4,59% powierzchni i 3,31% miąższości), świerk (4,38% powierzchni i 4,95% miąższości), brzoza (3,33% powierzchni i 2,62% miąższości), modrzew (2,54% powierzchni i 2,65% miąższości), olcha czarna (1,96% powierzchni i 2,03% miąższości). Pozostałe gatunki zajmują poniżej 1% - zarówno powierzchni jak i miąższości.

4.10.1 Gatunki drzew i krzewów występujące w lasach Nadleśnictwa

Zainwentaryzowano następujące gatunki drzew tworzące drzewostan jednopiętrowy i dwupiętrowy, drzew i krzewów występujących w warstwie przestojów, podsadzeń produkcyjnych, podrostu, nalotu, w samosiewach, zadrzewieniach i zakrzewieniach. Przedstawia je poniższa tabela (Tabela 27), wraz z częstością występowania.

Tabela 28 Wykaz gatunków drzew i krzewów stwierdzonych w lasach Nadleśnictwa

Gatunek	Drzewostan		II piętro, podsadzenia i podrost		Przestoje	Podszyt	Nalot	Zadrzewienia i zakrzewienia	Samosiewy	Razem
	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]						
berberys pospolity						5				5
bez czarny						415		6		421
bez koralowy						10				10
brzoza brodawkowata	5213	1508,55	157	22,85		1310	1	90	33	6804
buk pospolity	7722	5369,69	2186	1595,98		3068	301	14	19	13310
cis pospolity	3	0,30								3
cyprysik Lawsona	1	0,01						1		2
czeremcha pospolita	7	1,23				158		1		166
czereśnia pospolita	262	41,28	7	0,55		26		14		309
dagleźja zielona	378	112,29	13	2,76		8		1		400
dąb bezszypułkowy	6	6,92	8	7,00						14
dąb czerwony	84	16,93	3	0,10		26				113
dąb nieokreślony	5057	1689,35	723	356,72		930	7	45	6	6768
dąb szypułkowy	12	23,91	29	24,98						41
dereń biały						2		1		3
głóg jednoszyjkowy						88		3		91
grab pospolity	2010	375,05	327	112,08		952	2	13	8	3312
grusza pospolita	4	0,71				5		4		13
jabłoń dzika	3	1,40				3		6		12
jałowiec pospolity			1	0,17		534		2		537
jarząg brekinia			1	0,02		1				2
jarząg pospolity	3	0,79	2	0,16		864		8		877
jesion wyniosły	441	90,23	14	2,33		54	2	6	1	518
jodła pospolita	114	32,76	52	14,65		10	1	5		182
kalina koralowa						10				10
kasztanowiec biały	35	5,94	2	0,06		5		6		48
klon jawor	786	141,27	114	40,40		592	10	6	7	1515
klon jesionolistny	1	0,32								1
klon pospolity	400	56,60	28	4,06		164	3	18	2	615
kosodrzewina	81	114,17				24		1		106
kruszyna pospolita	1	0,33				1248		17		1266
leszczyna pospolita						696		9		705
ligustr pospolity	1	0,01								1
lipa drobnoolistna	435	76,12	66	11,73		90	1	8	2	602
modrzew europejski	2584	1036,53	47	12,96		69	3	5	2	2710
olsza czarna	1433	529,71	37	5,80		117		68	2	1657
olsza szara	91	14,48				9		2		102
orzech czarny								2		2

Gatunek	Drzewostan		II piętro, podsadzenia i podrost		Przestoje	Podszyt	Nalot	Zadrzewienia i zakrzewienia	Samosiewy	Razem
	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]						
porzeczką czarna						13				13
porzeczką czerwona						57				57
robinia akacyjowa	78	12,75				57		2		137
róża						2				2
sosna Banksa	81	15,05								81
sosna czarna	63	19,64				2				65
sosna wejmutka	152	34,32				10	1	2		165
sosna zwyczajna	6562	9530,79	394	236,05		320	7	96	17	7396
suchodrzew pospolity						4				4
śliwa ałyczna	2	0,27				8				10
śliwa domowa	2	0,25	1	0,07		2				5
śliwa tarnina						9				9
śnieguliczka biała						8				8
świerk pospolity	5953	1974,27	516	197,54		3059	33	35	9	9605
topola biała	57	13,34				1		2		60
topola osika	1174	192,23	23	1,29		168		19	10	1394
trzmielina brodawkowata						5		2		7
trzmielina pospolita						16				16
wiąz pospolity	66	7,36	3	0,06		4				73
wierzba biała	306	40,17	8	0,35		163		55	11	543
wierzba iwa	76	11,89				4		5		85
wiśnia pospolita	5	0,50	1	0,07		3		2		11
żywnotnik zachodni	2	0,44						2		4

Najczęstszymi gatunkami występującymi w warstwie drzewostanu (także miejscami i pojedynczo) w Nadleśnictwie Wejherowo są: buk, sosna, świerk, brzoza, dąb.

W granicy naturalnego zasięgu z najważniejszych gatunków lasotwórczych jest sosna, buk, brzoza, dąb. Poza zasięgiem występowania jest świerk, jodła, olcha szara. Natomiast gatunkami obcymi są sosna czarna, dagleźja zielona, dąb czerwony i robinia akacyjowa.

4.10.2 Bogactwo gatunkowe i struktura pionowa drzewostanów

Drzewostany zestawiono ze względu na ilość gatunków w składzie gatunkowym oraz budowę pionową z podziałem na jedno, dwu, wielopiętrowe oraz w klasie odnowienia i klasie do odnowienia. Szczegółowe dane dla poszczególnych obrębów i Nadleśnictwa podane są w tabelach (Tabela 28), (Tabela 29), (Tabela 30).

Tabela 29 (Wzór nr 13) Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Darżlubie	jednogatunkowe	ha	239,91	802,48	1103,24	2145,63	29,2
		m ³	30747	226239	251260	508246	24,3
	dwugatunkowe	ha	298,59	749,73	856,61	1904,93	26,0
		m ³	36489	237403	282278	556170	26,6
	trzygatunkowe	ha	310,27	691,14	689,35	1690,76	23,0
		m ³	40614	231412	273556	545582	26,1
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	453,37	846,38	297,08	1596,83	21,8
		m ³	58989	304851	119193	483033	23,1
	łącznie	ha	1302,14	3089,73	2946,28	7338,15	100,0
		m ³	166839	999905	926287	2093031	100,0
Obręb Kolkowo	jednogatunkowe	ha	267,25	568,81	771,29	1607,35	27,2
		m ³	38332	186869	275491	500692	26,7
	dwugatunkowe	ha	247,41	503,41	754,81	1505,63	25,4
		m ³	25655	166596	282857	475108	25,4
	trzygatunkowe	ha	294,54	553,91	684,01	1532,46	25,9
		m ³	28812	187665	279293	495770	26,5
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	392,41	475,06	405,83	1273,30	21,5
		m ³	43638	170418	186707	400763	21,4
	łącznie	ha	1201,61	2101,19	2615,94	5918,74	100,0
		m ³	136437	711548	1024348	1872333	100,0
Obręb Wejherowo	jednogatunkowe	ha	258,60	392,80	564,25	1215,65	20,9
		m ³	42232	124062	232883	399177	21,4
	dwugatunkowe	ha	265,94	435,43	1194,94	1896,31	32,6
		m ³	31020	141313	478931	651264	34,9
	trzygatunkowe	ha	359,65	469,42	811,98	1641,05	28,2
		m ³	36195	150924	322141	509260	27,3
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	357,53	464,47	236,87	1058,87	18,2
		m ³	43719	149095	114561	307375	16,5
	łącznie	ha	1241,72	1762,12	2808,04	5811,88	100,0
		m ³	153166	565394	1148516	1867076	100,0
Nadleśnictwo Wejherowo	jednogatunkowe	ha	765,76	1764,09	2438,78	4968,63	26,1
		m ³	111311	537170	759634	1408115	24,1
	dwugatunkowe	ha	811,94	1688,57	2806,36	5306,87	27,8
		m ³	93164	545312	1044066	1682542	28,8
	trzygatunkowe	ha	964,46	1714,47	2185,34	4864,27	25,5
		m ³	105621	570001	874990	1550612	26,6
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	1203,31	1785,91	939,78	3929,00	20,6
		m ³	146346	624364	420461	1191171	20,4
	łącznie	ha	3745,47	6953,04	8370,26	19068,77	100,0
		m ³	456442	2276847	3099151	5832440	100,0

Tabela 30 (Wzór nr 14) Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Darzłubie	jednopiętrowe	ha	1298,67	2699,16	1957,50	5955,33	81,2
		m ³	166482	846441	654928	1667851	79,0
	dwupiętrowe	ha		298,36	172,62	470,98	6,4
		m ³		125773	75158	200931	9,0
	wielopiętrowe	ha					
		m ³					
	przerębowe	ha					
		m ³					
	w KO i KDO	ha	3,47	92,21	816,16	911,84	12,4
		m ³	357	27691	196201	224249	10,0
	łącznie	ha	1302,14	3089,73	2946,28	7338,15	100,0
		m ³	166839	999905	926287	2093031	100,0
Obręb Kolkowo	jednopiętrowe	ha	1201,61	1907,12	1611,47	4720,20	79,8
		m ³	136437	631919	648879	1417235	75,0
	dwupiętrowe	ha		124,11	416,47	540,58	9,1
		m ³		53762	215368	269130	14,0
	wielopiętrowe	ha					
		m ³					
	przerębowe	ha					
		m ³					
	w KO i KDO	ha		69,96	588,00	657,96	11,1
		m ³		25867	160101	185968	9,0
	łącznie	ha	1201,61	2101,19	2615,94	5918,74	100,0
		m ³	136437	711548	1024348	1872333	100,0
Obręb Wejherowo	jednopiętrowe	ha	1241,72	1693,16	1666,18	4601,06	79,2
		m ³	153166	537019	740616	1430801	76,0
	dwupiętrowe	ha		53,83	402,03	455,86	7,8
		m ³		24422	216574	240996	12,0
	wielopiętrowe	ha					
		m ³					
	przerębowe	ha					
		m ³					
	w KO i KDO	ha		15,13	739,83	754,96	13,0
		m ³		3953	191326	195279	10,0
	łącznie	ha	1241,72	1762,12	2808,04	5811,88	100,0
		m ³	153166	565394	1148516	1867076	100,0
Nadleśnictwo Wejherowo	jednopiętrowe	ha	3742,00	6299,44	5235,15	15276,59	80,1
		m ³	456085	2015379	2044423	4515887	77,4
	dwupiętrowe	ha		476,30	991,12	1467,42	7,7
		m ³		203957	507100	711057	12,2
	wielopiętrowe	ha					
		m ³					
	przerębowe	ha					
		m ³					
	w KO i KDO	ha	3,47	177,30	2143,99	2324,76	12,2
		m ³	357	57511	547628	605496	10,4
	łącznie	ha	3745,47	6953,04	8370,26	19068,77	100,0
		m ³	456442	2276847	3099151	5832440	100,0

Tabela 31 (Wzór nr 15) Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Darżlubie	z panującym gat. obcym	ha					
		m ³					
	plantacje drzew szybkorosnących	ha					
		m ³					
	odroślowe	ha			1,59	1,59	0,0
		m ³			561,00	561,00	0,0
	z samosiewu	ha	381,96	904,06	944,29	2230,31	30,4
		m ³	47082,00	272264,00	338549,00	657895,00	31,4
	z sadzenia	ha	84,58	0,83	20,70	106,11	1,4
		m ³	3898,00	104,00	8559,00	12561,00	0,6
	brak informacji	ha	1038,53	2226,63	1984,83	5249,99	71,5
		m ³	138214,00	740390,00	580582,00	1459186,00	69,7
Kolkowo	z panującym gat. obcym	ha	7,10			7,10	0,1
		m ³	648,00			648,00	0,0
	plantacje drzew szybkorosnących	ha	6,94			6,94	0,1
		m ³	846,00			846,00	0,0
	odroślowe	ha					
		m ³					
	z samosiewu	ha	296,94	523,11	885,55	1705,60	28,8
		m ³	28522,00	161797,00	356935,00	547254,00	29,2
	z sadzenia	ha	372,19	317,09	25,15	714,43	12,1
		m ³	37724,00	114651,00	9598,00	161973,00	8,7
	brak informacji	ha	882,96	1543,43	1718,14	4144,53	70,0
		m ³	95650,00	528825,00	663525,00	1288000,00	68,8
Wejherowo	z panującym gat. obcym	ha					
		m ³					
	plantacje drzew szybkorosnących	ha	8,19			8,19	0,1
		m ³	2269,00			2269,00	0,1
	odroślowe	ha					
		m ³					
	z samosiewu	ha	288,26	426,09	757,13	1471,48	25,3
		m ³	31643,00	116592,00	332655,00	480890,00	25,8
	z sadzenia	ha	28,19			28,19	0,5
		m ³	419,00			419,00	0,0
	brak informacji	ha	1005,31	1338,95	2073,29	4417,55	76,0
		m ³	125510,00	449641,00	823433,00	1398584,00	74,9
Nadleśnictwo Wejherowo	z panującym gat. obcym	ha	7,10			7,10	0,0
		m ³	648,00			648,00	0,0
	plantacje drzew szybkorosnących	ha	15,13			15,13	0,1
		m ³	3115,00			3115,00	0,1
	odroślowe	ha			1,59	1,59	0,0
		m ³			561,00	561,00	0,0
	z samosiewu	ha	967,16	1853,26	2586,97	5407,39	28,4
		m ³	107247,00	550653,00	1028139,00	1686039,00	28,9
	z sadzenia	ha	484,96	317,92	45,85	848,73	4,5
		m ³	42041,00	114755,00	18157,00	174953,00	3,0
	brak informacji	ha	2926,80	5109,01	5776,26	13812,07	72,4
		m ³	359374,00	1718856,00	2067540,00	4145770,00	71,1

Dominującymi są drzewostany jednopiętrowe z brakiem informacji odnośnie pochodzenia, chociaż najprawdopodobniej jest to pochodzenie sztuczne z sadzenia. Drzewostany dwupiętrowe rosną w każdym z obrębów leśnych na zbliżonej powierzchni i zajmują łącznie 7,7% powierzchni Nadleśnictwa Wejherowo.

Drzewostany w klasach odnowienia i klasach do odnowienia, w których procesy przebudowy rozłożone są na dłuższy okres czasu zajmują 12,2% powierzchni Nadleśnictwa.

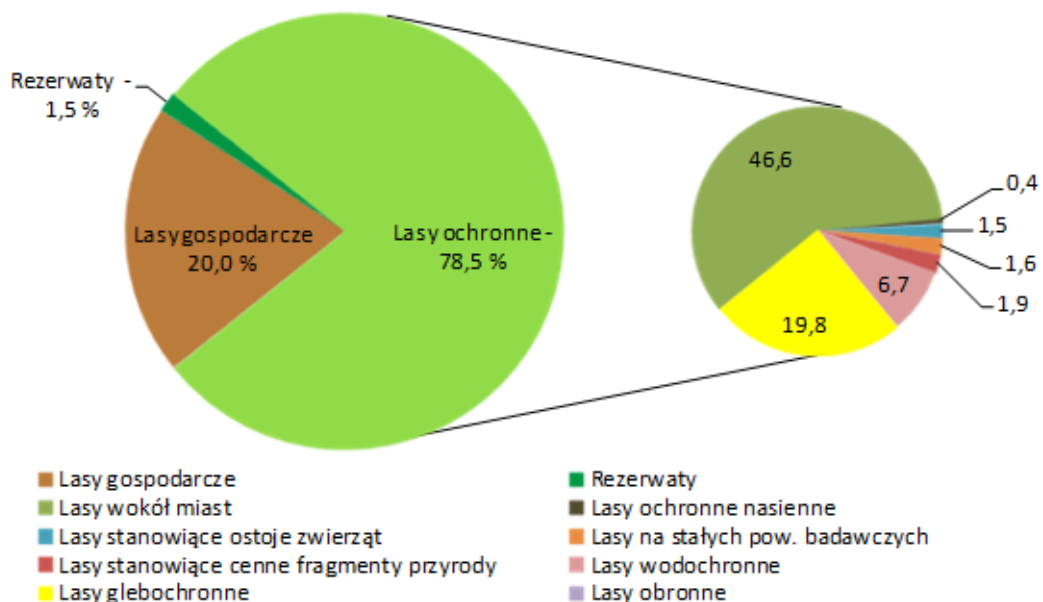
Poza tym w wielu wyłączeniach spotyka się przestoje różnych gatunków drzew. Są to przeważnie drzewa dużo starsze niż otaczający drzewostan, przez co wpływają bardzo korzystnie nie tylko na krajobraz, ale także na całokształt środowiska przyrodniczego.

4.10.3 Lasy ochronne – kategorie ochronności

Zasięg i lokalizację lasów ochronnych przyjęto zgodnie z decyzją Ministra Środowiska z dn. 8 marca 2005 roku. Lasy ochronne w Nadleśnictwie Wejherowo występują na powierzchni 15 119,03 ha, co stanowi 78,5 % powierzchni leśnej. Lasy gospodarcze zajmują 3 844,00 ha (20,0 %). Główną kategorię ochronności stanowią lasy ochronne w miastach i wokół miast. Szczegółowa ich lokalizacja znajduje się w Elaboracie. Pełny wykaz kategorii ochronności przedstawia poniższa (Tabela 31).

Tabela 32. Zestawienie powierzchni lasów Nadleśnictwa Wejherowo wg kategorii ochronności

Lp.	Kategorie lasu	Powierzchnia leśna [ha]				%
		Darżlubie	Kolkowo	Wejherowo	Nadleśnictwo	
1	Rezerwaty	213,3	85,54		298,84	1,5
2	Lasy glebochronne	2081,8	1553,04	173,19	3808,03	19,8
3	Lasy wodochronne	511,34	192,27	580,85	1284,46	6,7
4	Lasy w miastach i wokół miast	2200,93	1926,64	4853,25	8980,82	46,6
5	Lasy nasienne		56,7	20,37	77,07	0,4
6	Lasy na powierzchniach badawczych i doświadczalnych	307,11		7,24	314,35	1,6
7	Lasy stanowiące ostoję zwierząt chronionych	31,88	79,84	175,44	287,16	1,5
8	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	261,16	103,61		364,77	1,9
9	Lasy obronne	2,37			2,37	
10	Lasy ochronne (razem 2 - 9)	5396,59	3912,1	5810,34	15119,03	78,5
11	Lasy gospodarcze	1869,11	1954,01	21,28	3844,40	20,0
12	Razem	7479,00	5951,65	5831,62	19262,27	100

Rys. 27 Procentowy udział poszczególnych kategorii lasu w Nadleśnictwie Wejherowo

Uwzględniając istniejące kategorie ochronności przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

1. **Gospodarstwo specjalne (S)** do którego należy zaliczyć:
 - rezerwy przyrody wraz z otulinami,
 - strefy ochrony zwierząt objętych ochroną gatunkową,
 - lasy glebochronne na wydmach nadmorskich i klifach,
 - wyłączone powierzchnie doświadczalne i badawcze,
 - wyłączone drzewostany nasienne oraz drzewostany zachowawcze,
 - lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody,
 - lasy znajdujące się na gruntach spornych,
 - lasy na obszarach o znaczeniu kulturowym, religijnym lub zabytkowym.

2. **Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)** do którego należy zaliczyć lasy ochronne nie zaliczone do gospodarstwa specjalnego (S),

3. **Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych** do którego należy zaliczyć obszary z wiodącą funkcją produkcyjną, tj. niezaliczone wcześniej do gospodarstw S lub O. W gospodarstwie tym należy wyróżnić obszary o odpowiednim sposobie zagospodarowania:
 - zrębowy sposób zagospodarowania (GZ) dla zbiorowisk roślinnych zespołu *Leucobrio Pinetum*, dla których przewiduje się stosowanie rębni zupełnej,
 - przerębowo – zrębowy sposób zagospodarowania (GPZ) dla pozostałych zbiorowisk, dla których przewiduje się prowadzenie rębni złożonych.

4.10.4 Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie mogą w pewnym stopniu świadczyć o bogactwie gatunkowym i poziomie naturalności zbiorowisk roślinnych. Wiadomo bowiem, że w młodych lasach, a szczególnie na gruntach porolnych skład runa jest mało urozmaicony. Między innymi z tego powodu istnieją problemy z zakwalifikowaniem takich lasów do jakiegokolwiek zespołu roślinnego. Wraz z wiekiem postępuje regeneracja fitocenozy, np. na siedliskach grądów pojawia się naturalnie drugie piętro grabowe. Zestawienie drzewostanów ponad 100-letnich przedstawia (Tabela 32).

Tabela 33 Powierzchnia drzewostanów i kęp starodrzewi w wieku ponad 100 lat.

Gatunek panujący	Obręb Darżlubie		Obręb Kolkowo		Obręb Wejherowo		Nadleśnictwo Wejherowo	
	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %	pow. [ha]	udział %
Drzewostany								
SO	744,45	10,0	180,54	3,0	428,17	7,3	1353,16	7,0
MD					0,62	0,0	0,62	0,0
ŚW	76,37	1,0	10,35	0,2	12,34	0,2	99,06	0,5
JD			0,88	0,0			0,88	0,0
BK	156,93	2,1	107,91	1,8	124,91	2,1	389,75	2,0
DB	8,83	0,1	9,08	0,2	44,59	0,8	62,50	0,3
DB.S	2,44	0,0					2,44	0,0
JW			1,68	0,0			1,68	0,0
BRZ	8,97	0,1			8,92	0,2	17,89	0,1
OL	21,79	0,3	33,21	0,6	2,21	0,0	57,21	0,3
LP	1,48	0,0					1,48	0,0
Razem	1021,26	13,7	343,65	5,8	621,76	10,7	1986,67	10,3
Kępy								
SO	3,53	0,0	1,73	0,0	5,49	0,1	10,75	0,1
MD			0,15	0,0			0,15	0,0
ŚW	0,40	0,0	0,25	0,0	0,73	0,0	1,38	0,0
JD	0,14	0,0					0,14	0,0
DG	0,42	0,0					0,42	0,0
BK	7,41	0,1	7,16	0,1	2,13	0,0	16,70	0,1
DB	0,59	0,0	1,25	0,0	0,06	0,0	1,90	0,0
GB	0,45	0,0					0,45	0,0
BRZ	0,18	0,0					0,18	0,0
OL	1,42	0,0	0,20	0,0	0,45	0,0	2,07	0,0
LP	0,07	0,0			0,16	0,0	0,23	0,0
Razem	14,61	0,2	10,74	0,2	9,02	0,2	34,37	0,2
Łącznie								
SO	747,98	10,0	182,27	3,1	433,66	7,4	1363,91	7,1
MD			0,15	0,0	0,62	0,0	0,77	0,0
ŚW	76,77	1,0	10,60	0,2	13,07	0,2	100,44	0,5
JD	0,14	0,0	0,88	0,0			1,02	0,0
BK	164,34	2,2	115,07	1,9	127,04	2,2	406,45	2,1
DB	9,42	0,1	10,33	0,2	44,65	0,8	64,40	0,3
DB.S	2,44	0,0					2,44	0,0
JW			1,68	0,0			1,68	0,0
BRZ	9,15	0,1			8,92	0,2	18,07	0,1
OL	23,21	0,3	33,41	0,6	2,66	0,0	59,28	0,3
LP	1,55	0,0			0,16	0,0	1,71	0,0
DG	0,42	0,0					0,42	0,0
GB	0,45	0,0					0,45	0,0
Razem	1035,87	13,9	354,39	6,0	630,78	10,8	2021,04	10,5

Sosna zwyczajna, buk, świerk oraz dąb i olsza czarna są najczęstszymi gatunkami panującymi w drzewostanach i kępach, których wiek przekracza 100 lat. Razem wszystkie drzewostany, w których wiek gatunku panującego przekracza 100 lat zajmują 1986,67 ha (powierzchnia zredukowana), czyli 10,3 % powierzchni wszystkich lasów Nadleśnictwa. W całym Nadleśnictwie jest to 925 wyłączeń leśnych.

Jednym z najcenniejszych drzewostanów ponad 100-letnich w Nadleśnictwie Wejherowo jest 170-letni zachowawczy drzewostan w leśnictwie Sławutówko – oddz. 92a,b,d,f. Gatunkiem panującym jest tam sosna, a gatunkami współpanującymi buk, dąb i modrzew. Drzewostany te są zapisane w rejestrze LMP (Leśny Materiał Podstawowy) pod numerem MP/1/46005/06. Typ obiektu ochronnego to populacje sosny, natomiast gatunkami chronionymi w tych drzewostanach są sosna zwyczajna i modrzew europejski.

Fot. 71 Powierzchnia zachowawcza sosny zwyczajnej i modrzewia europejskiego w oddz.92 d (I-ctwo Sławutówko)

4.10.5 Martwe drewno w lesie

Martwe drewno jest miejscem życia dla wielu organizmów, szczególnie owadów. Zdarza się, że z martwego drewna korzysta więcej gatunków niż za jego życia. To niezbędny element ekosystemu leśnego, który w bardzo dużych ilościach występuje w lasach pierwotnych np. w Puszczy Białowieskiej. Martwe drewno jest pożywieniem dla wielu larw owadów, one z kolei są ogniwem w łańcuchu pokarmowym dla jeszcze innych organizmów.

W lasach zagospodarowanych, które pełnią wiele funkcji, w tym produkcyjną, martwego drewna nie może być tak dużo jak w lasach pozostawionych działaniu natury. Jest to spowodowane np. obawą o stan sanitarny lasu, o bezpieczeństwo przebywających w nim ludzi itp.

W lasach Nadleśnictwa Wejherowo znajdują się kompleksy leśne z drewnem pozostawionym do naturalnego rozkładu. Największa jego ilość znajduje się przeważnie w lasach glebochronnych lub wodochronnych – w jarach i na stromych stokach w dolinach

rzek. Zatem lasy ochronne oprócz głównej roli - wodochronnej lub glebochronnej - sprawują kolejną bardzo ważną funkcję – są miejscem występowania martwego drewna.

Wykaz wyłączeń leśnych w Nadleśnictwie Wejherowo z największą ilością martwego drewna (szacunkowo ponad 10m³/ha), która została zainwentaryzowana podczas taksacji leśnej i uwidoczniła w opisie taksacyjnym w polu „Informacje różne” wpisem „martwe drewno” oraz podstawową charakterystyką tamtejszego drzewostanu, przedstawia poniższa tabela (Tabela 33). Należy zaznaczyć, że poniższy wykaz, mimo iż długi, bo liczący aż 122 wyłączenia, nie zawiera wyłączeń leśnych wchodzących w skład rezerwatów przyrody.

Tabela 34 Wykaz wyłączeń leśnych w Nadleśnictwie Wejherowo z martwym drewnem w ilości ponad 10m³/ha

Adres leśny	Funkcja lasu	Kategoria ochronności	Główna przyczyna uszkodzeń	Makrorzeźba	Gatunek panujący	Wiek
15-14-1-01-24 -i -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	47
15-14-1-01-26 -f -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ PAG	OL	100
15-14-1-01-30 -d -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ PAG	JS	70
15-14-1-01-50 -d -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	ŚW	65
15-14-1-03-91 -f -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	BRZ	80
15-14-1-03-94 -i -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	120
15-14-1-03-95 -g -00	OCHR	OCH WOD		NIZ RÓW	SO	90
15-14-1-03-95 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	ŚW	70
15-14-1-03-97 -b -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ RÓW	SO	150
15-14-1-03-99 -c -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	SO	115
15-14-1-03-120 -a -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	120
15-14-1-03-120 -b -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	95
15-14-1-03-121 -a -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY		ŚW	46
15-14-1-03-122 -j -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	SO	58
15-14-1-03-123 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	ŚW	80
15-14-1-03-136 -g -00	OCHR	OCH MIAST		NIZ FAL	SO	55
15-14-1-03-137 -g -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	MD	60
15-14-1-03-138 -f -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	ŚW	38
15-14-1-03-139 -c -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	ŚW	25
15-14-1-04-155 -b -00	OCHR	OCH MIAST		NIZ FAL	BK	35
15-14-1-04-157 -g -00	OCHR	OCH BADAŃ	GRZYBY	NIZ FAL	OL	105
15-14-1-04-157 -g -00	OCHR	OCH MIAST	GRZYBY	NIZ FAL	OL	105
15-14-1-04-157 -h -00	OCHR	OCH BADAŃ	GRZYBY	NIZ FAL	SO	110
15-14-1-04-157 -h -00	OCHR	OCH MIAST	GRZYBY	NIZ FAL	SO	110
15-14-1-04-159 -a -00	OCHR	OCH OSTOJ		NIZ FAL	BK	55
15-14-1-04-159 -a -00	OCHR	OCH BADAŃ		NIZ FAL	BK	55
15-14-1-04-160 -h -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	SO	150
15-14-1-04-160 -h -00	OCHR	OCH BADAŃ	OWADY	NIZ FAL	SO	150
15-14-1-04-172 -g -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	SO	40
15-14-1-04-174 -a -00	OCHR	OCH BADAŃ	OWADY	NIZ FAL	SO	40
15-14-1-04-174 -a -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	SO	40
15-14-1-04-181 -h -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ FAL	ŚW	50
15-14-1-04-188 -f -00	OCHR	OCH MIAST	ZWIERZ	NIZ FAL	ŚW	35
15-14-1-02-192 -d -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	SO	150
15-14-1-04-202 -f -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ FAL	SO	110
15-14-1-04-202 -g -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ FAL	SO	125

Adres leśny	Funkcja lasu	Kategoria ochronności	Główna przyczyna uszkodzeń	Makrorzeźba	Gatunek panujący	Wiek
15-14-1-04-203 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	ŚW	55
15-14-1-04-206 -b -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	ŚW	75
15-14-1-02-207 -l -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	ŚW	70
15-14-1-02-208 -a -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	40
15-14-1-02-208 -g -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ FAL	SO	57
15-14-1-02-208 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	50
15-14-1-02-209 -f -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	ŚW	47
15-14-1-02-209 -g -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	48
15-14-1-04-224 -t -00	OCHR	OCH MIAST	GRZYBY	NIZ PAG	JS	75
15-14-1-04-229 -a -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ PAG	JS	70
15-14-1-04-229 -h -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ PAG	OL	80
15-14-1-04-232 -c -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	DB	80
15-14-1-05-239A -f -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO	100
15-14-1-05-240 -a -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO.K	90
15-14-1-05-241 -a -00	OCHR	OCH GLEB	INNE	NIZ FAL	SO.K	90
15-14-1-05-241 -f -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO	105
15-14-1-05-244 -b -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO.K	85
15-14-1-05-245 -h -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ PAG	SO	70
15-14-1-05-247 -b -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ PAG	SO	95
15-14-1-05-248 -a -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ PAG	SO	95
15-14-1-05-248 -f -00	OCHR	OCH GLEB	INNE	NIZ PAG	BRZ	65
15-14-1-05-249 -a -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ PAG	SO	90
15-14-1-05-250 -a -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ PAG	SO	90
15-14-1-05-260 -b -00	OCHR	OCH GLEB	KLIMAT	NIZ FAL	SO	110
15-14-1-05-263 -b -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO	115
15-14-1-05-263 -c -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO.K	85
15-14-1-05-263 -i -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO	10
15-14-1-05-273 -a -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO	70
15-14-1-05-274 -a -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO	70
15-14-1-05-295 -f -00	OCHR	OCH GLEB	GRZYBY	NIZ PAG	SO	170
15-14-1-05-296 -f -00	OCHR	OCH GLEB	GRZYBY	NIZ FAL	SO	160
15-14-1-05-297 -f -00	OCHR	OCH GLEB	GRZYBY	NIZ FAL	SO	170
15-14-1-05-298 -g -00	OCHR	OCH GLEB	GRZYBY	NIZ FAL	SO	170
15-14-1-05-298 -i -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ FAL	SO	170
15-14-1-05-299 -g -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ PAG	SO	160
15-14-1-05-302 -c -00	OCHR	OCH GLEB	GRZYBY	NIZ FAL	SO	60
15-14-1-05-303 -d -00	OCHR	OCH GLEB	GRZYBY	NIZ FAL	SO	190
15-14-1-05-312 -d -00	OCHR	OCH GLEB	GRZYBY	NIZ PAG	SO	180
15-14-2-06-50 -h -00	OCHR	OCH GLEB		NIZ WZG	BK	50
15-14-2-09-216 -b -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	OL	80
15-14-2-09-217 -r -00	OCHR	OCH WOD	WODNE	NIZ PAG	SO	105
15-14-3-12-1 -i -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	SO	100
15-14-3-12-14 -l -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	SO	130
15-14-3-10-20 -i -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	70
15-14-3-10-22 -b -00	OCHR	OCH WOD	WODNE	NIZ FAL	SO	140
15-14-3-11-37 -m -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	BRZ	90
15-14-3-12-39 -g -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	SO	125

Adres leśny	Funkcja lasu	Kategoria ochronności	Główna przyczyna uszkodzeń	Makrorzeźba	Gatunek panujący	Wiek
15-14-3-12-44 -g -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	SO	130
15-14-3-12-46 -d -00	OCHR	OCH WOD		NIZ FAL	OL	80
15-14-3-10-54 -g -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	150
15-14-3-10-54 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	ŚW	50
15-14-3-11-62 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ RÓW	ŚW	45
15-14-3-10-83 -o -00	OCHR	OCH WOD	GRZYBY	NIZ PAG	ŚW	80
15-14-3-10-87 -d -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ PAG	BK	120
15-14-3-10-87 -f -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ PAG	ŚW	100
15-14-3-11-95 -d -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ RÓW	SO	39
15-14-3-11-98 -m -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	50
15-14-3-10-115 -a -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	75
15-14-3-10-115 -b -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	ŚW	80
15-14-3-10-115 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	75
15-14-3-10-116 -a -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	80
15-14-3-10-117 -a -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	OL	75
15-14-3-10-117 -b -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	70
15-14-3-10-118 -a -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	75
15-14-3-10-118 -b -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	OL	40
15-14-3-10-118 -f -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	80
15-14-3-10-118 -g -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	85
15-14-3-10-118 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	80
15-14-3-10-119 -f -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	65
15-14-3-10-119 -g -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	OL	55
15-14-3-10-119 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	OL	75
15-14-3-10-120 -b -00	OCHR	OCH WOD	WODNE	NIZ PAG	SO	120
15-14-3-10-127 -b -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ FAL	SO	95
15-14-3-12-137 -g -00	OCHR	OCH MIAST		NIZ FAL	SO	39
15-14-3-12-137 -i -00	OCHR	OCH MIAST		NIZ FAL	SO	58
15-14-3-13-145 -g -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	SO	110
15-14-3-13-145 -h -00	OCHR	OCH WOD	OWADY	NIZ PAG	SO	125
15-14-3-13-161 -c -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ PAG	SO	80
15-14-3-13-162 -b -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ PAG	SO	80
15-14-3-13-177 -n -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	SO	130
15-14-3-11-193 -f -00	OCHR	OCH WOD		NIZ WZG	OL	70
15-14-3-11-193 -g -00	OCHR	OCH WOD		NIZ WZG	OL	70
15-14-3-12-194 -d -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	OL	80
15-14-3-12-194 -g -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	BRZ	75
15-14-3-12-194 -h -00	OCHR	OCH WOD		NIZ PAG	OL	75
15-14-3-13-208 -h -00	OCHR	OCH MIAST	OWADY	NIZ PAG	SO	80

Objaśnienia:

OCH – las ochronny

OCH WOD – las ochronny wodochronny,

OCH GLEB – las ochronny glebochronny,

OCH CENNE – lasy ochronne stanowiące cenne fragmenty przyrody (sieć Natura 2000),

NIZ RÓW – teren nizinny równy,

NIZ PAG – teren nizinny pagórkowaty,

NIZ FAL – teren nizinny falisty.

Fot. 72 Martwe drewno stojące i leżące są miejscem życia różnych gatunków chrząszczy - oddz. 87d (I- ctwo Sławutówko)

Tabela 35 Zestawienie miąższości drewna martwego

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
BB	22,23	4,91	109,09	3,94	87,58	8,85	196,66
BMB	240,92	6,72	1618,92	3,40	819,35	10,12	2438,27
BMŚW	588,41	6,81	4008,05	3,51	2065,76	10,32	6073,81
BMW	169,62	12,09	2051,23	3,31	562,05	15,40	2613,28
BS	370,38	4,02	1489,93	2,33	862,86	6,35	2352,78
BŚW	1022,72	5,28	5401,67	2,69	2753,80	7,97	8155,47
BW	35,17	4,01	141,00	2,55	89,57	6,56	230,56
Lł	17,32	3,91	67,64	2,49	43,10	6,40	110,74
LMB	27,72	4,03	111,81	2,61	72,43	6,64	184,24
LMŚW	2936,30	5,54	16272,60	1,97	5780,51	7,51	22053,11
LMW	60,58	6,10	369,52	3,93	237,85	10,03	607,38
LŚW	1381,35	4,09	5651,77	1,60	2206,36	5,69	7858,13
LW	39,47	6,82	269,13	1,50	59,21	8,32	328,34
OL	45,47	4,35	197,67	2,59	117,99	6,94	315,66
OLJ	21,98	7,02	154,25	1,76	38,77	8,78	193,02
Razem obręb Darżlubie	6979,64	5,43	37914,27	2,26	15797,19		53711,45

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
BB	3,07	3,17	9,73	2,15	6,61	5,32	16,33
BMB	17,16	6,22	106,82	2,07	35,49	8,29	142,31
BMŚW	1005,46	4,35	4368,85	1,83	1835,69	6,18	6204,54
BMW	40,08	2,64	105,86	1,84	73,74	4,48	179,60
BŚW	578,52	4,87	2820,06	2,25	1302,06	7,12	4122,12
Lł	1,15	0,94	1,08	0,79	0,91	1,73	1,98
LMB	23,27	5,47	127,39	1,66	38,72	7,13	166,11
LMŚW	2383,54	4,05	9643,36	2,41	5745,25	6,46	15388,61
LMW	144,51	2,62	378,33	1,53	220,52	4,15	598,85
LŚW	1178,38	4,63	5460,92	2,81	3305,94	7,44	8766,86
LW	12,13	0,82	9,97	1,39	16,88	2,21	26,85
OL	39,46	4,42	174,60	1,29	50,82	5,71	225,42
OLJ	70,89	2,42	171,44	4,36	309,29	6,78	480,72
Razem obręb Kolkowo	5497,62	4,25	23378,41	2,35	12941,91		36320,32
BB	1,69	5,97	10,09	2,67	4,50	8,64	14,59
BMB	191,30	5,83	1115,98	2,28	437,10	8,11	1553,08
BMŚW	872,56	8,24	7194,10	2,48	2162,57	10,72	9356,66
BMW	31,02	9,49	294,52	1,97	61,07	11,46	355,59
BŚW	217,29	8,31	1805,13	1,55	337,87	9,86	2143,00
Lł	21,85	4,23	92,47	3,97	86,84	8,20	179,32
LMB	30,43	10,59	322,17	1,70	51,73	12,29	373,90
LMŚW	2153,08	6,65	14322,55	2,61	5615,85	9,26	19938,40
LMW	6,76	2,40	16,24	5,88	39,73	8,28	55,96
LŚW	1789,24	4,69	8390,63	1,75	3135,69	6,44	11526,31
LW	18,61	6,63	123,30	9,43	175,54	16,06	298,84
OL	22,82	2,13	48,67	3,40	77,65	5,53	126,32
OLJ	61,84	3,56	219,88	3,39	209,90	6,95	429,78
Razem obręb Wejherowo	5418,49	6,27	33955,71	2,29	12396,05		46351,76
Ogółem Nadleśnictwo	17895,75		95248,39		41135,15		136383,54

W powyższym zestawieniu (Tabela 34) została przedstawiona miąższość drewna martwego w odniesieniu do typu siedliskowego lasu. Miąższość ta została obliczona na podstawie pomiarów martwego drewna (stojącego i leżącego) w lesie na powierzchniach próbnych podczas inwentaryzacji zasobności w Nadleśnictwie Wejherowo. Można zauważyć, że generalnie na siedliskach wilgotnych i bagiennych miąższość martwego drewna jest większa niż na siedliskach świeżych. Jest to związane z tym, że na tych siedliskach częściej niż gdzie indziej zabiegi pielęgnacyjne (trzebieże) nie są planowane, a przez to drzewa wydzielają się i obumierają w sposób naturalny.

Do tej pory miąższość martwego drewna w Nadleśnictwie Wejherowo nie była inwentaryzowana w wyniku pomiaru, nie można więc jej porównywać z danymi z poprzedniej rewizji planu urządzenia lasu. Średnia wartość miąższości martwego drewna w Nadleśnictwie Wejherowo wynosi 7,62 m³/ha. Jest to wartość stosunkowo wysoka i prognozuje się jej dalszy wzrost, gdyż administracja leśna przykładła do tego zagadnienia dużą wagę.

5 WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE

5.1 Historia lasów i gospodarki leśnej

Najstarsze źródła pisane jakie zachowały się dla omawianego obszaru do naszych czasów i traktują o sposobach korzystania z lasu w dobrach królewskich, jego ochronie, zakazach itp. znajdziemy w tzw. lustracjach królewskich z lat 1565, 1624, 1664 oraz 1765. Są to opracowania stojące na wysokim poziomie. Często w kolejnych lustracjach nie tylko opisywano stan obecny, ale znajdziemy tam też powody zmian.

Źródłem interesujących nas informacji dla lasów szlacheckich są różnego rodzaju inwentarze oraz wilkierze z poszczególnych majątków ziemskich. Prace poświęcone m. in. majątkom Wejherów⁶⁶ i Krokowskich⁶⁷ dostarczają nam pewnych informacji. Poza tym cenną pozycją jest monografia Wacława Odyńca „*Starostwo puckie 1546-1678*”⁶⁸ w której autor obszernie opisuje lasy dawnej Puszczy Darżlubskiej.

O lasach należących niegdyś do żarnowieckiego klasztoru benedyktynek (fundatorami byli cystersi oliwscy) zaczerpnijemy informacje z akt przechowywanych w Archiwum Państwowym w Gdańsku.

Historia lasów i gospodarki leśnej w dzisiejszych granicach Nadleśnictwa Wejherowo jest nieodłączną częścią szerszej całości, jaką jest historia lasów ziem polskich, a nawet europejskich. Do okresu nowożytnego trudno bowiem znaleźć elementy, które byłyby charakterystyczne jedynie dla tego obszaru. Sposób korzystania z lasu był podobny dla całej Europy Środkowo-Wschodniej.

I tak w historii leśnictwa tego obszaru można wyróżnić 3 okresy:

- do XV a nawet XVI w., gdy z darów lasu korzystano w sposób wolny,
- w zasadzie do końca XVIII w., gdy pozyskiwanie drewna stało się biurokratyzowane - powstała i rozwinęła się towarowa gospodarka leśna, jednak nie towarzyszyło jej zarządzanie lasu oraz była częścią gospodarstwa rolnego,
- do okresu dzisiejszego, gdy rozwinęła się nowoczesna hodowla, zagospodarowanie, zarządzanie i użytkowanie lasu a leśnictwo stało się odrębną gałęzią gospodarki krajowej.

W średniowieczu, czyli w pierwszym wymienionym powyżej okresie lasy i bagna zajmowały wg. niektórych źródeł 80% powierzchni kraju. Las oprócz zapewniania surowca budowlanego i opałowego, był także źródłem paszy dla zwierząt hodowlanych. Jako pastwiska służyły śródleśne łąki, a buczyny i dąbrowy dostarczały pokarmu dla nierogacizny. Latem wypasano tam zwierzęta, a zimą karmiono zebraną wcześniej bukwią i żołądziami. W tym zakresie z dóbr lasu korzystano w sposób wolny. Ograniczeniami objęte było natomiast łowiectwo i bartnictwo.

⁶⁶ Labuda Gerard i in. „*Ziemia Wejherowska*” Gdańsk 1980

⁶⁷ Groth A. (red.) „*Dzieje Krokowej i okolic*”, Gdańsk 1998

⁶⁸ Odyniec Wacław „*Starostwo puckie 1546-1678*” Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk 1961

Niezależnie od tego las był postrzegany jako specyficzny nieużytek, z którego długookresowe korzyści nie były tak zyskowne jak jego karczunek pod uprawę rolną. Gruntów leśnych w okresie średniowiecznym było pod dostatkiem, a karczowanie lasu odbywało się na małych powierzchniach.

Sytuacja ta zmieniała się w miarę rozwoju osadnictwa, zwłaszcza w wyniku tzw. akcji lokacyjnej w XIII i XIV w., dzięki której całe Królestwo Polskie pokryło się siecią miast i wsi o wytyczonych, choć często pobieżnie, granicach. Przestały istnieć nieprzebyte puszcze, a osadnictwo sięgało coraz głębiej w okoliczne lasy. Jednak znaczny procent kraju w dalszym ciągu pokryty był lasami.

Do końca średniowiecza dużą, aczkolwiek ciągle malejącą rolę odgrywało łowiectwo. Źródłem pożywienia było dla ubogiej ludności wiejskiej, natomiast dla władców przede wszystkim źródłem rozrywki. Władcy byli w tym czasie jedynymi właścicielami lasu i wykorzystywali swoją dominującą pozycję, zakazując na jakimś obszarze całkowicie polowań, lub zabraniali polowań na określoną zwierzynę np. bobra, który był cenny ze względu na skóry. Panujący miał też monopol w zakresie łowów na zwierzynę grubą.

Wraz z rozwojem feudalizmu, na skutek nadań na rzecz rycerstwa i Kościoła władca przestawał być jedynym właścicielem lasu. Feudałowie otrzymywali też prawo do polowań, choć władcy starali się jeszcze przez jakiś czas utrzymywać monopol w polowaniach na grubego zwierza czy bartnictwie.

W 1423 r. za panowania Władysława Jagiełły uchwalono tzw. „statut warecki”. Wprowadził on zasadę, że prawo prowadzenia łowów jest związane z własnością gruntów. W tym czasie istniał też przepis zabraniający polowań w okresie od św. Wojciecha (23 kwietnia) do zebrania plonów. Zwiastuje to zmierzch znaczenia gospodarczego łowiectwa, które zostało ograniczone w celu ochrony rolnictwa. Poza tym spadek pogłowia najcenniejszych zwierząt jak tur, łoś czy żubr spowodował ochronę tych gatunków przez władców. Tur mimo ścisłej ochrony wyginął w XVII w. Jednak dzięki monopolowi łowieckiemu władcy udało się uratować żubra (w innych krajach Europy praktycznie całkowicie wytępiony).

Bartnictwo było jedyną formą pszczelarstwa aż do czasów nowożytnych. Zapotrzebowanie na miód i wosk było bardzo duże i przynosiły one królowi duże dochody. Do czasów Zygmunta Starego (początek XVI w.) istniał monopol bartny władcy. Obejmował on nie tylko lasy królewskie, ale wszelkie obszary leśne na terenie kraju.

Po II pokoju toruńskim w 1466 r., który kończył tzw. „wojnę trzynastoletnią” (1454-1466) toczoną pomiędzy Koroną Polską a zakonem krzyżackim, ziemie przyznane Polakom uzyskały autonomię. Po raz pierwszy powstało województwo pomorskie i m. in. powiat pucki. Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo miała miejsce zwycięska dla Polaków w tej wojnie bitwa pod Świecinem (Fot. 73). Świetne i błyskotliwe zwycięstwo naszych przodków położyło ostateczny kres militarnej potędze zakonu i przesądziło o powrocie Pomorza do Polski. Nieodzowne znaczenie w powodzeniu tej bitwy mieli znakomicie znający teren „węglarze”, zwerbowani przez dowódcę Piotra Dunina jako wywiadowcy⁶⁹.

Od XV w. eksport surowców drzewnych był jednym z najcenniejszych przedmiotów eksportu bałtyckiego i trwał przez następne 300 lat, aż do początku epoki żelaza i pary. Największym odbiorcą drewna z terenów bliskich portowi w Gdańsku, a więc i lasów obecnego Nadleśnictwa Wejherowo były zachodnioeuropejskie stocznie. Powstające floty mocarstw kolonialnych budowane były bowiem z drewna.

⁶⁹ Archiwum „Mówią wieki”

Fot. 73 Pomnik ustawiony w 500 rocznicę zwycięstwa wojsk polskich nad Krzyżakami w bitwie pod Świecinem (oddz. 83 c, I-ctwo Domatowo).

Jednocześnie istniało ogromne zapotrzebowanie na inne surowce pochodzenia drzewnego jak popiół drzewny, a właściwie jego przetwór – potaż (sól alkaliczna K_2CO_3), który wykorzystywano do czyszczenia wełny i bielenia tkanin. W wilkierzu Ignacego Przebendowskiego⁷⁰ zalecano, aby popiół drzewny oddawać do dworu. Smołę drzewną i dziegieć używano do impregnacji drewna. Dziegieć był też substancją leczniczą oraz przez wieki używano go do smarowania piast kół i jako uniwersalny klej. Do dnia dzisiejszego z rzadka, ale jednak, w trudnodostępnych lasach Nadleśnictwa Wejherowo można natknąć się na fragmenty zestalonej smoły. Najprawdopodobniej to pozostałość po dawnych smolarniach.

Na skutek dużego popytu na surowce pochodzenia drzewnego w lasach ówczesnego województwa pomorskiego powstało wiele osad: smolarnie, węglarnie i potażarnie. Mniej liczne były różnego rodzaju huty, cegielnie i szklarnie⁷¹. Osady te często z zamierzenia prowadziły gospodarkę rabunkową, gdyż lokowano je w miejscach przeznaczonych do wykarczowania pod grunty rolne.

Do czasu rozwoju hut żelaza węgiel drzewny wytwarzany był przy okazji produkcji smoły (z żywicznej sosny), dziegiu (z kory brzoźowej) i terpentyny (z korzeni sosny) Nie był on głównym surowcem. Na masową skalę zaczęto wytwarzać węgiel drzewny w czasie gdy

⁷⁰ Przebendowski, Ignacy (ok. 1730 - 1791) „Meiner Erblichen Stadt Weyhersfrey verordnete Willkuhr”

⁷¹ Śląski K. „Osadnictwo w puszczach województwa pomorskiego w XV-XVIII wieku” str. 237

powstawały huty żelaza – służył on do wytopu żelaza w piecach hutniczych, a w XVII w. także jako paliwo w browarach i gorzelniach. Węgiel wypalano w lasach w tzw. mielerzach.

Mimo znacznych ubytków Puszczy Darżlubskiej jak pisze królewski lustrator w 1627 r. „a to przez żołnierza naszego, którzy poddanemi tegoż starostwa do Gdańska na przedaj wywozili i prętami w lasach sprzedawali” albo „(...) że są na siłu miejscach tak przez wdzieranie się w granice pogranicznych sąsiadów, jako i przez chłopskie worywanie się znacznie nadpustoszone (...)” były te lasy w drugiej połowie XVII w. jeszcze tak znaczne, że mógł się w nich utrzymywać tur i inna gruba zwierzyna. Według pomorskiej tradycji w Puszczy Darżlubskiej polował król Jan III Sobieski⁷²

Duże zapotrzebowanie na drewno musiało w końcu doprowadzić do tego, że surowca drzewnego zaczęło brakować, zwłaszcza najlepszej jakości. Trzeba pamiętać, że w tamtym czasie absolutnie nie troszczono się o odnowienie lasu w miejsce wyciętych drzew. Naturalne odnowienie w bardzo dużym stopniu utrudniał wypas świń i bydła w lesie. Proceder ten był powszechny i świadczy o tym ilustracja starostwa puckiego z 1664 r., gdzie tzw. „żyr”, czyli opłatę za wypas świń w lesie płacono dziesięć z ponad czterdziestu zlustrowanych miejscowości, czyli praktycznie każda z łatwym dostępem do lasu. Duże spustoszenia w lasach spowodowały też działania wojenne tzw. „potop szwedzki”.

Coraz bardziej dostrzegalny brak drewna doprowadził do tego, że eksploatację lasu zaczęto organizować tak, aby zachować jak najwięcej wartościowych drzew do wyłącznego rozporządzenia właściciela, na eksport lub potrzeby własne. Na przełomie XVI i XVII w. wykształciła się zawodowa administracja leśna. w skład niej wchodziła leśnica nadzorowana przez objezdnych lub leśniczych. Poza nimi do służby leśnej należeli też borowi, strzelcy oraz bartnicy.

W okresie od XVI do roku 1772 (I rozbiór Polski) w. wyniku zróżnicowanych stosunków własnościowych na omawianym terenie, wyróżnić możemy cztery rodzaje własności leśnej:

- lasy w dobrach królewskich (starościńskich),
- lasy w dobrach kościelnych
- lasy w dobrach szlacheckich
- lasy w dobrach miejskich.

Przebendowscy i Radziwiłłowie władający przez długi okres czasu pomorskimi królewszczynami zatrudniali urzędników leśnych. Podobnie cystersi z Oliwy, którzy byli posiadaczami znacznych połaci Puszczy Darżlubskiej. Np. wieś Mechowo należąca do dóbr oliwskich była zobowiązana do wystawienia dwóch stróżów, Domatowo, Starzyno i Darżlubie po jednym⁷³. Krokowscy, którzy byli właścicielami jednego z największych majątków szlacheckich w Prusach Królewskich, także zatrudniali tzw. „Holzwarter”, czyli osobę, której głównym zadaniem było pilnowanie pozyskiwania i wywozu drewna przez poddanych.

Mieszkańcom dóbr Krokowskich wyznaczono miejsca i terminy w których mogli pozyskiwać drewno opałowe. Zapewnienie go było obowiązkiem feudała wobec nich. Krokowscy w XVIII w. posiadali 3 kompleksy leśne: półchowski, lisewski i glinkowski. Glinkowianie oraz łętowianie mogli pozyskiwać opał w lesie w okolicach Krokowej we wtorki oraz piątki, zaś z tego samego lasu w środy i soboty korzystać mogli mieszkańcy Minkowic.

⁷² Mamuszka Franciszek „Wejherowo i Ziemia Wejherowska”, Wydawnictwo Morskie Gdański 1969, str. 138

⁷³ Schultz F. „Geschichte der Kreis Neustadt und Putzig” Danzig 1907, str. 555-557

Lisewianie mogli pozyskiwać opał w lesie lisewskim w poniedziałki i czwartki, zaś mieszkańcy Koźlinek, Widowa i Neuhofu mogli korzystać z lasu glinkowskiego w poniedziałki i czwartki⁷⁴

Od XVI w. toczył się spór o granicę pomiędzy klasztorem żarnowieckim a Krokowskimi. Można przypuszczać, że wszelkie kradzieże w lasach zakonnych odbywały się za przyzwoleniem Reinholda Krokowskiego, co zresztą wprost zarzucała przed sądami strona kościelna⁷⁵. Świadczy to o ogromnym zapotrzebowaniu na drewno Krokowskich i ich poddanych, skoro ich własne lasy nie potrafiły zaspokoić potrzeb.

Pilnowanie lasu było w tej sytuacji zajęciem niebezpiecznym. Potwierdzają to dokumenty jakie zachowały się w archiwaliach zakonu żarnowieckiego który zatrudniał stróża leśnego – Pawła Kurr. Przyłapał on 27 grudnia 1752 r. na kradzieży drewna poddanego krokowskiego Jakuba Tysa. Chciał go zgodnie z prawem „pandować”, czyli pozbawić narzędzia przestępstwa (siekiery) na poczet przyszłej kary oraz dowodu w sprawie. *„Ten jednak napadł na niego uzbrojony w kłonicę z wozu i pobił tak, że dwa dni później ramię leśnego było krwią zsiniałe, co odnotował woźny”⁷⁶*. Przy okazji spraw sądowych jakie klasztor żarnowiecki wytaczał Krokowskim dowiadujemy się, że benedyktynki zarabiały też na sprzedaży drewna, które było spławiane do Gdańska drogą morską. Jednak w ogromnej większości las służył głównie samemu zgromadzeniu i jego poddanym.

Las zajmował też sporą część majątku rodu Wejherów. Dobra tej rodziny położone nad spławnym środkowym biegiem Redy znajdowały się w środku Puszczy Darżlubskiej, sięgającej w tym czasie aż do Oliwy. Krajobraz z pasmem wzgórz nad doliną rzeczną nie sprzyjał rozwojowi rolnictwa, czego skutkiem do dziś jest fakt, że Wejherowo leży pośród dużych kompleksów leśnych. Jakub Wejher, który w 1643r. założył prywatne miasto Wejherowo, ustanowił przywilej dla każdego nowego mieszkańca, który chciał wybudować w mieście dom. Przez okres 10 lat miał on prawo do wolnego wyrębu w lasach Wejherów. Dotyczyło to drewna na budowę domu jak i opałowego. Po tym okresie osadnicy mogli dalej korzystać z lasu, ale za stosowną opłatą.

Staje się więc oczywiste, że w tym czasie kondycja lasów Wejherów była dużo lepsza niż Krokowskich, skoro ci ostatni z premedytacją wchodzili sąsiadom w szkodę by pokryć własne zapotrzebowanie na drewno, a lasy Wejherów były tak zasobne, że bez większej szkody pozwolono w nich na 10 letni wolny wyręb dla nowych osadników.

W XVIII w. sytuacja w lasach Wejherów przypuszczalnie dalej była dobra. W 1711 r. przed kradzieżą chroniło ich 4 leśnych otrzymujących po 24 floreny pensji oraz duże deputaty w naturze (m. in. 6 korców żyta, korzec jęczmienia, ahtel soli, beczkę piwa itd.) o wartości kilkudziesięciu florenów⁷⁷. Do roku 1772, czyli do I rozbioru Polski Wejherowo pozostawało w rękach kolejnych właścicieli klucza dóbr wejherowsko-rzucewskich. Natomiast władze pruskie w kilkanaście miesięcy po I rozbiorze Polski zajęły las miejski za długi miasta⁷⁸

Puck w okresie lokacji, czyli w połowie XIV w. otrzymał prawo do użytkowania wydzielonego kompleksu leśnego na terenie Puszczy Darżlubskiej⁷⁹ (Mapa 1)

Z lustracji z 1565 roku wynika, że miasto posiadało dość oddalony rewir Puszczy Darżlubskiej zwany wówczas Kąpiną (Stadt Walden Campin) w którym mieszczanie zaopatrywali się w drewno.

⁷⁴ Groth A. (red.) „Dzieje Krokowej i okolic”, str. 84

⁷⁵ Kargul M. „Abyście w puszczach naszych szkód żadnych nie czynili” str. 171

⁷⁶ Akta Klasztoru Żarnowieckiego, APG, 942,124

⁷⁷ Kargul M. „Abyście w puszczach naszych szkód żadnych nie czynili” str. 187

⁷⁸ Borzyszkowski J. (red.) „Historia Wejherowa”, Wejherowo 1998, str. 69-72

⁷⁹ Groth A. (red.) „Historia Pucka” str. 74

Mapa 1. Fragment mapy z 1937 r. przedstawiający m. in. lokalizację lasów miasta Pucka, majątku Kapino i majątku Wejherowo Zamek (czerwone podkreślenia)

Dużych spustoszeń w lesie miasta Pucka dokonały rabunkowe wycinki dokonane przez żołnierzy polskich dowodzonych przez płk. Lanckorońskiego, tuż po pierwszej wojnie północnej 1563 – 1570 (zwanej też wojną siedmioletnią). Żołnierzom nie wypłacono żołdu, zatem w ramach rekompensaty wycięli i sprzedali gdańszczanom duże ilości drewna z lasu miejskiego⁸⁰.

Miasto Gdańsk znajduje się poza omawianym terenem, jednak posiadało ono spore lasy na terytorium przyznanym mu po wojnie trzynastoletniej, a leżącymi w obecnych granicach Nadleśnictwa Wejherowo. Mowa o Helu, którego formalnym właścicielem był wtedy Gdańsk. Miasteczko funkcjonujące w trudnych warunkach, praktycznie pozbawione gruntów rolnych i łąk, wypasało swoje zwierzęta i zaspokajało potrzeby na drewno w lesie porastającym sąsiednie wydmy⁸¹.

Ogólnie leśni, czy to służący w lasach królewskich, miejskich, klasztornych czy szlacheckich cieszyli się dużym poważaniem. Pozostali mieszkańcy często pomagali im w schwytaniu złodzieja lub stawali w ich obronie. W XVIII w. leśny musiał się wykazać przynajmniej podstawowym wykształceniem, koniecznym do prowadzenia rachunkowości, oraz spore zdolności organizacyjne. W obliczu malejących zasobów leśnych, braku dobrej jakości surowca drzewnego las przestał być postrzegany jako swoisty nieużytek a zaczęto go cenić. Najgorsza sytuacja panowała w lasach drobnych właścicieli ziemskich. Były one najsilniej pustoszone na bieżące potrzeby gospodarcze i najpewniej brakowało w nich samodzielnej służby leśnej.

O potażarniach można znaleźć informacje do XVII w., potem słuch o nich ginie. Smolarni i hut szkła także było coraz mniej i funkcjonowały tylko w największych lasach do XVIII w. Przyczyna takiego stanu rzeczy była jedna – coraz większa świadomość właścicieli

⁸⁰ Inwentarz starostwa puckiego 1627, str. 27-28

⁸¹ Gierszewski S. „Struktura gospodarcza i funkcje rynkowe mniejszych miast województwa pomorskiego w XVI i XVII wieku” Gdańsk 1966, str. 40

lasu i przede wszystkim kurczenie się zasobów leśnych, co powodowało, że ta produkcja przestawała być opłacalna.

W XVIII na Pomorzu znano już niektóre elementy nowoczesnej gospodarki leśnej. Należały do nich sztuczne zalesienia oraz podział lasów na działki gospodarcze. Były lasy w których je stosowano, a w innych już rozważano ich stosowanie. Gdańszczanie a także zarządcy lasów kościelnych należeli do ówczesnej elity gospodarczej i stosowali rozwiązania, które nie były spotykane w przeciętnych majątkach szlacheckich. W latach 60-tych XVIII w. masowe odnowienia lasów stosowano także w królewskich zarządzanych przez jedyne pomorskiego magnata, wojewodę Ignacego Przebendowskiego⁸². Kolejnego po Wejherach, księciu Michale Kazimierzu Radziwiłł i królu Janie III Sobieskim właściciela dóbr wejherowsko-rzucewskich. Istnieją też przesłanki pozwalające sądzić, że w tym czasie czyniono pierwsze próby nowoczesnego zarządzania lasu.

I rozbiór Polski w 1772 r. spowodował, że lasy Pomorza, w tym obecnego Nadleśnictwa Wejherowo znalazły się w nowej rzeczywistości administracyjno-prawnej, która spowodowała rewolucję w zarządzaniu lasami. Pruscy zaborcy zamienili lasy kościelne i starościńskie na majątek państwowy. Zaraz po objęciu władzy w województwie pomorskim przez Prusy, lasy królewskie zostały przemierzone i podzielone na leśne rewiry i poręby, oraz założono zagajniki, czyli działki ze sztucznymi odnowieniami, a drzewostany, które uznano za „przestałe” sprzedawano⁸³.

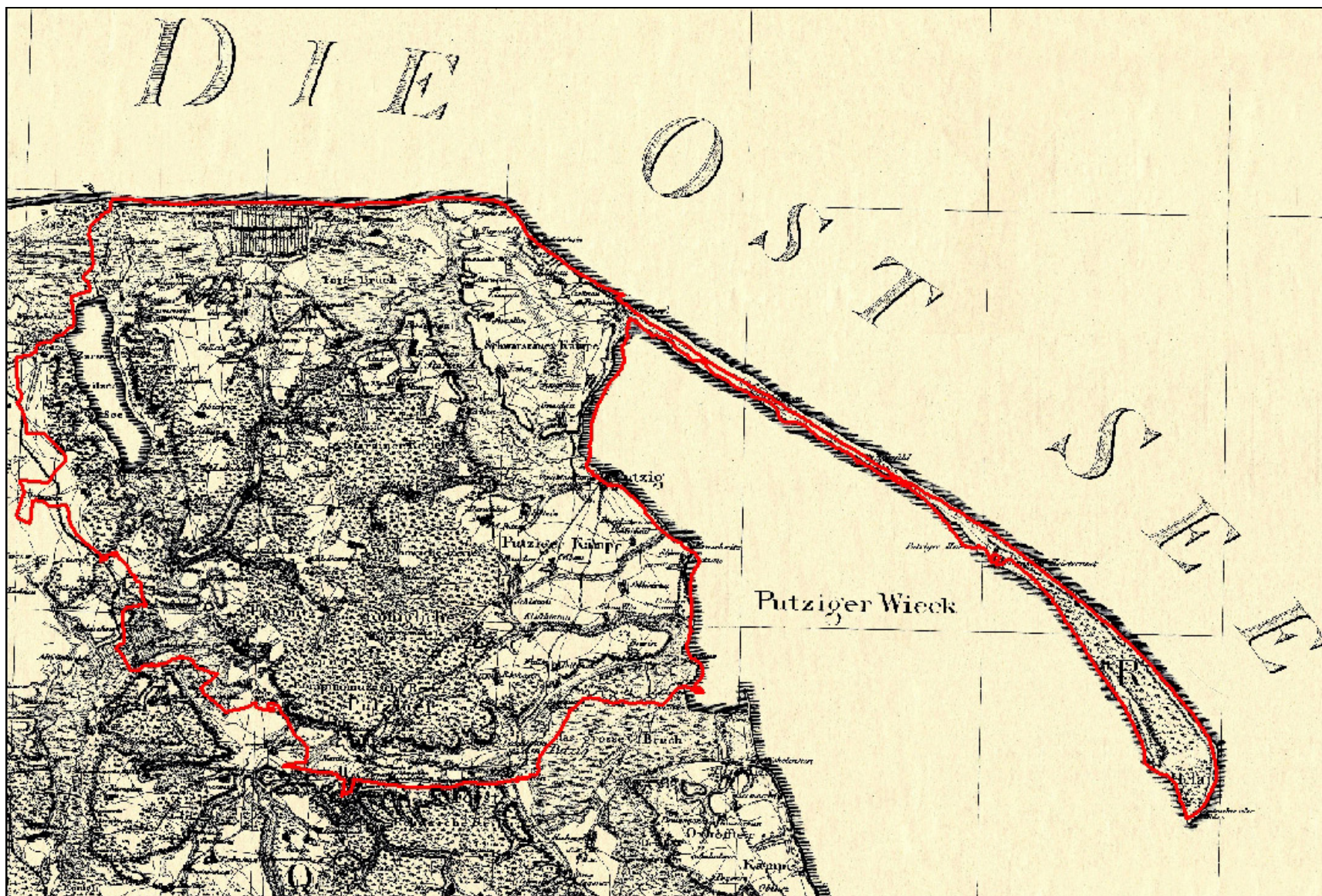
Generalnie wszystkie zabiegi pielęgnacyjne oraz sztuczne odnowienia lasu służyć miały jednemu celowi – aby drewna było jak najwięcej, gdyż jego cena była wysoka. Kiedy kilkadziesiąt lat później ceny drewna gwałtownie spadły to lasy przestały być dobrem o które warto było się troszczyć. Majątku, który nie przynosił dochodu pozbywano się.

Ciekawe spostrzeżenia można wynieść oglądając tzw. mapę Schröttera lasów w zasięgu dzisiejszego Nadleśnictwa Wejherowo. Friedrich Leopold von Schrötter był baronem Rzeszy, pruskim ministrem i reformatorem. Opracował dokładny atlas Prus w latach 1796-1802. Generalnie mapy te były opracowywane w skali 1:150000 i charakteryzowały się bardzo dużą szczegółowością oraz dobrą dokładnością odwzorowania terenu. Tym bardziej cenna jest mapa Schröttera tego terenu, którą z jakichś powodów opracowano w skali 1:50000. Mapa ta zawiera kilkakrotnie więcej informacji. Najciekawsze są informacje o gatunkach drzew rosnących wtedy w poszczególnych kompleksach leśnych i informacje do kogo należały. (Mapa 3)

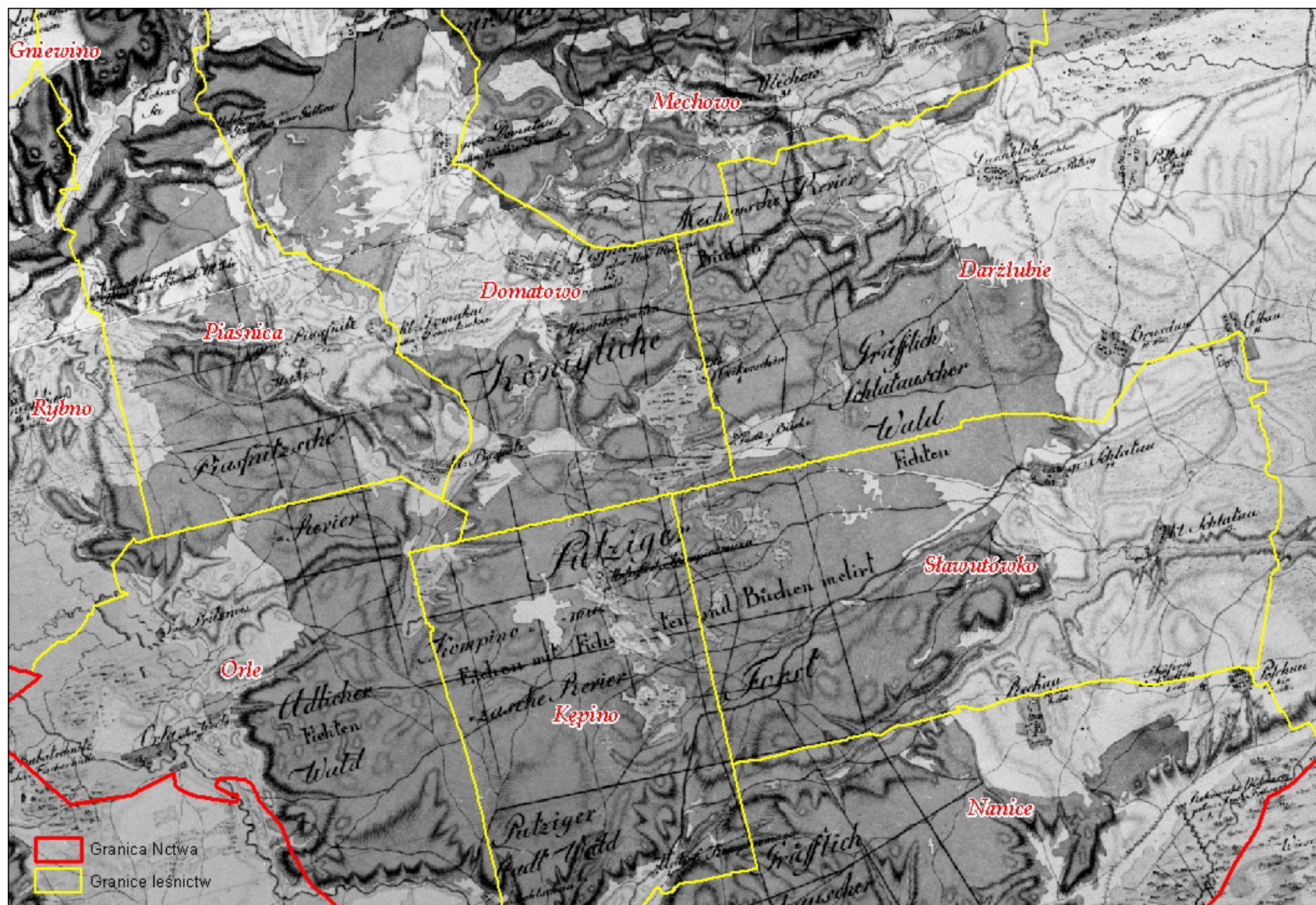
I tak w granicach obecnego leśnictwa Orle gatunkiem panującym był świerk a las był własnością szlachecką – zapis na mapie „*Adlicher Fichten Wald*”. Natomiast gatunkiem panującym w obecnych leśnictwach Kępino i Sławutówko był dąb z domieszką świerka i buka – zapis na mapie „*Eichen mit Fichten und Büchen melirt*”. Jest to bardzo ciekawa informacja, gdyż do dnia dzisiejszego zachowało się na tym terenie tylko niewiele starych drzewostanów dębowych. Z mapy tej można odczytać, że większość lasów oprócz własności szlacheckiej należała do „*Königlicher Putziger Forst*”, czyli były to „Puckie Lasy Królewskie”. Należy pamiętać, że nie były to polskie lasy królewskie, lecz pruskie lasy królewskie.

⁸² Kargul M. „Abyście w puszczech naszych szkód żadnych nie czynili” str. 238

⁸³ Tamże str.56

Mapa 2. Mapa Schröttera powstała w latach 1796-1802 z zaznaczonymi na czerwono obecnymi granicami Nadleśnictwa Wejherowo (skala oryginału - 1:150 000)

Mapa 3. Mapa Schröttera przedstawiająca panujące na początku XIX w. gatunki drzew w leśnictwach obecnego Nadleśnictwa Wejherowo (skala oryginału - 1:50 000)

Budynek ówczesnego zarządu nad tymi lasami mieścił się w Darżlubiu, w późniejszej siedzibie Nadleśnictwa Darżlubie. Budynek ten istnieje do dziś i należy do właściciela prywatnego.

Mapy tego terenu z późniejszego okresu - głównie tzw. „Messtischblatt”, czyli niemieckie mapy topograficzne w skali 1:25000 także dostarczają ciekawych informacji, szczególnie o podziale administracyjnym lasów. Dowiadujemy się np., że lasy półwyspu Helskiego należały na początku XX w. jeszcze przed odzyskaniem przez Polskę niepodległości w 1918 r. do „Königliche Forst Oliva”.

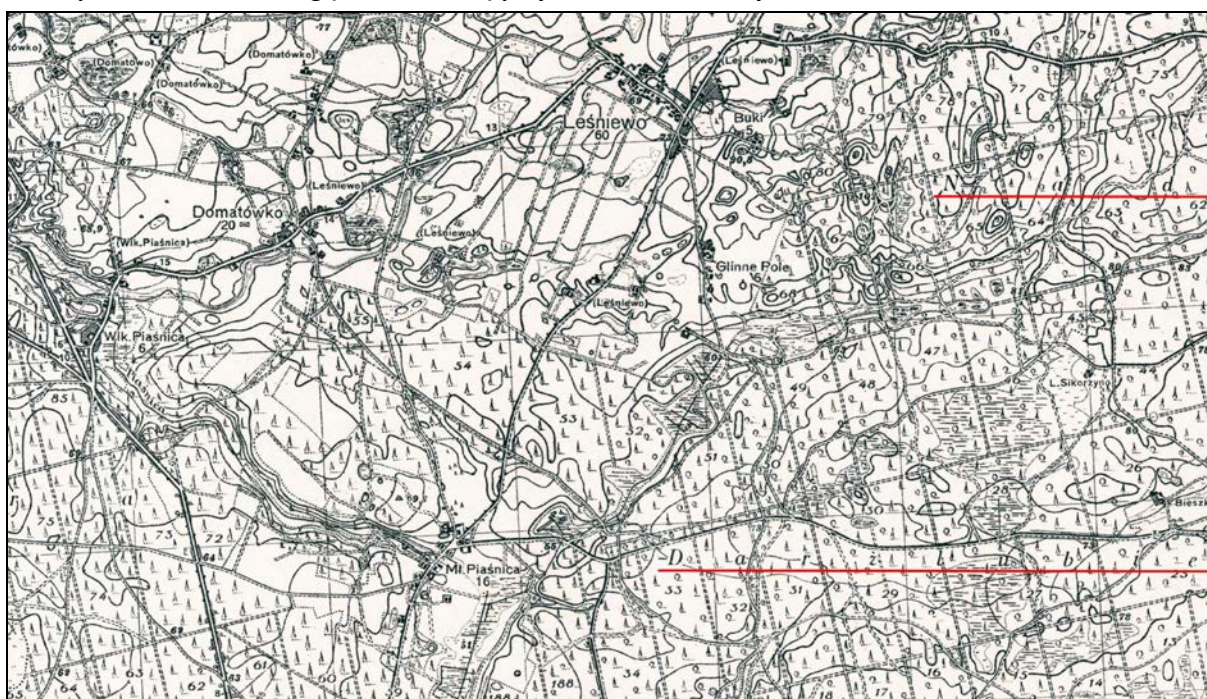
Mapa 4. Lasy półwyspu Helskiego - należały przed 1918 r. na podstawie mapy "Messtischblatt" z tego okresu do pruskich „Królewskich Lasów Oliwa”

W okresie późniejszym, bo na polskiej mapie z 1937r. istnieje tam już Nadleśnictwo Hel, które utworzono w 1928r. Szybciej, bo w 1920 r. powołano do istnienia Nadleśnictwo Darżlubie i Wejherowo, powstałe na bazie dawnych pruskich lasów królewskich. Początkowo podlegały one Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku, a po jej likwidacji w drugiej połowie 1921 roku, Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Warto wspomnieć, że wzdłuż rzeki Piaśnica, która przepływa przez Jez. Żarnowieckie biegła wtedy granica pomiędzy Polską a Niemcami (Fot. 74). Na mapie z 1937r. oprócz administracyjnego podziału lasów na nadleśnictwa, zaznaczone są też m. in. miejsca posterunków straży granicznej.

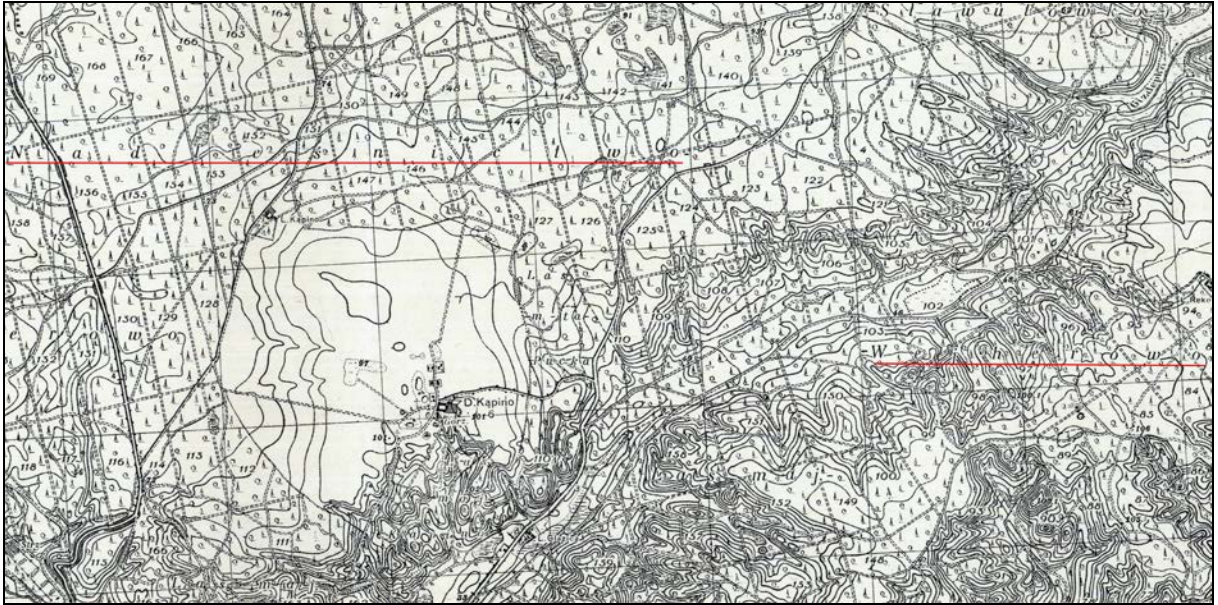

Fot. 74 Stup graniczny nr 1 (zrekonstruowany) jaki znajdował się w tym miejscu w okresie międzywojennym na wyznaczonej w Wersalu w roku 1919 granicy pomiędzy Polską a Rzeszą Niemiecką – na południe od oddz. 31 g (I-ctwa Lisewo) przy mostku na Piaśnicy.

Mapa 5. Nadleśnictwo Darżlubie na fragmencie polskiej mapy z 1937 r.

Teren dzisiejszego leśnictwa Sobieńczyce i Rybno w 1937 r. po zachodniej stronie Jez. Żarnowieckiego i rzeki Piaśnicy należał do Niemiec. Funkcjonowało tam „Staat Forst Gohra”, czyli niemieckie Nadleśnictwo Góra. Po polskiej stronie w tym czasie także istniało Nadleśnictwo Góra. (Mapa 7).

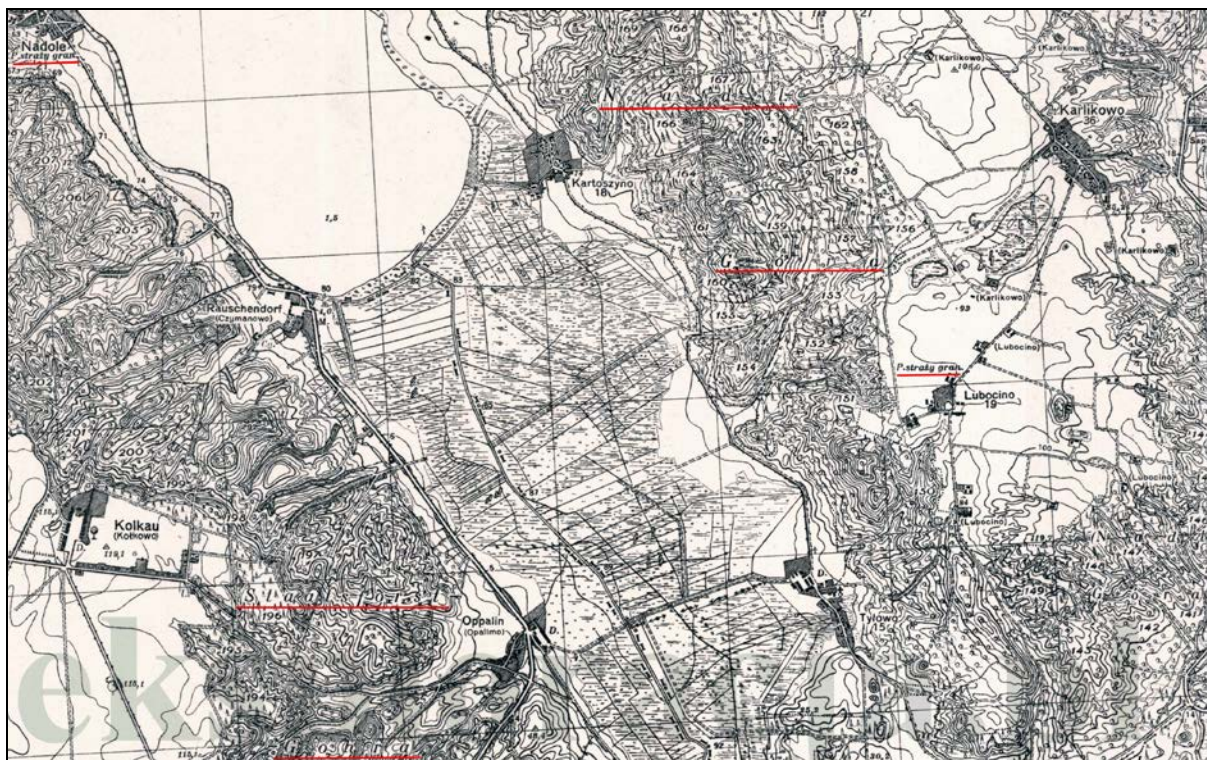

Mapa 6. Nadleśnictwo Wejherowo na fragmencie polskiej mapy z 1937 r

Po zakończeniu II wojny światowej zmieniono administracyjne granice Nadleśnictwa Wejherowo i Darżlubie. Powiększono je o lasy przejęte na podstawie dekretu PKWN z dnia 12.12.1945 (tzw. dekret o przejęciu niektórych lasów prywatnych). Dekret ten m. in. nakazywał przekazanie na rzecz państwa lasów będących własnością osób prywatnych i prawnych o powierzchni większej niż 25 ha. W 1947 r. powstało Nadleśnictwo Kolkowo z części lasów ówczesnego Nadleśnictwa Choczewo i Nadleśnictwa Góra oraz przejętych lasów prywatnych. W 1959 r. przestaje istnieć Nadleśnictwo Hel, którego lasy włączono do Nadleśnictwa Darżlubie. W 1968 r. Nadleśnictwo Góra zmieniło nazwę na Luzino.

Fot. 75 Pałac Przebendowskich i Keyserlingków w Wejherowie – wkrótce po 1945r. znalazła tutaj siedzibę szkoła dla pracowników leśnych.

Mapa 7. Na południe od Jez. Żarnowieckiego niemieckie „Staat Forst Gohra” i po polskiej stronie granicy Nadleśnictwo Góra - mapa z 1937 r. Widoczne są też dawne posterunki straży granicznej.

Nadleśnictwo Wejherowo z siedzibą w Wejherowie w dzisiejszych granicach administracyjnych powstało w 1973 r. na mocy Zarządzenia Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych z połączenia 3 dawnych nadleśnictw – Wejherowa, Darżlubia i Kolkowa. Obecnie są one obrębami leśnymi.

Szczegółowy opis działań jakie podejmowali leśnicy Nadleśnictwa Wejherowo po 1973 r. znajduje się w Elaboracie.

5.2 Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Nadleśnictwo Wejherowo w swym zasięgu terytorialnym obejmuje tereny o bogatej historii. Wiele z tzw. obiektów nieruchomości, czyli w praktyce kościołów, budynków, młynów, kapliczek itp. będących świadkami kultury materialnej i duchowej dawnych mieszkańców regionu, uznano za zabytki.

Wykaz zabytków nieruchomości w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo wpisanych do rejestru Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przedstawia poniższe zestawienie (Tabela 35). Jest ich łącznie 66 szt.

Fot. 76 Zespół pałacowo-parkowy w miejscowości Krokowa – obiekt wpisany do rejestru zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod numerem 552

Fot. 77 Zespół Robakowskiego Młyna w Świecinie – obiekt wpisany do rejestru zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod numerem 1804

Fot. 78 Fortyfikacje na Półwyspie Helskim – w środku bunkier, u dołu – stanowisko ogniowe dla armaty – oddz. 239Af (leśnictwo Jastarnia)

Tabela 36 Wykaz zabytków nieruchomości w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo wpisanych do rejestru Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
1.	145	91	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-01-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 91	kościół p.w. Św. Piotra i Pawła –ob. .Muzeum Rybołówstwa	ul.	Bulwar Nadmorski	2	Hel	Hel	pucki
2.	146	92	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1960-01-18	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 92 kościół pw. Zwiastowania NMP , mur cmentarny, klasztor	zespół klasztoru cysterek ,ob. benedyktynek z folwarkiem / kościół parafialny p.w. Zwiastowania Pana, plebania, klasztor, cmentarz, mur cmentarny, budynki gospodarcze, ogrody/	ul.	Klasztorna	3	Żarnowiec	Krokowa	pucki
3.	279	198	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1962-01-21	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 198	karczma Lwia Jama	ul.	Wiejska (d. Gen. Waltera 39a)	86	Hel	Hel	pucki
4.	296	229	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1962-08-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 229	kościół parafialny p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła		Puck		Puck	Puck	pucki
5.	315	228	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1962-09-06	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 228	kościół parafialny p.w. Św. Jakuba i Mikołaja		Mechowo		Mechowo	Puck	pucki
6.	316	230	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1962-09-07	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 230	kaplica Matki Boskiej Swarzewskiej		Swarzewo		Swarzewo	Puck	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
7.	328	250	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1962-09-11	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 250	kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła		Starzyno		Starzyno	Puck	pucki
8.	522	371	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-06-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 371	dom młynarza- ob. dom	ul.	Kochanowskiego	3	Wejherowo	Wejherowo	wejherowski
9.	546	400	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 400	kamienica	pl.	Plac Wolności	20	Puck	Puck	pucki
10.	547	401	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 401	kamienica - Hotel Kaszubski	pl.	Plac Wolności	21	Puck	Puck	pucki
11.	548	402	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 402	zajazd- Pod lwem	pl.	Plac Wolności	17	Puck	Puck	pucki
12.	549	403	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 403	kamienica	pl.	Plac Wolności	22	Puck	Puck	pucki
13.	550	404	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-09-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 404	szpital -przysiężnik	ul.	Wałowa	11	Puck	Puck	pucki
14.	552	417	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1971-10-14	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 417-pałac	zespół pałacowo-parkowy / zamek - ob. pałac, wieżyczka, brama wjazdowa z relikdami	ul.	Zamkowa		Krokowa	Krokowa	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
						ogrodzenia, park/						
15.	567	435	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 435	dom	ul.	Wiejska (d. Gen. Waltera 39a)	110	Hel	Hel	pucki
16.	570	438	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 438	dom	ul.	Wiejska (d. Gen. Waltera 39a)	29	Hel	Hel	pucki
17.	571	439	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 439	dom	ul.	Spacerowa (d. Karwieńskie Błota 14)	134	Karwieńskie Błota	Krokowa	pucki
18.	572	440	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 440	zespół pałacowo-parkowy /pałac, spichlerz, park/		Kłanino	22	Kłanino	Krokowa	pucki
19.	574	442	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 442	latarnia morska	ul.	Wzorka		Rozewie	Władystawowo	pucki
20.	575	443	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 443-pałac z parkiem	zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem / pałac, park, domek ogrodowy, budynki gospodarcze (spichlerz, dwie chlewnie), kaplica grobowa, dwie aleje doprowadzające: Rzucewo -Błądzikowo		Rzucewo		Rzucewo	Puck	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
						oraz Rzucewo-Ostionino 2 km dł.)						
21.	576	444	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-01-04	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 444	dom	ul.	Wiejska (d. Gen. Waltera 39a)	78	Hel	Hel	pucki
22.	607	484	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-05-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 484	dom	ul.	Wiejska (d. Gen. Waltera 39a)	39	Hel	Hel	pucki
23.	608	485	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1972-05-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 485	dom	ul.	Wiejska (d. Gen. Waltera 39a)	33	Hel	Hel	pucki
24.	765	645	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1973-09-01	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 645	zabudowa ulicy Generała Waltera -ob. Wiejskiej w granicach według decyzji / d. nr 2-81(96) /	ul.	Wiejska (d. Gen. Waltera 39a)		Hel	Hel	pucki
25.	873	773	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1977-09-26	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 773	układ urbanistyczny miasta Pucka		Puck		Puck	Puck	pucki
26.	885	757	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1978-01-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 757	dom gen. Józefa Hallera, tzw. Hallerówka	ul.	Morska	6	Władystawowo	Władystawowo	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
27.	886	758	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1978-01-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 758	dom adiutanta gen. Józefa Hallera	ul.	Merkleina	4	Władysławowo	Władysławowo	pucki
28.	957	818	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-02-26	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 818	układ urbanistyczno-krajobrazowy miasta Wejherowa		Wejherowo		Wejherowo	Wejherowo	wejherowski
29.	959	819	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-04-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 819	dwa układy ruralistyczne /osada rybacka Jastarnia i Bór/		Jastarnia		Jastarnia	Jastarnia	pucki
30.	960	826	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-04-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 826	układ ruralistyczny Kuźnicy		Kuźnica		Jastarnia	Jastarnia	pucki
31.	974	832	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1979-11-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 832	dom		Żarnowiec	34/4 5	Żarnowiec	Krokowa	pucki
32.	1023	874	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-03-30	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 874	chata	ul.	Rynkowa	10	Jastarnia	Jastarnia	pucki
33.	1025	875	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1983-06-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 875	chata	ul.	Szkolna	6	Jastarnia	Jastarnia	pucki
34.	1074	922	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1984-12-21	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 922	dom	ul.	Ceynowy	1	Puck	Puck	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
35.	1087	933	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-03-08	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 933	chata		Swarzewo	7	Swarzewo	Puck	pucki
36.	1088	934	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-04-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 934	zagroda (dom, stodoła)		Nadole	16	Nadole	Gniewino	wejherowski
37.	1090	931	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-05-09	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 931	układ ruralistyczny wsi Mechowo		Mechowo		Mechowo	Puck	pucki
38.	1091	944	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-06-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 944	układ ruralistyczny wsi Góra Pomorska		Góra (d. Góra Pomorska)		Góra	Wejherowo	wejherowski
39.	1099	915	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-09-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 915 zespół pałacowo-parkowy	zespół pałacowo-parkowy z następującymi obiektami: kaplica pocysterska, stajnia, obora, piwnice nieistniejącego pałacu, kaplica grobowa, założenie parkowo-ogrodowe		Starzyński Dwór		Starzyński Dwór	Puck	pucki
40.	1100	912	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-10-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 912	kamienica	pl.	Plac Wolności	28	Puck	Puck	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
41.	1103	946	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1985-10-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 946	zespół dworsko-ogrodowy z folwarkiem (dwór, ogród, dziedziniec folwarczny)		Żarnowiec		Żarnowiec	Krokowa	pucki
42.	1108	987	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1986-02-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 987	kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP	al.	Aleja Żeromskiego	32	Władysławowo	Władysławowo	pucki
43.	1132	980	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1986-09-16	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 980	kamienica	ul	Bogusława	2	Puck	Puck	pucki
44.	1140	985	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1987-01-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 985	zespół dworsko-parkowy (dwór; park; zespół folwarczny z budynkami gospodarczymi zaznaczonymi na planie: /dwa budynki mieszkalne, chlewnie, stajnia, obora z kuźnią/ oraz młyn)		Sławutówko		Sławutówko	Puck	pucki
45.	1236	1043	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1988-07-20	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 1043	dom-ob. Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego	ul	Sobieskiego	239	Wejherowo	Wejherowo	wejherowski
46.	1297	1074	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1989-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 1074	kościół parafialny p.w. Bożego Ciała		Hel		Hel	Hel	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
47.	1298	1075	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1989-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 1075	kościół parafialny p.w. Nawiedzenia NMP	ul	Męczenników Piaśnicy	8	Jastarnia	Jastarnia	pucki
48.	1309	1089	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1990-04-24	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego- nr 1089	cmentarz ewangelicki		Karwieńskie Błota		Karwieńskie Błota	Krokowa	pucki
49.	1469	1108	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1994-07-28	dawny rejestr zabytków woj. nr 1108	dwór-ob. szkoła muzyczna	ul	Przebendowskiego	17	Puck	Puck	pucki
50.	1526	1117	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-03-02	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1117	dom	ul	Kaszubska	2	Jastrzębia Góra	Władysławowo	pucki
51.	1567	1136	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1995-10-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1136	zespół pałacowo-parkowy (pałac, spichlerz, park)		Sulicice		Sulicice	Krokowa	pucki
52.	1582	1147	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1996-03-10	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1147	kościół parafialny p.w. Św. Katarzyny		Krokowa		Krokowa	Krokowa	pucki
53.	1628	1165	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-04-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1165	chata		Dębki	66	Dębki	Krokowa	pucki
54.	1647	1173	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1997-11-27	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1173 zespół	zespół dworsko-parkowy z folwarkiem (dwór, stajnia, obora, park)		Parszkowo		Parszkowo	Krokowa	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
					dworsko-parkowy							
55.	1693	1200	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	1999-06-15	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 1200	zespół obiektów fortyfikacji polskich rejonu umocnień "Hel" na Półwyspie Helskim zbudowanych przez Polską Marynarkę Wojenną w latach 1931-1939 (bateria nr 31, bateria nr 21, bateria nr 33, bateria nr 22, bateria nr 32, bateria nr 23, Ośrodek Oporu Jastarnia - schrony Sęp, Saragossa, Sabata) oraz zespół fortyfikacji niemieckich zbudowanych na Płw. Hel (bateria Schleswig-Holstein)		Półwysep Helski		Hel i Jastarnia	Hel i Jastarnia	pucki
56.	1722	1218	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2001-02-12	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1218 - willa z posesją	willa wraz z posesją	ul	Ofiar Piaśnicy	6	Wejherowo	Wejherowo	wejherowski
57.	1731	1227	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2001-12-28	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1227	dom	ul	Ceynowy	22	Sławoszyno	Krokowa	pucki

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
58.	1754	1246	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2005-01-25	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1246	zespół latarni morskiej w Helu , w skład którego wchodzi : latarnia morska, dom latarników, zabudowania gospodarcze domu latarników, skład opału z ubikacjami; budynek inwentarski, pralnia, piwniczka ziemna, fundament nieistniejącej latarni morskiej z 1820 r., maszt sygnalizacyjny radiolatarni, piwniczki ziemne - magazyn paliwa i amunicji; budynek inwentarski	ul	Bałtycka	2,4,7	Hel	Hel	pucki
59.	1757	1251	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2005-05-09	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1251	kościół parafialny p.w. Św. Mateusza Apostoła wraz terenem działki		Góra (d. Góra Pomorska)		Góra	Wejherowo	wejherowski
60.	1760	1060	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2005-06-17	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 1060	układ ruralistyczny wsi Karwieńskie Błota I i II w granicach historycznych wraz z otoczeniem		Karwieńskie Błota I i II		Karwieńskie Błota I i II	Krokowa	pucki

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
61.	1761	1255	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2005-08-13	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego – nr 1255	kaplica Księży Zmartwychwstańców p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej wraz z zespolem z nią skrzydłem mieszkalnym, działką, na której kaplica jest zlokalizowana i znajdującym się na tej działce drzewostanem	ul.	Spacerowa	81	Dębki	Krokowa	pucki
62.	1792		Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2006-11-30		budynek Sądu Rejonowego wraz z działką oraz willa wraz z działką	ul.	Sobieskiego	302 i 304	Wejherowo	Wejherowo	wejherowski
63.	1802		Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2007-04-04		dom letniskowy wraz z działką	ul.	Mestwina	39	Jurata	Jastarnia	pucki
64.	1804		Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2007-08-07		zespół Robakowskiego Młyna- młyn wodny z urządzeniami młyńskimi, dom młynarza wraz z małą architekturą oraz część działki		Śwecino	25	Śwecino	Krokowa	pucki

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY NADLEŚNICTWA WEJHEROWO

Lp.	Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Nr dawnego rejestru zabytków	Organ wpisujący do rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Uwagi	Obiekt	ul.	Adres	Nr	Miejscowość	Gmina	Powiat
65.	1830		Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2008-06-25		kościół parafialny p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny wraz z terenem przykościelnym, d. cmentarzem i ogrodzeniem	ul.	Ks. Kanonika Pronobisa	7	Swarzewo	Puck	pucki
66.	1890		Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2012-11-05		kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki kościół parafialny p.w. św. Leona Wielkiego i św. Stanisława Kostki	ul.	Sobieskiego	235	Wejherowo	Wejherowo	wejherowski

5.3 Stanowiska archeologiczne

Na podstawie danych przekazanych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku, stwierdza się obecność 27 stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo. Siedem z nich zostało wpisanych do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Pozostałe znajdują się w ewidencji, lecz nie są wpisane do rejestru zabytków.

Na gruntach Nadleśnictwa Wejherowo wyszczególniono następujące rodzaje stanowisk archeologicznych:

- cmentarzysko kurhanowe
- cmentarzyska płaskie,
- kurhany,
- grodziska,
- strefa osadnictwa,
- ślady osadnictwa,
- osady wielokulturowe,
- huta szkła,
- nowożytny piec.

W wypadku kiedy lokalizacja stanowiska archeologicznego jest dokładna, a co się z tym wiąże – posiada szczegółowy opis – wyłączenia leśne w których się one znajdują, są opisane w bieżącym planie urządzenia lasu, jako lasy ochronne na stałych powierzchniach doświadczalnych i badawczych.

Fot. 79 Kurhan - oddz. 217b, I-ctwo Rybno – wpisany do rejestru zabytków decyzją 249A. Na pierwszym planie emerytowany leśniczy leśnictwa Rybno – p. Jerzy Bekisch

Poniżej przedstawiono wykaz stanowisk archeologicznych w poszczególnych obrębach leśnych Nadleśnictwa Wejherowo wraz z informacją, które z nich są wpisane do rejestru zabytków. Lokalizacja stanowisk archeologicznych, z przypisanym im kolejnym numerem w obrębie leśnym została naniesiona na mapę walorów przyrodniczo-kulturowych (stanowiąca załącznik do „Programu Ochrony Przyrody”) na podstawie materiałów otrzymanych od Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku.

Obręb Darżlubie

1. Góra Szwedzka – Hel – ślady osadnictwa z epoki kamienia
2. Ślady osadnictwa (znaleziska luźne) z epoki kamienia
3. Jastarnia – ślady osadnictwa z neolitu (4 stanowiska)
4. Osada z wczesnego średniowiecza i okresu nowożytnego w miejscowości Darżlubie
5. Osada neolityczna w Rzucewie wpisana do rejestru zabytków decyzją 400/A oraz decyzją 445/A – obecnie park kulturowy – „Osada łowców Fok”
6. Osada neolityczna w Rzucewie, gm. Puck st. nr 7
7. Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza w Leśniewie/Domatowie
8. Cmentarzysko kurhanowe – epoka nieokreślona w Świecinie

Obręb Kolkowo

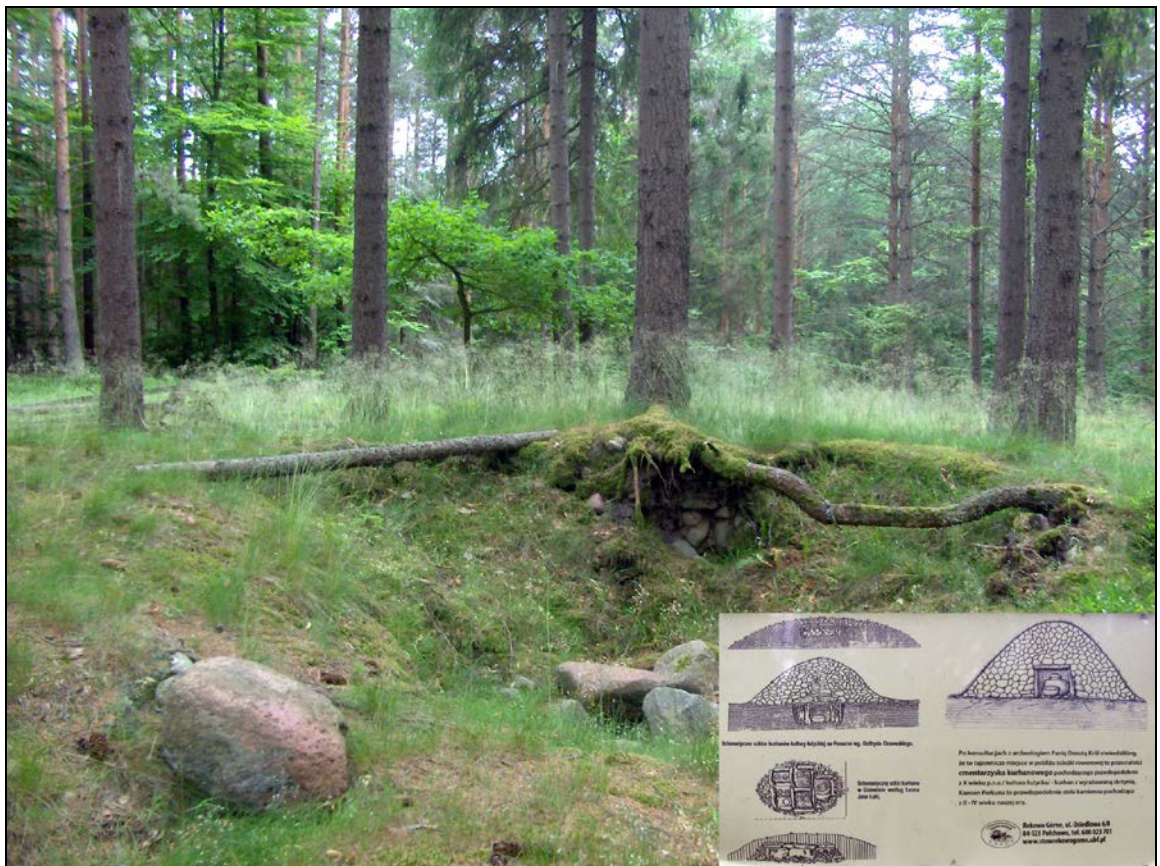
1. Grodzisko w Brzynie wpisane do rejestru zabytków decyzją 358/A
2. Łętowice/Goszczyńno – cmentarzysko płaskie wpisane do rejestru zabytków decyzją 316/A
3. Lubkowo (Zamkowa Góra) – grodzisko wpisane do rejestru zabytków decyzją 81/A
4. Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza w Tyłowie, gm. Krokowa
5. Grodzisko w Tyłowie wpisane do rejestru zabytków decyzją 359/A (dwie lokalizacje, jedna zgodna z załącznikiem do decyzji, druga ze stanem faktycznym)
6. Strefa osadnictwa, obiekt wielokulturowy w Opalinie, gm. Gniewino
7. Strefa osadnictwa, obiekt wielokulturowy w Rybnie, gm. Gniewino
8. Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza w Warszkwie, gm. Wejherowo
9. Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza w Rybnie
10. Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza w Rybnie
11. Kurhan w Rybnie wpisany do rejestru zabytków decyzją 249/A
12. Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza w Lisewie Kaszubskim
13. Ślad osadnictwa, skarb z wczesnej epoki żelaza w Gniewinie

Obręb Wejherowo

1. Osady wielokulturowe (neolit, wczesna epoka żelaza, okres wędrówek ludów) w miejscowości Orle, gm. Wejherowo (stanowisko 1,2,3)
2. Huta szkła z XIX – XX w. w miejscowości Kąpino, gm. Wejherowo
3. Domniemane grodzisko w Sławutówku/Widlinie – brak danych dotyczących chronologii
4. Cmentarzysko o nieokreślonej chronologii, znane ze źródeł pisanych – Śmiertelna Góra
5. Pnie/Warszkowo – grodzisko wpisane do rejestru zabytków decyzją 250/A (jako Orle)
6. Nowoodkryte stanowisko – nowożytny piec, Reda

Fot. 80 Tablica urzędowa „Grodzisko” na tzw. Cyplu Rzucewskim – stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków decyzją 400/A i 445/A – oddz. 223f (leśnictwo Darżlubie)

Fot. 81 Pozostałości cmentarzyska kurhanowego pochodzącego prawdopodobnie z X w. p.n.e. – kurhan z wyrabowaną skrzynią – oddz. 85j (leśnictwo Sławutówko)

Załącznikiem do „Programu Ochrony Przyrody” jest mapa walorów przyrodniczo-krajobrazowych, na której przedstawiono lokalizację stanowisk archeologicznych.

Posiłkując się tą mapą można w przybliżeniu zorientować się w układzie pradziejowej i średniowiecznej sieci osadniczej. Całokształt przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającej wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze nazywa się „krajobrazem kulturowym”⁸⁴.

Zauważa się, że najwcześniejsi osadnicy z rzadka osiedlali się w głębi kompleksów leśnych, a przeważnie na ich skraju, bądź w pobliżu rzek. Były one źródłem wody i pożywienia. W miarę rozwoju cywilizacyjnego i zmiany trybu życia z wędrownego na osiadły zaczęto karczować lasy i zajmować teren pod uprawę rolną. Najprawdopodobniej największe obecne kompleksy leśne były lasem od wieków, a pod uprawę rolną zajmowano tereny o korzystniejszej dla rolnictwa rzeźbie terenu.

5.3.1 Park kulturowy Osada Łowców Fok (Leśnictwo Darżlubie)

Teren parku kulturowego „Osada łowców Fok” obejmuje obszar tzw. Cypla Rzucewskiego położonego nad Zatoką Pucką. Obejmuje on obszar, który jest własnością Gminy Puck i Lasów Państwowych Nadleśnictwa Wejherowo.

Park kulturowy znajduje się w zasięgu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, obszaru Natura 2000 „Zatoka Pucka i Półwysep Helski”, na części oddziału 223 w leśnictwie Darżlubie i w pasie technicznym ochrony brzegu morskiego. Cały teren cypla Rzucewskiego wpisany jest do rejestru zabytków województwa pomorskiego – Decyzja 400/A oraz 445/A.

W planie zagospodarowania przestrzennego, uchwalonego w 2007 roku przez Radę Gminy Puck, zapisano utworzenie Parku Kulturowego – „Osada łowców Fok” w Rzucewie. W roku 2008 Muzeum Archeologiczne w Gdańsku przedstawiło koncepcję utworzenia parku kulturowego, na podstawie której Rada Gminy Puck uchwaliła jego utworzenie.

Budowę parku kulturowego rozpoczęto we wrześniu 2012 roku. Prace finansowane były w ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”.

W składzie parku kulturowego wchodzi następujące elementy:

- muzeum na wolnym powietrzu z rekonstrukcjami archeologicznymi,
- stała ekspozycja archeologiczna w tzw. „Chacie kaszubskiej”
- chata słupowa,
- półziemianka,
- grób,
- platforma widokowa,
- pracownia kamieniarska,
- piec garncarski,
- chata szamana.

Na terenie parku kulturowego zachowane zostały walory krajobrazowe, kulturowe i archeologiczne, które nadają temu miejscu wartość ponadregionalną. Połączenie tematów przyrody i historii w jednym miejscu jest dla wielu ludzi miłym zaskoczeniem. Możliwość spędzenia czasu w ciekawym miejscu i zapoznanie się z wartościową informacją jest cenną atrakcją tej okolicy.

⁸⁴ Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Art.3, ust.14

Fot. 82 Park kulturowy „Osada Łowców Fok” – rekonstrukcja póziemianki – oddz. 223g (I-ctwo Darżlubie)

Fot. 83 Park kulturowy „Osada Łowców Fok” – na pierwszym planie wieża widokowa oddz. 223m (I-ctwo Darżlubie), poniżej muzeum (poza LP) i Morze Bałtyckie

5.3.2 Strefy ochrony archeologicznej a gospodarka leśna

W Nadleśnictwie Wejherowo znajduje się 27 stref ochrony archeologicznej – 7 z nich jest wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Jeśli są to cmentarzyska kurhanowe, które tworzą charakterystyczne nasypy ziemne, można je stosunkowo łatwo zidentyfikować w terenie. Trudniej jest np. z cmentarzyskami płaskimi czy śladami osadnictwa. Generalną zasadą powinna więc być znajomość lokalizacji stref ochrony archeologicznej, aby nieświadomie czegoś nie zniszczyć.

W przypadku planowania tam zabiegów z zakresu gospodarki leśnej, budowy dróg itp. prawidłową ścieżką postępowania jest zwrócenie się najpierw o opinię do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Należy podać jakie prace mają być wykonane, czy to np. głęboka orka, zrywka itp. Na tej podstawie Wojewódzki Konserwator Zabytków Gdańsku wydaje stosowną decyzję. Może zdarzyć się, że prace leśne będą musiały być poprzedzone pracami wykopaliskowymi lub konieczny będzie nadzór archeologiczny w trakcie tych prac.

Generalnie można na takim terenie prowadzić gospodarkę leśną, lecz należy większą uwagę zwrócić na zachowanie obiektów chronionych, np. nie stosować zrywki drewna przez kurhany. Jeśli jest to pozytywnie zaopiniowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków to usuwa się drzewa rosnące na kurhanach. Powodem jest to, że system korzeniowy drzew może niszczyć wewnętrzną strukturę grobowca. Istnieje też niebezpieczeństwo wywrócenia się drzewa razem z korzeniami podczas silnych wiatrów, co może zniszczyć stanowisko w stopniu niemożliwym do odtworzenia. Jednak trzeba podkreślić, że takie zabiegi zawsze muszą być uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Drzewa rosnące w pobliżu kurhanów (inaczej: tumulusów) spełniają też pozytywną rolę, nie pozwalając na rozwój bujnej roślinności trawiastej, która zatarałaby ich formę.

Należy też wspomnieć, że strefy ochrony archeologicznej w Nadleśnictwie Wejherowo w dużej części obejmują cmentarzyska. Zatem mają one znaczenie nie tylko pod względem historycznym czy archeologicznym, ale też obyczajowym. Warto to sobie uświadomić i przez ten fakt mieć szacunek dla zmarłych i miejsca ich pochówku.

Zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków są dokładniej przebadane przez archeologów i mają bogatszą dokumentację. Ślady dawnych kultur w strefach ochrony archeologicznej nie wpisanych do rejestru zabytków często były identyfikowane tylko na podstawie badań sondażowych. Wciąż czekają więc one na obszerniejsze badania – z tego powodu szczególnie powinny być zachowane, aby bezpowrotnie nie utraciły swojej wartości.

Podsumowując:

- wszystkie stanowiska posiadające własne formy w przestrzeni (wały, grodziska, kurhany) podlegają trwałej ochronie i zachowaniu dla przyszłych pokoleń,
- wszelkie prace leśne mogące mieć wpływ na stanowiska archeologiczne (wykopy, wycinak drzew, nasadzenia) należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku,
- na wszelkie prace w obrębie stanowisk wpisanych do rejestru zabytków należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku.

Ogólne zasady postępowania z zabytkami archeologicznymi reguluje „Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”⁸⁵. w szczególności Art.4, Art.5 oraz Art.28.

5.4 Nieczynne cmentarze oraz mogiły

Lasy Nadleśnictwa Wejherowo kryją też miejsca pochówku. Niekiedy są zapomniane, z niektórymi wiążą się ważne wydarzenia historyczne z okresu II wojny światowej. Spotyka się mogiły związane z tragicznymi wydarzeniami dotyczącymi pojedynczych osób, rodzin a także niekiedy upamiętniające dawnych właścicieli, którzy odeszli śmiercią naturalną. Wszystkie są elementem krajobrazu kulturowego, który należy chronić. Wykaz takich miejsc zainwentaryzowanych podczas taksacji leśnej przedstawiono poniżej (Tabela 36). Należy zwrócić uwagę, że nie zawiera on cmentarzysk kurhanowych. Są one w istocie miejscami pochówku jednak z racji tego, że wokół nich istnieją strefy ochrony archeologicznej opisano je w pkt. 5.3.

Tabela 37 Wykaz mogił w lasach Nadleśnictwo Wejherowo

Leśnictwo	Adres leśny	Rodzaj powierzchni (wg opisu taks.)	Informacje dodatkowe
Sławutówko	15-14-3-10-88 -b -00	nie wydzielony	Krzyż upamiętniający dawnego leśniczego Ferdynanda Baufs
Sławutówko	15-14-3-10-114 -d -00	nie wydzielony	Mogiła rodziny von Below - dawnych właścicieli pałacu w Sławutówku
Lisewo	15-14-2-06-31 -c -00	nie wydzielony	Mogiła matki z córką, które podczas zawieruchy wojennej zmarły na tyfus
Starzyno	15-14-1-01-39 -x -00	nie wydzielony	Miejsce pamięci - Grobowiec rodziny von Grass

Miejsca pochówku w lasach Nadleśnictwa Wejherowo są otoczone należyłą pamięcią – ich stan świadczy wszak o naszej kulturze.

Teren wokół starych mogił często jest miejscem występowania chronionej bądź rzadkiej w lesie roślinności np. barwinka, bluszczu, przebiśniegów, pierwiosnków itp.

Przed II wojną światową rodzina Baufs (Fot. 84) mieszkała w pałacu Sławutówko, w ich posiadaniu był również Zamek w Rzucewie i Dwór w Ostoninie. Leśniczy Ferdynand Baufs, a po nim jego syn August, zarządzali 1000 ha lasów. Zabudowania leśniczówki składały się z murowanego domu mieszkalnego oraz drewnianych zabudowań gospodarczych. Oprócz rodziny Baufs mieszkali tam również dwie rodziny pracowników leśnych. Do zabudowań przylegały grunty orne. Ferdynand Baufs został pochowany na terenie leśniczówki – dokładne miejsce nie jest znane. August Baufs opuścił leśniczówkę uciekając przed frontem 8 marca 1945 r. Podczas drogi zachorował i zmarł w szpitalu Lęborskim.

Zabudowania leśniczówki zostały rozebrane po wojnie. Jedynymi śladami są widoczne do dziś pozostałości fundamentów domu mieszkalnego. Świadkiem tamtych czasów jest też zapewne rosnący nieopodal potężny buk o ozdobnych liściach w odm. „atropurpurea” – o czerwonych liściach. Krzyż upamiętniający dawnego leśniczego Ferdynanda Baufs – po naprawie został ustawiony przy lipach i ogrodzony.

⁸⁵ Dz.U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568.

Fot. 84 Mogiła leśniczego Ferdynanda Baufs (ur. 20 stycznia 1813r.- zm. 29 kwietnia 1876r.) – oddz. 88b, I-ctwo Sławutówko.

5.4.1 Masowe groby pomordowanych w Lasach Piaśnickich na początku II wojny światowej

Działania zmierzające do zaplanowanej przez władze Trzeciej Rzeszy zagłady narodu polskiego wszczęto na Pomorzu Gdańskim bezpośrednio po zajęciu tego obszaru przez Niemców we wrześniu 1939 r. Podczas pierwszych miesięcy okupacji ofiarą jej padły najwartościowsze jednostki społeczeństwa pomorskiego. Zagłada przeprowadzona w październiku i listopadzie 1939 r., kiedy to we wszystkich powiatach województwa pomorskiego odbywały się masowe egzekucje, pochłonęła tysiące ofiar.

Powiat morski (obejmujący ziemię pucką i wejherowską poza miastem Gdynia) był miejscem najbardziej znanych i największych egzekucji dokonywanych w tym czasie. W lasach pod wsią Wielka Piaśnica, na terenie obecnego leśnictwa Piaśnica ginęli mieszkańcy Wybrzeża i ofiary przywożone przez szereg tygodni z Rzeszy.

W październiku 1939 r. aresztowano w Wejherowie i powiecie niemal wszystkich księży, nauczycieli, urzędników i kupców. Nie ominięto też działaczy, którzy zasłużyli się pracą w organizacjach politycznych i społecznych lub budzili osobiste zastrzeżenia u miejscowych Niemców. Ludzi tych zamknięto w wejherowskim więzieniu, które było tak przepełnione, że w celach przeznaczonych np. dla 9 osób przebywało po 30 osób. Więzienie wejherowskie było dla wielu ostatnim etapem selekcji przed zagładą. Po przesłuchaniu wyprowadzano skazańców na dziedziniec więzienny i rozkazywano wsiadać do czekających samochodów ciężarowych. Samochody te wyjeżdżały na szosę krokowską, za nimi podążały samochody osobowe wiozące katów z policji i SS. Po kilku godzinach wszystkie pojazdy

wracały, ale tylko z eskortującymi je Niemcami. Szybko rozeszła się wieść, że wywiezionych Polaków zabijano w lasach piaśnickich.

Mimowolnym obserwatorem samochodów przyjeżdżających szosą krokowską od Wejherowa do Piaśnicy był dróżnik Teofil Mudlaff z Domatówka, który pełnił służbę na tym odcinku od 1926 r. do lat powojennych. Pojazdy zbaczały do lasy w pobliżu Wielkiej Piaśnicy, skąd po pewnym czasie dochodziły odgłosy strzałów najpierw z broni maszynowej, potem karabinów ręcznych i pistoletów. Słychać było rozpaczliwe krzyki zabijanych. Po każdej egzekucji wracały one do Wejherowa, stawały przed willą dr Panka (zajęta w tym czasie przez gestapo – obecnie wpisana do rejestru zabytków nr 1772), gdzie zrzucano ubrania ofiar i potem przekazywano do niemieckiej instytucji dobroczynnej. Obserwujący to mieszkańcy rozpoznawali w stertach odzieży płaszcze i futra znanych obywateli miasta.

W tym samym czasie kiedy aresztowanych mieszkańców Gdyni, powiatu morskiego, a także Gdańska wysłano na egzekucję do Piaśnicy, rozpoczęła się zagłada tysięcy ludzi, przywożonych bezpośrednio z Rzeszy. Przywożono ich koleją jako psychicznie chorych. W rzeczywistości byli zdrowi, ale byli przeciwnikami polityki Hitlera. Ich także zamordowano w lasach piaśnickich.

Krótko przed rozpoczęciem egzekucji angażowano okolicznych rolników niemieckich do kopania grobów. Jeden z nich, Walter Mahlke z Leśniewa złożył o tym zeznanie: *W okresie kopania ziemniaków w 1939 r. przybył do wsi Oberwachmeister Wittke z Wejherowa z leśniczym Stöcklem z leśnictwa Warszkowo i wezwał mnie, mojego syna Wenera, Emila Reimera i Paula Lietzowa (wszyscy z Leśniewa), abyśmy stawili się z rydlami do pracy w lesie. Nie objaśniono nas, do jakiej pracy idziemy. Było to o zmierzchu. Leśniczy odprowadził nas do lasu leśnictwa piaśnickiego i tam sam odmierzył przestrzeń 8 m, szeroką na 5 m i polecił wykopać dół głębokości 2,5 m. Stöckel powiedział, abyśmy zachowali w tajemnic te prace. Dół taki kopaliśmy przez całą noc przy świetle ogniska (...). Wykopaliśmy około 10 dołów o powyższych rozmiarach. W dwa lub trzy dni po wykopaniu pierwszego dołu słychać było w porze popołudniowej strzały karabinowe, a następnie karabinów maszynowych. Strzały trwały ponad godzinę. Odgłos strzałów dochodził od strony, gdzie właśnie kopałem dół. Domyśliłem się, że przy tych dołach odbywa się właśnie rozstrzeliwanie Polaków. Takie było przekonanie ludności niemieckiej w naszej wsi. Wieczorem znów przybył do nas Stöckel, przyprowadził nas z rydlami do tego dołu i polecił go zasypać. Dół był już częściowo zasypany i pozostało ok. 1,5 m próżni do zasypania. Spod piasku wystawały nieznacznie kończyny ludzkie i części odzieży cywilnej. Wokół dołu w promieniu do 10 m widziałem krew, zęby, a nawet kawałki czaszek ludzkich (...). Dół zasypywaliśmy nocą. Po tygodniu wyrównaliśmy powierzchnię grobów (...). Po trzech tygodniach okrywaliśmy darnią, wykopaną w innym miejscu lasu (...). Idąc do pracy, widywałem w lesie wyjeżdżające samochody i wsiadających do nich SS-manów (...). Byli oni pijani i śniali się. Na ziemi leżało w pobliżu grobów wiele pustych butelek po wódce (...). Gdy pytaliśmy Stöckla, kogo rozstrzeliwuje się w lasach piaśnickich, objaśnił nam, że umyślowo i wenerycznie chorych. Mówił to z uśmiechem (...)*⁸⁶.

Zbrodnia w Piaśnicy została przypomniana w 1955r., kiedy z inicjatywy nadleśniczego Nadleśnictwa Wejherowo Józefa Lorka ze składki ludności Kaszub i Wybrzeża Gdańskiego, środków miasta i gminy Wejherowo, urzędu wojewódzkiego, zbiórek organizacji, zakładów i instytucji zebranych przez powołany w porozumieniu z członkami Polskiego Związku Zachodniego Komitet Budowy Pomnika Ofiarom Piaśnicy, został zbudowany Pomnik Ofiar Piaśnicy zaprojektowany przez inż. Aleksandra Wieckiego. W czasie uroczystości z udziałem

⁸⁶ Bojarska Barbara „Piaśnica”, Gdańsk 1989, str. 35-36

licznych delegacji i społeczeństwa 11 września 1955 r. odbyło się odsłonięcie Pomnika, który stał się miejscem składania hołdu ofiarom i wielu uroczystości organizowanych przez miejscowe władze samorządowe. Mogiłami i paleniskami zaczęły opiekować się parafie, zakłady pracy, szkoły, instytucje państwowe. Po 1956 r. na szczycie Pomnika bez zgody władz pojawił się znak krzyża. Wówczas dziekan pucki ks. Feliks Fischoeder i rządcą mechowskiej parafii ks. Jerzy Głowacki potajemnie poświęcili Pomnik i zawiadomili o tym fakcie władze duchowne diecezji.

W Pomniku oprócz prochów z krematorium leśnego z lasu Piaśnickiego zamurowane są urny z prochami i ziemią z krematorium obozu koncentracyjnego Stutthof oraz z pobojuwiska Westerplatte.

Fot. 85 Nadleśniczy Nadleśnictwa Wejherowo - inż. Roman Kuniewski zamordowany przez Niemców w lesie piaśnickim w narodowe święto Polaków – 11 listopada 1939 r.

Historycy oceniają, że ofiarą ludobójstwa dokonanego w lasach piaśnickich padło od 12 tys. do 14 tys. ludzi. W gronie ofiar znalazł się też ówczesny nadleśniczy Nadleśnictwa Wejherowo inż. Roman Kuniewski. Swoją funkcję pełnił od 1928 roku – był także radnym miejskim i prezesem Związku Strzeleckiego. W 1946 roku podczas ekshumacji grobów piaśnickich rodzina rozpoznała zwłoki Romana Kuniewskiego. W tym samym roku po ponownej ekshumacji Dyrekcja Lasów Państwowych urządziła Nadleśniczemu Kuniewskiemu uroczysty pochówek w osobnej mogile. Był to jedyny indywidualny pogrzeb, jaki odbył się w Lesie Piaśnickim.

Obecnie teren masowej zbrodni wchodzi w skład leśnictwa Piaśnica. Zbiorowe mogiły znajdują się w oddziałach 132j, 135c,f,g 156b (Pomnik Ofiarom Piaśnicy), 157d,k, 158a oraz 161d. W oddz. 135c istnieje też kaplica zwana także mauzoleum w której kilka razy do roku odprawiane są msze św. – m. in. uroczysta msza św. w święto odzyskania przez Polskę niepodległości, w którym to Niemcy 11 listopada 1939 roku zamordowali szczególnie dużą ilość Polaków. Lasy Piaśnickie są też często nazywane „Pomorskim Katyniem” lub „Kaszubską Golgotą” ze względu na liczbę ofiar jaka w nich zginęła.

Fot. 86 Pomnik Ofiarom Piaśnicy ustawiony w 1955 r. – oddz. 156b (leśnictwo Piaśnica)

Obecnie groby są zadbane, a do miejsca gdzie są rozlokowane po lesie prowadzi oznakowana droga będąca jednocześnie szlakiem rowerowym. Przy niej znajdują się stacje drogi krzyżowej. Jest też wyznaczone miejsce postoju z tablicami informującymi o historii tego miejsca.

Fot. 87 Masowy grób nr 6 ludzi pomordowanych w Piaśnicy – oddz. 161d (leśnictwo Piaśnica)

Fot. 88 Masowy grób nr 7 ludzi pomordowanych w Piaśnicy w którym spoczywa m. in. bł. Alicja Kotowska – zamordowana przez Niemców 11 listopada 1939 r. – oddz. 161d (leśnictwo Piaśnica)

Fot. 89 Miejsce postoju przy szlaku wiodącym do grobów piasńickich z tablicami informującymi o tragicznej historii tego miejsca – linia ostępowa między oddz. 135 a 161

Fot. 90 Kaplica/mauzoleum w oddz. 135c (leśnictwo Piaśnica) gdzie odprawiane są msze św.

6 ZAGROŻENIA I PRZEKSZTAŁCENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Wiele czynników biotycznych i abiotycznych ma duży wpływ na lasy Nadleśnictwa Wejherowo. Za najważniejsze zagrożenie lasów uznać należy ujemne oddziaływanie emisji przemysłowych, obniżenie poziomu wód gruntowych, szkody powodowane przez czynniki atmosferyczne, rozwój szkodliwych owadów leśnych i chorób grzybowych drzew. Celem działań winno być zminimalizowanie lub wyeliminowanie przyczyn zagrożeń.

6.1 Formy przekształcenia ekosystemów leśnych

6.1.1 Borowacenie

Jest to forma degradacji siedliska wynikająca ze zbyt dużego udziału sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu. Określa się je dla borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Wyróżnia się następujące stopnie borowacenia:

- **słabe** – jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi:
 - ponad 80 % na siedliskach borów mieszanych,
 - 50 – 80 % na siedliskach lasów mieszanych,
 - 10 – 30 % na siedliskach lasowych;
- **średnie** – jeżeli udział sosny lub świerka wynosi:
 - ponad 80 % na siedliskach lasów mieszanych,
 - 30 - 60 % na siedliskach lasowych;
- **mocne** – jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi ponad 60 % na siedliskach lasowych.

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo borowacenie nie występuje na 35,0% powierzchni leśnej zalesionej. Borowacenie w słabym stopniu, czyli np. w przypadku jeśli 10% w składzie drzewostanu na siedlisku lasowym zajmuje sosna lub świerk występuje na 44,4% powierzchni. Borowacenie w stopniu mocnym występuje na nieznacznej powierzchni – 3,6%.

Poniższa tabela (Tabela 37) przedstawia borowacenie w poszczególnych obrębach leśnych oraz w całym Nadleśnictwie Wejherowo.

Tabela 38. (Wzór nr 22) Zestawienie powierzchni [ha] według form degeneracji – borowacenie

Obręb, Nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Darżlubie	brak	557,32	1074,20	1367,20	2998,72	40,9
	słabe	579,61	1386,59	1189,47	3155,67	43,0
	średnie	156,92	511,34	324,34	992,60	13,5
	mocne	8,29	117,60	65,27	191,16	2,6
Obręb Darżlubie - Suma		1302,14	3089,73	2946,28	7338,15	100,00
Obręb Kolkowo	brak	488,12	552,06	901,38	1941,56	32,8
	słabe	553,33	1010,27	1201,34	2764,94	46,7
	średnie	124,83	426,17	423,56	974,56	16,5
	mocne	35,33	112,69	89,66	237,68	4,0
Obręb Kolkowo - Suma		1201,61	2101,19	2615,94	5918,74	100,00
Obręb Wejherowo	brak	553,69	643,06	534,05	1730,80	29,8
	słabe	535,07	758,49	1258,72	2552,28	43,9
	średnie	138,09	304,30	837,65	1280,04	22,0
	mocne	14,87	56,27	177,62	248,76	4,3
Obręb Wejherowo - Suma		1241,72	1762,12	2808,04	5811,88	100,00
Nadleśnictwo Wejherowo	brak	1599,13	2269,32	2802,63	6671,08	35,0
	słabe	1668,01	3155,35	3649,53	8472,89	44,4
	średnie	419,84	1241,81	1585,55	3247,20	17,0
	mocne	58,49	286,56	332,55	677,60	3,6
Nadleśnictwo Wejherowo - Suma		3745,47	6953,04	8370,26	19068,77	100,00

6.1.2 Monotypizacja

Monotypizacja polega na ujednoczeniu gatunkowym lub (i) wiekowym drzewostanu, uproszczeniu jego struktury warstwowej oraz nieznacznym zubożeniu gatunkowym zbiorowisk. Główną przyczyną monotypizacji jest zrębowy sposób zagospodarowania lasu, odnawianego sztucznie lub z częściowym wykorzystaniem odnowienia naturalnego z małym udziałem gatunków domieszkowych. Przyczyną monotypizacji może też być wielkopowierzchniowa gradacja owadów lub pożar, w szczególności na słabszych siedliskach, które w jednym czasie odnowiono sosną.

Monotypizację określa się dla kompleksów leśnych powyżej 200 ha z uwzględnieniem grup wiekowych drzewostanów (od 1 – 40 lat, od 41 – 80 lat oraz powyżej 80 lat), oraz podziału drzewostanów na: sosnowe + świerkowe i pozostałe. Monotypizację wyróżnia się w tym przypadku, gdy drzewostany jednogatunkowe lub jednowiekowe występują w zasadzie na zwartych powierzchniach (ok. 100 ha). Wyróżniamy:

- **monotypizację częściową**, gdy:
 - udział drzewostanów jednego gatunku i jednej (20-letniej) klasy wieku wynosi 50-80%
 - udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków w jednej klasie wieku przekracza 80%

- **monotypizację pełną**, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80%.

W Nadleśnictwie Wejherowo drzewostany z przejawami monotypizacji to 4 niewielkie kompleksy drzewostanów z panującą sosną zwyczajną i bukiem zwyczajnym. Ich udział w składzie gatunkowym poszczególnych wyłączeń leśnych waha się od 50 do 100%, a znajdują się w V, VI i IX klasie wieku.

Najstarszy kompleks (So IX klasy wieku, czyli w przedziale od 161 do 180 lat – 303,51 ha) znajduje się na Półwyspie Helskim w leśnictwie Jastarnia. Lasy te znajdują się w obszarze Natura 2000, a przede wszystkim uznano je za lasy ochronne glebochronne. Są one zgodne z siedliskiem i mimo, iż wiek gatunku panującego jest wysoki (przeważnie So 170 lat) to ze względu na liczne i różnowiekowe odnowienie naturalne sosny pod okapem drzewostanu, wynikające z przerębowego sposobu zagospodarowania, są lasy zróżnicowane pod względem wieku tworzących je sosen.

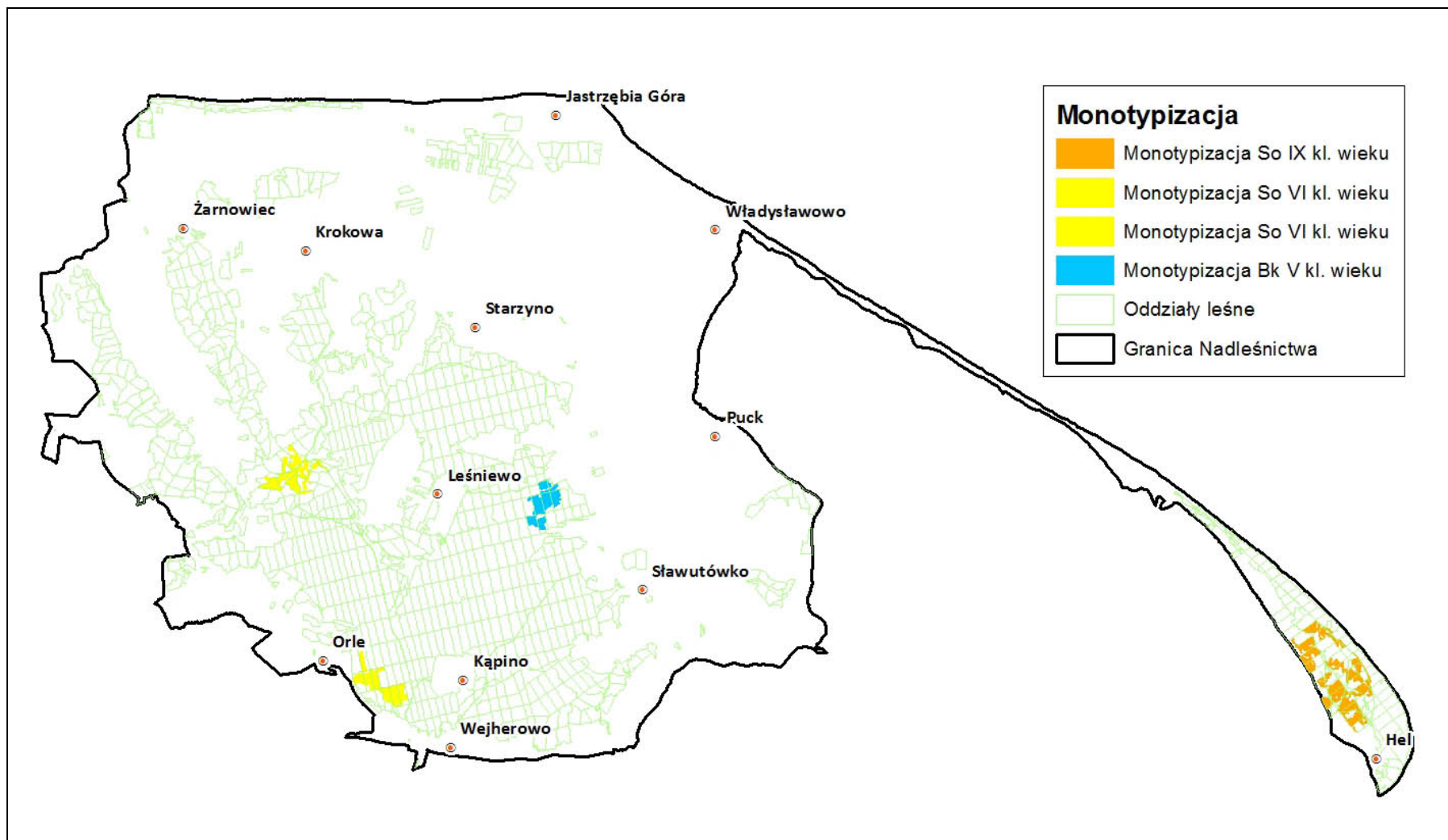
Odnosnie sosny zwyczajnej kompleks leśny, gdzie stwierdzono monotypizację znajduje się także w leśnictwie Orle (So VI kl. wieku, czyli w przedziale 101-120 lat) o 125,63 ha powierzchni oraz kompleks drzewostanów sosnowych w tej samej klasie wieku (VI) na granicy leśnictw Piaśnica i Rybno – łącznie 130,71 ha.

W jednym przypadku monotypizację stwierdzono w odniesieniu do drzewostanu z panującym bukiem zwyczajnym w leśnictwie Darżlubie – Bk V kl. wieku, czyli w przedziale 81 – 100 lat o powierzchni 111,80 ha. Tworzące ten kompleks wyłączenia są w ogromnej większości zgodne lub częściowo zgodne z siedliskiem.

Podkreślić należy, że działalność Nadleśnictwa Wejherowo zmierza do zmniejszenia powierzchni ujednoliconych gatunkowo bloków drzewostanów poprzez stosowanie rębni częściowych i wprowadzanie zróżnicowanych składów gatunkowych na odnawianych powierzchniach.

Tabela 39 (Wzór nr 23) Zestawienie powierzchni [ha] wg form degeneracji lasu – monotypizacja

Nadleśnictwo	Stopień monotypizacji	Wiek drzewostanu/powierzchnia [ha]			Ogółem [ha]
		<40 lat	40-80	>80 lat	
Nadleśnictwo Wejherowo	częściowa	-	-	-	-
	pełna	-		671,65	671,65

Rys. 28 Monotypizacja na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

6.1.3 Neofityzacja

Neofityzacja polega na wnikaniu neofitów do składu gatunkowego fitocenozy lub sztucznym wprowadzaniu gatunków geograficznie obcych. Przez pojęcie neofity rozumie się gatunki pochodzące spoza swych naturalnych zasięgów geograficznych, które przybyły w czasach nowożytnych (po XV wieku) i są trwale zadomowione w zbiorowiskach roślinnych. Zalicza się je też do tzw. antropofitów, czyli gatunków rozpowszechniających się wtórnie jako rezultat działalności człowieka.

Neofityzację wynikającą ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania gatunków obcych drzew i krzewów wyróżniono w drzewostanach:

- mających w swoim składzie gatunkowym (udział co najmniej 10%) gatunki (rodzaje) obcego pochodzenia, tj.: sosnę czarną, sosnę banksa, sosnę wejmutkę, daglezię zieloną, dęba czerwonego, kasztanowca, czeremchę amerykańską, klon jesionolistny i grochodrzew (robinia akacyjowa)
- z wyżej wymienionymi gatunkami w podroście bądź podszybie,
- z innymi gatunkami obcymi będącymi w składzie lub tworzącymi domieszkę

Największy udział powierzchniowy wśród neofitów będących w warstwie drzewostanu ma kosodrzewina, daglezię zieloną oraz sosnę czarną – są to obecnie przeważnie starsze drzewostany. W przypadku daglezi zielonej i dęba czerwonego spora część występuje w uprawach i młodnikach I klasy wieku. Zarośla kosodrzewiny były przed laty wprowadzone w celu utrwalania wydm nad brzegiem Bałtyku i szczególnie na Półwyspie Helskim.

Kolejnym ciekawym neofitem jest dąb czerwony – gatunek ten na niewielkiej powierzchni (2,37 ha) buduje jednogatunkowy drzewostan (oddz. 225m – leśnictwo Darżlubie) lub drzewostan dwugatunkowy (oddz. 206h – leśnictwo Rybno, powierzchnia 1,70 ha). Szczególnie na siedliskach lasowych wykazuje on dużą dynamikę wzrostu. Pozostałymi neofitami są: robinia akacyjowa (grochodrzew), kasztanowiec, sosna banksa oraz sosna wejmutka.

Podsumowując należy podkreślić, że występowanie neofitów w lasach Nadleśnictwa Wejherowo jest sporadyczne. W tej formie, umiarkowany udział gatunków obcych ma pozytywne znaczenie dla kształtowania leśnego krajobrazu.

Tabela 40 (Wzór nr 24) Zestawienie powierzchni [ha] wyłączeń leśnych wg form degeneracji lasu – neofityzacja⁸⁷

Obręb, nadleśnictwo	Gatunek obcy	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Darżlubie	AK	1,19	0,03		1,22	0,02
Darżlubie	DB.C		2,37	1,52	3,89	0,05
Darżlubie	DG	23,06	11,41	20,05	54,52	0,74
Darżlubie	KSZ			1,48	1,48	0,02
Darżlubie	SO.B		6,93	5,79	12,72	0,17
Darżlubie	SO.C	1,39	1,94	21,28	24,61	0,34
Darżlubie	SO.WE		2,36	4,96	7,32	0,10

⁸⁷ W tabeli podano całkowitą powierzchnię wyłączeń leśnych w których występują gatunki uznane za neofity

Obręb, nadleśnictwo	Gatunek obcy	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Darżlubie	SO.K		16,35	171,97	188,32	2,57
Obręb Darżlubie - Suma		25,64	41,39	227,05	294,08	4,01
Kolkowo	DB.C	2,78			2,78	0,05
Kolkowo	DG	16,90	4,98	64,86	86,74	1,47
Kolkowo	SO.C		7,96	16,21	24,17	0,41
Kolkowo	SO.WE		1,79	11,11	12,90	0,22
Obręb Kolkowo - Suma		19,68	14,73	92,18	126,59	2,14
Wejherowo	AK	3,52			3,52	0,06
Wejherowo	DG	15,67	0,89	13,88	30,44	0,52
Wejherowo	SO.B		2,40		2,40	0,04
Wejherowo	SO.WE			3,83	3,83	0,07
Obręb Wejherowo - Suma		19,19	3,29	17,71	40,19	0,69
Nadleśnictwo Wejherowo	AK	4,71	0,03		4,74	0,02
	DB.C	2,78	2,37	1,52	6,67	0,03
	DG	55,63	17,28	98,79	171,70	0,90
	KSZ			1,48	1,48	0,01
	SO.B		9,33	5,79	15,12	0,08
	SO.C	1,39	9,90	37,49	48,78	0,26
	SO.K		16,35	171,97	188,32	0,99
	SO.WE		4,15	19,9	24,05	0,13
Nadleśnictwo Wejherowo - Suma		64,51	59,41	336,94	460,86	2,42

Powyższa tabela (Tabela 39) przedstawia powierzchnię całych wyłączeń leśnych w których występują gatunki uznane za neofity. W rzeczywistości jednak, neofity występują w zmieszaniu z gatunkami rodzimymi. W tym celu poniżej (Tabela 40) przedstawiono tabelę przedstawiającą powierzchnię zredukowaną na której występują gatunki obce.

Tabela 41 Zestawienie powierzchni [ha] wg form degeneracji lasu - neofityzacja - powierzchnia zredukowana

Gatunek obcy	<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat	Suma powierzchni [ha]	Udział % w N-ctwie
AK	0,01	0,83		0,84	0,00
DB.C	2,37	1,70	0,15	4,22	0,02
DG	4,82	11,59	20,99	37,41	0,20
KSZ			0,15	0,15	0,00
SO.B	0,97		0,58	1,55	0,01
SO.C	3,15	0,14	6,90	10,19	0,05
SO.K	2,08		103,01	105,09	0,55
SO.WE	0,60		1,99	2,59	0,01
Razem	14,00	14,26	133,78	162,04	0,85

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo poza obcymi gatunkami drzewiastymi, występują też obce gatunki roślin zielnych. Są to przeważnie gatunki ekspansywne, które wypierają gatunki rodzime. Należą do nich przede wszystkim rdestowce, niecierpek drobnokwiatowy i gruczołowaty oraz nawłóć kanadyjska i późna. Lokalnie intensywnie zwiększają one swój udział w runie lasów Nadleśnictwa Wejherowo.

Fot. 91 Rdest sachaliński – bardzo ekspansywny i trudny do zwalczania neofit – oddz. 88b (I-ctwo Sławutówko)

Tabela 42 Nawłóć późna (*Solidago gigantea*) na poboczu szosy do Kępina w oddz.152a (I-ctwo Kępino)

6.1.4 Aktualny stan siedliska

Aktualny stan siedlisk na gruntach leśnych zalesionych zestawiono w oparciu o opracowanie glebowo-siedliskowe sporządzone przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Gdyni. Zagadnienie prezentuje wzór nr 21 (Tabela 42).

Tabela 43 (Wzór 21) Zestawienie powierzchni leśnej zalesionej [ha] i miąższości [m³] wg grup siedlisk, stanu siedliska i grup wiekowych

Obręb, Nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Jednostka	Wiek drzewostanu			Ogółem	Ogółem [%]
				<=40 lat	41-80	>80 lat		
Darżlubie	bory	naturalne	ha	126,82	401,43	733,78	1262,03	6,6
			m ³	12394	84012	112484	208890	3,6
		zniekształcone	ha	4,12	22,78	191,19	218,09	1,1
			m ³	204	3070	15789	19063	0,3
		razem	ha	130,94	424,21	924,97	1480,12	7,8
			m ³	12598	87082	128273	227953	3,9
	bory mieszane	naturalne	ha	74,59	214,88	203,25	492,72	2,6
			m ³	11752	62075	58755	132582	2,3
		zniekształcone	ha	116,61	343,72	68,47	528,80	2,8
			m ³	21347	104163	19917	145427	2,5
		razem	ha	191,20	558,60	271,72	1021,52	5,4
			m ³	33099	166238	78672	278009	4,8
	lasy mieszane	naturalne	ha	488,76	884,43	1049,99	2423,18	12,7
			m ³	55428	309563	414743	779734	13,4
		zniekształcone	ha	184,33	487,28	147,45	819,06	4,3
			m ³	27399	165810	59815	253024	4,3
		razem	ha	673,09	1371,71	1197,44	3242,24	17,0
			m ³	82827	475373	474558	1032758	17,7
	lasy	naturalne	ha	220,13	497,81	517,99	1235,93	6,5
			m ³	29993	177487	230913	438393	7,5
		zniekształcone	ha	86,78	237,40	34,16	358,34	1,9
			m ³	8322	93725	13871	115918	2,0
		razem	ha	306,91	735,21	552,15	1594,27	8,4
			m ³	38315	271212	244784	554311	9,5
Łącznie obręb Darżlubie	naturalne	ha	910,30	1998,55	2505,01	5413,86	28,4	
		m ³	109567	633137	816895	1559599	26,7	
	zniekształcone	ha	391,84	1091,18	441,27	1924,29	10,1	
		m ³	57272	366768	109392	533432	9,1	
	razem	ha	1302,14	3089,73	2946,28	7338,15	38,5	
		m ³	166839	999905	926287	2093031	35,9	
Kolkowo	bory	naturalne	ha	154,36	173,07	272,62	600,05	3,1
			m ³	21165	50165	89475	160805	2,8
		zniekształcone	ha	9,52			9,52	0,0
			m ³	1592			1592	0,0
		razem	ha	163,88	173,07	272,62	609,57	3,2
			m ³	22757	50165	89475	162397	2,8
	bory mieszane	naturalne	ha	138,85	359,61	458,22	956,68	5,0
			m ³	19720	126120	171020	316860	5,4
		zniekształcone	ha	8,26	72,52	57,38	138,16	0,7
			m ³	1647	23044	21024	45715	0,8
		razem	ha	147,11	432,13	515,60	1094,84	5,7
			m ³	21367	149164	192044	362575	6,2
lasy mieszane	naturalne	ha	300,68	601,31	1229,99	2131,98	11,2	
		m ³	36785	196362	492666	725813	12,4	
	zniekształcone	ha	150,90	355,11	63,46	569,47	3,0	
		m ³	17993	126715	28085	172793	3,0	
	razem	ha	451,58	956,42	1293,45	2701,45	14,2	
		m ³	54778	323077	520751	898606	15,4	

Obręb, Nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Jednostka	Wiek drzewostanu			Ogółem	Ogółem [%]	
				<=40 lat	41-80	>80 lat			
	lasy	naturalne	ha	236,93	252,65	466,12	955,70	5,0	
			m ³	21173	84856	189664	295693	5,1	
		zniekształcone	ha	202,11	286,92	68,15	557,18	2,9	
			m ³	16362	104286	32414	153062	2,6	
		razem	ha	439,04	539,57	534,27	1512,88	7,9	
			m ³	37535	189142	222078	448755	7,7	
	Łącznie obręb Kolkowo	naturalne	ha	830,82	1386,64	2426,95	4644,41	24,4	
			m ³	98843	457503	942825	1499171	25,7	
		zniekształcone	ha	370,79	714,55	188,99	1274,33	6,7	
			m ³	37594	254045	81523	373162	6,4	
		razem	ha	1201,61	2101,19	2615,94	5918,74	31,0	
			m ³	136437	711548	1024348	1872333	32,1	
Wejherowo	bory	naturalne	ha	58,14	104,97	80,44	243,55	1,3	
			m ³	7442	36158	32368	75968	1,3	
		razem	ha	58,14	104,97	80,44	243,55	1,3	
			m ³	7442	36158	32368	75968	1,3	
	bory mieszane	naturalne	ha	233,87	278,63	346,23	858,73	4,5	
			m ³	34339	95229	129371	258939	4,4	
		zniekształcone	ha	73,03	109,30	127,81	310,14	1,6	
			m ³	10004	34841	55343	100188	1,7	
		razem	ha	306,90	387,93	474,04	1168,87	6,1	
			m ³	44343	130070	184714	359127	6,2	
	lasy mieszane	naturalne	ha	218,13	393,21	643,88	1255,22	6,6	
			m ³	30571	124267	263411	418249	7,2	
		zniekształcone	ha	297,27	327,36	459,30	1083,93	5,7	
			m ³	36723	110298	177862	324883	5,6	
		silnie zdegradowane	ha	0,45			0,45	0,0	
			m ³						
	razem	ha	515,85	720,57	1103,18	2339,60	12,3		
		m ³	67294	234565	441273	743132	12,7		
	lasy	naturalne	ha	235,97	368,44	904,36	1508,77	7,9	
			m ³	21120	98950	386458	506528	8,7	
			zniekształcone	ha	124,86	180,21	246,02	551,09	2,9
				m ³	12967	65651	109173	187791	3,2
		razem	ha	360,83	548,65	1150,38	2059,86	10,8	
			m ³	34087	164601	495631	694319	11,9	
Łącznie obręb Wejherowo		naturalne	ha	746,11	1145,25	1974,91	3866,27	20,3	
			m ³	93472	354604	811608	1259684	21,6	
	zniekształcone	ha	495,16	616,87	833,13	1945,16	10,2		
		m ³	59694	210790	342378	612862	10,5		
silnie zdegradowane	ha	0,45			0,45	0,0			
	m ³								
razem	ha	1241,72	1762,12	2808,04	5811,88	30,5			
	m ³	153166	565394	1153986	1872546	32,1			
Nadleśnictwo Wejherowo	bory	naturalne	ha	339,32	679,47	1086,84	2105,63	11,0	
			m ³	41001	170335	234327	445663	7,6	
		zniekształcone	ha	13,64	22,78	191,19	227,61	1,2	
			m ³	1796	3070	15789	20655	0,4	
		razem	ha	352,96	702,25	1278,03	2333,24	12,2	
			m ³	42797	173405	250116	466318	8,0	
	bory mieszane	zniekształcone	ha	197,90	525,54	253,66	977,10	5,1	
			m ³	32998	162048	96284	291330	5,0	
		naturalne	ha	447,31	853,12	1007,70	2308,13	12,1	
			m ³	65811	283424	359146	708381	12,1	
		razem	ha	645,21	1378,66	1261,36	3285,23	17,2	
			m ³	98809	445472	455430	999711	17,1	
	lasy mieszane	zniekształcone	ha	632,50	1169,75	670,21	2472,46	13,0	
			m ³	82115	402823	265762	750700	12,9	

Obręb, Nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Jednostka	Wiek drzewostanu			Ogółem	Ogółem [%]
				<=40 lat	41-80	>80 lat		
		naturalne	ha	1007,57	1878,95	2923,86	5810,38	30,5
			m ³	122784	630192	1170820	1923796	33,0
		silnie zdegradowane	ha	0,45			0,45	0,0
			m ³					
		razem	ha	1640,52	3048,70	3594,07	8283,29	43,4
			m ³	204899	1033015	1436582	2674496	45,8
	lasy	zniekształcone	ha	413,75	704,53	348,33	1466,61	7,7
			m ³	37651	263662	155458	456771	7,8
		naturalne	ha	693,03	1118,90	1888,47	3700,40	19,4
			m ³	72286	361293	807035	1240614	21,3
		razem	ha	1106,78	1823,43	2236,80	5167,01	27,1
			m ³	109937	624955	962493	1697385	29,1
	Łącznie Nadleśnictwo Wejherowo	zniekształcone	ha	1257,79	2422,60	1463,39	5143,78	27,0
			m ³	154560	831603	533293	1519456	26,0
		naturalne	ha	2487,23	4530,44	6906,87	13924,54	73,0
			m ³	301882	1445244	2571328	4318454	74,0
		silnie zdegradowane	ha	0,45			0,45	0,0
			m ³					
		razem	ha	3745,47	6953,04	8370,26	19068,77	100,0
			m ³	456442	2276847	3104621	5837910	100,0

Zniekształcenie siedlisk borowych (Bśw, BMśw) oznacza obniżenie aktualnego stanu siedliska o mniej niż jedną jednostkę taksonomiczną (BMśwz = Bśw/BMśw), natomiast dla siedlisk lasowych (LMśw, Lśw) oznacza obniżenie aktualnego stanu siedliska o jedną jednostkę taksonomiczną (LMśwz = BMśw).

Degradacja siedlisk borowych (Bśw, BMśw) oznacza obniżenie aktualnego stanu siedliska o jedną jednostkę taksonomiczną, natomiast siedlisk lasowych (LMśw, Lśw) o dwie jednostki taksonomiczne.

6.1.5 Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem

Jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk leśnych jest ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym typem lasu. Jest to interesujący wskaźnik bogactwa przyrodniczego, a głównie stopnia naturalności ekosystemów leśnych. Zgodność składu gatunkowego wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa Wejherowo z siedliskiem ustalono zgodnie z wytycznymi podanymi w instrukcji urządzania lasu.

Tabela 44. (Wzór nr 20) Zestawienie powierzchni [ha] według zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem

Obręb, Nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym							
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym		razem	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	
Obręb Darżlubie	BS	SO	257,94	65,9	21,49	5,5	111,92	28,6	391,35	
	BŚW	SO	1030,15	100,0					1030,15	
	BW	SO	36,39	100,0					36,39	
	BB	SO	19,29	86,8	2,94	13,2			22,23	
	BMŚW	BK-DB-SO		208,20	49,1	212,89	50,2	3,37	0,8	424,46
		BRZ-SO-DB		3,52	3,0	46,22	39,1	68,53	57,9	118,27
		SO		43,19	100,0					43,19
		SO-BK		1,17	7,2	15,05	92,8			16,22
	BMW	BRZ-SO-DB				24,53	15,9	130,04	84,1	154,57
		BK-SO-DB				11,11	58,1	8,02	41,9	19,13

Obręb, Nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym						
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym		razem
			ha	%	ha	%	ha	%	ha
	BMB	SO-BRZ	34,03	14,2	166,54	69,3	39,82	16,6	240,39
		SO	4,01	75,8			1,28	24,2	5,29
	LMŚW	SO-BK	1054,86	41,7	1087,62	43,0	388,99	15,4	2531,47
		DB	30,09	8,2	91,62	25,0	245,05	66,8	366,76
		BRZ-SO-DB			6,01	38,0	9,79	62,0	15,80
		BK-SO-DB	20,47	8,7	153,47	65,3	61,23	26,0	235,17
	LMW	BRZ-SO-DB	0,53	1,3	37,23	91,3	3,02	7,4	40,78
		DB			4,78	22,2	16,77	77,8	21,55
		DB-OL					1,46	100,0	1,46
	LMB	BRZ	3,86	77,8			1,10	22,2	4,96
		BRZ-OL	7,42	30,6	7,79	32,1	9,08	37,4	24,29
	LŚW	BK	773,10	71,0	79,31	7,3	237,21	21,8	1089,62
		DB	85,19	22,7	138,39	36,9	151,92	40,5	375,50
	LW	DB	2,60	6,6	0,71	1,8	36,16	91,6	39,47
	OL	OL	47,24	96,0	0,50	1,0	1,48	3,0	49,22
	OLJ	JS-OL	12,79	55,3	9,05	39,1	1,30	5,6	23,14
	Lł	DB					17,32	100,0	17,32
	Razem	SO	1390,97	91,0	24,43	1,6	113,20	7,4	1528,60
		SO-BRZ	34,03	14,2	166,54	69,3	39,82	16,6	240,39
		BK-DB-SO	208,20	49,1	212,89	50,2	3,37	0,8	424,46
		BRZ-SO-DB	4,05	1,2	113,99	34,6	211,38	64,2	329,42
		SO-BK	1056,03	41,5	1102,67	43,3	388,99	15,3	2547,69
		BK-SO-DB	20,47	8,1	164,58	64,7	69,25	27,2	254,30
		DB	117,88	14,4	235,50	28,7	467,22	56,9	820,60
		BRZ	3,86	77,8			1,10	22,2	4,96
		BRZ-OL	7,42	30,6	7,79	32,1	9,08	37,4	24,29
		DB-OL					1,46	100,0	1,46
BK		773,10	71,0	79,31	7,3	237,21	21,8	1089,62	
OL		47,24	96,0	0,50	1,0	1,48	3,0	49,22	
JS-OL		12,79	55,3	9,05	39,1	1,30	5,6	23,14	
Razem			3676,04	50,1	2117,25	28,9	1544,86	21,1	7338,15
Obręb Kolkowo		BŚW	SO	603,88	99,6	2,62	0,4		
	BB	SO	1,58	51,5	1,49	48,5			3,07
	BMŚW	SO	170,44	96,2	6,67	3,8	0,03	0,0	177,14
		BK-DB-SO	385,72	63,8	212,46	35,1	6,41	1,1	604,59
		SO-BK	0,81	1,3	60,38	95,9	1,77	2,8	62,96
		BRZ-SO-DB	5,21	2,7	161,59	83,8	26,11	13,5	192,91
	BMW	BRZ-SO-DB	2,67	7,1	19,22	51,0	15,82	42,0	37,71
		BK-SO-DB					2,37	100,0	2,37
	BMB	SO-BRZ	3,32	19,4	13,84	80,7			17,16
	LMŚW	BRZ-SO-DB			70,02	80,3	17,23	19,8	87,25
		SO-BK	543,46	34,6	874,79	55,6	153,88	9,8	1572,13
		BK-SO-DB	4,46	3,8	109,97	94,3	2,14	1,8	116,57
		DB	75,71	10,0	260,30	34,5	418,05	55,4	754,06
	LMW	BRZ-SO-DB	14,15	12,7	87,76	78,5	9,88	8,8	111,79
		DB	0,69	2,1	10,71	32,5	21,51	65,4	32,91
		DB-OL					3,47	100,0	3,47
	LMB	BRZ-OL	1,80	19,8	2,09	23,0	5,20	57,2	9,09
		BRZ	5,01	35,3			9,17	64,7	14,18
	LŚW	BK	616,67	80,8	44,53	5,8	101,78	13,3	762,98
		DB	74,77	12,0	305,46	49,0	242,71	39,0	622,94
	LW	DB			6,12	52,8	5,48	47,2	11,60
		DB-OL			1,02	100,0			1,02
	OL	OL	36,40	92,3			3,06	7,8	39,46
	OLJ	JS-OL	34,23	46,4	38,53	52,3	0,97	1,3	73,73
	Lł	DB					1,15	100,0	1,15

Obręb, Nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym						
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym		razem
			ha	%	ha	%	ha	%	ha
Razem		SO	775,90	98,6	10,78	1,4	0,03		786,71
		SO-BRZ	3,32	19,4	13,84	80,7			17,16
		BK-DB-SO	385,72	63,8	212,46	35,1	6,41	1,1	604,59
		SO-BK	544,27	33,3	935,17	57,2	155,65	9,5	1635,09
		BRZ-SO-DB	22,03	5,1	338,59	78,8	69,04	16,1	429,66
		BK-SO-DB	4,46	3,8	109,97	92,5	4,51	3,8	118,94
		DB	151,17	10,6	582,59	41,0	688,90	48,4	1422,66
		BRZ-OL	1,80	19,8	2,09	23,0	5,20	57,2	9,09
		BRZ	5,01	35,3			9,17	64,7	14,18
		DB-OL			1,02	22,7	3,47	77,3	4,49
		BK	616,67	80,8	44,53	5,8	101,78	13,3	762,98
	OL	36,40	92,3			3,06	7,8	39,46	
	JS-OL	34,23	46,4	38,53	52,3	0,97	1,3	73,73	
Razem			2580,98	43,6	2289,57	38,7	1048,19	17,7	5918,74
Obręb Wejherowo	BŚW	SO	241,86	100,0					241,86
	BB	SO	1,69	100,0					1,69
	BMŚW	BK-DB-SO	375,06	45,4	443,56	53,7	7,02	0,9	825,64
		SO	84,27	100,0					84,27
		SO-BK			30,06	100,0			30,06
	BMW	BK-SO-DB			3,45	10,6	29,13	89,4	32,58
	BMB	SO-BRZ	73,27	37,3	102,32	52,1	20,73	10,6	196,32
	LMŚW	DB	89,54	9,3	160,66	16,6	718,31	74,2	968,51
		SO-BK	239,78	25,7	583,69	62,6	108,48	11,6	931,95
		BK-SO-DB	41,95	10,4	247,58	61,6	112,42	28,0	401,95
	LMW	DB					6,76	100,0	6,76
	LMB	BRZ-OL			10,09	36,5	17,55	63,5	27,64
		BRZ	0,91	32,6	1,14	40,9	0,74	26,5	2,79
	LŚW	BK	1030,24	72,6	78,04	5,5	309,93	21,9	1418,21
		DB	54,23	10,6	37,77	7,4	421,04	82,1	513,04
	LW	DB	2,43	12,4	3,48	17,7	13,73	69,9	19,64
	OL	OL	21,61	90,3			2,33	9,7	23,94
	OLJ	JS-OL	27,86	44,1	30,17	47,8	5,15	8,2	63,18
	LŁ	DB					21,85	100,0	21,85
	Razem		SO	327,82	100,0				
		SO-BRZ	73,27	37,3	102,32	52,1	20,73	10,6	196,32
		BK-DB-SO	375,06	45,4	443,56	53,7	7,02	0,9	825,64
		SO-BK	239,78	24,9	613,75	63,8	108,48	11,3	962,01
		BK-SO-DB	41,95	9,7	251,03	57,8	141,55	32,6	434,53
		DB	146,20	9,6	201,91	13,2	1181,69	77,2	1529,80
		BRZ-OL			10,09	36,5	17,55	63,5	27,64
		BRZ	0,91	32,6	1,14	40,9	0,74	26,5	2,79
		BK	1030,24	72,6	78,04	5,5	309,93	21,9	1418,21
		OL	21,61	90,3			2,33	9,7	23,94
	JS-OL	27,86	44,1	30,17	47,8	5,15	8,2	63,18	
Razem			2284,70	39,3	1732,01	29,8	1795,17	30,9	5811,88
Nadleśnictwo Wejherowo	BS	SO	257,94	65,9	21,49	5,5	111,92	28,6	391,35
	BŚW	SO	1875,89	99,9	2,62	0,1			1878,51
	BW	SO	36,39	100,0					36,39
	BB	SO	22,56	83,6	4,43	16,4			26,99
	BMŚW	BK-DB-SO	968,98	52,2	868,91	46,9	16,80	0,9	1854,69
		SO	297,90	97,8	6,67	2,2	0,03	0,0	304,60
		BRZ-SO-DB	8,73	2,8	207,81	66,8	94,64	30,4	311,18
		SO-BK	1,98	1,8	105,49	96,6	1,77	1,6	109,24
	BMW	BRZ-SO-DB	2,67	1,4	43,75	22,8	145,86	75,9	192,28
		BK-SO-DB			14,56	26,9	39,52	73,1	54,08
BMB	SO-BRZ	110,62	24,4	282,70	62,3	60,55	13,3	453,87	

Obręb, Nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym						
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym		razem
			ha	%	ha	%	ha	%	ha
		SO	4,01	75,8			1,28	24,2	5,29
	LMŚW	SO-BK	1838,10	36,5	2546,10	50,6	651,35	12,9	5035,55
		BRZ-SO-DB			76,03	73,8	27,02	26,2	103,05
		DB	195,34	9,4	512,58	24,5	1381,41	66,1	2089,33
		BK-SO-DB	66,88	8,9	511,02	67,8	175,79	23,3	753,69
	LMW	BRZ-SO-DB	14,68	9,6	124,99	81,9	12,90	8,5	152,57
		DB	0,69	1,1	15,49	25,3	45,04	73,6	61,22
		DB-OL					4,93	100,0	4,93
	LMB	BRZ-OL	9,22	15,1	19,97	32,7	31,83	52,2	61,02
		BRZ	9,78	44,6	1,14	5,2	11,01	50,2	21,93
	LŚW	BK	2420,01	74,0	201,88	6,2	648,92	19,8	3270,81
		DB	214,19	14,2	481,62	31,9	815,67	54,0	1511,48
	LW	DB	5,03	7,1	10,31	14,6	55,37	78,3	70,71
		DB-OL			1,02	100,0			1,02
	OL	OL	105,25	93,5	0,50	0,4	6,87	6,1	112,62
	OLJ	JS-OL	74,88	46,8	77,75	48,6	7,42	4,6	160,05
	Lł	DB					40,32	100,0	40,32
	Razem	SO	2494,69	94,4	35,21	1,3	113,23	4,3	2643,13
		SO-BRZ	110,62	24,4	282,70	62,3	60,55	13,3	453,87
		BK-DB-SO	968,98	52,2	868,91	46,9	16,80	0,9	1854,69
		BRZ-SO-DB	26,08	3,4	452,58	59,6	280,42	36,9	759,08
		SO-BK	1840,08	35,8	2651,59	51,5	653,12	12,7	5144,79
		BK-SO-DB	66,88	8,3	525,58	65,1	215,31	26,7	807,77
		DB	415,25	11,0	1020,00	27,0	2337,81	62,0	3773,06
		BRZ-OL	9,22	15,1	19,97	32,7	31,83	52,2	61,02
		BRZ	9,78	44,6	1,14	5,2	11,01	50,2	21,93
		DB-OL			1,02	17,1	4,93	82,9	5,95
		BK	2420,01	74,0	201,88	6,2	648,92	19,8	3270,81
		OL	105,25	93,5	0,50	0,4	6,87	6,1	112,62
		JS-OL	74,88	46,8	77,75	48,6	7,42	4,6	160,05
	Razem		8541,72	44,8	6138,83	32,2	4388,22	23,0	19068,77

W Nadleśnictwie Wejherowo 44,8% powierzchni stanowią drzewostany zgodne z siedliskowym typem lasu, 32,2% – drzewostany częściowo zgodne, drzewostany niezgodne stanowią 23,0%.

6.2 Zagrożenia abiotyczne

Wśród zagrożeń abiotycznych lasów Nadleśnictwa Wejherowo najgroźniejszymi i powodującymi najwięcej szkód, są:

- huraganowe wiatry - wyracające nieraz znaczne powierzchnie lasu, konieczne do uprzątnięcia zrębami sanitarnymi,
- długotrwała susza - powodująca zamieranie sadzonek na uprawach,
- przymrozki późne – groźne na uprawach i szkółce leśnej w leśnictwie Domatowo.

Znaczne szkody w lasach powstają także w okresie śnieżnych i bardzo mroźnych zim, kiedy pada mokry śnieg i spada temperatura powietrza. Oblodzone drzewa nie wytrzymują obciążeń i pod wpływem silnych wiatrów łamią gałęzie i korony. Powyższe zjawisko zwane okiścią śniegową jest bardzo groźne dla drzewostanów młodszych klas wieku. Częstym zjawiskiem po silnych mrozach jest powstawanie pęknięć a następnie tzw. listew mrozowych na pniach dębów, buków.

Na okresy wysokich temperatur powietrza i dłuższych okresów bezdeszczowych najsilniej reagują drzewostany świerkowe, bukowe i dębowe. Szczególnie mocno cierpi świerk wykazując znaczne osłabienie i zamieranie licznych drzew, dobijanych przez szkodniki wtórne.

W starszych drzewostanach podczas długotrwałych upałów cierpią drzewa bukowe, rzadziej świerka wskutek gwałtownego odslonięcia pni. Zjawiskiem wtórnym są martwice, pęknięcie i odpadanie kory.

Szkody od czynników abiotycznych, występujące jako główne w danym wyłączeniu leśnym, zainwentaryzowano podczas inwentaryzacji urządzeniowej na łącznej powierzchni 189,07 ha. Zaewidencjonowano 62,76 ha drzewostanów uszkodzonych przez zmianę stosunków wodnych oraz 78,10 ha drzewostanów w których główną przyczyną uszkodzeń są niesprzyjające warunki klimatyczne. Drzewostanów w których główną przyczyną uszkodzeń jest pożar zaewidencjonowano 48,21 ha.

Specyficznym zagrożeniem na terenie Nadleśnictwa Wejherowo w lasach przylegających do Morza Bałtyckiego jest tzw. abrazja morska. Jest to proces erozji brzegu morskiego zachodzący podczas huraganowych wiatrów i sztormów na morzu.

Fot. 92 Zalesiony brzeg morski zniszczony przez wzburzone fale Morza Bałtyckiego, tzw. abrazja morska - oddz. 301c (I-ctwo Jastarnia)

Szczegółowy wykaz przyczyn uszkodzeń drzewostanów wraz z podaniem ich powierzchni przedstawiony jest w Elaboracie.

6.3 Zagrożenia biotyczne

Do zagrożeń biotycznych należą szkody powodowane przez szkodliwe owady leśne, zwierzynę łowną, gryzonię oraz patogeniczne grzyby powodujące choroby lub zamieranie drzew. Problemy te na bieżąco śledzone są przez służby specjalistyczne Zespołu Ochrony Lasu w Gdańsku.

6.3.1 Owady

Owady są najliczniejszą gromadą zwierząt zarówno pod względem liczby gatunków, jak i liczby osobników. Wśród owadów jest wiele gatunków, które są dla ludzi pożyteczne bezpośrednio (miododajne pszczoły, gatunki zapylające kwiaty itp.) bądź też pośrednio przyczyniając się do utrzymania biologicznej równowagi w przyrodzie i zapobiegając rozmnażaniu się szkodników (drapieżcy, pasożyty). Dość znaczna jest także liczba gatunków szkodników owadzi. Są one groźne zwłaszcza wtedy, gdy znajdują sprzyjające warunki rozwoju i dochodzi do gradacji. Znane są liczne gatunki niszczące najróżniejsze materiały w magazynach, budowle, uprawy rolne, drzewa owocowe i owoce a także gatunki szkodników drzew leśnych.

Szkodniki owadzie drzew leśnych są przedmiotem badań i treścią praktycznej działalności ochrony lasu, której zadaniem jest utrzymanie drzewostanów w dobrym stanie zdrowotnym począwszy od nasienia, poprzez sadzonkę, młodnik aż do wieku rębności.

W Nadleśnictwie Wejherowo występują ogniska rozrodu tylko poprocha cetyniaka, wobec którego wykonywano zabiegi ochronne w latach: 1956, 1973 i 1992. Jakkolwiek zabiegi w przeszłości obejmowały też brudnicę mniszkę (w 1982r. i w 1983 - na 20843 ha), to było to skutkiem nie powstrzymania jej gradacji, która okazała się wówczas największą.

Szkodniki pierwotne drzewostanów liściastych pojawiają się rzadziej, ale okresowo potrafią zaznaczyć swoją obecność silnym żerem, tak jak było to w przypadku szczołecznicy szarawki w 1992 roku, która wystąpiła na 1092 ha, w tym na 630 ha powtórzył się żer z poprzedniego roku.

W grupie owadów o charakterze nękającym wymienić należy chronicznie występującego krobika modrzewiowca, wobec którego w 1995 roku na powierzchni 140,81 ha podjęto chemiczną próbę ograniczania jego populacji w fazie dorastającej gąsieniczki. Obecnie powierzchnię jego występowania określono na 26,50 ha. Ponadto szeliniaka sosnowca ujawnianego ostatnio na 19,13 ha, skoczonośa bukowca (1241 ha) i hurmaka olchowca (49,25 ha). W przeszłości w roku 1994 do zamierania buków istotnie przyczyniał się czerwiec bukowiec (objęto wówczas zabiegiem naziemnym pnie opanowanych buków do wysokości 6-7 metrów, łącznie na 14 ha). Aktualnie wymienia się tego owada na 19,61 ha.

Największą rolę wśród szkodników wtórnych w Nadleśnictwie Wejherowo odgrywa kornik drukarz (rejestrowany na 1474,21 ha) wraz z zespołem gatunków towarzyszących tj.: kornik drukarczyk, kornik zrosłozębny, który zakłada żerowiska pod koroną świerka, co utrudnia jego wykrycie i terminowe usunięcie zasiedlonych drzew, ponadto rytownik pospolity i czterooczek świerkowiec. Liczona średnia odłowu kornika do jednej pułapki feromonowej na podstawie wyników uzyskanych z leśnictw, w których prowadzi się w okresie wegetacyjnym regularny zapis ich ilości (najczęściej dotyczy on dwóch pułapek w leśnictwie), stawia Nadleśnictwo Wejherowo zawsze na czołowych miejscach.

W drzewostanach sosnowych lokalne wydzielanie posuszu powoduje przypłaszczek granatek (18,72 ha).

Ogólnie stan sanitarny drzewostanów poza fragmentami ze świerkiem utrzymuje się na poziomie dobrego i bardzo dobrego.

Nadleśnictwo w ramach walki ze szkodnikami prowadzi zabiegi profilaktyczne – utrzymywanie właściwego stanu sanitarnego lasu, jak i doraźne działania zapobiegające: wyznaczanie drzew trocinkowych, wykładanie pułapek oraz korowanie surowca.

W 2009 roku wykonano chemiczne zwalczanie szeliniaka na powierzchni 3,5 ha. W celu zapobieżenia występowania szeliniaka na uprawach sosnowych zaleca się praktykowanie przelegiwania zrębów. Ważne jest też, aby w najbliższym sąsiedztwie nowo zakładanych upraw sosnowych nie wykonywać zabiegów pozyskiwania drewna. Przy palikowaniu cennych domieszek na uprawach należy zwrócić uwagę, aby drewno do tego użyte nie było świeże i przeżywiczone – jest bowiem przynętą dla szeliniaka.

Podczas prac terenowych stwierdzono występowanie szkód spowodowanych przez owady na powierzchni 2489,92 ha, głównie w obrębie Darżlubie – 1561,36 ha.

Fot. 93 Pułapki feromonowe m.in. na kornika drukarza – oddz. 21m (I-ctwo Sławutówko)

6.3.2 Szkody powodowane przez ssaki

W lasach Nadleśnictwa największe szkody wyrządza zwierzyna płowa. W trakcie prac urządzeniowych zainwentaryzowano 270,75 ha drzewostanów uszkodzonych przez zwierzynę. Żeby ograniczyć spałowanie, w pobliżu ostoi jeleniowatych intensyfikowano zabiegi pielęgnacyjne w okresie zimy i wiosny. Celem było rozszerzenie ich bazy żerowej poprzez wykładanie tzw. drzew ogryzowych. Nadleśnictwo Wejherowo współpracuje także ściśle z kołami łowieckimi na swoim terenie, w kierunku właściwego zagospodarowania poletek łowieckich.

W Nadleśnictwie Wejherowo stosowane są różne metody zabezpieczania od szkód powodowanych przez zwierzynę. Najbardziej skuteczną metodą jest grodzenie siatką cennych domieszek bądź w niektórych fragmentach Nadleśnictwa - całych wydzieleń. W uprawach sosnowych o mniejszej presji ze strony zwierzyny stosuje się zabezpieczenie pędu głównego repelentem. W młodnikach celem zabezpieczenia przed spałowaniem stosuje się mechaniczne zabezpieczenie drzewek osłonkami perforowanymi.

Na początku ubiegłego dziesięciolecia stosowano też osłonki tekpolowe do zabezpieczania dęba, lecz ze względu na ich niską skuteczność i wysoki koszt odstąpiono od tej metody. Gatunki szczególnie chętnie czemchane jak modrzew i daglezja, zabezpieczano poprzez palikowanie. Stosuje się zasadę palikowania, ale tylko jeśli wprowadza się je jako domieszkę na niewielkich powierzchniach. W wypadku większych powierzchni (np. 1 ha) ryzyko uszkodzenia przez zwierzynę jest rozproszone i nie palikuje się. Obecnie na skutek doświadczeń z przeszłości grodzi się gniazda dębowe – niegrodzone są uszkodzane przez zwierzynę praktycznie w całości.

Największe szkody czynione są w uprawach i gniazdach - zakładanych w rębniach częściowych. Sprawcą zgrzyzania jest głównie sarna oraz jeleń. Nasilenie tych szkód przekracza obecnie poziom gospodarczo znośny i zagraża trwałości nasadzeń. W młodnikach największe szkody czyni jeleń – ich główny typ to spałowanie.

Fot. 94 Spałowany świerk - oddz. 48o (I-ctwo Starzyno)

Liczebność zwierząt łownych na terenie Nadleśnictwa Wejherowo wg stanu z 10 marca 2013 roku przedstawia się następująco (Tabela 44).

Tabela 45 Liczebność zwierząt łownych na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Gatunek	Wyniki inwentaryzacji zwierzyny (stan na 10.03.2013r.)	Stany docelowe wg WŁPH (stan na 2017r.)
Jelen	860	770
Daniel	174	220
Sarna	4220	3960
Dzik	850	1330

Z racji tego, iż w Nadleśnictwie aktualna liczebność sarny i jelenia znacznie przekracza stan docelowy, który ma być osiągnięty w 2017 roku – to należy się spodziewać, że presja na określone powierzchnie będzie rosła, a co za tym idzie szkody w drzewostanach mogą być wyższe.

Ochrona przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzynę w uprawach i młodnikach polegać powinna na utrzymaniu liczebności zwierzyny odpowiadającej możliwościom pokarmowym danego biotypu. Bardzo ważnym zagadnieniem jest zwiększenie bazy żerowej poprzez: zagospodarowanie poletek łowieckich, sprawność i dostępność łąk śródleśnych, przycinanie preferowanych przez zwierzynę krzewów i krzewinek celem uzyskania świeżych odrostów, a w okresie zimy odśnieżanie runa leśnego (jagodziska, wrzosowiska).

6.3.3 Szkody powodowane przez patogeniczne grzyby

Istotnym zagrożeniem w lasach Nadleśnictwa Wejherowo jest występowanie chorób związanych z grzybami korzeniowymi. Znaczny rozmiar powierzchni drzewostanów założonych na gruntach porolnych (1760,31 ha, w tym 497,74 ha w wieku do 40lat) powoduje, że największe znaczenie, jeżeli chodzi o grzyby patogeniczne ma huba korzeniowa (*Heterobasidion annosum*) oraz grzyby z rodzaju opieńka (*Armillaria spp.*).

Ograniczanie występowania powyższych patogenów w latach 2005-2014 odbywało się poprzez zabezpieczanie pni szczepem grzybni *Phlebia Gigantea* na łącznej powierzchni 614,68 ha.

Ponadto na nowo zakładanych uprawach ograniczono szkody powodowane przez hubę korzeni oraz opieńkową zgniliznę korzeni, poprzez stosowanie odpowiedniego składu gatunkowego. Szczegółowe dane o występowaniu chorób grzybowych znajdują się w corocznych sprawozdaniach Nadleśnictwa i Zespołu Ochrony Lasu w Gdańsku. Podczas prac terenowych stwierdzono występowanie szkód spowodowanych przez grzyby na powierzchni 1161,23 ha, głównie w obrębie Darżlubie – 805,21 ha.

Należy pamiętać, że „szkody” powodowane przez czynniki abiotyczne i biotyczne są to „szkody” jedynie w pojęciu gospodarczym. w aspekcie przyrodniczym pojęcie „szkodnik” nie istnieje.

6.4 Zagrożenia antropogeniczne

Lasy służą człowiekowi dostarczając wielu dóbr, także niewymiernych. Świadomość ta zwiększa się ostatnio dosyć mocno w społeczeństwie. Coraz więcej ludzi świadomie dba, lub przynajmniej przez swoje działanie stara się nie szkodzić przyrodzie. Postawa taka jest także w dużej mierze zasługą leśników, których praca na rzecz przyrody jest doceniana i z tego względu cieszą się oni dobrą opinią.

Niestety, niekiedy człowiek potrafi też szkodzić przyrodzie. Do istotnych bezpośrednich negatywnych skutków oddziaływania ludzi na lasy Nadleśnictwa Wejherowo należy:

- wywożenie do lasu śmieci przez okolicznych mieszkańców oraz coraz częściej przez stosunkowo zamożnych właścicieli nowych domów, nie tylko z najbliższej okolicy. Zmniejszeniu ilości śmieci w lesie niestety nie są w stanie zapobiec okresowe sprzątanias podjęmowane przez Nadleśnictwo jak i podczas akcji ogólnopolskich inicjowanych przez środowiska proekologiczne;
- penetracja lasów w okresach zbioru jagód, grzybów przez ludność miejscową, osoby wypoczywające i przyjezdne. Niekiedy wynikiem tych masowych zbiorów jest zniszczenie ściółki leśnej, zdeptanie runa, płoszenie zwierzyny, a także wiele śmieci, z których najgroźniejsze są wszelkiego rodzaju pozostałości plastikowe i szklane;
- nielegalne pozyskanie choinek i stroiszu świerkowego,
- poszukiwania bursztynu w nadmorskim pasie lasu – jest to proceder rzadki, jednak spotykany.

Fot. 95 Miejsce biesiadowania „na dziko” - oddz. 266d (I-ctwo Jastarnia)

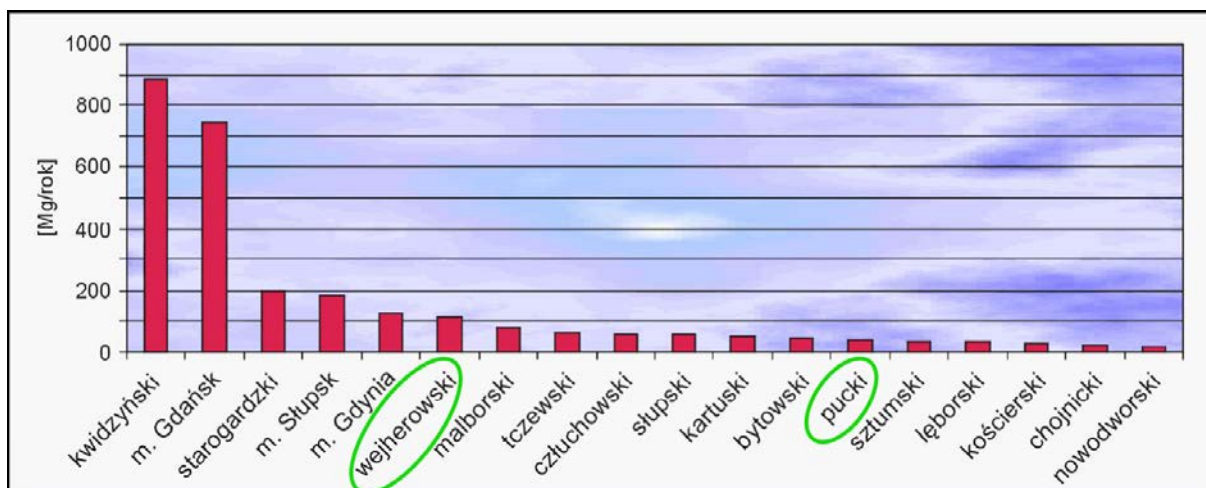
Fot. 96 Ślady po poszukiwaniu bursztynu - oddz. 2w (I-ctwo Lisewo) w rezerwacie „Piaśnickie Łąki”

6.4.1 Strefy uszkodzeń przemysłowych

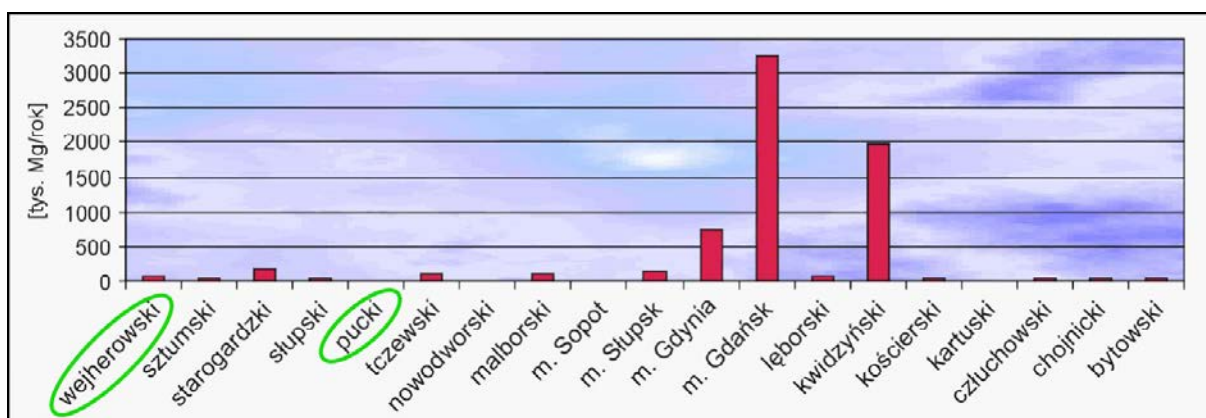
Podczas obecnej rewizji urządzania lasu nie przeprowadzono aktualizacji stref uszkodzeń lasu z uwagi na brak odpowiednich zarządzeń wykonawczych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Zrezygnowano również z ujmowania do nowego planu stref zagrożenia od przemysłu ustalonych w poprzednim cyklu urządzania lasu.

6.4.2 Zakłady uciążliwe dla środowiska na terenie Nadleśnictwa Wejherowo

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo brak jest większych zakładów przemysłowych, będących emitentami do atmosfery, wody czy gleby substancji szkodliwych. W województwie pomorskim zakłady zaliczone do największych źródeł zanieczyszczeń zlokalizowane są na terenie aglomeracji trójmiejskiej. Na tle województwa pomorskiego obszar Nadleśnictwa Wejherowo, położony w przeważającej mierze na terenie powiatu puckiego i wejherowskiego, wyróżnia się pozytywnie pod względem emisji zanieczyszczeń pyłowych czy gazowych (Rys. 29, Rys. 30).

Rys. 29 Emisja zanieczyszczeń pyłem ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2012 roku (źródło: „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku”)

Rys. 30 Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2012 r. (źródło: „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku”)

6.4.3 Stan, zanieczyszczenie i zagrożenia powierzchni ziemi

Grunty, na których położone jest Nadleśnictwo Wejherowo, ze względu na brak dużych emitentów związków organicznych (pestycydy, detergenty, retardanty), metali ciężkich (ołów, miedź, rtęć, kadm, arsen) i soli (azotany, siarczany, chlorki), nie są w sposób szczególny narażone na zanieczyszczenia. Strefa granicy polno-leśnej może być miejscem kumulacji w glebie związków pochodzących ze środków ochrony roślin i nawozów. Nieodpowiedzialne, przede wszystkim zbyt duże stosowanie gnojowicy może również negatywnie wpływać na ekoton.

Zakwaszenie gleb, będące skutkiem kwaśnych deszczy (mokra depozycja), powoduje wymywanie z wierzchnich warstw gleby trudno rozpuszczalnych substancji mineralnych łącznie z rozpadem minerałów. Narusza również równowagę składników pokarmowych i uruchamia substancje toksyczne. Jest to aktualnie w Polsce zjawisko powszechne, jednak na terenie Nadleśnictwa nie przyjmuje wielkości budzących niepokój. Pewne zagrożenie powierzchni ziemi występuje w czasie wykonywania czynności gospodarczych w lesie (zakładanie zrębów, ciężki sprzęt). Skutki tego zjawiska, dzięki nadzorowi doświadczonych

pracowników Nadleśnictwa, są minimalizowane. Śladowy wpływ na stan powierzchni ziemi ma erozja. Erozja wodna występuje w dolinach rzek, a wietrzna na odkrytych powierzchniach w miejscach najuboższych siedliskowo. Źródłem zanieczyszczeń przedostających się do gleby mogą być również tzw. „dzikie” wysypiska odpadów.

6.4.4 Stan i zanieczyszczenie powietrza

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku⁸⁸ podzielił - dla potrzeb rocznej oceny jakości powietrza atmosferycznego - województwo pomorskie na strefy. Lasy Nadleśnictwa Wejherowo położone są w strefie „obszar województwa pomorskiego z wykluczeniem aglomeracji trójmiejskiej – strefa pomorska” – (kod PL2202).

Dla tej strefy wykonano na podstawie danych z 2012 roku ocenę jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, która obejmuje monitoring stężeń:

- dwutlenku azotu,
- dwutlenku siarki,
- benzenu,
- ołowiu, arsenu, niklu, kadmu,
- benzo(a)pirenu,
- pyłu PM10,
- pyłu PM2,5,
- ozonu,
- tlenku węgla.

Tabela 46 Wynik monitoringu powietrza dla „strefy pomorskiej” w której znajduje się Nadleśnictwo Wejherowo

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza w obszarze strefy											
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
strefa pomorska	PL2202	A	A	C	B	A	A	A	A	A	A	C	A (D2)

Objaśnienie klas zanieczyszczeń:

„A” - poziom substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego,

„B” - poziom choćby jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,

„C” - poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji (jeżeli dla substancji nie został określony margines tolerancji – poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny).

Natomiast w klasyfikacji stref dla celów długoterminowych stosuje się dwuklasową skalę:

„D1”- poziom substancji nie przekracza poziomu celu długoterminowego,

„D2”- poziom substancji przekracza poziom celu długoterminowego.

Wykonano też ocenę jakości powietrza pod kątem ochrony roślin, która obejmuje monitoring stężeń:

⁸⁸ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku „Ocena roczna jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2012r. – Gdańsk 2013

- dwutlenku siarki,
- tlenków azotu,
- ozonu.

Dla potrzeb oceny jakości powietrza pod kątem ochrony roślin strefę pomorską w województwie pomorskim (czyli także obszar Nadleśnictwa Wejherowo) sklasyfikowano w oparciu o wyniki pomiarów automatycznych, manualnych i pasywnych dla dwutlenku siarki oraz pomiarów automatycznych dla ozonu i tlenków azotu. Dla dwutlenku siarki nie zanotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu. Jednakże dla ozonu (wyrażonego jako AOT 40) odnotowano przekroczenia poziomu docelowego. W strefie pomorskiej wystąpiły także stężenia ozonu przekraczające poziom celu długoterminowego. Oznacza to, że występują wysokie stężenia 8-godzinne ozonu, przekraczające $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, lub wysoki poziom przypisany ozonowi wyrażonemu jako AOT 40. Ze względu na ochronę zdrowia strefę pomorską zaliczono do klasy D2, ze względu na ochronę roślin strefę pomorską zaliczono także do klasy D2.

Przyczyną wysokiego stężenia ozonu mogą być warunki atmosferyczne - wysoka temperatura i dużo słońca, naturalne źródła emisji prekursorów ozonu lub ich przemiany fotochemiczne spowodowane promieniowaniem ultrafioletowym.

Z aktualnym poziomem zanieczyszczeń powietrza na terenie województwa pomorskiego można zapoznać się na stronie internetowej www.airpomerania.pl.

6.4.5 Stan i zanieczyszczenie wód powierzchniowych

W 2007 roku nastąpiła zmiana w sposobie prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych. Badania prowadzone były w ramach nowo zaprojektowanej sieci punktów diagnostycznych i operacyjnych. Podstawowym elementem całego systemu wód powierzchniowych jest obecnie jednolita część wód przyporządkowana do określonego typu abiotycznego w obszarze dorzecza. Kryteria wyboru jednolitych części wód dla poszczególnych rodzajów monitoringu określa aktualnie „Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych”⁸⁹.

Lokalizacja i ilość punktów zależy m. in. od rangi cieku i wielkości jego zlewni, oddziaływań wynikających z działalności człowieka (zanieczyszczenia punktowe i obszarowe), sposobu wykorzystania wód zgodnie z wykazami RZGW (wody przeznaczone do bytowania ryb, do spożycia, do celów rekreacyjnych itp.), umów lub zobowiązań międzynarodowych. Zmianie uległy również zakres i częstotliwość prowadzonych badań.

Na omawianym terenie w ramach monitoringu diagnostycznego monitoruje się jakość rzeki Piaśnicy, Czarnej Wody, Płutnicy oraz w ramach monitoringu badawczego - intensywnego – jakość rzeki Redy⁹⁰. Określa się m. in. stan biologiczny, fizykochemiczny i chemiczny, który przedstawia (Tabela 46) oraz (Tabela 47).

⁸⁹ Dz.U. 2011 nr 258 poz. 1550

⁹⁰ „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku” – Biblioteka Monitoringu Środowiska, Gdańsk 2013

Tabela 47 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu diagnostycznego monitorowanych na obszarze Nadleśnictwa Wejherowo w 2012 roku

Lp.	Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	Nazwa i kod jcw	Elementy biologiczne					Elem. hydromorf.	Elementy fizykochemiczne															STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY									
			Fitoplankton	Fitobentos	Makrofity	Makrozoobentos	Ichtiofauna		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfolog.	Stan fizyczny		Warunki tlenowe					Zasolenie					Zakwaszenie			Substancje biogenne								
								IFPL			IO	MIR	MMI	EFI	Temperatura	Zawiesina ogólna	Tlen rozpuszcz.	BZT ₅	ChZT-Mn	OWO	Przewodność w 20°C	Substancje rozpuszcz.	Siarczany			Chlorki	Wapń	Magnez	Twardość ogólna	Odczyn	Zasadowość ogólna	Azot amonowy	Azot Kjeldahla	Azot azotanowy
1.	Plutnica - Puck	Plutnica PLRW20002347749		II	II	IV		IV	II	I	I	I	I	II	I	I	I	I	I	I	I	II	II	I	I	I	I	I	PPD	II	PPD	II	IV	DOBRY
2.	Czarna Woda - Ostrowo	Czarna Woda od Strugi do ujścia PLRW200022477349		I	II	IV		IV	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	I	I	I	I	I	II	I	II	II	IV	DOBRY
3.	Piaśnica - Dębki	Piaśnica od dopł. z polderu Dębki do ujścia PLRW20002247729		I	II	II		II	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY
4.	Piaśnica - Dębki	Piaśnica od wypł. z Jez. Żarnowieckiego do Białogórskiej Str. PLRW200023477289		I	II	II		II	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY	

Tabela 48 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu badawczego-intensywnego monitorowanych na obszarze Nadleśnictwa Wejherowo w 2012 r.

Lp.	Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	Nazwa i kod jcw	Elementy biologiczne					Elem. hydromorf.	Elementy fizykochemiczne															STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY										
			Fitoplankton	Fitobentos	Makrofity	Makrozoobentos	Ichtiofauna		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfolog.	Stan fizyczny		Warunki tlenowe					Zasolenie					Zakwaszenie			Substancje biogenne									
								IFPL			IO	MIR	MMI	EFI	Temperatura	Zawiesina ogólna	Tlen rozpuszcz.	BZT ₅	ChZT-Mn	OWO	Przewodność w 20°C	Substancje rozpuszcz.	Siarczany			Chlorki	Wapń	Magnez	Twardość ogólna	Odczyn	Zasadowość ogólna	Azot amonowy	Azot Kjeldahla	Azot azotanowy	Azot ogólny
1.	Reda - Mrzezino	Reda od dopł. z polderu Rekowo do ujścia PLRW20002247899						III	II	I	I	I	I	I	I																		II	III	DOBRY
2.	Reda - Mrzezino	Reda od Bolszewki do dopł. z polderu Rekowo PLRW20001947891						III	II	I	I	I	I	I	I																		II	III	DOBRY

7 EDUKACJA PRZYRODNICZA I TURYSTYKA

Nadleśnictwo Wejherowo prowadzi edukację leśną w oparciu o „Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa”

Racjonalna ochrona przyrody jest ściśle związana z udostępnianiem lasu do rekreacji i wypoczynku. Zagadnienia te nie wchodziły w zakres prac nad programem. Zostały one omówione w planie urządzenia lasu Nadleśnictwa Wejherowo na okres 2015 – 2024 (w planie zagospodarowania turystycznego), a wybrane zagadnienia także na mapie przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych będącej częścią składową programu.

7.1 Edukacja przyrodnicza na terenie Nadleśnictwa

Jednym z podstawowych warunków umożliwiających pełną realizację niniejszego „Programu Ochrony Przyrody” jest w miarę szeroka jego prezentacja społeczeństwu.

Powinno to odbywać się poprzez różne formy edukacji. Do najważniejszych zadań z tego zakresu należy zaliczyć:

- ustawienie tablic informacyjnych objaśniających poszczególne zagadnienia związane z ochroną przyrody i w razie potrzeby z zakresu gospodarki leśnej,
- wyraźne oznaczenie granic obiektów, szczególnie cennych (np. granic rezerwatów przyrody),
- unikanie ustawiania tablic z zakazami wstępu (raczej informować gdzie można wejść, gdzie wjechać i pozostawić samochód),
- komunikaty w prasie lokalnej, miejscowym radio i TV oraz na tablicach ogłoszeń,
- aktualne komunikaty na stronie internetowej Nadleśnictwa Wejherowo oraz RDLP Gdańsk.

Ważnym jest by podejmowane przez Nadleśnictwo działania edukacyjne ukazywały społeczeństwu piękno przyrody i ogromny wkład pracy leśników w jej zachowanie.

Istotnym zadaniem z zakresu edukacji przyrodniczej jest akcja informacyjna na temat obszarów Natura 2000. Wg „Raportu Europejskiego Rozwoju Wsi Polskiej – Natura 2000 – dobro publiczne, problem prywatny” z dn. 30 czerwca 2011 r. większość społeczności lokalnych i samorządów ma negatywny stosunek do tej stosunkowo nowej formy ochrony przyrody. W zasadzie dotyczy to obszarów Natura 2000 na gruntach prywatnych, gdzie właściciel w takim wypadku nie ma pełnej swobody w dysponowaniu swoją własnością. Jednak na skutek niedoinformowania społeczeństwa negatywne nastawienie obejmuje Naturę 2000 jako taką.

Opinia ta została ukształtowana przez niepełną informację i często arbitralny sposób wytyczania granic - nierzadko bez informowania właścicieli gruntów. Natomiast Natura 2000 w swym założeniu w długim okresie czasu powinna służyć społeczeństwu i jest szansą dla rozwoju.

W istocie obszary Natura 2000 są nobilitacją dla Nadleśnictwa i należałoby dążyć do zmiany opinii negatywnie nastawionej części społeczeństwa, gdyż zostały one ustanowione w celu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin oraz zwierząt cennych i rzadkich na terenie nierzadko całej Unii Europejskiej. Skoro wyznaczono je na danym terenie świadczy to o prawidłowej gospodarce człowieka, a w przypadku Nadleśnictwa to wprost docenienie pracy leśników. Należy ten fakt akcentować oraz obalać mit o tym, że działalność człowieka w lesie jest destrukcyjna i skierowana przeciwko dobru przyrody.

Obecnie na terenie Nadleśnictwa Wejherowo edukacja przyrodnicza prowadzona jest z powodzeniem w różnych formach. Zatem, oprócz nowych elementów, dobra praktyka powinna być kontynuowana.

7.1.1 Poznanie i prezentacja Programu Ochrony Przyrody

W celu szerokiego wdrożenia do praktyki Nadleśnictwa Wejherowo rozwiązania i informacje zawarte w „Programie Ochrony Przyrody” muszą:

- a) być znane pracownikom Nadleśnictwa. Szczególnie dokładnie znać powinni je pracownicy inżynierscy oraz leśniczowie i podleśniczowie. W tym celu należy przeprowadzić szkolenia pracowników. Treścią tych szkoleń winny być zagadnienia ochrony przyrody i kształtowania środowiska na terenie Nadleśnictwa wynikające z:
 - niniejszego „Programu”,
 - planu zagospodarowania przestrzennego gmin leżących w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa,
 - związane z przygotowaniem pracowników Nadleśnictwa do prezentacji zagadnień leśnictwa i ochrony przyrody społeczności lokalnej.
- b) być prezentowane w:
 - publikacjach naukowych i popularno-naukowych publikowanych w czasopismach leśnych przyrodniczych i ogólnotematycznych,
 - w prasie lokalnej i w miarę możliwości krajowej,
 - w lokalnych stacjach radiowych i telewizyjnych,
 - wydawnictwach Nadleśnictwa i RDLP,
 - wystawach, gazetkach, plenerach, imprezach rekreacyjnych organizowanych w Nadleśnictwie,
 - na stronie internetowej Nadleśnictwa Wejherowo i RDLP Gdańsk,
 - w trakcie corocznych spotkań leśników z mieszkańcami poszczególnych wsi.

Spotkania takie zorganizowane z pomocą władz gminy i sołtysów powinny pozwolić mieszkańcom zorientować się w problematyce aktualnych zagadnień Nadleśnictwa, w walorach, bogactwie przyrodniczym oraz zagrożeniach lasów i środowiska przyrodniczego.

Leśnikom z kolei spotkania takie powinny umożliwić poznanie oczekiwań lokalnej społeczności.

7.1.2 Aktualnie prowadzone formy edukacji przyrodniczej i obiekty edukacyjne

Pracownicy Nadleśnictwa Wejherowo uczestniczą w spotkaniach z młodzieżą szkolną, na których przekazują wiedzę i kształtują postawy ekologiczne. Biorą też udział w organizowanych przez szkoły tzw. „zielonych lekcjach”.

Podczas licznych spotkań w ramach lekcji w lesie pracownicy Nadleśnictwa przybliżają dzieciom i młodzieży tematykę pracy leśnika, wielofunkcyjnej roli lasu i jego ochrony. Wspólnie z nauczycielami i wychowawcami organizowane są zajęcia w malowniczo położonym **Ośrodku Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza”** (oddz. 31h w leśnictwie Kępino) i na pobliskiej ścieżce przyrodniczo-edukacyjnej „Las za Muzą”.

Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza” powstał w 1997 roku. Przystosowany jest do prowadzenia zajęć lekcyjnych, seminariów i konferencji. Na jego wyposażeniu znajduje się sprzęt audiowizualny. Jednorazowo może pomieścić około 30 osób. W ośrodku na stałe są zorganizowane trzy sale wystawowe, prezentujące „Świat roślin”, „Zwierzęta naszych lasów” oraz „Gospodarkę leśną”. Ekspozycje przedstawiają wybrane gatunki drzew (zbiory nasion, siewek, szyszek, pędów itp.) oraz zwierząt, charakterystycznych dla regionu. Przy „Muzie” funkcjonuje też wideoteka. W jej zbiorach są filmy przyrodnicze o ssakach, ptakach i owadach leśnych. Tematy zajęć i ich czas trwania ustalane są każdorazowo indywidualnie. Zgromadzone pomoce edukacyjne umożliwiają nauczycielom samodzielne przeprowadzenie zajęć edukacyjnych. W zakresie związanym z promocją gospodarki leśnej, pracownik nadleśnictwa może czynnie włączyć się do zajęć wg ustalonego scenariusza. Istnieje też możliwość zwiedzania obiektu z pracownikiem Nadleśnictwa, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu. Przy ośrodku istnieje także miejsce na ognisko z zadaszeniem. Wiata jest udostępniana grupom, które uczestniczą w zajęciach w ośrodku.

Przy ośrodku znajduje się też ścieżka przyrodnicza „Las za Muzą” na której prowadzone są lekcje terenowe. Biegnie ona w oddziałach 31 i 32 leśnictwa Kępino (Rys. 31). Ścieżka stanowi pętlę o długości ok. 1,8 km. Jest oznakowana białym kółkiem z zieloną strzałką kierunkową w środku. Na ścieżce tej umiejscowiono 12 oznakowanych przystanków:

Przystanek 1	Leśnik opiekunem lasu
Przystanek 2	Sukcesja naturalna
Przystanek 3	Stare drzewo – mały ekosystem
Przystanek 4	Pułapki feromonowe - Ochrona lasu
Przystanek 5	Dokarmianie zwierzyny
Przystanek 6	Powalone drzewo – mały ekosystem
Przystanek 7	Mała retencja wodna
Przystanek 8	Ochrona lasu przed zwierzyną
Przystanek 9	Użytek ekologiczny „Muzowa łąka”
Przystanek 10	Podział powierzchniowy lasu
Przystanek 11	Pomnik przyrody
Przystanek 12	Bioróżnorodność

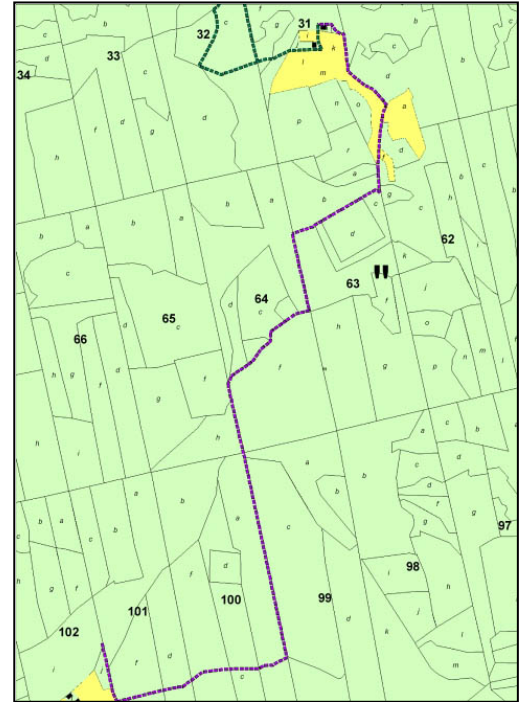
Rys. 31 Przebieg ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej „Las za Muzą” – tablica informacyjna

Ścieżkę „Las za Muzą” można przebyć pieszo lub rowerem. Celem jej powstania było przybliżenie piękna przyrody, udostępnienie tajemnic bogactwa naturalnego lasu, w sposób dostępny przede wszystkim dla dzieci i młodzieży szkolnej.

W sąsiedztwie ośrodka edukacji przyrodniczo-leśnej „Muza” znajduje się także kolejna ścieżka edukacyjna „Puszcza Darżlubska”. Biegnie ona w oddziałach 31,32,62-64,99-102 leśnictwa Kępino. Pierwszy przystanek znajduje się przy Ośrodku Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza”, a ostatni na parkingu przy podleśnictwie Kępino.

Jej długość wynosi ok. 4 km. Ścieżka jest oznakowana białym kółkiem z zielonym trójkątem, którego wierzchołek wytycza kierunek przebiegu trasy. Na jedenastu przystankach zaprezentowane są następujące tematy przyrodniczo-leśne:

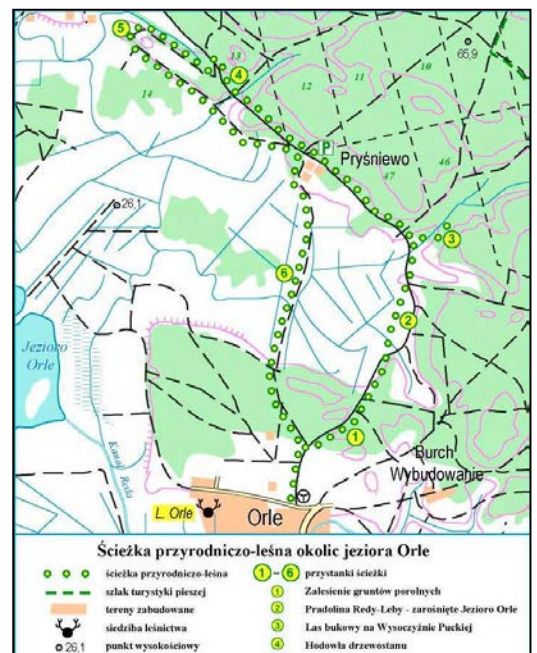
- Przystanek 1 Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza”
- Przystanek 2 Plantacja choinkowa
- Przystanek 3 Mała retencja wodna
- Przystanek 4 Ochrona fauny
- Przystanek 5 Ochrona gatunkowa roślin
- Przystanek 6 Podział powierzchniowy terenów leśnych
- Przystanek 7 Rozpoznawanie gatunków drzew leśnych
- Przystanek 8 Ochrona lasu przed owadami
- Przystanek 9 Gospodarka łowiecka
- Przystanek 10 Ekosystem leśny
- Przystanek 11 Zagospodarowanie turystyczne

Rys. 32 Przebieg ścieżki przyrodniczej „Puszcza Darżłubska” – tablica informacyjna

Kolejna ścieżka przyrodnicza „Okolice Jeziora Orle” położona jest na terenie leśnictwa Orle. Częściowo biegnie ona zachodnią i południową granicą obszaru Natura 2000 „Orle”. Ma charakter przyrodniczo-kulturowy. Długość trasy wynosi ok. 6 km. Przystanek początkowy zlokalizowany jest za zabudowaniami w miejscowości Orle, na skraju lasu. Ścieżka oznakowana jest białym kołem z wpisanym trójkątem, którego szczyt wytycza kierunek marszu. Na ścieżce umiejscowiono 6 przystanków:

- Przystanek 1 Zalesianie gruntów porolnych
- Przystanek 2 Pradolina Redy - zarośnięte Jezioro Orle
- Przystanek 3 Las bukowy na Wysoczyźnie Puckiej
- Przystanek 4 Hodowla drzewostanu
- Przystanek 5 Góra Zamkowa - Schlossenberg
- Przystanek 6 „Pryśniewska łąka” - użytek ekologiczny

Rys. 33 Przebieg ścieżki przyrodniczej „Okolice Jeziora Orle” – tablica informacyjna

Fot. 97 Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza” – oddz. 31 h (I-ctwo Kępino)

Fot. 98 Ścieżka przyrodnicza „Las za Muzą” – przystanek 11 „Pomnik przyrody” (oddz. 32c) oraz przystanek 12 „Bioróżnorodność” (oddz.31f/32c) – drewniana kładka nad siedliskiem olsu – I-ctwo Kępino

Fot. 99 Ścieżka przyrodnicza „Las za Mużą” – leśna klasa z pomocami edukacyjnymi dotyczącymi rozpoznawania gatunków drzew – oddz. 31f (I-ctwo Kępino)

Fot. 100 Ścieżka przyrodnicza „Las za Mużą” – ekspozycja starych i nieużywanych już obecnie maszyn do prac leśnych – oddz. 31t (I-ctwo Kępino).

Fot. 101 Ścieżka przyrodnicza „Puszcza Darżłubska” – tablice informujące m. in. o ptakach i nietoperzach Puszczy Darżłubskiej przy miejscu postoju i polu biwakowym – oddz. 102j,k (I-ctwo Kępino)

Fot. 102 Ścieżka przyrodnicza „Okolice Jeziora Orle” - przystanek 2 „Pradolina Redy - zarośnięte Jezioro Orle” – tablica informacyjna w oddz. 79a (I-ctwo Orle)

Przy siedzibie Nadleśnictwa Wejherowo w Wejherowie istnieje **ogród dendrologiczny**, który także jest miejscem prowadzenia zajęć edukacyjnych, na które należy się wcześniej umówić.

Ogród dendrologiczny powstał w 1997 r. Nasadzeń dokonali pracownicy Nadleśnictwa w tzw. czynie społecznym w roku 1998. Projekt ogrodu przygotowała w 1995 r. Urszula Nawrocka Grześkowiak – kierownik Katedry Dendrologii i Kształtowania Terenów Zieleni Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Planem została objęta powierzchnia 0,85 ha. W projekcie znalazły się 152 gatunki i odmiany drzew oraz krzewów, w łącznej liczbie 1129 sztuk. Nadzorem projektu zajmował się ówczesny zastępca nadleśniczego - Edward Warmuz.

Z uwagi na brak niektórych gatunków i odmian a także kradzież sadzonek, projekt nie od razu został zrealizowany w pełni. Nasadzenia były wykonywane w kilku kolejnych latach.

Obecnie przyjmuje się, że w ogrodzie występuje 150 gatunków i odmian drzew oraz krzewów w łącznej liczbie ok. 900 egzemplarzy.

Na uwagę zasługuje ciekawa kolekcja sosen zgromadzona w ogrodzie: sosna górską, sosna oścista, sosna czarna, sosna zwyczajna, sosna Armanda i sosna żółta. Za żywą skamielinę uznana jest metasekwoja chińska.

Fot. 103 Ogród dendrologiczny wraz z drewnianą wiatą służącą m. in. do prowadzenia zajęć edukacyjnych przy siedzibie Nadleśnictwa Wejherowo w Wejherowie – oddz. 194m (I-ctwo Orle)

Podsumowując opis ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych należy zauważyć, że głównymi ich zaletami są łatwa dostępność, estetyczny sposób oznakowania i właściwy dobór tematyczny poszczególnych oznakowanych stanowisk, ściśle związany z terenem. Dzięki temu możliwe jest poznanie charakterystycznych elementów naturalnego środowiska. Zwiedzający mają także możliwość bezpośredniego zapoznania się z różnymi zjawiskami zachodzącymi w przyrodzie. W ten sposób kształtowana jest umiejętność obserwacji oraz wyrabiane są nawyki obcowania z przyrodą i zachowania się w lesie.

Dla uczniów właściwie zorganizowane zajęcia dydaktyczne w terenie umożliwiają wyposażenie ich w wiedzę, umiejętności i wyobrażenia, których nie można zrealizować w szkole.

Pracownicy Nadleśnictwa Wejherowo organizują na swoim terenie od 12 już lat, cykliczną imprezę „**Edukacyjny Festyn Leśny**”, który odbywa się co roku na leśnym miejscu postoj i polu biwakowym w oddz. 102j,k leśnictwa Kępino. Biorą też udział w wydarzeniach edukacyjnych odbywających się pod patronatem RDLP Gdańsk - „**Festyn przy molo**

w Sopocie” i organizowanych przez Bałtycki Festiwal Nauki (BFN) „Bałtycki Festiwal Nauki – Pikinik Naukowy w Gdyni”. Wynikiem udziału Nadleśnictwa Wejherowo w realizacji projektu społecznej akcji zalesiania organizowanej przez stowarzyszenie Erasmus Student Network jest posadzenie 1000 szt. Sadzonek drzew w leśnictwie Darzłubie (oddz. 205f). Nadleśnictwo Wejherowo we współpracy z Urzędem Miasta Reda włącza się też na swoim terenie do akcji „Było wysypisko, jest uroczysko” organizowanej corocznie pod auspicjami Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

Fot. 104 Edukacyjny Festyn Leśny – cykliczna impreza organizowana przez Nadleśnictwo Wejherowo na miejscu postoju i polu biwakowym w oddz. 102j, k leśnictwa Kępino

Oprócz wymienionych powyżej imprez edukacyjnych, pracownicy Nadleśnictwa Wejherowo starają się zapewniać nadzór merytoryczny oraz wspomagać inicjatywy ekologiczne realizowane przez szkoły, jak również inne instytucje.

Nadleśnictwo Wejherowo posiada rozwiniętą stronę internetową <http://www.wejherowo.gdansk.lasy.gov.pl/>. W działach „Nasze Lasy”, „Edukacja” oraz „Turystyka” można się m.in. dowiedzieć o historii terenu Nadleśnictwa i ciekawostkach z zakresu przyrody. Opisy atrakcji przyrodniczych, czyli głównie form ochrony przyrody są zachęcające i zapraszają odwiedzających stronę internetową do wyjścia w teren i zapoznania się z nimi osobiście.

Ciekawie prezentuje się też podstrona „Aktualności”. Zamieszcza się tam aktualne informacje np. relacje z imprez edukacyjnych, opatrzone zdjęciami, oraz wiadomości nt. wszelkich działań z zakresu szeroko pojętej ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych w Nadleśnictwie. Teksty są ciekawe i niewątpliwie wskazują na to, że zawód leśnika to w dużej mierze pasja.

7.1.3 Szlaki turystyczne

Terytorium województwa pomorskiego przecina ponad 2500 km znakowanych szlaków turystyki pieszej PTTK. Znajdują się one w zasadzie na całym jego terenie, ale koncentrują się na obszarach o najwyższych walorach turystycznych: na terenach nadmorskich, w centralnej części Pojezierza Kaszubskiego, w Borach Tucholskich, w okolicy Trójmiasta. Szlaki na terenie województwa są bardzo zróżnicowane zarówno jeśli chodzi o ich długość, sposób wykorzystania i atrakcyjność. Obok szlaków bardzo krótkich o charakterze łącznikowym występują trasy bardzo długie, reprezentatywne dla obszarów, przez które prowadzą. Są też szlaki, które można traktować jako trasy spacerowe.

Przez najciekawsze tereny Nadleśnictwa Wejherowo biegną następujące szlaki turystyczne, które można przebyć rowerem lub pieszo:

- międzynarodowa trasa rowerowa „Wokół Bałtyku – R10”,
- szlak „Pierścienia Zatoki Puckiej”,
- szlak „Pradoliny Łeby-Redy”,
- szlak „Rumia – Wejherowo – Białogóra” (Turystyczny Szlak Północnych Kaszub,
- szlak „Puszczy Darżlubskiej” do Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza”, do Leśniewa lub Darżlubia,
- szlak Wejherowskiego Towarzystwa Cyklistów „WTC”,
- ścieżka rowerowa na trasie dawnej linii kolejowej Swarzewo – Krokowa.

Międzynarodowa trasa rowerowa „**Wokół Bałtyku – R10**” (Nadmorski Szlak Hanzetycki) jest najdłuższym szlakiem turystyki rowerowej biegnącym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo. Jest to okrężny szlak rowerowy sieci „EuroVelo” przebiegający dookoła basenu Morza Bałtyckiego. Polski odcinek szlaku przebiega przez tereny województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Na swojej trasie biegnie przez następujące miejscowości: Świnoujście–Międzyzdroje–Dziwnów–Rewal–Kołobrzeg–Mielno–Darłowo–Jarosławiec–Ustka–Łeba–Władysławowo–Puck–Bładzikowo–Rzucewo–Gdynia–Sopot–Gdańsk–Elbląg–Frombork–Braniewo–Gronowo.

Budowa międzynarodowej trasy rowerowej nie jest jeszcze zakończona, czego możemy dowiedzieć się na stronie projektu EuroVelo dotyczącym tego szlaku: <http://www.eurovelo.com/en/eurovelos/eurovelo-10/countries/poland>. Stan aktualny tej trasy nie jest stanem docelowym – w planie jest poprawienie nawierzchni i infrastruktury towarzyszącej co jest planowane na lata 2017/2018.

Międzynarodowa trasa „Wokół Bałtyku – R10” na terenie Nadleśnictwa Wejherowo prowadzi m. in. przez lasy nad brzegiem Bałtyku w Dębkach i w pobliżu rezerwatu przyrody „Widowo”. Dalej biegnie przez Karwieńskie Błota, potem wzdłuż zachodniej granicy rezerwatu przyrody „Bielawa”. Następnie biegnie szlakiem **ścieżki rowerowej na trasie dawnej linii kolejowej Swarzewo – Krokowa**. Na dalszym etapie łączy się z szlakiem „Pierścienia Zatoki Puckiej” i biegnie wzdłuż brzegu Morza Bałtyckiego w okolicach Pucka.

Bardzo dobrej jakości szlak rowerowy to **ścieżka rowerowa na trasie dawnej linii kolejowej Krokowa – Swarzewo**, (część międzynarodowej trasy R10) przez miejscowych żartobliwie zwana „szlakiem zwiniętych torów”. Inwestycja powstała na przełomie lat 2010/2011r. Jest to 17,35 km długości oznakowana rowerowa ścieżka asfaltowa, z tablicami informacyjnymi, miejscami postoju na odpoczynek czy posiłek. Jej budowa została

dofinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Partnerami projektu były Gmina Puck i Gmina Krokowa.

Fot. 105 Ścieżka rowerowa na trasie dawnej linii kolejowej Swarzewo-Krokowa – część międzynarodowej trasy rowerowej „Wokół Bałtyku – R10” – poza LP – na południe od oddz. 20C o (I-ctwo Starzyno)

W Swarzewie łączy się ona z kolejnym szlakiem rowerowym, także biegnącym po specjalnie wytyczonej i utwardzonej nawierzchni - szlakiem „**Pierścienia Zatoki Puckiej**”. Trasa ma swój początek w Gdyni i prowadzi brzegiem Bałtyku, wśród lasów leśnictwa Darżlubie (kompleksy nadmorskie w okolicach Rzucewa) i leśnictwa Jastarnia na Półwysp Helski do miejscowości Hel.

Fot. 106 Szlak rowerowy „Pierścień Zatoki Puckiej” na Półwyspie Helskim przy którym Nadleśnictwo Wejherowo ustawiło tablice informacyjne – poza LP – tu wzdłuż oddz. 279a (I-ctwo Jastarnia)

Na północ od Wejherowa, południowym skrajem Puszczy Darżlubskiej i leśnictw Nanice, Kępino i Orle biegnie szlak „**Pradoliny Łeby-Redy**” z Rumi do Warszkowa. Także w Rumi bierze swój początek szlak „**Rumia – Wejherowo – Białogóra**”, który od Rumi do Wejherowa pokrywa się z szlakiem „Pradoliny Łeby-Redy”. Docierając do tzw. „trasy krokowskiej” (drogi nr 218) szlaki rozdzielają się. Szlak w kierunku Białogóry prowadzi w górę stromego wzniesienia („góra krokowska”), obok drogi nr 218 (specjalna ścieżka dla rowerzystów oraz pieszych) i dalej w kierunku miejsca masowych mordów w latach 1939-1940 w lasach leśnictwa Piaśnica, a następnie przez Nadole zachodnim brzegiem Jez. Żarnowieckiego do nadmorskiej Białogóry, gdzie łączy się z międzynarodową trasą rowerową „Wokół Bałtyku – R10”.

Fot. 107 Szlak „Pradoliny Łeby-Redy” – oddz. 176r w leśnictwie Orle

Na szlak „**Puszczy Darżlubskiej**” prowadzący w kierunku Ośrodka Edukacji Przyrodniczo Leśnej „Muza” także można wejść lub wjechać rowerem w miejscu, gdzie zaczyna się tzw. „górką krokowska” – w bezpośrednim sąsiedztwie oddz. 176 n leśnictwa Orle. Na szczycie wzniesienia szlaki rozdzielają się – w kierunku na Białogórę należy jechać prosto, natomiast podążając szlakiem „Puszczy Darżlubskiej” należy skrócić w prawo w kierunku jaki wskazuje drogowskaz wskazujący na Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza”. Trasa jest oznakowana – można nią dotrzeć albo do Leśniewa (po drodze mijamy „Muzę”) lub do Darżlubia – malownicza trasa w całości biegnie przez lasy leśnictw Kępino, Sławutówko i Darżlubie. Na trasie jest kilka zadaszonych i dobrze utrzymanych miejsc postoju.

Fot. 108 Szlak „Rumia – Wejherowo – Białogóra” (Turystyczny Szlak Północnych Kaszub) – asfaltowa ścieżka pomiędzy oddz. 176o/176/m w leśnictwie Orle

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo wyznaczono także i oznakowano trasy konne np. w leśnictwie Nanice i Orle. Często pokrywają się one z szlakami turystyki pieszej – czerwonym, niebieskim i zielonym. Jest to niezaprzeczalnym atutem, gdyż spacerowicze mogą przyjrzeć się tym zwierzętom podczas jazdy. Szlaki piesze służą też osobom preferującym spacerowanie z kijkami, czyli coraz popularniejszy „nordic walking”. Trasa taka istnieje m. in. w Dębkach tzw. „Nordic Walking Park Dębki” prowadząc obok rezerwatu „Widowo”. Jest tam do wyboru kilka wariantów tras, w zależności od czasu jaki turysta chce poświęcić na przejście i od jego możliwości fizycznych. Trasa „nordic walking” wyznaczona i oznakowana jest też na północ od Wejherowa tzw. „Nordic Walking Park Gmina Wejherowo”. Jest to widokowa trasa biegnąca pradoliną rzeki Redy w kierunku Orla (trasa nr 5). Wejście na trasę zlokalizowane jest w okolicach stadniny koni przy osadzie leśnej Miga. Wyznaczona jest też trasa „nordic walking” nr 6 wiodąca z Orla do Piaśnicy.

Przy okazji opisywania szlaków turystycznych warto też wspomnieć o szlakach wodnych nadających się do spływów kajakowych. Do tego celu na terenie Nadleśnictwa Wejherowo znakomicie nadaje się rzeka Reda oraz Piaśnica. Toczą one swoje wody w dużej mierze po terenach leśnych, często silnie przy tym meandrując czym potęgują wrażenia z kajakarskiej wyprawy. Bardziej doświadczeni kajakarze mogą kontynuować spływ aż do ujścia tych rzek do Bałtyku, co jest niewątpliwie bardzo dużą atrakcją.

Załącznikiem do „Programu Ochrony Przyrody” jest mapa walorów przyrodniczo-kulturowych oraz mapa zagospodarowania rekreacyjnego w Nadleśnictwie Wejherowo – są na niej zaznaczone także przebiegi szlaków turystycznych.

Fot. 109 Rozwidlenie ścieżki rowerowej prowadzącej w kierunku Białogóry (m. in. do grobów piasnickenich) oraz ścieżki prowadzącej w kierunku Leśniewa (po drodze ośrodek edukacji przyrodniczo-leśnej „Muza”) lub Darżlubia. Zdjęcie wykonane na skrzyżowaniu drogi nr 218 z drogą prowadzącą do Kępina.

Fot. 110 Oznakowana trasa do turystyki konnej – oddz. 159a w leśnictwie Orle

8 PLAN DZIAŁAŃ

8.1 Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

Gospodarka leśna w Nadleśnictwie Wejherowo prowadzona będzie w oparciu o wytyczne w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych (Zarządzenie nr 11, 11a Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych) oraz zgodnie z zasadami, kryteriami i wskaźnikami dobrej gospodarki leśnej w Polsce (certyfikacja FSC – Rady Dobrej Gospodarki Leśnej oraz PEFC - Program Zatwierdzenia Systemów Certyfikacji Leśnej).

Według zaleceń aktualnie obowiązujących *Zasad Hodowli Lasu*⁹¹ zagospodarowanie lasów ochronnych prowadzi się pod kątem utrzymania ich wielofunkcyjnej roli ze szczególnym uwzględnieniem funkcji, dla których zostały uznane za ochronne, pod warunkiem, że ograniczenie pozostałych funkcji, w tym produkcyjnej, nie może być istotne.

Podstawą prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Wejherowo jest plan urządzenia lasu na lata 2015 – 2024, poddany ocenie oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Poprzez pojęcie trwale zrównoważonej gospodarki rozumie się „działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i w tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów”⁹². Poszczególne postulaty tak rozumianej gospodarki leśnej są realizowane poprzez szczegółowe wskazania planu urządzenia lasu i dotyczą:

- zachowania i odpowiedniego wzmocnienia zasobów leśnych i ich udziału w globalnym bilansie węgla,
- utrzymania zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych,
- utrzymania i wzmocnienia produkcyjnych funkcji lasu,
- zachowania, ochrony i wzbogacenia biologicznej różnorodności ekosystemów leśnych,
- zachowania i odpowiedniego wzmocnienia funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów,
- utrzymania innych funkcji i uwarunkowań społeczno-ekonomicznych,
- wyróżnienia i realizacji celów perspektywicznych i średniookresowych dla gospodarki leśnej.

8.2 Kształtowanie stref ekotonowych

Biocenozy mogą mieć w przyrodzie wyraźnie wykształcone granice lub przechodzić jedna w drugą stopniowo, szerszym lub węższym pasem przejściowym. Ta strefa przejściowa, zwana inaczej ekotonem odznacza się zazwyczaj większym bogactwem flory i fauny, niż podstawowe graniczące ze sobą ekosystemy. Szczególnie korzystne są szerokie strefy ekotonowe będące miejscem bytowania gatunków charakterystycznych dla obu sąsiadujących biocenoz oraz tzw. gatunków stykowych.

⁹¹ Zasady Hodowli Lasu – 2003, str. 21

⁹² „Polityka leśna państwa” przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 22.IV.1997 roku

Do głównych zaleceń w zakresie kształtowania strefy ekotonowej w lasach Nadleśnictwa Wejherowo należy zaliczyć:

- dążenie do tego by zewnętrzne obrzeże lasu oraz lasy wzdłuż dróg, cieków wodnych itp. w pasie o szerokości 10 – 30 m były maksymalnie wypełnione; by tworzyła się ściana lasu ograniczająca wnikanie i penetrację wielu czynników do wnętrza lasu. Ściana ta winna składać się z wielu warstw roślinnych nakładających się zarówno w pionie jak i w poziomie obejmujących roślinność drzewiastą, krzewiastą i runa. **Szczególne znaczenie ma to w przypadku prowadzenia rębni złożonych w drzewostanach przylegających bezpośrednio do dróg np. do ruchliwej drogi nr 218, wzdłuż której dodatkowo wiedzie trasa rowerowa w kierunku Białogóry. W wąskim pasie drzewostanu pomiędzy szosą a szlakiem rowerowym należy wykonywać zabiegi wynikające z zapewnienia dla przebywających tam osób bezpieczeństwa publicznego. W przypadku rozpoczynania rębni złożonych w tak położonych wyłączeniach leśnych, należałoby w początkowym okresie odnowienia, rozpocząć kształtowanie od strony szosy strefy ekotonowej. W przyszłości pozwoli to uniknąć problemu z jakim można spotkać się obecnie a mianowicie, gdy w środku drzewostanu założone są gniazda, a wzdłuż szosy pozostał wąski pas starodrzewu, który zagraża bezpieczeństwu ruchu, gdyż jest narażony na wywalające działanie silnych wiatrów. Wykonanie rębni złożonej w tym miejscu w pierwszej kolejności i rozpoczęcie kształtowania tam strefy ekotonowej pozwoli na uniknięcie tego problemu i korzystnie wpłynie na mikroklimat lasu.**
- stosowanie na obrzeżach lasu silniejszych cięć pielęgnacyjnych umożliwiających wnikanie światła do wnętrza lasu, ściany ochronnych drzewostanów – w tym także popieranie drzew silnie korzeniących się oraz drzew silnie ugałęzionych i krzewów.

Przy sztucznym kształtowaniu tej strefy stosowanie luźniejszej więźby sadzenia, wprowadzanie możliwie dużej liczby gatunków o dużych walorach estetycznych (barwnie kwitnących, z liśćmi przebarwiającymi się jesienią).

Granica lasu ma bardzo duże znaczenie także jako ściana ochronna przed huraganowymi wiatrami, które w ostatnich latach czynią w Nadleśnictwie Wejherowo dość duże szkody. Powinno się więc zwracać szczególną uwagę, by odpowiednio silnymi i systematycznymi cięciami, dać rosnącym na brzegu drzewostanu drzewom możliwość silnego zakorzenienia się a przez to stworzenia skutecznej ściany ochronnej⁹³.

Realizacja wymienionych zaleceń powinna odbywać się etapami przy okazji wykonywania bieżących zadań gospodarczych w poszczególnych drzewostanach.

8.3 Kształtowanie stosunków wodnych

Woda jest jednym z podstawowych elementów ochrony środowiska. Zasady jej ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska są uregulowane w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych⁹⁴ z późniejszymi zmianami, a zasady gospodarowania zasobami wodnymi w ustawie z dnia 18 lipca 2001 roku – Prawo wodne⁹⁵ z późniejszymi zmianami.

Obie te ustawy tworzą ograniczoną jedność. Wzajemny ich stosunek kształtuje się w ten sposób, że ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska zawiera kierunkowe ustalenia tych spraw, prawo wodne zaś szczegółowo reguluje problematykę gospodarki

⁹³ „Instrukcja Ochrony Lasu” – tom I, pkt. 5; Warszawa 2012

⁹⁴ Dz.U. 1995 nr 16 poz. 78

⁹⁵ Dz.U. Nr 115, poz. 1229

wodnej wraz z ochroną wód przed zanieczyszczeniami. Zagrożenia wywołane zmianami stosunków wodnych omówione zostały w rozdziale 6.4.5.

Dla zachowania naturalnej zmienności przyrodniczej należy dążyć do utrzymania w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Melioracje wodne (odwodnienie) na terenie Nadleśnictwa Wejherowo nie będą wykonywane.

W szczególnych wypadkach powinny być one ograniczone do minimum. Zalecane jest natomiast lokalne zbieranie wód (np. w rowach bez odpływu). Podmokłe grunty trudne do odnowienia, odnawiane będą poprzez sukcesję naturalną samosiewem (bez ścisłego przestrzegania zalecanego składu gatunkowego), lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków.

Wszelkie występujące w krajobrazie lasu gospodarczego małe oczka wodne i torfowiska są bardzo cennym elementem podnoszącym bogactwo gatunkowe ekosystemu, szczególnie fauny. Małe bagienka i oczka wodne w lesie pełnią też ważną rolę jako źródło wody dla zwierzyny. Należy zatem kontynuować obecną dobrą praktykę w tym zakresie i nie odwadniać ich ani nie zmieniać w inny sposób.

Zgodnie z § 31 pkt. 4 „Zasad Hodowli Lasu” Nie stosuje się zrębów zupełnych zlokalizowanych bezpośrednio przy źródłiskach, rzekach, jeziorach, a także w miejscach kultu religijnego i wokół drzew matecznych. Zaleca się kształtowanie ekotonów w tych miejscach. Jeśli natomiast w takim miejscu, z jakichś względów pożądane jest odnowienie lasu to musi być ono prowadzone przy zastosowaniu rębni złożonych, minimum w pasie drzewostanu o szer. 30-40m bezpośrednio przyległym do chronionego obiektu. W takich sytuacjach zaleca się jednak zrezygnowanie z jakichkolwiek cięć rębnych i pozostawienie wokół ekosystemów mokradłowych nieużytkowanego pasa drzewostanu o szerokości jednej wysokości drzewostanu.

8.4 Postępowanie w obiektach objętych różnymi formami ochrony

Ustawa o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku (z późniejszymi zmianami) za formy ochrony przyrody uznaje m.in.: rezerваты przyrody, gatunki chronionych roślin, zwierząt i grzybów, pomniki przyrody oraz obszary Natura 2000. Prowadzone w ramach „Programu Ochrony Przyrody” prace przyczyniły się do poznania pełnego aktualnego bogactwa tych obiektów w Nadleśnictwie .

Nadleśnictwo Wejherowo w ramach realizacji niniejszego programu powinno:

- szczególną opieką otoczyć wszystkie istniejące pomniki przyrody, w tym regularnie kontrolować ich stan oraz oznakowanie;
- wyszukiwać i otaczać opieką drzewa i inne cenne twory przyrody, które w przyszłości mogą być pomnikami przyrody;
- wykonywać zalecenia ochronne w obiektach przyrody objętych ochroną prawną, w tym dotyczące Obszarów Natura 2000;
- w przypadku gdyby zauważono, że cel ochrony w którymś z rezerwatów przyrody jest zagrożony, powinno powiadomić RDOŚ, podobne działanie należy podjąć także odnośnie stwierdzonych jakichś nagłych zjawisk i związanych z nimi szkód;
- na obszarach Natura 2000 przedmiotem szczególnej obserwacji powinny być gatunki roślin i zwierząt dla których ochrony zostały utworzone , a także siedliska przyrodnicze, szczególnie o znaczeniu priorytetowym - należy informować RDOŚ o zauważonych niepokojących zjawiskach i zagrożeniach;

- przy planowaniu zabiegów na obszarach Natura 2000 wykorzystywać wytyczne zawarte w „Poradniku ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000”. Jest to zbiór podręczników metodycznych dotyczących siedlisk i gatunków „naturowych” udostępniony przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska⁹⁶;
- w lasach wchodzących w skład stref ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania wokół gniazd chronionych ptaków ustanowionych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska nie wykonywać żadnych zabiegów w strefie ochrony ścisłej. W wyznaczonych strefach ochrony częściowej miejsc gniazdowania, w odpowiednim terminie zabiegi pielęgnacyjne lub czynności ochronne prowadzić po uprzednim uzyskaniu stosownej zgody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska;
- prowadzić i aktualizować katalog (listę) gatunków cennych, rzadkich i chronionych z uwzględnieniem miejsca i sposobu ich występowania, dotyczy to zarówno roślin, grzybów jak i zwierząt (w szczególności inwentaryzacja gniazd ptaków wokół których prawo przewiduje tworzenie stref ochronnych).

Katalog taki wraz z mapą rozmieszczenia (przynajmniej gatunków najcenniejszych) winien być prowadzony przez wyspecjalizowanych pracowników Nadleśnictwa. W pracach tych obowiązkowo powinni uczestniczyć leśniczowie i podleśniczowie.

8.5 Ochrona różnorodności biologicznej

Ochrona różnorodności biologicznej w lasach realizowana jest na podstawie obowiązujących w Lasach Państwowych zarządzeń i instrukcji.

W oparciu o wymienione dokumenty w celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Wejherowo można sformułować następujące zalecenia:

- a) dla zachowania różnorodności genowej należy dążyć, by pozyskiwany materiał siewny (głównie drzew i krzewów leśnych) pochodził z jak największej liczby osobników oraz różnych miejsc Nadleśnictwa,
- b) dla zachowania różnorodności gatunkowej należy w lasach zwracać uwagę zarówno na skład gatunkowy warstw drzewiastych jak i podszytów oraz runa. W tym celu należy dążyć do stosowania zalecanych składów odnowieniowych upraw, właściwych gospodarczych typów drzewostanów,
- c) w celu zachowania różnorodności ekosystemowej należy jak najszerzej wykorzystać zmienność w ramach mikrosiedlisk wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki. Bardzo ważnym elementem zachowania bioróżnorodności jest dążenie do poprawy stosunków wodnych na terenie Nadleśnictwa,
- d) w celu zachowania bogactwa i różnorodności krajobrazowej należy unikać zalesiania śródleśnych łąk, bagien, nieużytków i innych otwartych powierzchni. Granice lasów powinny natomiast mieć charakter łagodny i w miarę możliwości posiadać jak najmniej załamań pod kątem prostym lub ostrym.

Przedmiotem ochrony powinna być cała różnorodność biologiczna na wszystkich poziomach jej organizacji, a więc różnorodność wewnątrzgatunkowa (genetyczna), międzygatunkowa i ponadgatunkowa (ekosystemów i krajobrazów)⁹⁷.

⁹⁶ <http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element-3> - dostęp z dnia 13.10.2014 r.

⁹⁷ „Instrukcja Ochrony Lasu” – tom I, pkt. 3.1; Warszawa 2012

8.6 Propozycje i metody ochrony rzadkich oraz chronionych gatunków

W celu zachowania i poprawy środowiska przyrodniczego będącego miejscem życia rzadkich i chronionych gatunków - w trakcie wykonywania prac leśnych szczególną uwagę należy zwracać na:

- zachowanie naturalnego zróżnicowania ekosystemów leśnych poprzez:
 - o indywidualizowanie zasad postępowania gospodarczego w konkretnych drzewostanach,
 - o pozostawienie w stanie nienaruszonym śródleśnych zbiorników wodnych, bagien, cieków i innych gruntów szczególnie cennych z punktu widzenia zachowania bioróżnorodności,
 - o zachowanie torfowisk, w dolinach rzek i potoków siedlisk bagiennych, łągów, olsów i innych naturalnych zbiorowisk roślinnych jako ostoji rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt;
- regenerację zbiorowisk zniekształconych i zdegradowanych przy wykorzystaniu w miarę możliwości odnowienia naturalnego;
- ochronę różnorodności biologicznej oraz bogactwa genetycznego zbiorowisk dziko żyjących roślin i zwierząt oraz mikroorganizmów np. poprzez kształtowanie stref ekotonowych, unikanie chemizacji przy prowadzeniu zabiegów ochronnych;
- umiejętne użytkowanie zasobów leśnych i ich odnawianie;
- wytyczanie i wykorzystanie stałych szlaków zrywkowych;
- stosowanie maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami;
- stosowanie bioolei jako smarów silnikowych;
- unikanie niszczenia runa i ściółki leśnej m. in. poprzez wykonywanie zrywki drewna zimą przy pokrywie śnieżnej lub przy użyciu urządzeń zabezpieczających;
- ochronę stanowisk gatunków chronionych, rzadkich i cennych podczas wykonywania trzebieży i innych zabiegów, m. in. poprzez zwracanie uwagi na miejsca obalania drzew, przebieg szlaków zrywkowych itp.

8.6.1 Czynna ochrona płazów

Dotyczy czynnej ochrony płazów w rejonie jeziora Głodne w leśnictwie Rybno (szerszy opis w pkt. (4.9.1). Inicjatywa Nadleśnictwa Wejherowo w tym zakresie jest godna uznania. Wymaga jednak uregulowania z zarządcą drogi. Docelowo powinny powstać bezkolizyjne przejścia/przepusty dla płazów, aby mogły one bezpiecznie migrować bez ingerencji człowieka.

8.7 Ochrona siedlisk przyrodniczych

W latach 2006 – 2007 przeprowadzona została w Nadleśnictwie Wejherowo w ramach ogólnopolskiej akcji powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej oraz dzikiej fauny i flory z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej, która pozwoliła na określenie cennych przyrodniczo siedlisk leśnych i nieleśnych oraz stanowisk roślin i zwierząt.

W opisie taksacyjnym zawarta jest informacja o zidentyfikowanym w danym wyłączeniu leśnym siedlisku przyrodniczym z załącznika I Dyrektywy siedliskowej. Podczas wykonywania czynności gospodarczych na takich siedliskach należy ocenić ich potencjalny

wpływ na różnorodność biologiczną, celem ograniczenia ewentualnych negatywnych skutków planowanego zabiegu. Dotyczy to również cięć sanitarno-przygodnych.

Jako zadanie ciągłe, na bieżąco powinna być aktualizowana baza danych dotycząca waloryzacji przyrodniczo-leśnej, monitorowany stan siedlisk, zwłaszcza obszarów Natura 2000. Leśniczowie powinni też zbierać i co najmniej raz w roku składać informację o cennych przyrodniczo obiektach występujących na swoim terenie.

8.8 Odnowienia gruntów leśnych

Przy projektowaniu składów gatunkowych upraw należy korzystać z opracowania glebowo-siedliskowego, które określa potencjalne składy odnowieniowe. W opisie taksacyjnym każdego wyłączenia leśnego zawarto także informację o zbiorowisku roślinnym. Informacja ta jest podstawą przy ustalaniu składu gatunkowego do odnowień gruntów leśnych czy w szczególności podczas przebudowy drzewostanów. Istotne jest bowiem, by zachować w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego a niekiedy odtwarzać metodami półnaturalnej hodowli lasu potencjalne zbiorowiska leśne, co jest warunkiem trwałości lasu i równowagi ekosystemów przyrodniczych.

W zalesieniach i odnowieniach należy unikać wprowadzania obcych gatunków i pochodzeń drzew. Dotyczy to także tzw. domieszek biocenotycznych. Do tego celu doskonale nadają się rodzime gatunki krzewów.

8.9 Zwiększanie lesistości regionu

Celowe i zgodne z krajowym programem zwiększania lesistości jest zalesianie gruntów nieleśnych. Ewentualne zalesienia powinny optymalizować strukturę lasów: tworzyć połączenia pomiędzy ich rozproszonymi fragmentami, korygować kształt istniejących kompleksów oraz tworzyć strefy buforowe wokół np. uciążliwych zakładów, większych miejscowości itp.

Warto też wykorzystać możliwość pozostawienia gruntu porolnego czy potąkowego sukcesji wtórnej. Szczególnie grunty na uboższych siedliskach zarastają lasem stosunkowo łatwo. Aby jednak takie działanie było merytorycznie uzasadnione grunt przeznaczony do sukcesji musi sąsiadować z dobrze zachowanym lasem rosnącym na takim samym siedlisku. Bliskie sąsiedztwo ma umożliwić przedostawanie się gatunków leśnych. Jeśli np. powierzchnia przeznaczona do sukcesji jest zadarniona trzcinnikiem to będzie on w tym wypadku tzw. inhibitorem sukcesji. Aby stworzenie zbiorowiska leśnego nastąpiło w rozsądnym czasie można więc trzcinnik usunąć.

Mimo, że powstanie lasu drogą sukcesji naturalnej trwa dłużej niż jego sztuczne ukształtowanie, powstałe zbiorowisko cechuje się bogactwem gatunków i zróżnicowaniem struktury przestrzennej.

8.10 Przebudowa drzewostanów na gruntach porolnych

Dostrzegając przejaw regeneracji ekosystemu leśnego, którym może być np. spontaniczne pojawianie się w drzewostanie porolnym nalotu dębowego czy bukowego należy zastanowić się nad możliwością zostawienia go do samoistnej „przebudowy” i nie wprowadzania tam sztucznie innych gatunków.

Problem przebudowy drzewostanów będzie aktualny przez najbliższe dziesięciolecia, warto więc także śledzić rozwój wiedzy leśnej w tym zakresie.

8.11 Pozostawianie drzew do naturalnego rozkładu

Zasoby rozkładającego się drewna to obecnie powszechnie uznawany wskaźnik jakości ekosystemu leśnego z punktu widzenia jego znaczenia dla bioróżnorodności. Martwe drewno jest miejscem życia wielu ksylobiontów. Nie jest obojętne jakie drzewa się w lesie zostawia. Biorąc pod uwagę biologię chrząszczy i ich wymagania należałoby pozostawiać leżące kłody i strzały (ochrona biegaczowatych), żywe drzewa stojące z martwicami bocznymi, zwłaszcza w miejscach silnie nasłonecznionych, drzewa dziuplaste oraz martwe drzewa stojące z grubą korą lub jej fragmentami i owocnikami grzybów. Należy też pamiętać, że na pozostawionym grubym drewnie dębowym i bukowym żyje najwięcej gatunków chrząszczy. Należy jednak w tym miejscu zauważyć, że **pozostawianie drzew martwych, w szczególności posuszu czynnego, nie może stwarzać zagrożenia zdrowotności i stabilności lasu oraz ekosystemów z nim sąsiadujących.**

W celu zachowania trwałości lasu i ciągłości jego funkcji należy pozostawiać w lesie tzw. **drzewa biocenotyczne**, o małej przydatności użytkowej do ich biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu. Do drzew biocenotycznych można m. in. zaliczyć następujące drzewa⁹⁸:

- żywe i martwe drzewa, miejscowo spróchniałe (ze zgnilizną) oraz drzewa z owocnikami grzybów (hubami):
 - z łatwo widoczną zgnilizną pnia (np. z widocznymi, otwartymi ranami pnia, dziupłami wypełnionymi próchnem, z uszkodzeniami od pioruna, złamane), z owocnikami grzybów (hubami),
 - z koroną częściowo (powyżej 1/3) obumarłą (martwe konary i gałęzie w koronie);
- drzewa dziuplaste:
 - z dziupłami zasiedlonymi przez ptaki lub inne gatunki zwierząt,
 - z dziupłami i próchnowiskami powstałymi w miejscach zranień po obumarłych gałęziach,
 - z dziupłami wypełnionymi próchnem;
- drzewa o nietypowym pokroju:
 - – tzw. niezwykle formy,
 - – drzewa pozbawione korony na skutek złamania;
- drzewa z nietypowymi formami morfologicznymi np. szyszek, kory, gałęzi;
- drzewa rodzimych gatunków biocenotycznych: naturalnie występujące lub wprowadzone, poprawiające bazę żerową zwierzyny, nektarodajne, urozmaicające krajobraz, takie jak jabłoń, grusza, czereśnia, śliwa ałyca i inne;
- drzewa z gniazdami ptaków, o średnicy gniazd powyżej 25 cm;
- przestoje: drzewa i grupy drzew pozostawione na następną kolej rębny lub do ich naturalnej śmierci i rozkładu;
- drzewa będące siedliskiem chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt;
- drzewa wyraźnie wyróżniające się wiekiem lub rozmiarami w stosunku do innych drzew na tym terenie;
- drzewa stanowiące pamiątkę kultury leśnej, np. osobniki gatunków egzotycznych (wyróżniające się wiekiem lub wymiarami), wszystkie

⁹⁸ Instrukcja Ochrony Lasu, część I, pkt. 3.2 str.str. 28

powierzchnie doświadczalne założone przed 1945 r. (bez względu na gatunek);

- drzewa tworzące założenia przestrzenne, np. aleje, szpalery.

Poza tym, zgodnie z „Zasadami Hodowli Lasu” na zrębach zupełnych w drzewostanach o krótkim okresie odnowienia pozostawia się fragmenty starodrzewu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi aż do ich naturalnego rozpadu. Powierzchnia pozostawionych fragmentów starodrzewu nie powinna być jednostkowo mniejsza niż 6 arów i łącznie nie większa niż 5% powierzchni manipulacyjnej pasa zrębowego, strefy lub smugi. Nie jest konieczne pozostawienie fragmentów starodrzewu w przypadku zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi, na powierzchniach zrębów mniejszych niż 1 ha oraz w przypadku bloku upraw pochodnych, jeśli stanowią je gatunki drzew, dla których założono dany blok.

Wymienione wyżej działania są już przez pracowników Nadleśnictwa Wejherowo realizowane – dobra praktyka wymaga więc kontynuacji.

Fot. 111 Dąb z rakowatą naroślą i wielopniowe sosny warte rozważenia do pozostawienia w celu naturalnego rozkładu oddz. 87b oraz 82j (I-ctwo Sławutówko)

8.12 Gospodarka łowiecka

Wielu leśników jest jednocześnie myśliwymi, dlatego Nadleśnictwo powinno mieć wpływ na np. gatunki roślin jakie są obsiewane na tzw. łowieckich poletkach żerowych i zgryzowych.

Należy też z rozmysłem ustawiać infrastrukturę łowiecką, aby niepotrzebnie nie powodować złej opinii w społeczeństwie o myśliwych a pośrednio i o leśnikach. Powinno się zatem unikać lokalizowania ambon w sąsiedztwie tzw. poletek łowieckich – w szczególności w lasach penetrowanych przez turystów.

W celu zmniejszenia szkód, na uprawy powinno się wprowadzać gatunki drzew dostarczające zwierzyńnię owoców i nasion. Należy też dążyć do utrzymywania pogłównia zwierzyńni łownej na takim poziomie, przy którym wyrządzane szkody umożliwią osiągnięcie celu hodowli lasu.

W miejscach szczególnie narażonych na szkody od zwierzyńni zaleca się opóźnianie cięć pielęgnacyjnych oraz preferowanie odnowień naturalnych bądź siewem.

W Nadleśnictwie Wejherowo funkcjonuje Ośrodek Hodowli Zwierzyńni (OHZ). Składa się z dwóch nie sąsiadujących z sobą obwodów łowieckich 1 (Hel) i 10A (Żarnowiec), w których gospodarka łowicka prowadzona jest zgodnie z planem na lata 2012-2017.

8.13 Turystyczne udostępnienie lasów

Na terenie Nadleśnictwa Wejherowo istnieje sieć oznakowanych szlaków turystycznych. Więcej informacji na ich temat znajduje się w rozdziale 7.1.3.

Spełniają one rolę zarówno udostępnienia najbardziej atrakcyjnych fragmentów lasów jak i kanalizacji ruchu turystycznego. Przy ewentualnym projektowaniu nowych szlaków turystycznych należy unikać prowadzenia ich w pobliżu stref ochronnych ptaków.

Na rozpatrywanym terenie nie istnieje zbyt duża ilość miejsc postoju pojazdów. Należy więc rozważyć przygotowanie kolejnych - z ławkami, stołami, czasem miejscem na ognisko.

Nie ma przeszkód dla rozwoju turystyki pieszej i rowerowej na omawianym obszarze.

8.14 Szkolenia personelu z zakresu ochrony przyrody

Aby ochrona przyrody była skuteczna, myślenie o niej powinno towarzyszyć leśnikom podczas podejmowania wszelkiego działania mającego wpływ na ekosystem leśny. Warunkiem koniecznym takiej postawy jest poznanie walorów przyrodniczych i ich możliwych zagrożeń.

Poza tym wiedza z zakresu ochrony przyrody ciągle się rozwija. Kolejne badania dostarczają odpowiedzi na nierozwiązane dotychczas zagadnienia. W szczególności dotyczy to pytania „jak chronić”, aby było skutecznie. Z upływem czasu zmieniać się też mogą obiekty podlegające ochronie. Może zdarzyć się, że jakiś gatunek rośliny czy zwierzęcia przestanie być chroniony prawem, natomiast egzystencja innego stanie się zagrożona i będzie wymagał ochrony. Bardzo ważne jest, aby personel leśny, jako gospodarujący w ekosystemie dotychczas najmniej przekształconym przez człowieka wiedział o tym możliwie szybko. Pozwoli to na odpowiednio szybką reakcję.

Kronika „Programu Ochrony Przyrody” zamieszczona na końcu niniejszego opracowania, powinna być aktualizowana na bieżąco o informacje z obserwacji terenowych oraz o wykonane działania z zakresu ochrony przyrody.

8.15 Ochrona pamiątek kultury leśnej

Zaleca się, aby administracja leśna przechowywała i konserwowała świadectwa dawnej gospodarki leśnej na swoim terenie. Należą do nich stare mapy, opisy taksacyjne, stare fotografie i inne dokumenty. W miarę możliwości zaleca się także ich popularyzowanie i eksponowanie.

Powinny być także zachowane drzewostany ukształtowane w wyniku nietypowych metod postępowania hodowlanego – dziś już nie stosowanych.

Zaleca się także odtwarzanie dawnego nazewnictwa terenowego np. nazwy dróg, kompleksów leśnych itp., odczytanych ze starych map topograficznych, usłyszanych od starszych mieszkańców itp.

Ważnym jest też gromadzenie i popularyzowanie przez Nadleśnictwo wiedzy o dawnych leśnikach, właścicielach lasu oraz innych ludziach związanych z lasem.

Program opracował:

Program sprawdził:

mgr inż. Zenon Stenka

mgr inż. Antoni Licow

9 LITERATURA

1. „Atlas Rzeczypospolitej Polski”, Warszawa 1994
2. „Charakterystyka roślinności LKP Lasy Oliwsko-Darżlubskie” – BULiGL Oddział Gdynia, 2008.
3. „Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – Departament Leśnictwa, Warszawa 1996
4. „Leśnictwo 2010”, raport GUS
5. „Metodyka inwentaryzacji leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w Lasach Państwowych”
6. „Zasady Hodowli Lasu” - Warszawa, 2003
7. Barbag J, Dylkowa A., „Geografia Polski”, 1968
8. Barzdajn W., Ceitel J., Danielewicz W., Zientarski J., „Leśnictwo proekologiczne”, Poznań 1999
9. Bloch-Orłowska J., Żółkoś K. „Podsumowanie stopnia zbadania rozmieszczenia inwazyjnych gatunków roślin na Pomorzu Gdańskim – Summary of the hitherto recognition of distribution of invasive plant species in the Pomorze Gdańskie region. - Acta Bot. Cassub. 11: 49-74.
10. Bojarska Barbara „Piaśnica”, Gdańsk 1989
11. Borowski J., „Pozostawianie drzew do ich naturalnego rozkładu, jako forma ochrony chrząszczy (Insecta, Coleoptera)”, materiały i Konferencji „Aktywne metody ochrony przyrody w zrównoważonym leśnictwie – Rogów 21-22 marca 2005”
12. BULiGL Gdynia, „Program Ochrony Przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo na okres 01.01.2005 – 31.12.2014”
13. Dermek A. , Pilat A. , „Poznajemy grzyby”, Wrocław 1991
14. Gatunki obce w Nadmorskim Parku Krajobrazowym – folder edukacyjny
15. Głowaciński Z., „Polska Czerwona Księga Zwierząt”, PWRiL, Warszawa 2001
16. Groth A. (red.) „Dzieje Krokowej i okolic”, Gdańsk 1998
17. Groth A. (red.) „Historia Pucka”, Gdańsk 1998
18. Gumińska B., Wojewoda W., „Grzyby i ich oznaczanie”
19. Gutowski J. M., Bobiec A. , Pawlaczyk P. , Zub K. , „Drugie życie drzewa”, Warszawa 2004
20. Herbichowa M., Pawlaczyk P., Stańko R., „Ochrona wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu – Doświadczenia i rezultaty projektu LIFE04NAT/PL/000208 PLBALTBOGS. Wydawnictwo Klubu Przyrodników, Świebodzin 2007.
21. Instrukcja Urządzania Lasu cz. I – Instrukcja sporządzania projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa, Warszawa 2012
22. Instrukcja Urządzania Lasu cz. II – Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych, Warszawa 2012
23. Inwentaryzacja Ornitologiczna Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 PLB220007 Puszcza Darżlubska – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, 2010
24. J.Czochańskiego, J.Lemańczyk (red.) „Studium ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” –Słupsk-Gdańsk 2007
25. Kargul M. „Abyście w puszczech naszych szkód żadnych nie czynili” Zrzeszenie Kaszubsko Pomorskie, Gdańsk 2012

26. Kłosowski S., Kłosowski G., „Rośliny wodne i bagienne”, Warszawa 2001
27. *Koncepcja Rozwoju Turystyki Rowerowej w Województwie Pomorskim na lata 2013-2020 Warsztaty Regionalne Powiat Łębski, Pucki, Wejherowski Wejherowo, 23 Maja 2012 R. – Prezentacja*
28. Kondracki J. , „Geografia regionalna Polski”, Warszawa 2000
29. Kostarczyk A., Przewoźniak M., „Materiały do monografii przyrodniczej regionu gdańskiego. Tom 8”, Gdańsk 2002
30. Kruszyński Arnold (praca zbiorowa), „50 lat leśnictwa gdańskiego 1945-1995”, Gdańsk 1996
31. Labuda G. (praca zbiorowa) „Ziemia Wejherowska”, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1980
32. Labuda G. „Historia Kaszubów w dziejach Pomorza”, Gdańsk 2006
33. Labuda G. „Zagadnienie osadnictwa ludności bałtyjskiej na lewym brzegu dolnej Wisły we wczesnym średniowieczu”; Konferencja pomorska. Wrocław 1979
34. Labuda Gerard i in. „Ziemia Wejherowska” Gdańsk 1980
35. Makomaska-Juchiewicz M., Tworek S. (praca zbiorowa), „Ekologiczna sieć Natura 2000 – problem czy szansa”, Kraków 2003
36. Mamuszka Franciszek „Wejherowo i Ziemia Wejherowska”, Wydawnictwo Morskie Gdański 1969
37. Mańka K., „Fitopatologia leśna”, Warszawa 1998
38. Markowski R. i in.. „Charakterystyka roślinności rzeczywistej oraz współczesnej potencjalnej roślinności naturalnej Leśnego Kompleksu Promocyjnego – „Lasy Oliwsko-Darżlubskie”, Nadleśnictwo Wejherowo, wg stanu na 01.01.2008. BULiGL O/Gdynia, Gdynia
39. Matuszkiewicz J.M. , „Zespoły leśne Polski”, Warszawa 2002”
40. Matuszkiewicz W., „Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski”
41. Meissner W. „Liczebność i rozmieszczenie stanowisk rdestowca ostrokończystego *Reynoutria japonica* i rdestowca sachalińskiego *Reynoutria sachalinensis* w Łebie (Wybrzeże Słowińskie) w 2013 roku – *The number and distribution of Japanese knotweed *Reynoutria japonica* and giant knotweed *R. sachalinensis* stands in Łeba town (the Wybrzeże Słowińskie region) in 2013.* – Acta Bot. Cassub. 12: 25-31.
42. Michałek Monika, Kruk-Dowgiałło Lidia (red.) „Zbiornicze sprawozdanie z analizy dostępnych danych i przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych (zebranie i analiza wyników inwentaryzacji, materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych, przydatnych do sporządzenia projektów planów) Zatoka Pucka i Półwysep Helski (PLH 220032)” – Gdańsk 2013
43. Ministerstwo Środowiska, Warszawa, „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny”. 2004
44. Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W. , Szeląg Z. (red.) „Czerwona lista roślin i grzybów Polski”. Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, 2006
45. Odyniec Waclaw „Starostwo puckie 1546-1678” Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk 1961
46. Olaczek R., „Przyroda Polski pod ochroną”, Warszawa 1998
47. *Operat siedliskowy dla Nadleśnictwa Wejherowo – stan na 01.01.2013* – Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Gdyni
48. Pawlaczyk P., Jermaczek A., „Poradnik lokalnej ochrony przyrody”, Świebodzin 2000

49. Plany ochrony rezerwatów przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo
50. Plany zadań ochronnych obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo
51. Przewoźniak M. , „*Ochrona przyrody w regionie gdańskim*”
52. Raport Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej z 30 czerwca 2011r. „*Natura 2000 – dobro publiczne, problem prywatny*”
53. Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Gdańsku, „*Ochrona przyrody w województwie pomorskim – informator*”, Gdańsk 2000
54. Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2013
55. Rutkowski Lucjan: Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN, 2006
56. Rutkowski Paweł, „*Natura 2000 w leśnictwie*”, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009
57. Sławska M., „*Walory przyrodnicze śródleśnych torfowisk mszarnych Pojezierza Pomorskiego i metody ich ochrony*”, materiały i Konferencji „*Aktywne metody ochrony przyrody w zrównoważonym leśnictwie – Rogów 21-22 marca 2005*”
58. Sokołowski J., „*Atlas Ptaki Polski*”, Warszawa 1992
59. *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, zatwierdzone uchwałą nr III/23/2010 Rady Gminy Krokowa z dnia 29 grudnia 2010 r., (Dz. Urz. Woj. Pom. z dnia 23.01.2012, poz. 300)*
60. Śląski K. „*Osadnictwo w puszczech województwa pomorskiego w XV-XVIII wieku*
61. Świączkowska E. „*Masowy pojaw *Epipogium aphyllum* Sw. na stanowisku w sąsiedztwie Cementowni Wejherowo w świetle dotychczasowych notowań na Pomorzu Gdańskim - Mass appearance of the *Epipogium aphyllum* Sw. in the locality close to the Wejherowo Cement Plant in the light of the previous quotations from the Pomorze Gdańskie region. - Acta Bot. Cassub. 7-9: 177-187.*
62. Trampler T. , Kliczkowska A. , Dmyterko E. , Sierpińska A. , „*Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych*”, Warszawa 1990
63. Weiner J. , „*Życie i ewolucja biosfery*”, Warszawa 1999
64. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku „*Ocena roczna jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2012r*”. – Gdańsk 2013
65. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku „*Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku*” – Inspekcja Ochrony Środowiska, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Gdańsk 2013
66. Wójciak H. , „*Porosty, mszaki, paprotniki*”, Warszawa 2003
67. Wysocki Cz., Sikorski P., „*Zarys fitosocjologii stosowanej*”, Warszawa 2000
68. Zarzycki K., Kaźmierczakowa R., (red.), „*Polska Czerwona Księga Roślin*”, Kraków 2001
69. Zasady Hodowli Lasu - załącznik do Zarządzenia nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.
70. Związek Stowarzyszeń „Grupa Robocza FSC-Polska”, „*Kryteria wyznaczania lasów o szczególnych walorach przyrodniczych (High Conservation Value Forests) w Polsce, Adaptacja do warunków Polski, lipiec 2006,*
71. Żukowski W., Jackowiak B., (red.), „*Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski*”, Poznań 1995

10 SPIS TABEL:

Tabela 1 Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Wejherowo z podziałem na powiaty i gminy.	12
Tabela 2. Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa Wejherowo	13
Tabela 3 Liczba i wielkość kompleksów leśnych	34
Tabela 4. Obiekty chronione w Nadleśnictwie Wejherowo	35
Tabela 5 Obszary chronione – zestawienie z podziałem na powierzchnię leśną i nieleśną	36
Tabela 6 Ogólna charakterystyka rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo	39
Tabela 7. Obszary Natura 2000 występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo	77
Tabela 8 Zestawienie pomników przyrody występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo	98
Tabela 9 Zestawienie liczebności poszczególnych pomników przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo	104
Tabela 10 Zestawienie liczebności gatunków drzew i pnączy stanowiących pomniki przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo	104
Tabela 11 Pomniki przyrody w Nadleśnictwie Wejherowo – współrzędne geograficzne	105
Tabela 12 Wnioskowane pomniki przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo	110
Tabela 13 Minimalne wymiary drzew proponowanych do uznania jako pomniki przyrody	111
Tabela 14 Wykaz ustanowionych użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa Wejherowo	114
Tabela 15 (Wzór nr 11 i 12 – zmodyfikowany) Wykaz chronionych gatunków roślin zainwentaryzowanych podczas prac urządzeniowych oraz waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa Wejherowo	118
Tabela 16 Wykaz chronionych gatunków zwierząt zainwentaryzowanych podczas prac urządzeniowych w Nadleśnictwie Wejherowo	151
Tabela 17 Statystyki IUCN (International Union for Conservation of Nature)	155
Tabela 18. Zestawienie liczbowe flory i fauny w Nadleśnictwie Wejherowo	157
Tabela 19 Rośliny i grzyby – zestawienie rodzaju prawnej ochrony wg niedawno uchylonych aktów prawnych i obowiązujących aktów prawnych	158
Tabela 20 Strefy prawnej ochrony wokół gniazd ptaków w Nadleśnictwie Wejherowo	160
Tabela 21 Lasy HCWF w Nadleśnictwie Wejherowo – zestawienie powierzchni	163
Tabela 22 Ekosystemy wodno-błotne w Nadleśnictwie Wejherowo	168
Tabela 23 Źródłiska na terenie Nadleśnictwa Wejherowo	169
Tabela 24 Siedliska przyrodnicze zainwentaryzowane w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa Wejherowo w latach 2006/2007 a będące przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej	176
Tabela 25 Siedliska przyrodnicze – objaśnienie kodów	180
Tabela 26. Wykaz ptaków łownych występujących na terenie Nadleśnictwa Wejherowo	187
Tabela 27. Wykaz ssaków potencjalnie występujących w Nadleśnictwie Wejherowo	190
Tabela 28 Wykaz gatunków drzew i krzewów stwierdzonych w lasach Nadleśnictwa	192
Tabela 29 (Wzór nr 13) Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego	194
Tabela 30 (Wzór nr 14) Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury	195

Tabela 31 (Wzór nr 15) Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych	196
Tabela 32. Zestawienie powierzchni lasów Nadleśnictwa Wejherowo wg kategorii ochronności	197
Tabela 33 Powierzchnia drzewostanów i kęp starodrzewi w wieku ponad 100 lat.....	199
Tabela 34 Wykaz wyłączeń leśnych w Nadleśnictwie Wejherowo z martwym drewnem w ilości ponad 10m ³ /ha.....	201
Tabela 35 Zestawienie miąższości drewna martwego	204
Tabela 36 Wykaz zabytków nieruchomych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo wpisanych do rejestru Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	221
Tabela 37 Wykaz mogił w lasach Nadleśnictwo Wejherowo	239
Tabela 38. (Wzór nr 22) Zestawienie powierzchni [ha] według form degeneracji – borowacenie	247
Tabela 39 (Wzór nr 23) Zestawienie powierzchni [ha] wg form degeneracji lasu – monotypizacja	248
Tabela 40 (Wzór nr 24) Zestawienie powierzchni [ha] wyłączeń leśnych wg form degeneracji lasu – neofityzacja	250
Tabela 41 Zestawienie powierzchni [ha] wg form degeneracji lasu - neofityzacja - powierzchnia zredukowana.....	251
Tabela 42 Nawłoc późna(Solidago gigantea) na poboczu szosy do Kępina w oddz.152a (I-ctwo Kępino.....	252
Tabela 43 (Wzór 21) Zestawienie powierzchni leśnej zalesionej [ha] i miąższości [m ³] wg grup siedlisk, stanu siedliska i grup wiekowych.....	253
Tabela 44. (Wzór nr 20) Zestawienie powierzchni [ha] według zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem	255
Tabela 45 Liczebność zwierząt łownych na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	263
Tabela 46 Wynik monitoringu powietrza dla „strefy pomorskiej” w której znajduje się Nadleśnictwo Wejherowo	267
Tabela 47 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu diagnostycznego monitorowanych na obszarze Nadleśnictwa Wejherowo w 2012 roku	269
Tabela 48 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu badawczego-intensywnego monitorowanych na obszarze Nadleśnictwa Wejherowo w 2012 r.....	269

11 SPIS ILUSTRACJI:

Rys. 1 Zasięg administracyjny Nadleśnictwa Wejherowo.....	11
Rys. 2 Położenie Nadleśnictwa Wejherowo na tle nadleśnictw RDLP Gdańsk.....	12
Rys. 3 Formy pokrycia terenu w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo.....	16
Rys. 4 Regiony przyrodniczo-leśne w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo.....	19
Rys. 5 Regiony fizycznogeograficzne.....	20
Rys. 6 Regiony geobotaniczne.....	21
Rys. 7 Krajobrazy roślinne.....	22
Rys. 8 Mapa potencjalnej roślinności naturalnej na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	24
Rys. 9 Granice regionów klimatycznych w zasięgu Nadleśnictwa Wejherowo wg zespołu Kwiecień i Taranowska (1974).....	25
Rys. 10 Lokalizacja rezerwatów przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	38
Rys. 11 Rezerwat „Bielawa” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na tle mapy topograficznej z 1937r. tzw. Messtischblatt.....	47
Rys. 12 Rezerwat „Darżlubskie Buki” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na tle mapy topograficznej z 1937r. tzw. Messtischblatt.....	49
Rys. 13 Rezerwat „Helskie Wydmy” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt.....	53
Rys. 14 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt. W tym czasie w przeciwieństwie do okresu dzisiejszego teren rezerwatu był bezleśny.	57
Rys. 15 Rezerwat „Widowo” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt.....	60
Rys. 16 Rezerwat „Zielone” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt.....	64
Rys. 17 Rezerwat „Źródlika Czarnej Wody” - na czerwono zaznaczona obecna granica rezerwatu na podkładzie mapy topograficznej z początku XX w. tzw. Messtischblatt.	67
Rys. 18 Nadmorski Park Krajobrazowy wraz z otuliną na tle pozostałych lasów Nadleśnictwa Wejherowo.....	70
Rys. 19 Lokalizacja lasów należących do sieci Natura 2000 – obszary siedliskowe (SOO) na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	75
Rys. 20 Lokalizacja lasów należących do sieci Natura 2000 – ostoje ptasie (OSO) na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	76
Rys. 21 Obszary chronionego krajobrazu (OChK) znajdujące się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wejherowo.....	96
Rys. 22 Mapa hipsometryczna Nadleśnictwa Wejherowo na podstawie modelu ASTER DEM.....	166
Rys. 23 Sieć hydrograficzna na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	167
Rys. 24 Udział poszczególnych typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Wejherowo.....	172
Rys. 25 Powiązania typu siedliskowego lasu z zbiorowiskiem roślinnym – Nadleśnictwo Wejherowo.....	173
Rys. 26 Powiązanie zbiorowiska roślinnego z typem siedliskowym lasu – Nadleśnictwo Wejherowo.....	174
Rys. 27 Procentowy udział poszczególnych kategorii lasu w Nadleśnictwie Wejherowo.....	197
Rys. 28 Monotypizacja na terenie Nadleśnictwa Wejherowo.....	249

Rys. 29 Emisja zanieczyszczeń pyłem ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2012 roku (źródło: „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku”)	266
Rys. 30 Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2012 r. (źródło: „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku”)	266
Rys. 31 Przebieg ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej „Las za Mużą” – tablica informacyjna ...	272
Rys. 32 Przebieg ścieżki przyrodniczej „Puszcza Darżłubska” – tablica informacyjna.....	273
Rys. 33 Przebieg ścieżki przyrodniczej „Okolice Jeziora Orle” – tablica informacyjna.....	273

12 SPIS FOTOGRAFII:

Fot. 1 Siedziba Nadleśnictwa Wejherowo	10
Fot. 2 Zdjęcie satelitarne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Wejherowo	15
Fot. 3 Pradolina Łeby-Redy – na drugim planie widok na oddz. 228b (I-ctwo Nanice)	31
Fot. 4 Widok na oddz. 50k (I-ctwo Lisewo) na stromej wysoczyźnie zachodniego brzegu Jeziora Żarnowieckiego (w głębi).	33
Fot. 5 Wydma częściowo porośnięta karłowatą sosną pospolitą oraz kosodrzewiną w oddz. 255a (I-ctwo Jastarnia), w głębi Morze Bałtyckie	33
Fot. 6 Rezerwat „Bielawa” – tablice informacyjne przy granicy rezerwatu od strony trasy rowerowej w pobliżu oddz. 20C d (I-ctwo Starzyno).....	43
Fot. 7 Rezerwat „Bielawa” – oddz. 20B d (I-ctwo Starzyno) – grunt do naturalnej sukcesji....	44
Fot. 8 Rezerwat „Bielawa” – zamierający drzewostan sosnowy w oddz. 20A f (I-ctwo Starzyno) na skutek podniesienia poziomu wody. Spektakularny efekt renaturyzacji siedlisk – kosztowny projekt dofinansowany z Unii Europejskiej.....	45
Fot. 9 Rezerwat „Bielawa” – platforma widokowa na południe od linii oddziałowej pomiędzy oddziałem 17 i 18 – poza LP.	46
Fot. 10 Rezerwat „Darżłubskie Buki” – tablica informacyjna na granicy rezerwatu	48
Fot. 11 Rezerwat „Darżłubskie Buki” – oddz. 148 a (I-ctwo Darżlubie). Od wielu lat nie usuwa się już złomów i wywrotów – martwe drewno pozostaje w rezerwacie.	49
Fot. 12 Rezerwat „Helskie Wydmy” – tablica informacyjna przy wejściu do rezerwatu w oddz. 253 c (I-ctwo Jastarnia). Droga wyłożona płytami prowadzi do ścieżki przyrodniczej wyznaczonej w rezerwacie.	50
Fot. 13 Rezerwat „Helskie Wydmy” – widok na oddz. 255 c (I-ctwo Jastarnia). Na pierwszym planie zmodernizowana w 2014 r. linia kolejowa Gdynia-Hel.	51
Fot. 14 Rezerwat „Helskie Wydmy” – 170 letnia sosna zwyczajna w nadmorskim borze bażynowym w oddz. 254b (I-ctwo Jastarnia). W lewym dolnym rogu kwitnący okaz bażyny czarnej (<i>Empetrum nigrum</i>)	51
Fot. 15 Rezerwat „Helskie Wydmy” – czoło wydmy zasypujące las (oddz. 301 c) – jest to naturalny proces w warunkach mierzejowych.....	52
Fot. 16 Rezerwat „Helskie Wydmy” - tablica informacyjna przy ścieżce przyrodniczej w oddz. 253b (I-ctwo Jastarnia)	53
Fot. 17 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” – tablica informacyjna w oddz. 2t (I-ctwo Lisewo)	54
Fot. 18 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” – fragment pomorskiego lasu brzoźowo-dębowego (<i>Betul-Quercetum</i>) – oddz. 2w (I-ctwo Lisewo) na przewianych piaskach z stosunkowo płytkim poziomem wody gruntowej.....	56

Fot. 19 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” – na pierwszym planie biochora ściśle chronionej rośliny – woskownicy europejskiej (<i>Myrica gale</i>) – oddz. 1c (I-ctwo Lisewo) – 15 listopad 2013	56
Fot. 20 Rezerwat „Piaśnickie Łąki” – w rezerwacie stosuje się ochronę czynną, m. in. wykasza się trzcinę – oddz. 2f (I-ctwo Lisewo).....	57
Fot. 21 Rezerwat „Widowo” – tablica informacyjna w oddz. 3C i (I-ctwo Lisewo).....	58
Fot. 22 Rezerwat „Widowo” – wydma zalesiona sosną czarną (po lewej) i kosodrzewiną (po prawej), w głębi Morze Bałtyckie. Poza LP – w zarządzie Urzędu Morskiego	59
Fot. 23 Rezerwat „Zielone” – tablica informacyjna w oddz. 9 i (I-ctwo Lisewo)	61
Fot. 24 Rezerwat „Zielone” – girlandy wiciokrzewu pomorskiego – oddz. 9c (I-ctwo Lisewo).....	62
Fot. 25 Rezerwat „Zielone” – owocujący wiciokrzew pomorski – oddz. 9b (I-ctwo Lisewo)...	62
Fot. 26 Rezerwat „Zielone” – ścieżka przyrodnicza – oddz. 9b (I-ctwo Lisewo).....	63
Fot. 27 Rezerwat „Źródlika Czarnej Wody” – tablica informacyjna od strony północnej oddz. 33a (I-ctwo Starzyno)	65
Fot. 28 Rezerwat „Źródlika Czarnej Wody” – silnie urozmaicona rzeźba terenu, stoki pocięte licznymi wąwozami – oddz. 34j (I-ctwo Starzyno)	66
Fot. 29 Rezerwat „Źródlika Czarnej Wody” – nisza źródliskowa – oddz. 33b (I-ctwo Starzyno)	66
Fot. 30 Nadmorski Park Krajobrazowy – tablica informacyjna w oddz. 223 o (I-ctwo Darżlubie)	71
Fot. 31 Żuraw (<i>Grus grus</i>) w ptasiej ostoi Natura 2000 „Bielawskie Błota”	82
Fot. 32 Obszar Natura 2000 „Bielawskie Błota” – tablica informacyjna w oddz. 20w (I-ctwo Starzyno)	83
Fot. 33 Obszar Natura 2000 „Orle” – tablica informacyjna w oddz. 14f (I-ctwo Orle).....	85
Fot. 34 Włochatka (<i>Aegolius funereus</i>). Źródło: Internet	87
Fot. 35 Obszar Natura 2000 „Puszcza Darżłubska” – tablica informacyjna w oddz. 39j (I-ctwo Orle) przy ścieżce rowerowej biegnącej wzdłuż ruchliwej drogi nr 218 (tzw. Krokowskiej) ...	88
Fot. 36 Obszar Natura 2000 „Trzy Młyny” – tablica informacyjna w oddz. 36 I (I-ctwo Starzyno)	90
Fot. 37 Pomnik przyrody – głaz narzutowy „Pogański Kamień” – oddz. 9r (I-ctwo Lisewo)..	107
Fot. 38 Pomnik przyrody – głaz narzutowy „Perkun” ze śladami wiercenia. Tradycja ludowa podaje, że w czasach pogańskich w miejscu tym składano ofiary bogu Perkunowi – oddz. 85j (I-ctwo Sławutówko).	107
Fot. 39 Pomnik przyrody – bluszcz pospolity – na olszy – oddz. 29d (I-ctwo Starzyno).....	108
Fot. 40 Pomnik przyrody – buk zwyczajny – oddz. 30 f (I-ctwo Starzyno).....	108
Fot. 41 Pomnik przyrody – sosna zwyczajna- oddz. 54 g (I-ctwo Starzyno)	109
Fot. 42 Pomnik przyrody – czereśnia ptasia- oddz. 31j (I-ctwo Starzyno).....	109
Fot. 43 Pomnik przyrody – lipa drobnolistna – narożnik oddziału 32a (I-ctwo Starzyno)	110
Fot. 44 Stanowisko dokumentacyjne „Szary Dwór” – oddz. 6d (I-ctwo Lisewo)	112
Fot. 45 Użytek ekologiczny „Migowe Wzgórza” – powierzchnia badawcza w miejscu występowania storzana bezlistnego (<i>Epipogium aphyllum</i>) – oddz. 158m (I-ctwo Orle)	113
Fot. 46 Użytek ekologiczny „Migowa Łąka” – oddz. 160d (I-ctwo Orle).....	113
Fot. 47 Bielistka siwa (<i>Leucobryum glaucum</i>)– ochrona częściowa – gatunek o znaczeniu wspólnotowym - oddz. 160g (I-ctwo Darżlubie)	146
Fot. 48 Torfowce (<i>Sphagnum</i> spp.) - ochrona częściowa – gatunki o znaczeniu wspólnotowym oddz. 18c (I-ctwo Starzyno).....	146
Fot. 49 Widłak goździsty (<i>Lycopodium clavatum</i>) - ochrona częściowa – gatunek o znaczeniu wspólnotowym - oddz. 156d (I-ctwo Darżlubie).....	147

Fot. 50 Paprotka zwyczajna (<i>Polypodium vulgare</i>) – oddz. 5b (I-ctwo Starzyno)	147
Fot. 51 Przylaszczka pospolita (<i>Hepatica nobilis</i>) – oddz. 194d (I-ctwo Sobieńczyce)	148
Fot. 52 Kukułka (storczyk) plamista (<i>Dactylorhiza maculata</i>) – ochrona częściowa – oddz. 111j (I-ctwo Piaśnica).....	148
Fot. 53 Kopytnik pospolity (<i>Asarum europaeum</i>) – oddz. 99c (I-ctwo Mechowo)	149
Fot. 54 Wawrzynek wilczelyko (<i>Daphne mezereum</i>) – ochrona częściowa – oddz. 83o (I-ctwo Sławutówko)	149
Fot. 55 Woskownica europejska (<i>Myrica gale</i>) – ochrona ścisła – oddz. 9k (I-ctwo Lisewo)	150
Fot. 56 Kalina koralowa (<i>Viburnum opulus</i>) – oddz. 21a (I-ctwo Starzyno)	150
Fot. 57 Gniazdo bielika (<i>Haliaeetus albicilla</i>) na buku zwyczajnym (I-ctwo Darżlubie).....	161
Fot. 58 Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>).....	161
Fot. 59 Rzeka Piaśnica w leśnictwie Lisewo – ok. 1,5 km od ujścia do Morza Bałtyckiego....	165
Fot. 60 Duże źródło u podnóża stoku z wartko wypływającymi kilkoma strumieniami łączącymi się poniżej w jeden ciek - oddz. 83m (I-ctwo Sławutówko)	169
Fot. 61 Zbiornik małej retencji w oddz. 26f (I-ctwo Starzyno)	171
Fot. 62 Brodaczka na brzozie (<i>Usnea</i> sp.) w leśnictwie Piaśnica.....	181
Fot. 63 Granicznik płucnik (<i>Lobaria pulmonaria</i>) na dębie w oddz. 58 h (I-ctwo Sobieńczyce)	182
Fot. 64 Czarka szkarłatna (<i>Sarcoscypha coccinea</i>) w oddz. 217a (I-ctwo Darzewo)	184
Fot. 65 Szmaciak gałęzisty (<i>Sparassis crispa</i>) w oddz. 54a (I-ctwo Starzyno).....	185
Fot. 66 Włóknouzek ukośny (<i>Inonotus obliquus</i>) w oddz. 34j (I-ctwo Starzyno)	185
Fot. 67 Czynna ochrona płazów – foliowe płotki przy szosie Kniewo – Piaśnica – oddz. 112 (I-ctwo Rybno).....	186
Fot. 68 Krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>) – oddz. 21h (I-ctwo Sławutówko).....	188
Fot. 69 Bielik w Ośrodku Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych – oddz. 45m (I-ctwo Sobieńczyce)	189
Fot. 70 Dzik (<i>Sus scrofa</i>) – oddz. 86c (I-ctwo Sławutówko).....	190
Fot. 71 Powierzchnia zachowawcza sosny zwyczajnej i modrzewia europejskiego w oddz.92 d (I-ctwo Sławutówko).....	200
Fot. 72 Martwe drewno stojące i leżące są miejscem życia różnych gatunków chrząszczy - oddz. 87d (I-ctwo Sławutówko)	204
Fot. 73 Pomnik ustawiony w 500 rocznicę zwycięstwa wojsk polskich nad Krzyżakami w bitwie pod Świecinem (oddz. 83 c, I-ctwo Domatowo).....	208
Fot. 74 Słup graniczny nr 1 (zrekonstruowany) jaki znajdował się w tym miejscu w okresie międzywojennym na wyznaczonej w Wersalu w roku 1919 granicy pomiędzy Polską a Rzeszą Niemiecką – na południe od oddz. 31 g (I-ctwa Lisewo) przy mostku na Piaśnicy.	216
Fot. 75 Pałac Przebendowskich i Keyserlingków w Wejherowie – wkrótce po 1945r. znalazła tutaj siedzibę szkoła dla pracowników leśnych.....	217
Fot. 76 Zespół pałacowo-parkowy w miejscowości Krokowa – obiekt wpisany do rejestru zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod numerem 552	219
Fot. 77 Zespół Robakowskiego Młyna w Świecinie – obiekt wpisany do rejestru zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod numerem 1804.....	219
Fot. 78 Fortyfikacje na Półwyspie Helskim – w środku bunkier, u dołu – stanowisko ogniowe dla armaty – oddz. 239Af (leśnictwo Jastarnia)	220
Fot. 79 Kurhan - oddz. 217b, I-ctwo Rybno – wpisany do rejestru zabytków decyzją 249A. Na pierwszym planie emerytowany leśniczy leśnictwa Rybno – p. Jerzy Bekisch.....	233

Fot. 80 Tablica urzędowa „Grodzisko” na tzw. Cyplu Rzucewskim – stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków decyzją 400/A i 445/A – oddz. 223f (leśnictwo Darżlubie).....	235
Fot. 81 Pozostałości cmentarzyska kurhanowego pochodzącego prawdopodobnie z X w. p.n.e. – kurhan z wyrabowaną skrzynią – oddz. 85j (leśnictwo Sławutówko)	235
Fot. 82 Park kulturowy „Osada Łowców Fok” – rekonstrukcja półziemianki – oddz. 223g (leśnictwo Darżlubie).....	237
Fot. 83 Park kulturowy „Osada Łowców Fok” – na pierwszym planie wieża widokowa oddz. 223m (leśnictwo Darżlubie), poniżej muzeum (poza LP) i Morze Bałtyckie	237
Fot. 84 Mogiła leśniczego Ferdynanda Baufs (ur. 20 stycznia 1813r.- zm. 29 kwietnia 1876r.) – oddz. 88b, leśnictwo Sławutówko.....	240
Fot. 85 Nadleśniczy Nadleśnictwa Wejherowo - inż. Roman Kuniewski zamordowany przez Niemców w lesie piaśnickim w narodowe święto Polaków – 11 listopada 1939 r.....	242
Fot. 86 Pomnik Ofiarom Piaśnicy ustawiony w 1955 r. – oddz. 156b (leśnictwo Piaśnica)...	243
Fot. 87 Masowy grób nr 6 ludzi pomordowanych w Piaśnicy – oddz. 161d (leśnictwo Piaśnica)	244
Fot. 88 Masowy grób nr 7 ludzi pomordowanych w Piaśnicy w którym spoczywa m. in. bł. Alicja Kotowska – zamordowana przez Niemców 11 listopada 1939 r. – oddz. 161d (leśnictwo Piaśnica)	244
Fot. 89 Miejsce postoju przy szlaku wiodącym do grobów piaśnickich z tablicami informującymi o tragicznej historii tego miejsca – linia ostępowa między oddz. 135 a 161	245
Fot. 90 Kaplica/mauzoleum w oddz. 135c (leśnictwo Piaśnica) gdzie odprawiane są msze św.	245
Fot. 91 Rdest sachaliński – bardzo ekspansywny i trudny do zwalczania neofit – oddz. 88b (leśnictwo Sławutówko).....	252
Fot. 92 Zalesiony brzeg morski zniszczony przez wzburzone fale Morza Bałtyckiego, tzw. abrazja morska - oddz. 301c (leśnictwo Jastarnia).....	259
Fot. 93 Pułapki feromonowe m.in. na kornika drukarza – oddz. 21m (leśnictwo Sławutówko)	261
Fot. 94 Spałowany świerk - oddz. 48o (leśnictwo Starzyno).....	262
Fot. 95 Miejsce biesiadowania „na dziko” - oddz. 266d (leśnictwo Jastarnia)	264
Fot. 96 Ślady po poszukiwaniu bursztynu - oddz. 2w (leśnictwo Lisewo) w rezerwacie „Piaśnickie Łąki”	265
Fot. 97 Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Muza” – oddz. 31 h (leśnictwo Kępino).....	274
Fot. 98 Ścieżka przyrodnicza „Las za Muzą” – przystanek 11 „Pomnik przyrody” (oddz. 32c) oraz przystanek 12 „Bioróżnorodność” (oddz.31f/32c) – drewniana kładka nad siedliskiem olsu – leśnictwo Kępino.....	274
Fot. 99 Ścieżka przyrodnicza „Las za Muzą” – leśna klasa z pomocami edukacyjnymi dotyczącymi rozpoznawania gatunków drzew – oddz. 31f (leśnictwo Kępino).....	275
Fot. 100 Ścieżka przyrodnicza „Las za Muzą” – ekspozycja starych i nieużywanych już obecnie maszyn do prac leśnych – oddz. 31t (leśnictwo Kępino).....	275
Fot. 101 Ścieżka przyrodnicza „Puszcza Darżłubska” – tablice informujące m. in. o ptakach i nietoperzach Puszczy Darżłubskiej przy miejscu postoju i polu biwakowym – oddz. 102j,k (leśnictwo Kępino)	276
Fot. 102 Ścieżka przyrodnicza „Okolice Jeziora Orle” - przystanek 2 „Pradolina Redy - zarośnięte Jezioro Orle” – tablica informacyjna w oddz. 79a (leśnictwo Orle)	276

Fot. 103 Ogród dendrologiczny wraz z drewnianą wiatą służącą m. in. do prowadzenia zajęć edukacyjnych przy siedzibie Nadleśnictwa Wejherowo w Wejherowie – oddz. 194m (I-ctwo Orle).....	277
Fot. 104 Edukacyjny Festyn Leśny – cykliczna impreza organizowana przez Nadleśnictwo Wejherowo na miejscu postoju i polu biwakowym w oddz. 102j, k leśnictwa Kępino.....	278
Fot. 105 Ścieżka rowerowa na trasie dawnej linii kolejowej Swarzewo-Krokowa – część międzynarodowej trasy rowerowej „Wokół Bałtyku – R10” – poza LP – na południe od oddz. 20C o (I-ctwo Starzyno)	280
Fot. 106 Szlak rowerowy „Pierścień Zatoki Puckiej” na Półwyspie Helskim przy którym Nadleśnictwo Wejherowo ustawiło tablice informacyjne – poza LP – tu wzdłuż oddz. 279a (I-ctwo Jastarnia).....	280
Fot. 107 Szlak „Pradoliny Łeby-Redy” – oddz. 176r w leśnictwie Orle.....	281
Fot. 108 Szlak „Rumia – Wejherowo – Białogóra” (Turystyczny Szlak Północnych Kaszub) – asfaltowa ścieżka pomiędzy oddz. 176o/176/m w leśnictwie Orle	282
Fot. 109 Rozwidlenie ścieżki rowerowej prowadzącej w kierunku Białogóry (m. in. do grobów piaszniczkich) oraz ścieżki prowadzącej w kierunku Leśniewa (po drodze ośrodek edukacji przyrodniczo-leśnej „Muza”) lub Darzłubia. Zdjęcie wykonane na skrzyżowaniu drogi nr 218 z drogą prowadzącą do Kępina.	283
Fot. 110 Oznakowana trasa do turystyki konnej – oddz. 159a w leśnictwie Orle	283
Fot. 111 Dąb z rakowatą naroślą i wielopniowe sosny warte rozważenia do pozostawienia w celu naturalnego rozkładu oddz. 87b oraz 82j (I-ctwo Sławutówko).....	291

Fotografia nr 62 – Tomasz Jopek (Nadleśnictwo Wejherowo)

Fotografia nr 63 – Piotr Karbownik (Nadleśnictwo Wejherowo)

Fotografia nr 58 – Bogusław Kotlarz (Komitet Ochrony Orłów)

Fotografia nr 52 – Antoni Licow (BULiGL Gdynia)

Fotografie nr 67, 104 – Izabela Pleskot (Nadleśnictwo Wejherowo)

Fotografie nr 1, 3-33, 35-51, 53-57, 59-61 68-77, 79-84, 86-94, 96-103, 105-111 –

Zenon Stenka (BULiGL Gdynia)

Fotografie nr 1, 78, 95 – Adam Witkowski (BULiGL Gdynia)

Fotografia nr 85 – archiwalne zdjęcie (Nadleśnictwo Wejherowo)

13 KRONIKA

